

דין וחשבון שנתי
2020

תוכן עניינים

5	דבר יו"ר הדירקטוריון
	דו"ח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2020:
8	סקירה כלכלית, יעדים ואסטרטגיה
18	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
39	סקירת הסיכונים
76	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים
81	הצהרת המנכ"ל
82	הצהרת החשבונאי הראשי
83	דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
84	דוחות כספיים שנתיים מבוקרים
	ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי:
195	ממשל תאגידי
208	פרטים נוספים
222	נספחים
231	מילון מונחים
238	אינדקס

רשימת לוחות - דוח הדירקטוריון והנהלה

1	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים	9
2	תמצית דוח רווח והפסד	23
3	הרכב וניתוח הרווח המימוני, נטו	23
4	נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות ריבית	24
5	פרטים לגבי ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי	24
6	התפלגות ההכנסות מעמלות	25
7	פירוט ההוצאות התפעוליות והאחרות	25
8	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים	26
9	נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	26
10	אשראי לציבור, ברוטו לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	27
11	התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק	28
12	הרכב תיק ניירות הערך	28
13	התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים	28
14	התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	29
15	פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	29
16	תיק ניירות ערך של לקוחות הבנק	29
17	הון והלימות ההון	30
18	סך ההכנסות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	33
19	רווח (הפסד) לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	33
20	יתרות מאזניות ממוצעות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	34
21	נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים- משקי בית ובנקאות פרטית	35
22	נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים	36
23	מידע נוסף על חובות ששונ תנאיהם במסגרת ההתמודדות עם אירועי נגיף הקורונה, אשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי	43
24	איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי	44
25	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק	47
26	התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל	49
27	ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים	56
28	תיאור החשיפה בבסיס בפועל לפי מגזרי הצמדה	58
29	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים	59
30	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים במדד	59
31	ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים	59
32	סך פקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות	62
33	דיון בגורמי סיכון	72
34	ניתוח רגישות של השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על חישוב ההפרשות האקטואריות	79

דבר יושב ראש הדירקטוריון לשנת 2020

אני מתכבד להציג בפניכם את הדוחות הכספיים של בנק מסד לשנת 2020.

שנת 2020 התאפיינה במשבר עולמי בריאותי, שהביאה עמה מגיפת הקורונה. המשבר הבריאותי גרם למשבר כלכלי חברתי עמוק.

אי הוודאות, הריבית הנמוכה, שעורי האבטלה הגבוהים וצמיחה שלילית, היו חלק מהסביבה בה פעל המשק והבנק בתוכו. על אף זאת, הצליח הבנק להתמודד עם המציאות החדשה, לשפר את רמת ההכנסות ואת יחס היעילות, זאת תודות לאיכות הניהול, לאיתנות הפיננסית ותיאבון הסיכון המידתי. לבנק יחסי הון ונזילות גבוהים. בשנים האחרונות שיפר הבנק את תהליך הדיגיטציה, החדשנות וההתייעלות, בד בבד עם התמודדות מול תנאי המאקרו והתחרות בענף. כתוצאה ממהלכים אלה, בשילוב עם האסטרטגיה והמדיניות המידתית של הבנק, הגיע הבנק למשבר הנוכחי בצורה איתנה ויציבה מה שאיפשר לייצר צמיחה, להתמודד עם באופן נאות עם המשבר, לייצר המשכיות עסקית ולעמוד לצד הלקוחות, הקמעונאיים והעסקיים. במהלך המשבר, הבנק המשיך ללוות ולתמוך בלקוחותיו. כמו כן איפשר הבנק דחיית תשלומים על מנת להקל על לקוחותיו. גידול משמעותי בהוצאות בגין הפסדי אשראי, שרובו בהפרשה הקבוצתית, יצר כרית ביטחון. ניכרת איכותם הגבוהה של לקוחות הבנק.

על רקע מציאות זו, דירוג הבנק נותר, על ידי חברת "מידרוג", בדרוג Aa3 מדובר בהבעת אמון באיתנות הבנק ובמהלכים האסטרטגיים שהוביל הבנק בשנים האחרונות ואשר הביאו לשיפור מתמשך ועקבי בתוצאותיו. המהפכה הטכנולוגית מעמידה בפנינו הזדמנויות ואתגרים שקיבלו משנה חשיבות בתקופת הקורונה. במהלך השנה, קבוצת הבינלאומי יצאה בשורה של חידושים פורצי דרך והרחיבה את הפעילות באמצעים הדיגיטליים לטובת הלקוחות שהעדיפו לבצע פעולות מרחוק, מהלך שזכה לשיעורי שיא בשימוש בדיגיטל ולשביעות רצון גבוהה של הלקוחות. בין החידושים הטכנולוגיים, ניתן לציין מערכות ייעוץ וניהול השקעות דיגיטליות. הבנק גם הגיב במהרה ויצר מענה מאובטח לעבודה מהבית, כדי לשמור על המשכיות עסקית ורציפות תפקודית, מה שבין היתר איפשר לתת שרות מלא ללקוחות, בכל תקופת המשבר כולל בסגרים הרבים והארוכים שאפיינו את שנת 2020. הבנק מתנהל על פי תכנית אסטרטגית שגובשה לשנים 2021-2017, שעיקרה המשך המיקוד העסקי וההתמחות במגזר עובדי הוראה וחינוך, המשך הגדלת חלקו במגזר הערבי באוכלוסיית עובדי הוראה, המשך תהליכי ההתייעלות, ביניהם, שיפור תהליכים תפעוליים, הרחבת השימוש בערוצים ישירים בקרב לקוחות הבנק ושיפור מדדי היעילות.

הבנק אימץ את אסטרטגית הדיגיטל של קבוצת הבינלאומי, המאפשרת מענה מותאם לצרכי הלקוח והנגשה של הצעות הערך הנכונות לו באמצעות הערוצים הישירים והדיגיטליים, תוך כדי שמירה עקבית על הערוץ האנושי. במסגרת התכנית האסטרטגית הבנק ממקד את עיקר פעילותו באוכלוסיית המורים, עובדי ההוראה ובני משפחותיהם, הרחבת הפריסה קרוב לקהל היעד, באמצעות הפעלת סניפים ארעיים וזמניים, וכן הרחבת פעילות הבנקאות הפרטית בקרב המורים ועובדי ההוראה, מהלך צמיחה במגזר המסחרי והמשך המיקוד בעסקים קטנים ובינוניים, המשך תהליכי ההתייעלות, ביניהם, שיפור של תהליכים תפעוליים, שמירה על סטנדרטים גבוהים של הוגנות עסקית, שקיפות וגילוי נאות בקווי העסקים השונים של הבנק, תוך שמירה על איכות גבוהה ברמת השירות ללקוחות.

בד בבד, עם יישום והעמקת החדשנות הטכנולוגית וקידום הבנקאות הדיגיטלית, הבנק מקפיד לשמור על רמת שירות ומקצועיות גבוהה ללקוחותיו המותאמת להם אישית, הן באמצעות שירות בסניפים ובמענה הטלפוני והן בערוצים הדיגיטליים הישירים השונים. סקרי שביעות הרצון של לקוחות הבנקים, משקפים רמת שביעות רצון גבוהה של לקוחותינו בבנק. הקבוצה תמשיך להשקיע משאבים בהעלאת רמת השירות ללקוחותינו במגזרים השונים וביצירת ערך עבורם, בדגש על המשך פיתוח ערוצי הדיגיטל המתקדמים, מוצרים חדשים ותוך הקפדה על הוגנות ושקיפות.

מעורבות בקהילה - בנק מסד רואה עצמו מחויב להמשיך לפעול ולתרום למען קהילת המורים ועובדי ההוראה בעיקר בתחומי החינוך והחברה. הבנק שותף אסטרטגי מזה כ-11 שנים בעמותת "אתנה- תכנית מחשב נייד לכל

מורה". העמותה והבנק שמו להם כמטרה להעצים ולקדם את מעמד המקצועי של המורים בישראל ולהעניק להם כלים להעצמה אישית. במסגרת תכנית "ארגז כלים דיגיטלי- מחשב נייד לכל מורה" חולקו השנה כ- 2,700 מחשבים ניידים ואייפדים למורים ולמורי החינוך המיוחד בכ- 29 רשויות ברחבי הארץ. במסגרת התכנית במהלך 11 השנים האחרונות, חולקו מחשבים ניידים לכ- 27,100 מורות/מורים וגננות ב- 2,400 בתי ספר וגני ילדים ב- 172 ישובים וערים ברחבי הארץ בצירוף קורסי הכשרה מקצועיים.

הנדבך המרכזי השנה ובשנים הבאות במסגרת התכנית יהיה הענקת אייפדים למורים לחינוך מיוחד במטרה להעציםם ולשפר את יכולות הלימוד לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים.

בנוסף, הבנק שותף במיזם "המורה של המדינה", ובין היתר תורם ומשתתף בפעילויות חינוכיות בבתי ספר, בעיקר באזורי הפריפריה. כמו כן מעניק הבנק מלגות לימודים לסטודנטים במכללות להוראה, שהינם המורים לעתיד. כחלק מהחזון, מהאסטרטגיה ומהערכים של קבוצת הבינלאומי, הבנק רואה עצמו מחויב למעורבות פעילה בחברה ובקהילה, לצד המנהיגות העסקית ויוזמה בתחום הכלכלי. קבוצת הבינלאומי מקיימת פעילות קהילתית מגוונת ורחבת-היקף, בדגש על ילדים ונוער בסיכון, המוצאת ביטוי במעורבות חברתית ובפעילות התנדבותית ענפה. עובדי ומנהלי הבנק נוטלים חלק פעיל בהתנדבות חשובה זו.

הבנק מציג צמיחה עקבית ויציבה ושיפור ביעילות, תוך יישום מהלכים ארגוניים שמשפיעים על כל אחד ואחת מעובדי הבנק. עובדי הבנק המוגדרים כעובדים חיוניים, נרתמו גם בשנה לא פשוטה זו והמשיכו לתפקד במלוא המרץ לטובת הלקוחות, כאשר הנהלת הבנק משקיעה כל מאמץ לשמירה על בריאות העובדים והלקוחות. לעובדי הבנק בסניפים ובמטה, להנהלת הבנק המנהיגה את הבנק בביטחון ובהצלחה וללקוחות הבנק, הפרטיים והעסקיים, שנותנים בו אמון נתונה תודת הדירקטוריון.

אילן בצרי
יו"ר הדירקטוריון

11 במרס 2021

דוח הדירקטוריון וההנהלה

סקירה כלכלית, יעדים ואסטרטגיה

8	תיאור פעילות הבנק
9	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים
10	הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
10	יעדים ואסטרטגיה

דוח הדירקטוריון וההנהלה לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2020

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 11 במרס 2021, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים והמבוקרים של בנק מסד בע"מ לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020. הדוחות ערוכים על פי המתכונת שקבע המפקח על הבנקים והנתונים מבוססים בסכומים מדווחים.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

הבנק שייך לקבוצת הבנק הבינלאומי, קבוצה בנקאית בעלת חוסן ואיתנות פיננסית. הבנק ממקד את עיקר פעילותו באוכלוסיית המורים, עובדי הוראה ובני משפחותיהם. הפעילות הבנקאית של הבנק מתרכזת בעיקר בתיווך פיננסי בין מפקידים ללווים, העומד ביסודה של הבנקאות המסחרית. ההכנסות מפעילות זו מקבלות ביטוי בהכנסות ריבית נטו ומהוות את מקור הרווח העיקרי של הבנק, וכן בשירותים פיננסיים ובנקאיים מניבי עמלות במגוון רחב של פעילויות. הבנק פועל באמצעות 15 סניפים ו-8 שלוחות והוא מספק מגוון רחב של שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיו. משרד רואי החשבון סומך חייקין (KPMG) משמש כרואה החשבון המבקר של החברה, החל משנת 2000.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות הסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות ובעיקר התפתחות המשבר הכלכלי העולמי והשפעתו על מצב הנזילות והיציבות בשוקי ההון בחברות עסקיות בארץ ובעולם, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים בריבית, שערי חליפין ואינפלציה, שערי מניות, מחירי אגרות חוב, התנהגות המתחרים ושינוי בתנאי התחרות. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק טבלת גורמי סיכון דלהלן. המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל, וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

2016	2017	2018	2019	2020	יחסים פיננסיים עיקריים
באחוזים					
7.6%	9.1%	11.1%	11.3%	10.1%	מדדי ביצוע
0.6%	0.7%	0.9%	0.9%	0.8%	תשואה להון
13.17%	11.87%	13.04%	13.50%	14.03%	תשואה לנכסים ממוצעים
7.39%	6.99%	7.25%	7.68%	7.24%	יחס הון עצמי רובד 1
270%	202%	180%	213%	241%	יחס המינוף
3.8%	3.8%	3.9%	4.0%	3.4%	יחס כיסוי הנזילות
2.6%	2.7%	2.8%	3.0%	2.6%	יחס סך ההכנסות לנכסים ממוצעים
1.1%	1.0%	1.0%	1.0%	0.9%	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים
71.1%	66.0%	61.6%	60.1%	56.0%	יחס עמלות לנכסים ממוצעים
					יחס יעילות
					מדדי איכות אשראי עיקריים
1.27%	1.34%	1.15%	1.17%	1.39%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
0.89%	0.95%	0.73%	1.04%	1.1%	שיעור חובות פגומים וחובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
180.29%	164.12%	235.22%	140.05%	154.8%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור פגום
(0.10%)	0.04%	0.24%	0.10%	0.16%	שיעור מחיקות חשבונאיות, נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
0.20%	0.24%	0.16%	0.23%	0.45%	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
2016	2017	2018	2019	2020	נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד
במיליוני ש"ח					
42.1	52.8	68.9	77.7	77.0	רווח נקי
176.5	197.6	222.1	245.8	241.0	הכנסות ריבית, נטו
7.3	9.7	7.0	10.7	21.8	הוצאות בגין הפסדי אשראי
81.3	77.8	81.5	87.2	83.7	הכנסות שאינן מריבית
76.5	75.4	81.0	83.8	83.1	מזה: עמלות
183.3	181.9	187.0	200.2	182.0	הוצאות תפעוליות ואחרות
91.6	92.6	96.5	102.0	90.8	מזה: משכורות והוצאות נלוות
0.28	0.35	0.46	0.52	0.51	רווח נקי למניה (בסיסי ומדולל)
2016	2017	2018	2019	2020	נתונים עיקריים מהמאזן
במיליוני ש"ח					
7,115.4	7,732.8	8,255.3	8,693.9	10,348.8	סך כל הנכסים
1,780.2	2,178.7	2,272.8	2,675.7	3,815.8	מזה: מזומנים ופקדונות בבנקים
786.0	576.5	641.4	258.8	625.3	ניירות ערך
3,853.8	4,282.8	4,642.0	5,056.4	5,165.2	אשראי לציבור, נטו
618.0	618.0	622.4	624.3	620.6	אשראי למחשלה
6,538.1	7,140.9	7,602.1	7,967.7	9,544.5	סך כל ההתחייבויות
5,720.7	6,253.8	6,673.0	6,961.9	8,612.4	מזה: פקדונות הציבור
325.8	362.1	365.7	349.2	252.3	פקדונות מבנקים
577.3	591.9	653.2	726.2	804.3	הון
2016	2017	2018	2019	2020	נתונים נוספים
309	302	298	286	275	מספר משרות ממוצע

הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

פעילותו של הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים כשהעיקריים שבהם הינם: סיכוני אשראי, לרבות ריכוזיות (ענפים ולווים); סיכוני שוק, כאשר העיקרי שבהם הינו סיכון הריבית; סיכוני נזילות; סיכונים תפעוליים, לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע וסיכון טכנולוגיות המידע; סיכון ציות והלבנת הון; סיכון אסטרטגיה; סיכון מוניטין; סיכון משפטי. כל הסיכונים המהותיים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.

סיכונים מתפתחים

סיכונים מתפתחים הם סיכונים שעשויים להיווצר בתחומים חדשים, או מוקדי סיכון חדשים בסיכונים קיימים, שנגזרים, בין היתר, מתמורות בסביבה שמשיפה על תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות סביבה רגולטורית, תחרותית, דיגיטלית ועוד.

להלן פרטים בדבר הסיכונים המתפתחים העיקריים:

1. **סיכון מאקרו-כלכלי** - התוצאות העסקיות של המערכת הבנקאית בישראל ושל הבנק כחלק ממנה מושפעות באופן ישיר ממחצב המשק בישראל. הרעה בתנאים הכלכליים, ו/או בתנאים הפוליטיים ו/או הביטחוניים ו/או התפשטות תחלואה עולמית עלולים להביא למיתון במשק, או להאטה כלכלית מהותית. המיתון עלול לגרום לעלייה מהותית בשיעור האבטלה, ירידה ברמת החיים בישראל, שינויים בהרגלי הצריכה, שיכולים לבוא לידי ביטוי, בין היתר, בירידה בהיקף הפעילות בכרטיסי אשראי, או להשפיע על הביקוש לשירותים בנקאיים אחרים על ידי משקי הבית והעסקים, לגרום לשינויים במחזורי הפעילות בשוק ההון ועוד. גורמים אלו עלולים להביא לפגיעה בהכנסות הבנק, להגדיל את היקף החובות הבעייתיות ולהשפיע לרעה על תוצאות הבנק. התפרצות נגיף הקורונה יצרה שינוי משמעותי בסביבה המאקרו-כלכלית שעשויה להיות לו השפעה מתמשכת על המשק, וכפועל יוצא על פעילות המערכת הבנקאית בכלל ועל הבנק כחלק ממנה. ההשפעות המאקרו-כלכליות של נגיף הקורונה על הבנק נבחנו כמפורט בפיסקת השפעת התפשטות נגיף הקורונה - ר' פרק 1 כללי לעיל.

2. **סיכון אסטרטגי/מודל עסקי** - השינויים בסביבת הפעילות של הבנק וההתגברות המשמעותית בעצמת התחרות נבחנו וקיבלו ביטוי בעת בניית התכנית האסטרטגית הקבוצתית עבור השנים הקרובות. התוכנית האסטרטגית נבחנת באופן שוטף מול השינויים בסביבת התחרות ומול האתגרים השונים, לרבות אלו שמייצרת מגפת הקורונה בארץ ובעולם.

שינויים המשפיעים על הסביבה העסקית ומשנים את עצמת התחרות -

שינויים רגולטוריים - הסביבה הרגולטורית ממשיכה באינטנסיביות בקידום הסדרתם של מהלכים להגברת התחרות בתחומים שונים, כגון שירותי תשלום, אשראי קמעונאי, מאגר נתוני אשראי, החלת תקן לבנקאות פתוחה אשר נועד לאפשר שיתוף מידע פיננסי של לקוחות עם צדדים שלישיים, רפורמת הניוד בין בנקים, קידום הקמת לשכת שירותי מחשוב בנקאית בנקאיים, רגולציה התומכת במעבר לבנקאות דיגיטלית ועוד. שינויים בצרכי הלקוחות - סיכונים הקשורים למגמות חברתיות וצרכניות, לרבות שינויים בצרכי לקוחות שחלו בעקבות התפרצות נגיף הקורונה.

שינויים בסוג המתחרים - בשנים האחרונות התחרות על השירותים והמוצרים הפיננסיים התרחבה מעבר לתחרות המסורתית בין הבנקים ומתחרים ותיקים וחדשים זולגים לפעילויות פיננסיות מסורתיות לרבות חברות הביטוח, חברות כרטיסי האשראי, חברות קמעונאיות, חברות הזנק ופינטק שמפתחות מוצרים חדשניים בענף וחברות ביג טק עולמיות שצפויות להתחיל את פעילותן הפיננסית בשנים הקרובות. שינויים טכנולוגיים - המעבר

לבנקאות דיגיטלית וכניסת מתחרים טכנולוגיים לפעילות פיננסית מייצרים סיכונים ואתגרים טכנולוגיים וסיכונים אבטחה וסייבר חדשים אליהם הבנק נערך.

- דרישת התייעלות של המערכת הבנקאית - התחרות התחרות הגוברת במערכת הפיננסית וסביבת הריבית הנמוכה, על רקע דרישת התייעלות של המערכת הבנקאית מצד הפיקוח על הבנקים, הובילו לקידום מהלכי התייעלות במסגרתם ננקטו צעדים שונים, התייעלות בהוצאות ובעקבות כך שיפור יחסי היעילות. בהמשך למהלכי התייעלות בהם נוקט הבנק בשנים האחרונות, לבנק מהלכי התייעלות כחלק מהתכנית האסטרטגית, הכוללים, בין היתר, המשך הרחבת פעילות באמצעים דיגיטליים ושיפורים בתהליכי עבודה בסניפים ובמטה.

3. **סיכון רגולטורי** - מקורו של הסיכון הוא בדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם שבשנים האחרונות נמצאות במגמת התגברות. השינויים הרגולטוריים האמורים ויישום רפורמות רגולטוריות מגבירים את אי הוודאות והתחרותיות במערכת הפיננסית ויוצרים סיכון להכנסות ולהון הבנק, לרבות באמצעות מניעת או הטלת מגבלות על פעילות עסקית ואובדן הכנסות וכן מחייבים את הבנק להיערכות, יישום והטמעה העלולים לגרום לעלויות והשקעות (כגון השקעות מיכוניות) נכבדות. כמו כן, אי עמידה בהוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק חושף אותו לסנקציות, ובהן עיצומים כספיים, תביעות של לקוחות, לרבות תובענות ייצוגיות, הטלת אחריות פלילית על התאגיד הבנקאי ועל נושאי משרה בו וכן לפגיעה בתדמיתו של הבנק בציבור. הסיכון הרגולטורי מנוהל בבנק כחלק מהסיכון המשפטי, סיכון הציות וסיכון האסטרטגיה.

מדיניות הציות של הבנק מעגנת, בין היתר, את ערכי הציות אותם מקדם הבנק, משמשת כקו המנחה לפעילות כל הגורמים בבנק בניהול סיכונים הציות בכלל ובעמידה במכלול ההוראות הרגולטוריות בפרט, מתווה את העקרונות וקווי היסוד ומעגנת את הסמכויות ותחומי האחריות של הגורמים השונים בבנק לצורך בניית תשתית נאותה ליישום החובות החלות על הבנק בתחום הציות והסדרתם בנהלים ותהליכים. ההיבטים הרגולטוריים - משפטיים מפקחים ומנוהלים ע"י המערך המשפטי בחברת האם והיעוץ המשפטי בבנק במסגרת מדיניות לניהול הסיכון המשפטי המאושרת על ידי ההנהלה והדירקטוריון. המדיניות מסדירה את הדרכים לאיתור, מיפוי ומיזעור של הסיכון המשפטי, לרבות באמצעות מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה ומתן יעוץ ותמיכה משפטית שוטפים על בסיס התפתחויות אלה.

בהיבט האסטרטגי - התכנית האסטרטגית ותכנית העבודה מתייחסות להשפעות אפשריות שצוינו לעיל ולוקחת בחשבון את השינויים האמורים. לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה "מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הבנק" בפרק ממשי תאגידי, פרטים נוספים. כמו כן, ראה הקלות ביישום הוראות בנק ישראל עקב השפעות נגיף הקורונה בפרק הוראות רגולטוריות וגילויים נוספים הקשורים לפרופיל הסיכון של הבנק.

4. **סיכונים סייבר ואבטחת מידע (כחלק מהסיכון התפעולי)** - בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 361, סיכון סייבר מוגדר כפוטנציאל לנזק הנובע מאירוע סייבר בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו. הבנק מנהל את סיכון הסייבר בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 357, 361, 363, ו-367, המתייחסות לסיכון זה ולאיומים הנובעים ממנו. לסיכונים סייבר, דלף מידע ואבטחת מידע פוטנציאל גבוה לגרימת נזק בהתממש אירוע משמעותי הכרוך בעלויות שיקום גבוהות. החדשנות בבנקאות בתקשורת גוררת סיכונים תפעוליים בדגש על סיכונים סייבר ואבטחת מידע. עקב כך, לצורך ניהול נאות של סיכונים סייבר, הורחבה והותאמה המסגרת הקיימת של ניהול סיכונים טכנולוגיים המידע ואבטחת מידע בבנק בהיבטי תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. הבנק נוקט בפעולות מניעה רבות להפחתת הסיכון כולל קידום מודעות בתחומי הסייבר ואבטחת מידע וביצוע תרגילים. בנוסף נבנתה אסטרטגיה ונכתבה מדיניות הגנת סייבר ואבטחת מידע ומונה מנהל הגנת סייבר שאחראי ליישום המדיניות. ניהול הגנת הסייבר מבוצע גם באמצעות שתי מסגרות, האחת בראשות ה-CRO "וועדת היגוי ניהול הגנת הסייבר" והשנייה בראשות מנהל הגנת הסייבר "פורום מודיעין סייבר". במסגרת יישום הוראת ניהול בנקאי תקין 367 - "בנקאות בתקשורת", גובשה מדיניות בנקאות בתקשורת, מתקיימים בבנק פורומים למעקב אחר התפתחויות בתחום ומבוצעים דיווחים לגורמים הרלוונטיים, בהתאם למדיניות.

משבר הקורונה הוביל לעלייה משמעותית בתקיפות סייבר על ארגונים פיננסיים בעולם ועל גופי שרשרת האספקה של ארגונים אלו. מאפייני התקיפה מגוונים וביניהם תקיפות כופרה, עלייה בנסיונות פשינג והנדסה חברתית. החשיפה לסבירות התממשות אירוע סייבר עולה בין היתר כתוצאה משימוש גובר של לקוחות

בערוצים דיגיטליים ומעבר לעבודה מרחוק של עובדים וספקים. הבנק נוקט באופן שוטף בצעדים למזעור הסיכונים כולל: פתרונות גישה מרחוק לוו ע"י מח' אבטחת מידע, הוגדרו ניטורים על עבודה מרחוק וגובש נוהל עבודה מרחוק שכולל היבטי אבטחת מידע. לבנק פוליטת ביטוח "סייבר" ייעודית המקנה כיסוי ביטוחי לקבוצת הבנק בגין אירועי נזק שונים כתוצאה מאירוע כשל מחשובי ו/או אירוע סייבר.

5. **סיכון טכנולוגיות המידע** (כחלק מהסיכון התפעולי) - הסיכון הסיכון לכשל במידע ו/או במערכות המידע והתפעול של הבנק, וכן תמיכה שאינה הולמת ומספקת את השירותים ותהליכים העסקיים הנדרשים על ידי הבנק למימוש יעדיו העסקיים. לאור העובדה, כי בשנים האחרונות הסביבה הטכנולוגית מתפתחת והתלות בה הולכת וגדלה, נוצר הצורך בהגדלת הגמישות העסקית והטכנולוגית והצורך בהגברת השימוש בטכנולוגיות חדשות. הסיכון מנוהל לפי מדיניות ניהול טכנולוגיות המידע ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 357.

6. **סיכונים חוצי גבולות (CROSS BORDER)** (כחלק מסיכון הציות) - הבנק פועל בתחומי בנקאות שונים. בין שאר לקוחותיו, מספק הבנק שירותים גם ללקוחות שהינם תושבי חוץ. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכונים ציות שמקורם בפעילות חוצה גבולות (Cross Border) וכן לסיכונים מוניטין.

נקבעה מדיניות ייעודית לנושא, נקבעו נהלי עבודה, מתבצעת שורה של צעדים אופרטיביים לניהול וצמצום הסיכון, חשבונות בסיכון גבוה בהיבטי סיכונים חוצי גבולות מזוהים ומסומנים, לקוחות להם אינדיקציות לתושבות מס זרה וכן כל הלקוחות החדשים נדרשים לחתום על הצהרות לעניין תושבות המס וויתור על סודיות. הוראות ה- FATCA - חקיקה אמריקאית המעוגנת בהסכם בין מדינת ישראל בדרך של חקיקה מקומית. במסגרת כללי הוראה זו מפעיל הבנק תהליכים פנימיים לזיהוי ותיעוד לקוחות אמריקאים ומדווח עליהם מדי חודש ספטמבר לגבי שנת המס הקודמת, לרשות המיסים בארה"ב באמצעות רשות המס בישראל בהתאם לדרישות ההוראה. החל מכניסת התקנות לתוקף, הבנק מאפשר פתיחת חשבון חדש בכפוף לחתימת לקוח על הצהרה בדבר תושבות המס שלו.

הוראות ה- CRS - תקן שפותח ע"י ארגון ה- OECD ושמטרתו איסוף מידע לגבי תושבות המס של לקוחות הבנק ודיווח עליהם לרשויות המס של המדינות המשתתפות, באמצעות רשות המס בישראל. התקן אשר הוטמע בחקיקה מקומית, מיושם ע"י הבנק אשר מדווח מדי חודש ספטמבר על לקוחותיו שהצהירו על תושבות מס זרה או שבחשבונם אינדיקציה לתושבות מס כזו.

7. **סיכון בנקאות הוגנת (CONDUCT RISK)** (כחלק מסיכון הציות) - הבנק הטמיע ערכי הוגנות ושקיפות בפעילותו מול לקוחותיו ופועל לחיזוק עקרונות אלו בהתנהלותו השוטפת. ככלל, נדרש הבנק לוודא, כי ההצעות הניתנות ללקוח מותאמות לצרכיו, וכי השירותים המוענקים לו ניתנים לו ללא הפליה, מכל סוג. אי עמידה בסטנדרט התנהלות ראוי חושף את הבנק לסיכונים שונים כמו סיכונים ציות, משפטי, מוניטין וכיו"ב. לבנק קיימת מדיניות בנושא התנהלות עסקית נאותה כחלק ממדיניות הציות ואחד מיעדי קצין הציות הינו לפעול להטמעת עקרונות המדיניות בקרב האגפים השונים.

למידע נוסף ראה פרק סקירת הסיכונים להלן והדוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

כשנה לאחר התפרצות נגיף הקורונה והתפשטותו בעולם, נצפית התפרצות מחודשת ברחבי העולם, בפרט לנוכח התגלות מוטציות שגורמות להדבקה מהירה יותר, באופן שמקשה עדיין לחזות במדויק מתי כלכלות העולם יחזרו לשיגרה מלאה. חלק מהמדינות בעולם מטילות סגרים, וגם בישראל הוטל סגר שלישי בחודש דצמבר, שהתהדק עם עליית רמת התחלואה. ברבעון הרביעי של שנת 2020, החלו במתן חיסונים בכמה מדינות, כולל בישראל, כאשר הצפי הוא שבישראל החיסונים יאפשרו להתחיל לחזור לסוג של שיגרה זהירה, החל מסוף הרבעון הראשון של שנת 2021 והלאה. שנת 2020 הסתיימה באופן כללי בעולם בהתאוששות, לאחר שבמחצית הראשונה של השנה הייתה ירידה חדה בפעילות הכלכלית. בהמשך להנהגת מדיניות פיסקלית ומדיניות מוניטרית מרחיבות, הציפיות הן להתאוששות מהירה יותר מהמשבר בהשוואה לתחזיות מהרבעון הקודם, אך עדיין קיימת אי ודאות, התלויה בקצב

ההתחסנות לעומת התגברות ההדבקות, המביאה לשונות גדולה בחיזוי קצב צמיחת המשקים השונים בשנים הקרובות.

לפי תחזית של חטיבת המחקר של בנק ישראל, שפורסמה בתחילת חודש ינואר גובשו שני תרחישים מרכזיים לגבי ישראל - תרחיש הכולל התחסנות מהירה של האוכלוסייה עד מאי 2021 (התוצר צפוי להתרחב ב-6.3% בשנת 2021 וב-5.8% בשנת 2022), לצד תרחיש הכולל תהליך התחסנות מתמשך יותר - עד יוני 2022 (התוצר צפוי להתרחב ב-3.5% בשנת 2021 וב-6% בשנת 2022). לדעת בנק ישראל הסיכונים לפעילות עדיין גבוהים והפגיעה במשק ובפרט בשוק העבודה צפויה להיות ממושכת. לכן, ימשיך להפעיל מגוון כלים כדי להעמיק את מידת ההרחבה של המדיניות המוניטרית ולהבטיח את המשך פעילותם התקינה של השווקים הפיננסיים.

הבנק מקפיד על יישום הנחיות משרד הבריאות ובנק ישראל. במסגרת השמירה על ההמשכיות העסקית, נקט הבנק בשורה של צעדים, בין היתר, באמצעות פיצול יחידות, שימוש בעבודה מרחוק ויצירת "קפסולות" או עבודה בצוותים, תוך הקפדה על ניהול הסיכונים וקיום בקורות. ברבעון השני של השנה, בוצע תהליך הפקת לקחים לגבי השפעת גל התחלואה הראשון של הנגיף, בהובלת המחלקה לניהול סיכונים ובהשתתפות כל האגפים והיחידות בבנק. תהליך הפקת הלקחים כלל התייחסות להמשכיות העסקית בצל הנגיף וכן הועלו נושאים לשיפור היערכות הבנק אשר יושמו במהלך הרבעונים השלישי והרביעי של השנה.

הנהלת הבנק והדירקטוריון מקיימים מעקב שוטף אחר הנושאים והסיכונים הנובעים מהמשבר, השלכותיו והשפעותיו הפיננסיות על הבנק ובכלל זה ההשפעות על סיכוני אשראי, נזילות, תיק הנוסטרו, חדרי עסקאות וכו'. הבנק שמר על יתרות גבוהות של נזילות. כמו כן, נשמר יחס כיסוי נזילות גבוה מעבר למגבלות הרגולטוריות והפנימיות בכל המגזרים. יחס כיסוי הנזילות לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020 עמד על 241%. פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמו ב-8,612.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-6,962 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2019, גידול בשיעור של 23.7%, המוסבר בעיקר ממעבר של לקוחות הבנק משוק ההון לפקדונות, עקב השלכות התפשטות נגיף הקורונה על שוק ההון.

שנת זו התאפיינה בשימוש גבוה בערוצי הדיגיטל על ידי הלקוחות כתוצאה, ממשבר הקורונה, אשר גרם להסטה של פעילות מהסניפים לאמצעים הדיגיטליים. הבנק איפשר שירותים נוספים בערוצים הישירים לצד ההקלות שניתנו על ידי בנק ישראל, תוך ביצוע התאמה של הניטור והבקורות וממשיך לפעול להרחבת השירותים הניתנים בערוצים אלו. על רקע התפשטות נגיף הקורונה ועל מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי, הפחית הפיקוח על הבנקים ביום 31 במרס 2020 את דרישות ההון מהבנקים, במסגרת הוראת שעה לתקופה של שישה חודשים עם אפשרות להארכה. ביום 16 בספטמבר הוארכה תקופת הוראת השעה עד ליום 31 במרס 2021. ביום 7 במרס 2021 פורסמה טיוטה בדבר הארכה נוספת של הוראת השעה עד ליום 30 בספטמבר 2021. יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 31 בדצמבר 2020 ולמשך תקופת הוראת השעה, הינם 8.29%-11.79%, בהתאמה (במקום 9.30%-12.80% לפני הוראת השעה).

ביום 15 בנובמבר 2020, פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה), במסגרתה עודכנה הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 218, בנושא יחס המינוף. העדכון מקל את דרישת יחס המינוף בחצי נקודת האחוז, כך שעל הבנק לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד (במקום 5%), וזאת כתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מהיקף הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. ההקלה תהיה בתוקף עד ליום 31 במרס 2021, כאשר לאחר מכן ההקלה תחול ל-24 חודשים נוספים, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף הוראת השעה, או יחס המינוף המינימלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם להוראה, הנמוך מביניהם. בהודעה שפורסמה המפקחת על הבנקים בחודש מרס 2020, בקשר עם הוראת השעה, התבקשו הדירקטוריונים של הבנקים, בין היתר, לבחון מחדש את מדיניות הדיבידנדים מתוך כוונה שהמקורות ההוניים שישתחררו כתוצאה מהקטנת דרישות ההון ישמשו להגדלת אשראי ולא לצורך חלוקה. בדיון שהתקיים בדירקטוריון הבנק ביום 26 במרס 2020 בדבר חלוקת דיבידנד בגין שנת 2019, הוחלט בעת הזאת לא לחלק דיבידנד.

יחס ההון רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2020 עמד על 14.03% בהשוואה ל-13.50% ביום 31 בדצמבר 2019 ויחס המינוף עמד על 7.24% בהשוואה ל-7.68% ביום 31 בדצמבר 2019.

במהלך חודש מאי 2020, גיבש בנק ישראל מתווה אחיד לדחיית תשלומי הלוואות ("המתווה"), אשר אומץ על ידי המערכת הבנקאית, וחל על שלושה מגזרי פעילות - משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי עסקי (כהגדרתם במתווה). במסגרת המתווה, נקבעו לכל אחד מהמגזרים, תנאי הסף הנדרשים על מנת שהלוואה תיכלל במתווה, היקף שיקול הדעת של הבנק ביחס לדחיית התשלומים וכן הכללים למתכונת דחיית התשלומים בכל מגזר, שעיקרם תקופות דחיית התשלומים, המועדים להגשת בקשות דחייה, איסור גביית עמלות בגין מהלך הדחייה, גובה הריבית בה יחויבו התשלומים הנדחים, אופן פריסת הלוואות ועוד.

מאז הפעלת המתווה, בנק ישראל האריך והרחיב אותו פעמיים ואיפשר ללקוחות להגיש את בקשת הדחייה עד ליום 31 בדצמבר 2020 ולדחות את תשלומי הלוואות לתקופה של בין 6 ל-9 חודשים, בכפוף לתנאי המתווה. ביום 30 בנובמבר 2020, הודיע בנק ישראל על גיבוש מתווה נוסף לדחיית הלוואות צרכניות, של לווים שעומדים במספר תנאים מצטברים, אשר מאפשר ללקוחות שדחו את הלוואותיהם בהתאם למתווים הקודמים, להמשיך לדחות את תשלומי הלוואות הצרכניות והמשכנתאות, וזאת באמצעות לוח תשלומים מקל.

המתווה הנוסף נועד לסייע ללקוחות שנפגעו משמעותית מהשלכות המשבר ושעומדים במספר תנאים מצטברים. לקוחות אלו יכולים לפנות לבנק בבקשה להפחית משמעותית את ההחזרים החודשיים, לתקופות זמן ממושכות, ללא עמלות ובהתאם לשיעורי הריבית המקורית של הלוואות. התקופה להגשת הבקשות למתווה נקבעה בין התאריכים 1 בינואר 2021 ועד 31 במרס 2021.

כמו כן, ביום 10 בדצמבר 2020, הודיע בנק ישראל על מתווה נוסף למתן סיוע לעסקים קטנים וזעירים בפרעון הלוואות, גם הוא עד ליום 31 במרס 2021.

הבנק מיישם את הנחיות בנק ישראל, תוך שמירה על עיקרון ההוגנות כלפי הלקוחות וממשיך לנטר את מצב הלווים ולפעול על פי המתווה.

תשלומי הלוואות (קרן וריבית) שנמצאים בדחיה נכון ליום 31 בדצמבר 2020 מסתכמים ב-5.8 מיליוני ש"ח, המהווה כ-0.11% מיתרת האשראי לציבור נטו. למידע נוסף, ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

בנוסף, בוצעו שורה של צעדים על מנת לסייע ללקוחות, ובכלל זה מתן מימון במסגרת הקרנות בערבות המדינה לסיוע לעסקים שנפגעו כלכלית מהשפעות נגיף הקורונה, או גם באמצעים אחרים, בהסתמך על שורה של הקלות שפרסם בנק ישראל.

עם פרוץ המשבר, בחן הבנק את סיכון כלל המודלים של האשראי ונקטו פעולות להפחתת הסיכון בעת מתן אשראי חדש. ככלל, הבנק מנהל את סיכון המודלים, ובפרט את המודלים של סיכון האשראי, באופן שמקטין את רמת הסיכון.

על רקע התפשטות הנגיף, השפעותיו על הסביבה המאקרו כלכלית ואי הוודאות הרבה שנוצרה בעקבותיו, הגדיל הבנק את ההוצאות בגין הפסדי האשראי. עקב המשבר החליט הבנק להגדיל את ההפרשה הקבוצתית, באמצעות עדכון ההתאמות האיכותיות בחישוב ההפרשה הקבוצתית, כדי לשקף את הגידול האפשרי בהפרשה הפרטנית, שיתכן ויבוא לידי ביטוי ברבעונים הבאים. בשנת 2020, בעקבות התפשטות הנגיף, רשם הבנק הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של כ-21.8 מיליוני ש"ח. ההוצאות כוללות הגדלת היקף ההפרשה הקבוצתית בסך של כ-18.5 מיליוני ש"ח והגדלת ההפרשה הפרטנית בסך של כ-3.3 מיליוני ש"ח.

הבנק עדכן את תשתית תרחישי הקיצון, באופן שיביא לידי ביטוי גם את השפעות המשבר, זאת בהמשך לתרחישים שנבנו על ידי הבנק, ולדרישת בנק ישראל. לבקשת בנק ישראל, במהלך השנה בוצעו שני תרחישים אחידים במערכת הבנקאית, כאשר הראשון בוצע במהלך חודש מאי והשני בנובמבר 2020, לנוכח הימשכות המשבר. התרחישים הינם בהתאם לשתי דרגות חומרה - תרחיש בסיס המשקף את הנתיב הצפוי של הכלכלה ותרחיש קיצון. יחסי ההון בכל התרחישים הינם מעל המגבלות הרלוונטיות.

סיכון סייבר ואבטחת מידע (כחלק מהסיכון התפעולי) - משבר הקורונה הוביל לעלייה בניסיונות התקיפה על ארגונים בעולם כולל גידול בניסיונות פשיטת בשילוב הנדסה חברתית. לאורך התקופה, הבנק נקט במספר רב של

צעדים למזעור החשיפה לסיכונים ובין היתר חיזוק ושיפור מנגנוני ההגנה המופעלים במערכות הבנק. בנוסף, בעקבות המעבר החלקי לעבודה מרחוק, הוגדר ניטור על כלל הפעילות והועלתה מודעות העובדים לפעילות תקינה, לבקורות הקיימות ולאיזומים החדשים.

סיכון ציות - משבר הקורונה דורש עירנות מוגברת מצד הבנק על מנת למנוע ניצול לרעה של המשבר למטרות הלבנת הון ומימון טרור. מחלקת הציות הקבוצתית, נערכה לביצוע בקורות מוגברות, בדגש על איתור, זיהוי וטיפול בפעולות הנחזות כבלתי רגילות.

סיכון אסטרטגיה - בעקבות המשבר ואי הוודאות המאפיינת את התקופה הנוכחית, הבנק ממשיך לעקוב מקרוב אחר השינויים בשווקים הפיננסיים ובוחן את ההשפעות המאקרו כלכליות, התנהלות הלקוחות והתנהלות הבנק על האסטרטגיה ותכנית העבודה של הבנק. במקרים בהם מזוהה כי למשבר יש השפעה מהותית על הפעילות, מבוצעות ההתאמות הנדרשות לצורך התמודדות עם המצב החדש.

כאמור, לא ניתן להעריך בשלב זה את מלוא השפעות האירוע והיקפן על הבנק, וזאת בשל אי ודאות בקשר עם משך אירוע התפשטות הנגיף, צעדים שינקטו לעצירת התפשטותו, עוצמתם וכן אי ודאות באשר להשפעות הנגזרות על הפעילות המשקית, מגמות בשוקי ההון וצעדים פיננסיים שונים שינקטו (על ידי ממשלות, בנקים מרכזיים ורגולטורים בנושא).

הערכות הבנק בדבר השלכות אפשריות של התפשטות נגיף הקורונה והשפעתו על השווקים הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, תשכ"ח-1968, המבוסס, בין היתר, על מידע, פרסומים של צדדים שלישיים ואומדנים המצויים בידי הבנק למועד זה. הערכות אלה אינן ודאיות והן עשויות להתממש באופן שונה מהותית מהאמור לעיל, בין היתר, כתלות בהיקף התפשטות הנגיף, בתגובת הממשלות והבנקים המרכזיים ובתקופת התמשכות האירוע.

לפרטים נוספים על השפעת התפשטות נגיף הקורונה, ראה באור ו' לדוחות הכספיים ובדוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

דגשים בתכנית האסטרטגית

הבנק מתנהל על פי תכניות אסטרטגיה רב-שנתיות והאחרונה גובשה לשנים 2021-2017, שעיקרה המשך המיקוד העסקי וההתמחות במגזר עובדי הוראה וחינוך ובני משפחתם, תוך הצפת ערך ייחודי במוצרים ובאיכות השירות, המשך הגדלת חלקו במגזר הערבי באוכלוסיית עובדי הוראה, המשך תהליכי ההתייעלות, ביניהם, שיפור תהליכים תפעוליים, הרחבת השימוש בערוצים ישירים בקרב לקוחות הבנק ושיפור מדדי היעילות. התהליך מבוסס על ניהול סיכונים מושכל הנכלל במסגרת ניהול מדיניות הסיכונים השמרנית והמידתית.

עיקרי התכנית האסטרטגית -

1. הבנק ממקד את עיקר פעילותו באוכלוסיית המורים, עובדי ההוראה ובני משפחותיהם.
2. העמקת פעילות בקרב עובדי ההוראה במגזר הערבי ובני משפחותיהם.
3. הרחבת הפריסה של מערך הסניפים קרוב לקהל היעד, באמצעות הפעלת סניפים ארעיים וזמניים.
4. הרחבת הפעילות במגזר הבנקאות הפרטית וללקוחות פלטינום בקרב המורים ועובדי ההוראה תוך מינוף היתרון הקיים למורים בבנק.
5. מהלך צמיחה במגזר המסחרי והמשך המיקוד בעסקים קטנים ובינוניים.
6. המשך תהליכי ההתייעלות, ביניהם, שיפור של תהליכים תפעוליים, הרחבת בנקאות בערוצים ישירים, ייעול שטחים בסניפים ושיפור יחס הכיסוי התפעולי.
7. שמירה על סטנדרטים גבוהים של הוגנות עסקית, שקיפות וגילוי נאות בקווי העסקים השונים של הבנק, תוך שמירה על איכות גבוהה ברמת השירות ללקוחות.

אסטרטגיית דיגיטל קבוצתית

בשנת 2018, הקבוצה השיקה אסטרטגיית דיגיטל קבוצתית, אשר מטרתה לתמוך באסטרטגיה העסקית של הבנק. כחלק מאסטרטגיית הדיגיטל ובהלימה לאסטרטגיית הבנק והקבוצה, הקבוצה מפתחת מענה דיגיטלי מותאם וממוקד בצרכי הלקוח. הבנק שם דגש על פתרונות אשר ניתן יהיה לשלב בממשקים מול הלקוח ובכך לשפר את חווית הלקוח ולתת לו ערך מוסף במגוון שירותים בנקאיים לרבות שוק ההון. בנוסף, הבנק מקדם חדשנות באמצעות הטמעת מוצרים וטכנולוגיות מחברות הזנק, זאת לצד הפעילות השוטפת לפיתוח מוצרים וטכנולוגיות in-house באמצעות מערך ה-IT של הבנק. בשנה האחרונה הושק אתר שיווקי חדש לבנק מסד בו ניתן דגש על חווית המשתמש והתאמתו למגוון רחב של מכשירי הקצה הקיימים בשוק. כמו כן המשיכה הקבוצה בפיתוח מוצרים ושירותים דיגיטליים תוך שימת דגש על התאמתם לאפליקציה הסלולרית. בחודשים האחרונים אנו עדים להתפשטות נגיף הקורונה ולהשפעות הבריאותיות, החברתיות והכלכליות שלו על העולם ועל השוק המקומי. הבנק עוקב באדיקות אחר השפעות משבר הקורונה והשלכותיו על פעילות הבנק ומבצע התאמות בתכנית העבודה ובאסטרטגיית הבנק במידת הצורך.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

18	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
18	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
26	המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
32	מגזרי הפעילות הפיקוחיים

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות כלכליות עיקריות בישראל

להלן ההתפתחויות הכלכליות העיקריות שהשפיעו על הסביבה הכלכלית בה פעל ענף הבנקאות בישראל, במהלך שנת 2020.

בתחילת שנת 2020, התאפיין המשק הישראלי בנתוני מאקרו חיוביים, נתוני צמיחה טובים, אבטלה נמוכה, איתנות פיננסית גבוהה, רמת חוב ציבורי נמוכה ויתרות מט"ח גבוהות. עם התפשטות נגיף הקורונה בארץ, במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020, הודיעה ממשלת ישראל על הגבלות נרחבות לאזרחים ולעסקים. בעקבות כך, החל מהמחצית השנייה של חודש מרס 2020 הושבתה הפעילות הכלכלית בענפי משק רבים, אשר רק חלקם הוחזרו לפעילות חלקית, במהלך הרבעון השני של 2020, בהתאם לרמת הסיכון שלהם. במהלך חודשי הקיץ, לאחר הסגר הראשון ובטרם הכרזת סגר שני, רשם המשק הישראלי התאוששות מהירה בפעילות הכלכלית. בעקבות הגידול בתחלואה, הוכרז בחודש ספטמבר 2020 על סגר שני והושבתה בשנית הפעילות הכלכלית במספר ענפי משק, כולל סגירת מערכת החינוך, אשר הובילה לירידה חדה בפעילות ובביקושים. במהלך חודשי נובמבר ודצמבר חלה התאוששות בפעילות הכלכלית לאור היציאה מהסגר השני, אך נמשכה השונוות בפגיעה בין ענפי המשק. לאור המשך הגידול בתחלואה מאמצע חודש דצמבר 2020 נעצר מתווה הפתיחה והחל מתווה להחמרת המגבלות, לרבות בנוגע למסחר ולמערכת החינוך. בתחילת חודש פברואר 2021 נרשמו הקלות במגבלות האמורות.

מאז תחילת התפרצות המגפה, לצורך צמצום ההדבקה והתפשטות הנגיף הוטלו הגבלות שונות, בין השאר, על פתיחת מקומות עבודה ועל התייצבות של עובדים במקומות עבודתם, אשר לא אפשרו לקיים שגרת עבודה רגילה. כך גם הוטלו מגבלות שונות על התנאים לפעילותם של מקומות הפתוחים לציבור, מסחר ועסקי בילוי ופנאי במטרה לצמצם את סיכון ההדבקה במקומות אלה. נוסף על כך הוטלו מגבלות על פעילותם של מקומות ועסקים שבהם מתרחשת התקהלות משמעותית ומתקיים לגביהם חשש לבריאות הציבור. המגבלות האמורות שונות מעת לעת בהתאם להתפשטות הנגיף. עקב זאת, מעסיקים רבים הוציאו את עובדיהם לחופשה ללא תשלום או הודיעו על פיטוריהם.

ההתפתחויות הכלכליות לאורך שנת 2020, שבו והמחישו את העמידות של המשק הישראלי. המגבלות והסגרים הביאו לצניחה בפעילות הכלכלית, אולם בכל פעם שבה המגבלות על ההיצע הוסרו, הפעילות הכלכלית זינקה. חלק מהעסקים הצליחו להתאים את אופי הפעילות שלהם לסיטואציה החדשה, ומגזר שירותי ההיי-טק בלט לטובה, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בהמשך הצמיחה של יצוא השירותים, למעט שירותי התיירות. בסגר השני הפגיעה בפעילות הייתה חמורה פחות מאשר בסגר הראשון. עם זאת, המצב בשוק העבודה, עוד לפני הכניסה לסגר השלישי, רחוק מלהיות מעודד. האבטלה לא הצליחה לשוב ולרדת לשיעור חד ספרתי, ומדדים שונים מראים שאת עיקר הפגיעה סופגים העובדים החלשים בענפים המתאפיינים ממילא בפריון ושכר נמוכים. גם בקרב העסקים הפגיעה מתרכזת בעיקר בעסקים קטנים, בפרט בענפים שמאפייניהם לא מאפשרים לקיים בהם את הפעילות תחת המגבלות הבריאותיות. על פי אומדנים, בשנת 2020 חלה ירידה (נטו) במספר העסקים במשק, לראשונה מזה שנים רבות.

בנק ישראל מעריך כי הקצב הנוכחי המהיר של תהליך ההתחסנות בישראל מגדיל את האופטימיות באשר לחזרה מהירה של המשק לתוואי של צמיחה בשנה הקרובה. עם זאת, הסיכונים לפעילות עדיין גבוהים, והפגיעה במשק ובפרט בשוק העבודה צפויה להיות ממושכת.

בחודש מאי 2020 הודיע בנק ישראל על מתווה מקיף, שאומץ על ידי המערכת הבנקאית, לדחיית תשלומי הלוואות - בהתייחס למשכנתאות, אשראי צרכני ואשראי עסקי - כסיוע ללקוחות הבנקים בהתמודדות עם משבר נגיף הקורונה. בחודש יולי 2020, בחודש ספטמבר 2020 ובחודש נובמבר 2020, הוחלט על הארכה והרחבה של המתווה לדחיית תשלומי הלוואות לעסקים ולמשקי בית, כולל משכנתאות.

צמיחה

במהלך שנת 2020, חלה החמרה משמעותית בתמונת המצב הריאלית, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד וזאת בצל משבר נגיף הקורונה ולנוכח צעדי המניעה שנקטה הממשלה, במטרה למזער את המשך התפשטות נגיף הקורונה.

האינדיקטורים האחרונים לפעילות הריאלית שפורסמו לשנת 2020 מצביעים על התכווצות חריגה של המשק בשנת 2020 על רקע משבר הקורונה ונקיטת הצעדים של הממשלה לבלימת נגיף הקורונה. על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן - "הלמ"ס"), נרשמה ירידה בתוצר המקומי הגולמי (להלן - "התמ"ג") בשנת 2020 בשיעור של 2.4%, בהשוואה לשנת 2019 וירידה של 4.1% בתוצר לנפש. מהנתונים שפורסמו על ידי הלמ"ס, עולה כי נרשמו ירידות בשיעור של 9.4% בהוצאה לצריכה פרטית וירידה של 11.1% בהוצאה לצריכה הפרטית לנפש. הירידה בהוצאה לצריכה הפרטית לנפש בשנת 2020 משקפת ירידה של 11.2% בצריכה פרטית שוטפת לנפש, ירידה של 9.4% בהוצאה למוצרים בני-קיימה למחצה לנפש, וירידה של 7.8% בהוצאה למוצרים בני-קיימה לנפש. נרשמה ירידה של 4.8% בהשקעות בנכסים קבועים וירידה של 8.1% ביבוא הסחורות והשירותים. נרשמה עלייה של 2.9% בהוצאה לצריכה ציבורית ועלייה של 0.6% ביצוא הסחורות והשירותים.

ברבעון הרביעי של שנת 2020 בהשוואה לרבעון השלישי של שנת 2020 נרשמה עלייה של 6.3% (בחישוב שנתי) בתמ"ג. העלייה בתוצר ברבעון הרביעי משקפת בין היתר את ההשפעה של גידול משמעותי ביבוא מכוניות הנוסעים ברבעון זה. מהנתונים שפורסמו על ידי הלמ"ס, עולה כי נרשמו עליות של 18.2% בהוצאה לצריכה פרטית, עלייה של 66.1% בהשקעות בנכסים קבועים, עלייה של 26.0% בהוצאה לצריכה ציבורית, ועלייה של 88.5% ביבוא הסחורות והשירותים. ביצוא הסחורות והשירותים נרשמה ירידה של 4.9%.

ביום 4 בינואר 2021, עדכנה חטיבת המחקר של בנק ישראל את תחזיותיה, לפיהן צפוי התוצר לרדת בשנת 2020 ב-3.7%. בתרחיש הכולל התחסנות מהירה של האוכלוסייה עד מאי 2021 (להלן - "תרחיש חיסון מהיר"), בשנת 2021 צפויה צמיחה של 6.3% ובשנת 2022 צפויה צמיחה של 5.8%. בתרחיש זה הפעילות תתמתן מעט בתחילת 2021 עם הכניסה הנוכחית למגבלות על הפעילות, כאשר עם הסרתן תתרחש התאוששות מהירה יחסית בפעילות שתמשך עד סוף הרבעון השני של 2021 כתוצאה מהתחסנות האוכלוסייה. יחד עם זאת, בשל הפגיעה שהיתה בהכנסות של עסקים ומשקי בית, גם עם הסרת כל המגבלות הפעילות לא תחזור לרמתה הרגילה ויידרש תהליך ממושך נוסף, כך שב-2022 רמת הפעילות צפויה להיות כ-2% מתחת למגמת התוצר ארוכת הטווח.

בתרחיש הכולל תהליך התחסנות מתמשך יותר - עד יוני 2022, על רקע גורמים שונים כגון: היעילות הרפואית של החיסון, מלאי הזמין בישראל, המבצע הלוגיסטי להפצתו, היענות הציבור להתחסן או תקלות בטיחות בדמות תופעות לוואי שיתגלו בישראל או בעולם שיביאו לעצירות זמניות בתהליך (להלן - "תרחיש החיסון האיטי"), בשנת 2021 צפויה צמיחה של 3.5% ובשנת 2022 צפויה צמיחה של 6%. קצב צמיחת הרכיבים של התוצר ב-2021 נמוך ביחס לתחזית בתרחיש המהיר, אולם התחזית עדיין מבטאת התאוששות קלה בפעילות ביחס ל-2020. עבור 2022 קצב צמיחת הרכיבים השונים צפוי להיות גבוה יותר על רקע ההתאוששות הצפויה עם השלמת תהליך ההתחסנות במהלך השנה.

המדד המשולב למצב המשק של בנק ישראל עלה בשנת 2020 ב-0.4% בלבד, בהשוואה לעלייה של 3.2% בכל שנת 2019.

השפעות משבר נגיף הקורונה על הפעילות הכלכלית אינן אחידות, והפגיעה מתרכזת בעיקר בענפים המושפעים ישירות מהמגבלות על הפעילות ומדרישות הריחוק החברתי. לכן פגיעת משבר נגיף הקורונה במשקי הבית שפרנסתם תלויה בענפים אלה גדולה במיוחד ופערי הסיכון בין המגזרים השונים עלולים אף להוסיף ולגדול ככל שהמשבר יתמשך.

סיכויי אשראי של המשק

רמת הסיכון של המשק הישראלי, כפי שהיא משתקפת מדירוגי חברות הדירוג ומשוקי ההון, נמוכה באופן יחסי. חברת דירוג האשראי העולמית Fitch אישררה בחודש אפריל 2020, את דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של A+ והותירה אותו עם תחזית יציבה. חברת הדירוג ציינה, כי חלקו של החוב החיצוני נמוך ומדינת ישראל נהנית

מגמישות מימונית גבוהה. למדינה שוק מקומי עמוק ונזיל הנתמך, בין היתר, על ידי תוכנית רכישת האג"ח של בנק ישראל, גישה טובה לשווקי ההון הבינלאומיים וכן תכנית ערבות ממשלת ארה"ב במקרה של זעזוע בשווקים. במהלך חודש ינואר 2021, אישרה שוב חברת Fitch את דירוג האשראי של ישראל.

חברת דירוג האשראי העולמית Moody's, הורידה בסוף חודש אפריל 2020, את אופק דירוג האשראי של מדינת ישראל מרמה של A1 תחזית חיובית, לתחזית יציבה. הורדת האופק באה על רקע הערכה לאי העלאה של דירוג האשראי בחודשים הקרובים ונבעה משני גורמים עיקריים: הזינוק שחל בגירעון התקציבי, כתוצאה ממשבר הקורונה וכן חולשת המדיניות התקציבית של הממשלה, נוכח הקיטוב הפוליטי הגובר. עם זאת, השארת הדירוג משקפת פוטנציאל צמיחה חזק בטווח הבינוני והארוך. במהלך חודש אוקטובר 2020, אישרה חברת Moody's את דירוג האשראי של ישראל.

חברת דירוג האשראי העולמית S&P, אישרה בחודש מאי 2020, את דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של AA והותירה אותו עם תחזית יציבה. חברת הדירוג ציינה, כי למרות האתגרים הפיסקליים שנוצרו עקב משבר הקורונה והמשבר הפוליטי הארוך, הצפי הוא, כי המחויבות למשמעת פיסקלית תגבר עם הקמת הממשלה ותתרום להמשך מדיניות מאקרו כלכלית אחראית. במהלך חודש נובמבר 2020, אישרה חברת S&P את דירוג האשראי של ישראל.

תקציב המדינה

על רקע התפזרות הכנסת, לא אושרו תקציבי המדינה לשנים 2020 ו-2021, והממשלה הגדילה את בסיס התקציב ל-2020, כך שהתקציב ההמשכי ב-2021 יהיה מרסן פחות מכפי שהיה צפוי לפני השינוי.

בתחילת המחצית הראשונה של שנת 2020, הצטמצם הגירעון, בין היתר, על רקע ריסון תקציבי, שנבע מהתקציב ההמשכי. מאז, המגמה התהפכה והגירעון עלה בחדות, בעקבות הצעדים הפיסקליים, שעליהם הכריזה הממשלה, על רקע התפשטות נגיף הקורונה והמגבלות שהוטלו על התנועה ועל הפעילות הכלכלית.

נוכח המשבר החמור והתפשטות נגיף הקורונה, נדרשה הממשלה להוציא סכומים ניכרים מעבר למסגרת ההוצאה בתקציב המשכי, הן לטובת מניעת התפשטות נגיף הקורונה וטיפול מידי בחולים שנדבקו והן לצורך סיוע משמעותי למשק, על מנת לאפשר לו לצלוח את המשבר.

בשנת 2020 נמדד גירעון בתקציב המדינה של 160.3 מיליארדי ש"ח, שהיוו שיעור של כ-11.7% מהתמ"ג, בהשוואה ל-52.2 מיליארדי ש"ח שהיוו שיעור של כ-3.7% מהתמ"ג בשנת 2019. מקורו של הגידול החד בגירעון הינו במשבר הבריאותי אליו נקלע העולם כולו החל מראשית שנת 2020. העלייה בגירעון נובעת מהתרחבות ניכרת בהוצאות הממשלה על רקע משבר נגיף הקורונה ומירידה בהכנסות ממסים. יעד הגירעון המקורי לשנת 2020, טרום המשבר, נע בטווח של 3.3%-3.3%.

על פי הערכה עדכנית של מחלקת המחקר בבנק ישראל מחודש ינואר 2021, על פי תרחיש החיסון המהיר, צפוי גירעון הממשלה (כאחוזים מהתוצר) לעמוד על 8% בשנת 2021 ועל 3.6% בשנת 2022. על פי תרחיש החיסון האיטי, צפוי שיעור גירעון הממשלה לעמוד על 11% בשנת 2021 ועל 6% בשנת 2022.

אינפלציה

סביבת האינפלציה במשק נמוכה ואף שלילית, בין היתר, עקב השפעות נגיף הקורונה על צד הביקושים במשק, שיורדים משמעותית יותר מאשר הירידה בהיצע. בשנת 2020 ירד המדד "בגין" בכ-0.7%, בהשוואה לעלייה של כ-0.9% בתקופה המקבילה אשתקד ואילו המדד "הידוע" ירד בכ-0.6%, בהשוואה לעלייה של כ-1.2% בתקופה המקבילה אשתקד.

הירידה בסביבת האינפלציה, שהחלה עוד לפני פרוץ משבר נגיף הקורונה, התעצמה עם פרוץ המשבר. בשנים 2018-2019 התייצבה האינפלציה השנתית סביב הגבול התחתון של היעד למשך כשנה, החלה לרדת בסוף המחצית השנייה של 2019 ומגמת ירידתה נמשכה במחצית הראשונה של 2020, עד ששיעורה התייצב ברמה נמוכה במחצית השנייה של 2020. שיעור האינפלציה השנתי נותר במהלך התקופה הנסקרת מתחת לגבול התחתון של יעד בנק ישראל.

על פי עדכון חטיבת המחקר של בנק ישראל מיום 4 בינואר 2021, קצב האינפלציה צפוי לעלות מרמתו הנוכחית הנמוכה, אולם עדיין נמוך מהגבול התחתון של היעד. על פי תרחיש השליטה, שיעור האינפלציה בשנת 2021 יעמוד על 0.6% ובשנת 2022 על 0.9%. על פי תרחיש החיסון האיטי, שיעור האינפלציה בשנת 2021 יעמוד על 0.1% ובשנת 2022 על 0.8%. ההערכה בשני התרחישים הינה כי השיפור בפעילות הכלכלית, יחד עם דעיכת השפעת הייסוף שחל עד כה, יובילו לעלייה מתונה באינפלציה, כך שבסוף שנת 2022 צפויה האינפלציה להימצא בקרבת הגבול התחתון של יעד האינפלציה.

שוק הדיור

על פי מדד מחירי הדירות של הלמ"ס, שפורסם בחודש פברואר 2021, נרשמה עלייה של 0.9% במחירי העסקאות שבוצעו בחודשים נובמבר-דצמבר 2020, בהשוואה לעסקאות שבוצעו בחודשים אוקטובר-נובמבר 2020. מחירי העסקאות שבוצעו בחודשים נובמבר-דצמבר 2020 עלו ב- 4.0%, בהשוואה לחודשים המקבילים אשתקד.

שוק העבודה

משרד הקורונה השפיע באופן משמעותי על שוק העבודה, אשר עד לפרוץ המשבר הפגין עוצמה. על פי נתונים מסקר כח אדם, לחודש דצמבר, לרבעון הרביעי ולשנת 2020 שפורסמו על ידי הלמ"ס, שיעור האבטלה בחודש דצמבר 2020 עמד על כ-4.8% בהשוואה לשיעור של 5.0% בחודש נובמבר 2020. חיבור של נתוני הבלתי מועסקים עם העובדים שאינם בכח העבודה, שהפסיקו לעבוד עקב פיטורים או סגירת מקום העבודה החל מחודש מרץ 2020 ומועסקים שנעדרו זמנית מעבודתם כל השבוע עקב סיבות הקשורות לקורונה, מביא לשיעור אבטלה בחודש דצמבר 2020 של כ-13.2% מסך כח העבודה, המהווים כ-553 אלף עובדים, בהשוואה לשיעור של 14.7% שהיוו כ-620 אלף עובדים, בחודש נובמבר 2020. שיעור האבטלה הממוצע בכל שנת 2020 עמד על 4.3%, בהשוואה לשיעור אבטלה של 3.8% בשנת 2019.

במקביל, שיעור ההשתתפות בכח העבודה ירד מתחילת המשבר ועד סוף חודש אפריל 2020 לכ-62%, עקב פליטת עובדים ממעגל העבודה. במחצית הראשונה של חודש יוני 2020 חלה עלייה בשיעור זה ל-63.1%, על רקע פתיחת מספר ענפים ופתיחת מערכת החינוך. במחצית השנייה של חודש ספטמבר, על רקע ההשבתה הנוספת, ירד שיעור זה ל-61.3%, ובחודש דצמבר 2020 שיעור ההשתתפות המשיך לרדת לרמה של 60.5%. שיעור ההשתתפות הממוצע בכח העבודה בכל שנת 2020 עמד על 59.1%, בהשוואה לשיעור השתתפות של 61.1% בשנת 2019.

לנוכח הסגר השלישי החל בשלהי חודש דצמבר 2020, שיעור האבטלה צפוי לשוב ולעלות. על פי בנק ישראל, הפגיעה בתעסוקה גבוהה יותר, בענפים המתאפיינים בשכר נמוך.

על פי הערכה עדכנית של מחלקת המחקר בבנק ישראל מחודש ינואר 2021, על פי תרחיש החיסון המהיר, צפוי שיעור האבטלה לעמוד על 9.6% בשנת 2021 ועל 6.2% בשנת 2022. על פי תרחיש החיסון האיטי, צפוי שיעור האבטלה לעמוד על 12.5% בשנת 2021 ועל 8.5% בשנת 2022.

שער החליפין

בשנת 2020, ירד שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור של כ-7.0%, תוך תנודתיות גדולה בין הרבעונים. שער החליפין של השקל מול האירו עלה בשיעור של כ-1.7%. מגמת הירידה המתמשכת בשער הדולר שהושפעה בין היתר גם מהיחלשות הדולר בעולם, הביאה את בנק ישראל להתערב בשוק, באמצעות רכישות מט"ח, כך שבשנת 2020 בוצעו רכישות בהיקף של כ-21 מיליארד ש"ח.

בתחילת חודש ינואר 2021 הודיע בנק ישראל כי על מנת לתמוך בהשגת יעדי בנק ישראל ובהתאוששות המשק ממשרד הקורונה ובפרט כדי לתמוך בענפי הייצוא ותחליפי הייבוא שנפגעו מההשפעה השלילית של ייסוף השקל, בנק ישראל ירכוש בשנת 2021 סכום של 30 מיליארדי דולר. סכום זה גדול באופן משמעותי מההערבות בנק ישראל בעבר ומהערכות בנק ישראל לגבי העודף הצפוי בחשבון השוטף במהלך 2021, כך שהרכישות ימתנו גם כוחות לייסוף הנובעים מגורמים פיננסיים. הרכישות יימשכו כל עוד הן אינן מביאות לפיחות בסדר גודל שאינו עקבי עם השגת יעדי הבנק בתחום יציבות המחירים והיציבות הפיננסית. במהלך חודש ינואר 2021 רכש בנק ישראל כ-6.8 מיליארדי דולר, המהווים רכישה של כ-23% מהיעד השנתי המתוכנן.

ריבית בנק ישראל

לאור משבר הקורונה, אשר קטע את מגמת הצמיחה במשק, הפחית בנק ישראל את הריבית בחודש אפריל 2020, לרמה של 0.1%. על רקע הימשכות משבר הקורונה והרעת התנאים הכלכליים במשק בעקבות התפשטות נגיף הקורונה והצעדים שננקטו למניעתה, החליט בנק ישראל על הפעלת כלים נוספים כדי לסייע בהתמודדות עם המשבר. הצעדים שננקטו נועדו לצימצום הפגיעה הכלכלית שנגרמה בגלל המשבר הבריאותי, להבטחת המשך פעילותם התקינה של השווקים הפיננסיים, להגברת התמסורת מריבית בנק ישראל לריביות השוק ולעידוד הביקושים והאינפלציה. זאת תוך הקלה בתנאי האשראי, בין השאר בעזרת הפעלת מנגנוני אשראי ייחודיים וממוקדים. הכלים כללו מתן הלוואות לבנקים, אשר הותנו במתן אשראי לעסקים קטנים וזעירים, כולל מתן הלוואות בריבית קבועה בשיעור שלילי של 0.1%, כנגד הלוואות שהבנקים ייתנו לעסקים קטנים בריבית שלא תעלה על פריים ועוד 1.3%, והרחבת התכנית במסגרתה מתבצעות עסקאות רכישה מחדש ("ריפוי") מול גופים פיננסיים, כך שעסקאות אלו יוכלו לכלול גם אגרות חוב תאגידיות כבטוחה, בנוסף לתכנית רכישת אגרות חוב ממשלתיות שעליה הכריז בנק ישראל, וזאת על מנת לייצב את השווקים. בנוסף הודיע בנק ישראל על תוכניות לרכישת אג"ח קונצרני בשוק המשני בהיקף של 85 מיליארד ש"ח. כמו כן, הרחיב בנק ישראל את היקף עסקאות החלף (SWAP), מול מערכת הבנקאות המקומית, לצורך הורדת הלחצים לנזילות דולרית.

על פי הערכה עדכנית של מחלקת המחקר בבנק ישראל, מחודש ינואר 2021, הן בתרחיש חיסון מהיר והן בתרחיש החיסון האיטי, צפויה הריבית לעמוד בשנה הקרובה בטווח שבין 0% ל-0.1%.

הסביבה הגלובלית

הכלכלה העולמית מתאוששת, אך נמשכת אי ודאות לאור תחילת מבצעי החיסונים מחד, והמשך התפשטות התחלואה מאידך. צפויה שונות גבוהה בקצב צמיחת המשקים השונים במהלך שנת 2021, וחלק מהמדינות לא צפויות להתאושש לחלוטין מהמשבר גם בשנת 2022, בעיקר אם יהיו התפרצויות נוספות של הנגיף וקצב החיסונים יהיה איטי. רמות התחלואה הגבוהות הביאו להאטה במגזר השירותים, בעיקר באירופה, ומנגד נמשך השיפור בתעשייה ובסחר העולמי. בשוקי ההון נמשכו העליות במחירי המניות על רקע תחילת מבצעי החיסון, תוך עליית תשואות קלה באג"ח הממשלתיות בארה"ב. נמשכת העלייה במחירי הנפט והסחורות התעשייתיות, אך האינפלציה צפויה להיוותר נמוכה, והמדיניות המוניטרית בבנקים המרכזיים העיקריים צפויה להימשך ולהיות מדיניות מרחיבה. בארה"ב אושרה תכנית תמריצים פיסקלית ותחזיות הצמיחה עודכנו כלפי מעלה, אך נתוני הצריכה הפרטית ושוק העבודה מצביעים על התמתנות בפעילות. באירופה התגברות התחלואה צפויה להביא להתכווצות בפעילות ברבעון הרביעי ותחזיות הצמיחה לשנת 2021 ירדו שוב. ההסכם בין האיחוד האירופאי ובריטניה הפחית את אי הוודאות הפוליטית. ביפן, למרות הגידול בתחלואה, האינדיקטורים המהירים מצביעים על שיפור. בסין נמשך השיפור הכלכלי על רקע שיפור בסנטימנט הצרכני וגידול בביקושים ליצוא.

שוקי ההון

בשוק ההון המקומי, במהלך שנת 2020 נרשמה מגמה מעורבת במדדי המניות העיקריים. במהלך הרבעון הראשון של השנה, נרשמו בעיקר ירידות במדדי המניות העיקריים על רקע הירידות בשוקי העולם והתפשטות נגיף הקורונה. מדד ת"א 35 ירד בשנת 2020 בכ-10.9% ומדד ת"א 125 ירד בכ-3%. מדד ת"א 90 עלה בכ-18% ומדד יתר מניות והמירים עלה בכ-20%. מדד האג"ח הכללי עלה בכ-0.8%.

במחזורי המסחר של המניות בבורסה המקומית, נרשמה מגמת עלייה במהלך שנת 2020, בהשוואה למחזורי המסחר בשנת 2019, שהתמתנה החל מהרבעון השני.

בעולם, נרשמה מגמה מעורבת בשוקי ההון בעקבות המשבר. במהלך הרבעון הראשון של השנה נרשמו ירידות שיערים ואילו ברבעונים השני, השלישי והרביעי נרשמו עליות בשוקי ההון. במהלך שנת 2020, עלה מדד ה-S&P-500 בכ-16% ומדד הנאסד"ק עלה בכ-48%. באירופה, ירד מדד היורוסטוקס-600 בכ-4% ומדד המדינות המתפתחות (MSCI EM) עלה בכ-16%.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

רווח ורווחיות

הרווח הנקי של הבנק הסתכם בשנת 2020 ב- 77.0 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 77.7 מיליוני ש"ח בשנת 2019, קיטון בשיעור של 0.9%.

תשואת הרווח הנקי להון בשנת 2020 עמדה על ב- 10.1%, בהשוואה ל- 11.3% בתקופה המקבילה אשתקד.

תמצית דוח רווח והפסד

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
שינוי	2019	2020	
ב-%	מיליוני ש"ח		
(3.1)	248.8	241.2	רווח מימוני נטו (1)
103.7	10.7	21.8	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(7.9)	238.1	219.4	רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
(0.8)	84.2	83.5	עמלות והכנסות אחרות
(9.1)	200.2	182.0	הוצאות תפעוליות ואחרות
(1.0)	122.1	120.9	רווח לפני מסים
(1.1)	44.4	43.9	הפרשה למסים על הרווח
(0.9)	77.7	77.0	רווח נקי
	11.3%	10.1%	תשואת הרווח הנקי

(1) סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מהמתכונת בתמצית דוח רווח והפסד. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית לרווח המימוני, נטו.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הרווח המימוני נטו

בכדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות ריבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים המהווים חלק אינטגרלי מניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות ממכשירים נגזרים כוללות, בין היתר, את השפעות ערך הזמן על השווי ההוגן של נגזרים, המהווים חלק בלתי נפרד מניהול סיכוני הריבית בבנק ואת השפעת שיעור עליית המדד הידוע על נגזרים, המהווה חלק בלתי נפרד מניהול החשיפה למדד המחירים לצרכן.

להלן הרכב הרווח המימוני, נטו:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	
מיליוני ש"ח		
257.0	242.4	הכנסות ריבית
11.2	1.4	הוצאות ריבית
245.8	241.0	הכנסות ריבית, נטו
3.0	0.2	הכנסות מימון שאינן מריבית
248.8	241.2	סך הרווח המימוני, נטו

להלן נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות ריבית:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
	2020	2019
באחוזים		
שיעור ההכנסה על נכסים נושאי ריבית	2.81	3.40
שיעור ההוצאה על התחייבויות נושאות ריבית	0.05	0.29
פער הריבית הכולל	2.76	3.11
יחס בין הכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית	2.79	3.25

לפירוט דוח שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית, ראה נספח 1 לפרק ממשל תאגדי.

הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2020 ב- 21.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 10.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. לאור מצב אי הוודאות החליט הבנק להגדיל את ההפרשה הקבוצתית בשנת 2020 כדי לשקף את הגידול האפשרי בהפרשות להפסדי אשראי שטרם באו לידי ביטוי. הגידול בהוצאה הקבוצתית להפסדי אשראי, מבטא את השינויים בסביבה המאקרו כלכלית ואת חוסר הוודאות כאמור לעיל, וזאת, באמצעות עדכון ההתאמות האיכותיות בחישוב ההפרשה הקבוצתית. כמו כן, ההפרשה הקבוצתית גדלה גם לאור העלייה בהיקף החובות הבעייתיים כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה. לפרטים נוספים ראה פרק "מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים".

להלן פרטים לגבי ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
	2020	2019
מיליוני ש"ח		
הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי	11.4	8.0
קיטון בהפרשה הפרטנית וגביית חובות שנמחקו חשבונאית	(8.1)	(6.1)
הוצאה פרטנית, נטו בגין הפסדי אשראי	3.3	1.9
הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי	18.5	8.8
סך כל ההוצאות בגין הפסדי אשראי	21.8	10.7
מזה:		
הוצאות בגין אשראי מסחרי/עסקי	5.8	1.4
הוצאות בגין אשראי פרטי	16.0	9.3
סך הכל	21.8	10.7
שיעור ההפרשה להפסדי אשראי:		
מסחרי/עסקי	0.61%	0.14%
אנשים פרטיים	0.37%	0.22%
שיעור ההפרשה להפסדי אשראי:		
מאזני	0.42%	0.21%
מאזני וחוץ מאזני	0.29%	0.15%
שיעור ההוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור	0.07%	0.04%
שיעור ההוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור	0.38%	0.19%
שיעור סך כל ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור	0.45%	0.23%

למידע נוסף בדבר ההוצאות בגין הפסדי אשראי ראה פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון ופרק סקירת הסיכונים להלן.

הכנסות מעמלות הסתכמו בשנת 2020 ב- 83.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 83.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
להלן התפלגות ההכנסות מעמלות:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
2019	2020	
במיליוני ש"ח		
23.3	21.8	ניהול חשבון
11.0	10.3	כרטיסי אשראי
25.0	26.9	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים ועמלות הפצה
10.1	10.4	טיפול באשראי
4.1	3.8	הפרשי המרה
0.9	0.8	פעילות סחר חוץ
2.9	3.1	עמלות מעסקי מימון
6.5	6.0	עמלות אחרות
83.8	83.1	סך כל העמלות

הוצאות תפעוליות ואחרות בשנת 2020 הסתכמו ב- 182.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-200.2 מיליוני ש"ח בשנת 2019.
להלן פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
2019	2020	
במיליוני ש"ח		
102.0	90.8	משכורות והוצאות נלוות
27.5	27.6	אחזקה ופחת בניינים וציוד
70.7	63.6	הוצאות אחרות
200.2	182.0	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות

משכורות והוצאות נלוות הסתכמו בשנת 2020 ב- 90.8 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 102.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ-11.0%. הקיטון נובע מקיטון בהפרשות למענקים, לרבות מענק מתמשך לעובדים.

ההוצאות האחרות הסתכמו ב-63.6 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 70.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 10.0%. הקיטון נובע בעיקר מירידה בהוצאות המחשב שהסתכמו בשנת 2020 ב- 38.9 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 43.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. זאת עקב ירידה בהיקף הפעילות ביחס לקבוצה ומהתחשבנות שבוצעה מול חברת מתף ביחס להוצאות המחשוב עבור שנת 2019. כמו כן חלה ירידה ניכרת ביתר הוצאות הבנק.

ההפרשה למיסים על הרווח בשנת 2020 הסתכמה ב-43.9 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 44.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור המס האפקטיבי מהרווח מפעולות רגילות לפני מיסים הגיע ל-36.3% בהשוואה לשיעור המס הסטטוטורי שהינו 34.2%. הפער נובע בעיקרו מהוצאות לא מוכרות והפרשים קבועים. לפרטים נוספים, ראה באור 8 לדוחות הכספיים.

סך הרווח הכולל בשנת 2020 הסתכם ב- 78.1 מיליוני ש"ח, סכום זה הושפע מהרווח השנתי הנקי של הבנק בסך 77.0 מיליוני ש"ח, מגידול נטו בקרן הון בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי שוק בסך של 1.5 מיליוני ש"ח וקיטון נטו בגין הטבות לעובדים בסך 0.4 מיליוני ש"ח.

המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות ההון והלימות ההון

סך נכסי הבנק ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכם ב- 10,348.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-8,693.9 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2019, גידול בשיעור של 19.0%.

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים (במיליוני ש"ח):

השינוי	לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
	2019	2020	
%	מיליוני ש"ח		
19.0	8,693.9	10,348.8	סך כל המאזן
42.6	2,675.7	3,815.8	מזומנים ופקדונות בבנקים
141.6	258.8	625.3	ניירות ערך
2.2	5,056.4	5,165.2	אשראי לציבור, נטו
(0.6)	624.3	620.6	אשראי לממשלה
23.7	6,961.9	8,612.4	פקדונות הציבור
10.8	726.2	804.3	הון

מזומנים ופקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכם ב-3,815.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-2,675.7 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2019, גידול בשיעור של 42.6%.

יתרה ליום		
31.12.19	31.12.20	
מיליוני ש"ח		
1,222.0	1,224.5	מזומנים ופקדונות בבנק ישראל
1,453.7	2,591.3	פקדונות בבנקים מסחריים
2,675.7	3,815.8	סך הכל

אשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכם ב-5,165.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-5,056.4 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2019, גידול בשיעור של 2.2%. על פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, האשראי לציבור כולל יתרות בגין פעילות בכרטיסי אשראי אשר הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2020 ב-582.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-599.2 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2019.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר		יתרה ליום 31 בדצמבר			
2019	2020	שינוי	2019	2020	
%	%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
					מטבע ישראלי:
97.0	97.2	2.4	4,902.4	5,020.8	לא צמוד
2.7	2.6	(3.8)	138.6	133.3	צמוד למדד
0.3	0.2	(27.9)	15.4	11.1	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	2.2	5,056.4	5,165.2	סך הכל

אשראי לציבור, ברוטו לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות:

		יתרה ליום		
שינוי	31.12.19	31.12.20		
ב-%	מיליוני ש"ח			
(6.4)	92.7	86.8		עסקים גדולים
(8.3)	295.7	271.3		עסקים בינוניים
0.9	591.9	597.2		עסקים קטנים וזעירים
3.6	4,133.6	4,280.4		משקי בית
21.4	1.4	1.7		בנקאות פרטית
(55.6)	0.9	0.4		גופים מוסדיים
2.4	5,116.2	5,237.8		סך הכל
				מזה אשראי צרכני ללא כרטיסי אשראי
4.0	3,646.2	3,792.8		משקי בית
25.0	1.2	1.5		בנקאות פרטית
4.0	3,647.4	3,794.3		סך הכל

סיכון האשראי הכולל לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני, הכולל את האשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור, ומסיכון אשראי חוץ מאזני, הכולל עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות למתן אשראי. סיכון האשראי הכולל לציבור, הסתכם ביום 31 בדצמבר 2020 ב-7,473.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-7,301.2 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2019.

להלן מידע לגבי התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק:

ענף משק	ליום 31 בדצמבר 2019			ליום 31 בדצמבר 2020		
	חלק הענף מסך סיכון האשראי		סיכון האשראי הכולל לציבור במיליוני ש"ח	חלק הענף מסך סיכון האשראי		סיכון האשראי הכולל לציבור במיליוני ש"ח
	שינוי %	%		שינוי %	%	
שירותים פיננסיים	35.0	1.0	71.5	1.3	96.5	
בינוי ונדל"ן	(7.6)	7.0	513.1	6.3	474.1	
תעשייה	(2.0)	1.6	117.9	1.5	115.6	
מסחר	(20.7)	2.4	175.6	1.9	139.3	
מידע ותקשורת	(61.3)	0.1	7.5	-	2.9	
לקוחות פרטיים	4.2	82.4	6,019.4	83.9	6,273.7	
אחרים	(6.3)	5.4	396.2	5.0	371.1	
סך הכל	2.4	100.0	7,301.2	100.0	7,473.2	

ההשקעות בניירות הערך הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2020 ב- 625.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 258.8 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2019. בתקופה זאת חלה עליה בשווי ההון של תיק אגרות החוב הזמינות למכירה בסך 2.9 מיליוני ש"ח שנקפה להון. כמו כן נזקף לרווח והפסד רווח בסך של 0.7 מיליוני ש"ח בגין ניירות ערך שמומשו מהתיק הזמין למכירה.

להלן הרכב התיק:

חלק מסך ניירות הערך		יתרה ליום		
31.12.19	31.12.20	31.12.19	31.12.20	
ב- %		במיליוני ש"ח		
96.1	99.1	248.6	619.8	איגרות חוב של ממשלת ישראל
1.9	0.2	4.9	1.4	איגרות חוב של בנקים בישראל
2.0	0.7	5.3	4.1	איגרות חוב של אחרים בישראל
100.0	100.0	258.8	625.3	סך הכל

התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך ניירות הערך		יתרה ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	שינוי	2019 2020	
%	%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
47.3	77.4	295.6	361.8	מטבעי ישראל:
6.7	0.8	(73.0)	(12.7)	לא צמוד
46.0	21.8	14.6	17.4	צמוד למדד
100.0	100.0	141.6	366.5	מטבע חוץ
			258.8	סך הכל
			625.3	

בניינים וציוד - העלות המופחתת ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה ב- 25.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-32.6 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2019. יתרה מאזנית של מקרקעין העומד למכירה הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2020 בסך 3.8 מיליוני ש"ח סווגה לנכסים המוחזקים למכירה. ביום 22 בפברואר 2021 נחתם הסכם למכירת הנכס בתמורה של 8.8 מיליוני ש"ח. צפוי להרשם רווח הון בספרי הבנק בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח לאחר השפעת המס.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמו ב-8,612.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-6,961.9 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2019, גידול בשיעור של 23.7%. זאת עקב שינוי בטעמי לקוחות הבנק וגידול בהיקף הלקוחות.

להלן התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר		יתרה ליום 31 בדצמבר			
2019	2020	שינוי		2019	2020
%	%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	
					מטבע ישראלי:
85.9	88.4	27.3	1,634.0	5,982.2	7,616.2
					לא צמוד*
8.5	6.6	(4.3)	(25.0)	588.2	563.2
					צמוד למדד**
5.6	5.0	10.6	41.5	391.5	433.0
					מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	23.7	1,650.5	6,961.9	8,612.4
					סך הכל

* כולל יתרות פקדונות ברירה שקל/מדד ליום 31 בדצמבר 2020 בסך 25.2 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2019 - 11.5) המוצגים לפי המסלול הגובר.

** כולל יתרות פקדונות ברירה שקל/מדד ליום 31 בדצמבר 2020 בסך 4.6 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2019 - 18.1) המוצגים לפי המסלול הגובר.

פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים:

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.19	31.12.2020	
ב-%	מיליוני ש"ח		
10.3	249.6	275.4	עסקים גדולים
(1.8)	259.8	255.1	עסקים בינוניים
22.9	408.4	502.1	עסקים קטנים וזעירים
25.5	5,854.1	7,346.6	משקי בית
55.7	119.2	185.6	בנקאות פרטית
(32.8)	70.8	47.6	גופים מוסדיים
23.7	6,961.9	8,612.4	סך הכל

פעילות חוץ-מאזנית

31.12.19	31.12.2020	
במיליוני ש"ח		
4,239	4,126	בתיקי ניירות ערך

לפירוט סך הנכסים וההתחייבויות לפי רבעונים בשנים 2020 ו- 2019 ראה נספח 5 לפרק ממשל תאגדי, נספחים.

הון והלימות ההון

ההון ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכם ב-804.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-726.2 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2019, גידול בשיעור של 10.8%. לפרטים בדבר התפתחות הרווח הכולל האחר, ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר.

הלימות ההון

יחסי הון מינימליים

הבנק מיישם את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בנושא מדידה והלימות הון כפי שעודכנו, על מנת להתאימן להנחיות באזל.

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר יחסי הון מזעריים, נדרש הבנק לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 9% ויחס הון כולל של 12.5% וזאת כתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית.

לאור התפרצות נגיף הקורונה וכחלק מההתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין, פרסם הפיקוח על הבנקים, ביום 31 במרס 2020, הוראת שעה, הנוגעת לעדכון הוראה 201 אשר כוללת הפחתת דרישות ההון הרגולטוריות החלות על הבנקים בנקודת אחוז אחת, וזאת על מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי. דרישות הון אלה היו בתוקף למשך שישה חודשים, עם אפשרות הארכה לשישה חודשים נוספים. ביום 16 בספטמבר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לפיו הארכה הוראת השעה עד ליום 31 במרס 2021. ביום 7 במרס 2021, פרסם בנק ישראל טיוטה לתיקון ההוראה, לפיה תוארך תקופת הוראת השעה ביחס למרבית ההקלות בתקופה נוספת בת שישה חודשים, עד ליום 30 בספטמבר 2021. לאחר מכן, ככל שרלוונטי, יידרש הבנק להציג מתווה מדורג לצבירה מחודשת של ההון, ככל שנשחק, על פני שנתיים.

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרשים על ידי הפיקוח על הבנקים, לפי נתוני מועד הדיווח הינם 8.00%-11.50% בהתאמה.

במהלך שנת 2020, במסגרת תהליך ה-ICAAP, עדכן הבנק את תכנית העבודה לשנת 2020 על רקע השפעות משבר הקורונה. הצורך בעדכון עלה לאור השפעות המשבר אשר דרשו היערכות מחדש ועדכון היעדים המקוריים שנקבעו במסגרת תכנית העבודה לשנת 2020, בין היתר: השפעות של שינויים מאקרו-כלכליים מהותיים הנובעים ממשבר נגיף הקורונה שהביאו לפגיעה בהכנסות ולצורך בריסון נוסף בהוצאות והגדלה של ההפרשה להפסדי אשראי של הבנק, הבנק החליט לדחות את תהליך ה-ICAAP מרבעון הראשון של שנת 2020 לרבעון השני של שנת 2020 כך שיכלול את השפעת משבר הקורונה וישפיע על קביעת יעדי ההון של הבנק.

בנוסף לאמור לעיל, תהליך קביעת יעדי ההון נעשה בהתבסס על הפרמטרים המרכזיים הבאים¹:

- ממצאי תהליך ה-ICAAP בהתבסס על פרופיל הסיכון של הבנק ובהתחשב ביעדים העסקיים של הבנק והצמיחה המתוכננת;
- תוצאות מבחני הקיצון כמפורט בהמשך.
- קביעת יעדי ההון נעשית לפי דרישת הון הגבוהה יותר, מבין תוצאות ה-ICAAP לבין הנדרש בקיצון.
- מקדם שמרנות כרית ביטחון המשלבים הערכות ואומדנים ביחס לפרופיל הסיכונים ובסיס ההון.

למידע מפורט, ראה דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

יעדי ההון הפנימיים כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון במסגרת תהליך ה-ICAAP לנתוני ה-30 ביוני 2020, אושר ביום 27 בדצמבר 2020, הינם כדלקמן:

1 ראה פירוט נרחב בחלק 2 - יחסים פיקוחיים עיקריים ובחלק 3 - מידע נוסף על הון והלימות הון לדוח הסיכונים.

- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ- 10.5% עד ליום 31 בדצמבר 2021, ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.65% עד ליום 31 בדצמבר 2021.

- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-7.0% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-10%.

יעדי ההון מביאים בחשבון את הסיכונים שהבנק חשוף אליהם, כשהעיקריים בהם הינם: סיכונים האשראי, סיכונים פיננסיים הכולל את סיכון הריבית, סיכונים תפעוליים, לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע, וסיכון טכנולוגיות המידע, סיכון ציות ואיסור הלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי וסיכון מוניטין. כל זאת מבוצע בהלימה לדיאלוג מול בנק ישראל. אמידת הסיכונים מביאה בחשבון גם את היבטי משבר הקורונה והשלכות אפשריות על הבנק. מבחני הקיצון

הבנק מבצע תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית ובוחן את יחסי ההון לפי תכנון ההון התלת שנתי. המתווה כולל, בין היתר, תרחישי קיצון הוליסטיים "מתגלגלים" ע"פ שלוש שנים, בתחום סיכונים האשראי, סיכונים פיננסיים, סיכונים תפעוליים לרבות סייבר, איסור הלבנת הון, ציות, אסטרטגיה, מוניטין, תפעולי ועוד, מתווה תרחישי הקיצון כולל גם השפעות קיצוניות של משבר הקורונה².

למידע מפורט, ראה דוח הסיכונים באתר האינטרנט על הבנק.

הוראות באזל 3

בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי יוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לכך החל מיום 1 בינואר 2020 עומדת התקרה על 20%.

מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית

ביום 12 בינואר 2016, הופץ מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל. לפי המכתב, דירקטוריון הבנק יתווה תכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאי המכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התכנית לתקופה של חמש שנים בקו ישר. ביום 14 בנובמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק את מהלכי ההתייעלות במסגרת תכנית רב-שנתית שעלותה הוערכה בכ- 3.5 מיליוני ש"ח (לפני השפעת המס). ללא ההקלה כאמור, יישום מהלכי ההתייעלות, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, היה מביא לקיטון של כ-0.01% ביחסי הלימות ההון. ביום 16 בדצמבר 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב אשר מאריך את תוקף הנחיות אלו עד ליום 31 בדצמבר 2021. הארכת התוקף מאפשרת לתאגידים הבנקאיים להרחיב את תכנית ההתייעלות בתחום כח האדם. הבנק הרחיב את תכנית ההתייעלות שלו אשר עלותה כ- 8.0 מיליוני ש"ח (לפני השפעת המס). במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2020, הבנק הרחיב את תכנית ההתייעלות שלו ב- 1.0 מיליוני ש"ח נוספים. ללא ההקלה כאמור, יישום מהלכי ההתייעלות, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, היה מביא לקיטון של כ-0.07% ביחסי הלימות ההון.

יישום ההוראות

כאמור לעיל, הבנק מיישם את הוראות באזל לפי הוראות בנק ישראל. במסגרת הנדבך הראשון - הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל לסיכונים אשראי, השוק והסיכונים התפעוליים. במסגרת הנדבך השני - הבנק נדרש לקיים תהליך פנימי להערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP). תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק. מסמך ה-ICAAP לנתוני 30 ביוני 2020 אושר בדירקטוריון הבנק ביום 27 בדצמבר 2020.

² ראה פירוט נרחב בחלק 2 - גישת הבנק לניהול סיכונים - תחת סעיף "תרחישי קיצון" לדוח הסיכונים.

31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2020	
		1. הון לצורך חישוב יחס ההון (במיליוני ש"ח)
721.6	798.2	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
54.9	66.1	הון רובד 2, לאחר ניכויים
776.5	864.3	סך הכל הון כולל
		2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון (במיליוני ש"ח)
4,848.2	5,163.1	סיכון אשראי
7.0	5.5	סיכונים שוק
492.0	520.7	סיכון תפעולי
5,347.2	5,689.3	סה"כ יתרות משוקללות של נכסי סיכון
		3. יחס ההון לרכיבי סיכון (ב-%)
13.50%	14.03%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.52%	15.19%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.0%	8.0%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
12.5%	11.5%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2020 עמד על 14.03%, בהשוואה ל-13.50% ליום 31 בדצמבר 2019. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2020 עמד על 15.19%, בהשוואה ל-14.52% ליום 31 בדצמבר 2019. הגידול ביחס ההון נובע בעיקר מגידול ביתרת רווחים אשר קוזזו מגידול בנכסי סיכון. ההון הכולל ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכם ב-864.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-776.5 מיליוני ש"ח ב-31 בדצמבר 2019. הגידול בבסיס ההון נבע בעיקר מהרווח הנקי בתקופה בסך של 77.0 מיליוני ש"ח.

הון רובד 2 ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכם ב-66.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-54.9 מיליוני ש"ח ב-31 בדצמבר 2019. הגידול נובע מגידול בהפרשה להפסדי אשראי שקוזז על ידי קיטון בהכרה בשטר הון. נכסי הסיכון ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמו ב-5,689.3 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-5,347.2 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. העלייה בנכסי הסיכון נובעת בעיקר מגידול בחובות בתאגידים בנקאיים וגידול בנכסים אחרים בשל הכרה בחכירות.

יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים - ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. יחס המינוף מבוטא באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202. בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 5%. יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2020 עומד על 7.24%, בהשוואה ל-7.68% ליום 31 בדצמבר 2019.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בבאור 24 לדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוח, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים.

להגדרות המגזרים הפיקוחיים, ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה באור 24 לדוחות הכספיים.

לפירוט בדבר מגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה, ראה באור 24 לדוחות הכספיים.

להלן תמצית התפתחות תוצאות הפעילות לפי מגזרים:

חלק המגזר מסך ההכנסות		לשנה שנסתיימה ביום		א. סך ההכנסות*	
31.12.19	31.12.20	השינוי	31.12.19	31.12.20	
ב- %		במיליוני ש"ח		ב- %	
1.6	1.4	(13.0)	5.4	4.7	מגזר עסקים גדולים
3.9	4.1	3.1	13.0	13.4	מגזר עסקים בינוניים
10.4	9.8	(7.8)	34.5	31.8	מגזר עסקים קטנים וזעירים
76.6	78.3	(0.4)	255.2	254.2	מגזר משקי בית
0.8	0.7	(8.0)	2.5	2.3	מגזר בנקאות פרטית
0.1	0.1	-	0.3	0.3	גופים מוסדיים
6.6	5.5	(18.6)	22.1	18.0	מגזר ניהול פיננסי
100.0	100.0	(2.5)	333.0	324.7	סך הכל

לשנה שנסתיימה ביום			ב. רווח (הפסד) נקי	
השינוי	31.12.19	31.12.20		
במיליוני ש"ח				
ב- %				
-	(0.1)	1.1	מגזר עסקים גדולים	
(17.3)	5.2	4.3	מגזר עסקים בינוניים	
(18.7)	10.7	8.7	מגזר עסקים קטנים וזעירים	
7.7	48.0	51.7	מגזר משקי בית	
(10.0)	1.0	0.9	מגזר בנקאות פרטית	
-	0.1	-	גופים מוסדיים	
(19.5)	12.8	10.3	מגזר ניהול פיננסי	
(0.9)	77.7	77.0	סך הכל	

* כולל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.

ג. יתרות מאזניות ממוצעות*					אשראי לציבור	
	לשנה שנסתיימה ביום		% מסך כל הנכסים			
	31.12.2020	31.12.19	השינוי	31.12.2020	31.12.19	השינוי
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב- %	ב- %	ב- %	ב- %
מגזר עסקים גדולים	93.5	90.7	3.1	1.9	1.9	1.9
מגזר עסקים בינוניים	318.2	280.9	13.3	6.5	6.5	5.9
מגזר עסקים קטנים וזעירים	558.2	559.2	(0.2)	11.3	11.3	1.7
מגזר משקי בית	3,957.6	3,858.8	2.6	80.3	80.3	80.5
מגזר בנקאות פרטית	1.3	1.4	(17.1)	-	-	-
גופים מוסדיים	0.3	0.1	200.0	-	-	-
סך הכל	4,929.1	4,791.1	2.9	100.0	100.0	100.0

פקדונות לציבור					לשנה שנסתיימה ביום	
	31.12.2020	31.12.19	השינוי	31.12.2020	31.12.19	השינוי
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב- %	ב- %	ב- %	ב- %
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב- %	ב- %	ב- %	ב- %
מגזר עסקים גדולים	292.4	269.3	8.6	3.7	3.7	4.0
מגזר עסקים בינוניים	218.5	254.4	(14.1)	2.8	2.8	3.7
מגזר עסקים קטנים וזעירים	449.7	412.8	8.9	5.7	5.7	6.1
מגזר משקי בית	6,757.6	5,692.1	18.7	85.3	85.3	83.6
מגזר בנקאות פרטית	147.1	117.1	25.6	1.9	1.9	1.7
גופים מוסדיים	50.7	60.6	(16.3)	0.6	0.6	0.9
סך הכל	7,916.0	6,806.3	16.3	100.0	100.0	100.0

* יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

להלן נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			
מגזר בנקאות	מגזר משקי בית	סך הכל	מגזר בנקאות	מגזר משקי בית	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
192.4	0.6	191.8	192.6	0.4	192.2	הכנסות ריבית, נטו
65.3	1.9	63.4	63.6	1.9	61.7	סך ההכנסות שאינן מריבית
257.7	2.5	255.2	256.2	2.3	253.9	סך הכנסות
9.3	-	9.3	16.0	-	16.0	הוצאות בגין הפסדי אשראי
171.4	0.9	170.5	158.0	0.9	157.1	הוצאות תפעוליות ואחרות
49.0	1.0	48.0	52.3	0.9	51.4	רווח נקי
3,860.2	1.4	3,858.8	3,958.4	1.3	3,957.6	יתרה ממוצעת של נכסים
4,135.0	1.4	4,133.6	4,282.1	1.7	4,280.4	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
6,301.6	117.3	6,184.3	6,904.7	147.1	6,757.6	יתרה ממוצעת של התחייבויות
5,973.3	119.2	5,854.1	7,532.2	185.6	7,346.6	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות לשנת 2020, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד

סך כל הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-192.6 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-192.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 0.1%. עלייה הנובעת בעיקר מגידול בהיקף הפעילות באשראי לציבור והיקף פקדונות, קוזה על ידי ירידה בריבית בנק ישראל ובמרווחים.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב-63.6 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-65.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 3%. הקיטון נובע מירידה בעמלות אשראי, עמלות עו"ש ועמלות כרטיסי אשראי.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-158.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-171.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 8% הנובע בעיקר מקיטון בסך הוצאות הבנק בעיקר שכר ומחשב.

ההוצאות להפסדי אשראי הסתכמו ב-16.0 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-9.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. זאת עקב גידול בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי עקב משבר הקורונה.

הרווח הנקי במגזר האנשים הפרטיים, הכולל את מגזר משקי הבית והבנקאות הפרטית הסתכם ב-52.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-49.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 7%. הגידול ברווח נבע בעיקר עקב ירידה בהוצאות הבנק ותהליכי ההתייעלות.

האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכם ב-4,282.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-4,135.0 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2019, גידול של 4%. ראה גם פרק סיכון אשראי לאנשים פרטיים.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמו ב-7,532.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-5,973.3 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2019, גידול של 26%.

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

להלן נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים - עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019				לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			
מגזר עסקים קטנים וזעירים	מגזר עסקים בינוניים	מגזר עסקים גדולים	סך הכל	מגזר עסקים קטנים וזעירים	מגזר עסקים בינוניים	מגזר עסקים גדולים	סך הכל
במיליוני ש"ח							
18.6	9.6	2.0	30.2	18.7	3.0	2.4	34.2
13.2	3.8	2.7	19.7	52.9	13.0	5.4	71.3
31.8	13.4	4.7	49.9	1.4	(1.2)	0.7	0.9
3.6	2.2	-	5.8	26.6	6.0	4.8	37.4
14.5	4.4	3.0	21.9	15.8	5.2	(0.1)	20.9
8.7	4.3	1.1	14.1	930.8	280.9	90.7	1,302.4
558.2	318.2	93.5	969.9	980.3	295.7	92.7	1,368.7
597.2	271.3	86.8	955.3	947.9	257.8	270.4	1,476.1
449.7	218.5	292.4	960.6	917.8	259.8	249.6	1,427.2
502.1	255.1	275.4	1,032.6				

הכנסות ריבית, נטו
 סך ההכנסות שאינן מריבית
 סך הכנסות
 הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
 הוצאות תפעוליות ואחרות
 רווח נקי
 יתרה ממוצעת של נכסים
 יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
 יתרה ממוצעת של התחייבויות
 יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות בשנת 2020, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד

סך כל הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-30.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-34.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון של 12%, הנובע בעיקר מירידה בריבית בנק ישראל וירידה במרווחי פקדונות. ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב-19.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-18.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 5%, הנובע בעיקר מעליה בעמלות על ערבויות וניירות ערך.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-21.9 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-26.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון של 18%, הנובע בעיקר מקיטון בהוצאות שכר והוצאות המחשב בכלל הבנק.

הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-5.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה להכנסות של 1.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, כתוצאה בגידול בהפרשה הספציפית ובהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי עקב משבר הקורונה.

הרווח הנקי של מגזרי העסקים הקטנים והזעירים, הבינוניים והגדולים הסתכמו ב-14.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-15.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 11%. הקיטון נובע בעיקר מגידול בהפרשה להפסדי אשראי.

האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמו ב-955.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-980.3 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2019, קיטון של 3%.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמו ב-1,032.6 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-917.8 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2019, גידול של 13%.

מגזר ניהול פיננסי

סך כל ההכנסות המשויכות למגזר זה הסתכמו ב-18.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-22.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 19%. הקיטון נובע בעיקר מירידה ברווחי מימוש ניירות ערך והשפעת הפרשי שער. הרווח הנקי במגזר הניהול הפיננסי הסתכם ב-10.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-12.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 20%, הנובע בעיקר מירידה בהכנסות.

סקירת הסיכונים

39	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
40	סיכון אשראי
53	סיכון שוק
60	סיכון נזילות
62	סיכון מימון
63	סיכון תפעולי
66	סיכונים אחרים

סקירת הסיכונים

מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא בדוח על הסיכונים ובגילויים פיקוחיים נוספים באתר האינטרנט של הבנק.

כללי

א. פעילותו של הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים בהם הינם: סיכוני האשראי, סיכוני שוק, סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים וסיכון ציות והלבנת הון.

כל הסיכונים העיקריים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) הבנק מבצע תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.

ב. מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק מוכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים והעסקיים שנקבעו, תוך טיפוח התמחויות בבנק, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה, ביקורת ודיווח נאותים.

ג. תפיסת הסיכון הכוללת של הבנק עולה בקנה אחד עם המסגרת שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועל העקרונות המנחים (ה-Sound Practices) של וועדת באזל, המושתתת על העיקרון כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות לתחומת והגדרת היקף החשיפה, מעגלי בקרה וביקורת, מערכי דיווח ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו על-פי אמות מידה מקובלות.

ד. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצע בבנק באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת ומיושם באמצעות שלושה קווי הגנה: קו ההגנה הראשון שמקיימים האחראים על יצירת הסיכון וניהולו, קו ההגנה השני שמקיימות יחידות הבקרה הבלתי תלויות במחלקת ניהול סיכונים ובפונקציית הציות בבנק, היחידות בחטיבה לניהול סיכונים בחברת האם הנותנות שירותים לבנק, אגף החשב והייעוץ המשפטי וקו ההגנה השלישי שמקיים מערך הביקורת הפנימית והחיצונית.

ה. מנהל הסיכונים הראשי - מר דורון סגל נושא באחריות לפונקציית ניהול הסיכונים ולמסגרת ניהול הסיכונים המקיפה לרוחב הארגון כולו.

ו. האחראים על ניהול הסיכונים הינם:

מר דורון סגל, מכהן כמנהל המחלקה לניהול סיכונים ומנהל הסיכונים הראשי (CRO), כמנהל הסיכונים התפעוליים וההמשכיות העסקית. כמו כן מיום 1 ביולי 2020 הוא ממונה על האכיפה הפנימית בניירות ערך ודיני תחרות כלכלית. עד ליום 30 ביוני 2020, כיהנה עו"ד לימור אזולאי בתפקיד.

הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על ידי מר גבריאל טייטל, מנכ"ל הבנק.

סיכוני אשראי מנוהלים על ידי גב' רונית עוזיאל, ראש אגף אשראי.

סיכון המוניטין והסיכון האסטרטגי מנוהלים על ידי גב' איריס ניסנקורן, ראש אגף בנקאות ונכסי לקוחות.

הסיכונים המשפטיים מנוהלים על ידי עו"ד חוה אלקוני-נוימן, היועצת המשפטית של הבנק.

סיכוני הציות מנוהלים על ידי מר אמיר בירנבוים, אשר במסגרת תפקידו כקצין הציות הראשי הקבוצתי, מנהל את סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור וסיכונים חוצי גבולות. כמו כן, ימונה ל-Responsible Officer הממונה על יישום הוראות ה-FATCA וה-CRS והסכם ה-QI. מר בירנבוים החליף בתפקידו את עו"ד לימור אזולאי שכהנה בתפקיד עד 30 ביוני 2020.

סיכוני ה-ID מנוהלים על ידי גב' איריס לבנון, משנה למנכ"ל וממלאת מקום מנכ"ל מתף - מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (עד ליום 1 בינואר 2021, נוהלו על ידי מר רון גריסר, מנכ"ל מתף).

סיכוני הסייבר מנוהלים על ידי מר יהושע פלג, מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע.

ז. סיכונים נוספים כדוגמת סיכוני רגולציה וחקיקה מנוהלים ומפוקחים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל ועל ידי חברי ההנהלה ומנהלי מחלקות בתחומים הנתונים לאחריותם.

ח. ניהול הסיכונים מתבצע על פי מדיניות שנקבעה בדירקטוריון המתבססת על מדיניות הקבוצה ועל בסיס מתודולוגיית סיכון קבוצתית תוך שימת לב לאופי המיוחד של הפעילות בבנק. מנהל הסיכונים הראשי כפוף למנכ"ל הבנק ומונחה מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי הקבוצתי.

ט. מידי רבעון נכתב מסמך סיכונים על ידי המחלקה לניהול סיכונים, שהינה בלתי תלויה ביחידות נוטלות הסיכון. המסמך מוצג בפני הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק.

י. במסגרת מסמך הסיכונים מוצגים כלל הסיכונים, שאליהם חשוף הבנק במסגרת פעולותיו, תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי וכן את תוצאות תרחישי הקיצון שבוצעו.

במסמך מוצגת סקירת מנהל הסיכונים הראשי על מצב ניהול הסיכונים בבנק ועל אפקטיביות ואיכות ניהול הסיכונים. כמו כן, נסקרות בו עמידה בתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות הסיכון וכן טיפול היחידה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות ככל שננקטו על ידי היחידה ברבעון הרלוונטי.

יא. הבנק מיישם מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית, במסגרתו נבחנת התממשות כלל הסיכונים המהותיים והשפעתם על בסיס ההון ויחס ההון לרכיבי סיכון. תרחישי הקיצון הינם צופי פני עתיד ומשמשים ככלי נוסף לניהול הסיכונים ולאינדיקציה באשר להון שיידרש לספיגת הפסדים במקרה של זעזועים גדולים. חשיבות תרחישי הקיצון באה לידי ביטוי גם בתהליכי תכנון ההון.

לתיאור תיאבון הסיכון והעקרונות לניהול הסיכונים ראה התייחסות במסגרת תיאור הסיכונים העיקריים המופיעים להלן.

למידע המפורט על סיכונים הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה גילויים פיקוחיים נוספים ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אשראי

כללי

סיכון האשראי הינו הסיכון שלווה או צד נגדי, של הבנק, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק על פי הסכם האשראי. סיכון האשראי מנוהל באמצעות יישום מדיניות אשראי בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 311.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

לנוכח המשך התמודדות עם משבר נגיף הקורונה וכחלק מהמתווה שהציג בנק ישראל, ממשיך הבנק לתמוך בצרכי הלקוחות בתקופה זו ומאפשר, בין היתר, דחיית תשלומי הלוואות ללקוחות. עם זאת, נוכח אי הוודאות הגבוהה השוררת, בנוגע להשלכות המשבר על מצב הלקוחות ובעיקר על יכולתם לצלוח את המשבר, הגדיל הבנק את ההתאמות האיכותיות המתקבלות במודל הכמותי, המשמש לחישוב ההפרשה הקבוצתית, בשיעורים ניכרים. בד בבד, במהלך המחצית השניה של השנה, בוצע תהליך של הערכה מחדש של הסיווג ושל דירוג האשראי של הלווים. הסיווגים הותאמו בהתאם למצב הכספי של הלווה, יכולת ההחזר שלו, ביטחונות ועוד. לפרטים בדבר ההפרשה הקבוצתית, ראה פרק מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים.

מדיניות ותיאבון סיכון

כללי

המחלקה לניהול סיכונים מובילה את תהליך גיבוש מדיניות האשראי, תוך שיתוף הגורמים האחראים על מתן האשראי בבנק. מסמך מדיניות האשראי נדון ומאושר לפחות אחת לשנה על ידי ההנהלה, וועדת אשראי ועסקים ובדיקטוריון הבנק, ומתעדכן על פי השינויים והתמורות בשווקים הפיננסיים בארץ ובעולם, שינויים ברגולציה וכיו"ב, כמפורט בהמשך. נהלי הבנק בתחום האשראי וניהול סיכון האשראי תומכים ומבטאים מדיניות זו הלכה למעשה.

דירקטוריון הבנק התווה אסטרטגיה לצמצום חשיפה בלתי רצויה לסיכון באמצעות הגדרת התיאבון לסיכון. במסגרת זו הוגדרו תחומי פעילות שאינם במיקוד השיווקי של הבנק, במידה שרמת הסיכון הטמונה בהם גבוהה או רמת השליטה והבקרה עליהם אינה גבוהה, אף אם התשואה הפוטנציאלית העשויה להתקבל מהם גבוהה.

תיאבון הסיכון

תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי, תואם פעילות בנקאית זהירה, תואם לדרישות הפיקוחיות ותואם להיקף פעילות הבנק וצביונו. בהתאם, מדיניות הבנק כוללת הגדרת עקרונות מפורטים בכל ענף ותחום לרבות מגבלות פרטניות ברמת תתי-ענפים ומוצרים המאופיינים ברמת סיכון גבוהה.

מערכות למדידה, אמידה וניהול של סיכונים האשראי

לבנק מודלים פנימיים שפיתח לדירוג סיכון האשראי הגלום בפעילות הלקוח המתבססים ברובם על פרמטרים אובייקטיביים בקשר עם מצבו של הלקוח (מאפייני הלקוח, תמהיל הביטחונות, החוסן הפיננסי המשתקף מן הדוחות הכספיים של הלקוח, נתונים ענפיים וכיו"ב).

מדיניות ניהול מערך הביטחונות

לבנק מדיניות מפורטת בנושא קבלת נכסים כבטחונות לאשראי, אופן השעבוד שלהם ושיעורי ההישענות עליהם, שנקבעו על פי ניסיון העבר. מדיניות ההישענות על בטחונות היא מידתית ומתבססת על השווי ההוגן העדכני של הביטחון, על נזילותו ועל מהירות מימושו בעת הצורך.

מדיניות איתור וטיפול בחובות בעייתיים וההפרשות להפסדי אשראי

- בבנק קיימים תהליכים מובנים לזיהוי ואיתור מוקדם של לווים בעייתיים. הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כבעייתיים ומדיניות למדידת הפרשה להפסדי אשראי על מנת לקיים הפרשה ברמה המתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים.
- במסגרת הבנק פועלת יחידה ייעודית לטיפול בחובות בעייתיים.
- כאמור בפרק מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים, בהתאם להוראת המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור.

פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני אשראי

הבנק מקיים מעטפת נאותה של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה וביקורת על תהליך ניהול סיכוני האשראי. תפיסת הניהול והבקרה של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכוני אשראי ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו.

ניהול החשיפה לסיכוני האשראי נבחן ומבוקר באופן שוטף, במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון וההנהלה וכן על ידי דרגי הביניים, כמפורט בדוח הסיכונים באינטרנט. לבנק מערכת לתיעוד המסמכים המשפטיים היוצרים את השעבודים על הנכסים שניתנו כביטחון בתיקי הלקוחות ומערכת המנהלת מעקב אחר שווים של הנכסים, המאפשרת מעקב יומי שוטף.

דיווח על החשיפה לסיכוני אשראי

ההנהלה ודירקטוריון הבנק מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכוני אשראי, ובחתכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה.

בנוסף, במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, מדווחת החשיפה לסיכוני אשראי, בהשוואה למסגרות, למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ולסמכויות כנדרש בהוראות 310 ו-311 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

ליום 31 בדצמבר 2020, אין קבוצת לווים אשר חבותה נטו, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראה 313, עולה על 15% מהון הבנק, המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין בדבר מדידה והלימות ההון.

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה

לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלווים, ומתוך מטרה לעודד תאגידים בנקאיים לפעול לייצוב לווים שלא עומדים או עשויים לא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם עקב נגיף הקורונה, פרסם בנק ישראל חוזרים לגבי דגשים לטיפול בחובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים. בהתאם לחוזר נקבע, בין היתר, כי שינויים בתנאי הלוואות לא גורמים באופן אוטומטי לסיווג של הלוואות כחובות בעייתיים בארגון מחדש, בנק ישראל מעודד את הבנקים לבצע שינויים זהירים בתנאי הלוואות, אשר מבוססים על הבנת סיכון האשראי של הלווה, ואשר עקביים עם חוקים, תקנות והוראות רלוונטיות ויכולים לסייע לפרעון החוב. עם זאת, התמשכות המשבר והכניסה לסגרים השני והשלישי, הגורמים לאי ודאות גבוהה לגבי מצב הלקוחות ובעיקר יכולתם לצלוח את המשבר, קבע הבנק קריטריונים נוספים לסיווג לווים.

לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ראה ביאור ג.1(2) בדוחות הכספיים.

מידע נוסף על חובות ששונות תנאיהם במסגרת ההתמודדות עם אירועי נגיף הקורונה, אשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי:

31 בדצמבר 2020							
חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח (1)				פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים			
חובות לא בעייתיים				חובות לא בעייתיים			
יתרת חוב רשומה	מספר הלוואות	סכום התשלומים שנדחו	חובות בעייתיים	חובות בדירוג שאינם בדירוג ביצוע אשראי	חובות בדירוג ביצוע אשראי	סך הכל חובות לא בעייתיים	
במיליוני ש"ח							
פעילות לווים בישראל							
עסקים בינוניים	1	3.0	-	-	-	3.0	
עסקים קטנים	24	0.8	1.8	-	-	0.1	
אנשים פרטיים - אחר	298	2.0	2.8	2.1	-	16.9	
סך הכל ליום 31 בדצמבר 2020	323	5.8	4.6 (3)	2.1	-	20.0	
סך הכל ליום 30 בספטמבר 2020	410	6.4	3.5	3.3	-	38.5	
סך הכל ליום 30 ביוני 2020	864	28.8					
סך הכל ליום 31 במרס 2020	150	6.2					

31 בדצמבר 2020			
חובות אשר תקופת דחיית התשלומים בגינם הסתיימה, נכון למועד הדיווח		פירוט נוסף של חובות שנמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת דחיית התשלומים (2)	
חובות לא בעייתיים		חובות לא בעייתיים	
מזה: בפיגור של 30 ימים או יותר	יתרת חוב רשומה	חובות לגביהם בוצעה דחייה של יותר מ-3 ועד ל-6 חודשים	חובות לגביהם בוצעה דחייה של יותר מ-6 חודשים
במיליוני ש"ח			
-	5.9	-	3.0
-	52.1	-	0.1
0.2	56.3	0.1	16.8
0.2	114.3	0.1	19.9
-	93.6	14.4	20.9

(1) אין לבנק דחיות שניתנו שאינן במסגרת תכנית רוחבית.

(2) תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת של דחיות שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואינה כוללת

דחייה אשר לה הלוואה זכאי לפי כל דין.

(3) מזה: סווגו כחובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית בסך 1.0 מיליוני ש"ח.

מאז פרוץ משבר הקורונה, הבנק אימץ את ההקלות הרגולטוריות שניתנות על-ידי בנק ישראל ומאפשר ללקוחותיו לדחות החזרי תשלומים של הלוואות.

עם תום תקופת ההקפאה הראשונה, ביום 30 ביוני 2020, חלה ירידה משמעותית בהלוואות שאינן לדיור המוקפאות. בחודש ספטמבר, הודיע בנק ישראל על הרחבה נוספת של המתווה בו ביקש, כי הבנקים יאפשרו דחייה נוספת עד סוף השנה. הבנק אימץ את המתווה ואיפשר ללקוחותיו לדחות את תשלומי ההלוואות לתקופה של עד 9 חודשים, בכפוף לתנאי המתווה.

ביום 17 בדצמבר 2020, הודיע בנק ישראל על גיבוש מתווה נוסף לדחיית תשלומי הלוואות צרכניות, אשר נועד לסייע ללקוחות שנפגעו משמעותית מהשלכות המשבר ושעומדים במספר תנאים מצטברים. לקוחות אלו יכולים לפנות לבנק בבקשה להפחית משמעותית את ההחזרים החודשיים, לתקופות זמן ממושכות, ללא עמלות ובהתאם לשיעורי הריבית המקורית של ההלוואות. התקופה להגשת הבקשות למתווה, נקבעה בין התאריכים 1 בינואר 2021 ועד 31 במרס 2021.

לצד זאת, הבנק עוקב באופן שוטף אחר הגביה בפועל וצרכי הלקוחות ומאפשר דחייה נוספת של תשלומי ההלוואות, בהתאם למתווה. בנוסף, הבנק אפשר גם ללקוחות עסקיים, אשר היו מעוניינים, לדחות את תשלומי ההלוואות.

איכות אשראי וסיכון אשראי בעייתי

סך סיכון האשראי הבעייתי למרכיביו השונים, הכולל רכיבים חוץ-מאזניים הסתכם ב- 94.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 87.3 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2019.

יחס סיכון האשראי הבעייתי לסיכון האשראי הכולל בגין הציבור בבנק, עמד ב- 31 בדצמבר 2020 על 1.3%, לעומת 1.2% בסוף שנת 2019. 12% מסיכון האשראי הבעייתי בבנק משויכים לענף לענף המסחר, 10% לענף הבינוי והנדל"ן, 68% לענף הלקוחות הפרטיים ו-4% לענף תחבורה ואחסנה. יחס סיכון האשראי הבעייתי המאזני לסך האשראי לציבור עומד על 1.3% לעומת 1.2% בסוף שנת 2019. למידע נוסף בדבר איכות האשראי ראה באור ב.25(1) לדוחות הכספיים.

ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור

31 בדצמבר 2019			31 בדצמבר 2020			במיליוני ש"ח
סה"כ	פרטי	מסחרי	סה"כ	פרטי	מסחרי	
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי: (1)						
4,791.5	3,867.3	924.2	5,015.9	4,094.9	921.0	סיכון אשראי מאזני
2,144.3	1,861.0	283.3	2,204.9	1,976.3	228.6	סיכון אשראי חוץ מאזני
6,935.8	5,728.3	1,207.5	7,220.8	6,071.2	1,149.6	סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי:						
243.5	215.0	28.5	136.4	122.8	13.6	לא בעייתי
סה"כ בעייתי: (2)						
33.7	14.6	19.1	32.4	18.5	13.9	- השגחה מיוחדת
10.4	6.4	4.0	10.6	6.6	4.0	- נחות
42.7	31.8	10.9	46.9	39.3	7.6	- פגום
330.3	267.8	62.5	226.3	187.2	39.1	סך הכל סיכון אשראי מאזני
35.1	23.3	11.8	26.1	15.3	10.8	סיכון אשראי חוץ מאזני
365.4	291.1	74.3	252.4	202.5	49.9	סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
10.3	6.3	4.0	10.5	6.6	3.9	מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר
7,301.2	6,019.4	1,281.8	7,473.2	6,273.7	1,199.5	סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים:						
37.5	26.6	10.9	39.7	32.1	7.6	חובות פגומים

- (1) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

תנועה בחובות הפגומים בגין אשראי לציבור

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			
מסחרי	פרטי	סה"כ	מסחרי	פרטי	סה"כ	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
23.0	17.9	5.1	42.7	31.8	10.9	4. תנועה בחובות הפגומים בגין אשראי לציבור*
39.0	23.3	15.7	24.5	23.9	0.6	יתרת חובות פגומים לתחילת שנה
(1.0)	(0.2)	(0.8)	(0.5)	(0.5)	-	חובות שסווגו כחובות פגומים במהלך השנה
(4.3)	(2.9)	(1.4)	(8.6)	(5.8)	(2.8)	חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום
(14.0)	(6.3)	(7.7)	(11.2)	(10.1)	(1.1)	חובות פגומים שנמחקו
42.7	31.8	10.9	46.9	39.3	7.6	חובות פגומים שנפרעו
						יתרת חובות פגומים לסוף שנה
20.9	16.6	4.3	32.8	26.6	6.2	* מזה: תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש
25.6	18.8	6.8	19.8	17.7	2.1	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה
(3.4)	(3.0)	(0.4)	(7.0)	(4.9)	(2.1)	ארגונים מחדש שבוצעו במהלך השנה
(10.3)	(5.8)	(4.5)	(9.7)	(8.6)	(1.1)	חובות בארגון מחדש שנמחקו
32.8	26.6	6.2	35.9	30.8	5.1	חובות בארגון מחדש שנפרעו
						יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש

5. מדדי סיכון

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		
1.04%	1.10%	שיעור חובות פגומים או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור		
		מזה:		
0.83%	0.90%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור		
0.20%	0.20%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור		
1.20%	1.27%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון האשראי הכולל בגין הציבור		
0.23%	0.45%	שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור		
0.10%	0.16%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור		
1.17%	1.39%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור		
140.05%	154.80%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור פגום		
112.83%	126.48%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור בפיגור של 90 יום או יותר		
8.19%	10.47%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור		

מידע נוסף על סיכוני אשראי

הבנק ממשיך לפעול לעדכון מוקדי הסיכון בתיק האשראי ולנטר את הלקוחות אשר עלולים להיות מושפעים מהתמשכות המשבר. הבנק נוקט באמצעים למזעור סיכוני האשראי. מניתוח אשראי לפי מגזרי פעילות וענפי משק בבנק ניתן לראות כי הענפים שזוהו ככאלה שעשויים להיפגע משמעותית מהמשבר הינם: שירותים עסקיים, שירותי הארחה ואוכל. משקי הבית עלולים להפגע אף הם מהמשבר, בעיקר לאור הגידול החד בשיעור מבקשי התעסוקה ואי הוודאות הכלכלית התעסוקתית. כ-75% מיתרת סיכון האשראי לאנשים פרטיים הינם מבעלי הכנסה חודשית מעל 10 אלפי ש"ח. עם תום תקופת ההקפאה הראשונה ביום 30 ביוני 2020, חלה ירידה בהיקף האשראי המוקפא. נכון ליום 31 בדצמבר 2020, שיעור החובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים מהווה כ- 0.11% מסך האשראי לציבור. לצד זאת, הבנק עוקב באופן שוטף אחר הגביה בפועל וצרכי הלקוחות ומאפשר דחיה נוספת של תשלומי ההלוואות, בהתאם להקלות הרגולטוריות ומצב הלווה.

סיכון אשראי לפי ענפי משק על בסיס מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2020							פעילות לווים בישראל ציבור-מסחרי
מזה:			הפסדי אשראי(2)		סיכון אשראי כולל (1)		
דירוג ביצוע אשראי (3)	סיכון אשראי בעייתי(4)	סיכון אשראי פגום	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו		יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	
115.0	0.2	0.2	(2.2)	0.9	1.6	115.6	תעשייה
326.0	9.7	9.7	1.9	-	6.6	344.7	בניה ונדל"ן - בינוי
129.4	-	-	0.1	-	0.6	129.4	בניה ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
126.3	11.6	-	4.0	0.1	5.7	139.3	מסחר
93.9	-	-	0.1	-	0.3	96.5	שירותים פיננסיים
359.0	8.4	0.7	1.9	1.1	4.9	374.0	ענפים אחרים
1,149.6	29.9	10.6	5.8	2.1	19.7	1,199.5	סך הכל מסחרי
6,071.2	64.5	39.3	16.0	5.5	56.8	6,273.7	אנשים פרטיים
7,220.8	94.4	49.9	21.8	7.6	76.5	7,473.2	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
3,834.1	-	-	-	-	-	3,834.1	בנקים בישראל וממשלת ישראל
11,054.9	94.4	49.9	21.8	7.6	76.5	11,307.3	סך הכל

- (1) סיכון אשראי מאזני וחוז' מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים), אגרות חוב, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוז' מאזניים כפי שחושב לצורך מנבלות חבות של לווה בסך של 8,449.7 מיליוני ש"ח, 625.3 מיליוני ש"ח, 0.4 מיליוני ש"ח ו- 2,231.9 מיליוני ש"ח, בהתאמה.
- (2) כולל בגין מכשירי אשראי חוז' מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (3) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחוז' מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

סיכון אשראי לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2019							פעילות לווים בישראל ציבור-מסחרי
הפסדי אשראי(2)			מזה:			סיכון אשראי כולל (1)	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	סיכון אשראי פגום	סיכון אשראי בעייתי(4)	דירוג ביצוע אשראי (3)		
4.9	(0.3)	(1.9)	1.0	19.6	93.2	117.9	תעשייה
5.0	(0.7)	2.6	8.1	8.1	365.7	381.2	בניה ונדל"ן - בינוי
0.4	-	-	-	-	125.4	131.9	בניה ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1.7	-	0.7	-	-	173.7	175.6	מסחר
0.2	-	-	-	-	69.9	71.5	שירותים פיננסיים
3.8	0.2	-	2.0	6.1	379.6	403.7	ענפים אחרים
16.0	(0.8)	1.4	11.1	33.8	1,207.5	1,281.8	סך הכל מסחרי
46.3	5.7	9.3	31.8	53.0	5,728.3	6,019.4	אנשים פרטיים
62.3	4.9	10.7	42.9	86.8	6,935.8	7,301.2	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	2,334.4	2,334.4	בנקים בישראל וממשלת ישראל
62.3	4.9	10.7	42.9	86.8	9,270.2	9,635.6	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים), אגרות חוב, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוזי מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 7,194.1 מיליוני ש"ח, 258.8 מיליוני ש"ח, 0.5 מיליוני ש"ח ו- 2,182.2 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(2) כולל בגין מכשירי אשראי חוזי מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(3) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(4) סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

ניהול סיכוני אשראי צד נגדי

א. כללי

סיכון אשראי של צד נגדי הוא הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יכנס לכשל טרם מועד הסילוק הסופי של התשלומים בגין העסקה. הפסד כלכלי ייגרם אם בעת כניסתו של הצד הנגדי למצב של כשל, יהיו עסקאות עמו בעלות ערך כלכלי חיובי לבנק.

בניגוד לחשיפת האשראי, בה החשיפה היא חד-צדדית והבנק נושא לבדו בסיכון להפסד, סיכון צד נגדי יוצר סיכון דו-צדדי להפסד וזאת בהתאם להיות ערך העסקה חיובי או שלילי עבור כל אחד מצדדי העסקה. החשיפה לסיכון צד נגדי מאופיינת גם בשווי השוק של העסקאות, שעשוי להשתנות לאורך חיי העסקה.

ב. מדיניות

לבנק מדיניות ותיאבון לסיכון לפעילות מול מוסדות פיננסיים, הן ברמת תיאבון הסיכון הכולל והן ברמת החשיפה לצד הנגדי הבודד בחתך סוג החשיפה והעסקה הבודדת, ותוך התחשבות בהון העצמי של הבנק והיקף החשיפות שלו ובהתבסס על פרמטרים הנגזרים מחוסנו הפיננסי של הצד הנגדי.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים

כללי

אשראי צרכני למשקי הבית מורכב בעיקר מלקוחות שכירים, שעיקרם במערכת החינוך. מדיניות האשראי לאנשים פרטיים, משקפת את תיאבון הסיכון של הבנק וכוונותיו לגבי רמות הסיכון שברצונו ליטול וכן את הפרופיל הרצוי לתיק האשראי לאנשים פרטיים והיקפו ביחס לתיק האשראי הכולל. תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי, תואם פעילות בנקאית זהירה, תואם לדרישות הפיקוחיות ותואם להיקף פעילות הבנק ולצביונו.

המדיניות מתבססת על מערכת פנימית לדירוג סיכון האשראי לאנשים פרטיים על פי מודלים סטטיסטיים המתעדכנים באופן שוטף וכן על ידי כללים עסקיים ועקרונות למתן אשראי בהתאם לבחינת כושר ההחזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים, להם השלכה על איתנותו הפיננסית של הלווה.

תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות האשראי של הבנק באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות למתן אשראי ברמת הלקוח הבודד וברמת הבנק, וכן בתהליכי בקרה ובתהליכי עבודה מובנים, בקווי הבקרה השונים. מודלים של דירוג סיכונים אשראי משמשים את הבנק הן בתהליך החיתום של האשראי בסניפים והן בהעמדת אשראי ישיר באמצעות האינטרנט, האפליקציה ובקול סנטר. המלצות האשראי הנגזרות מהמודלים הסטטיסטיים, יחד עם נהלי הבנק הנסמכים על מדיניות האשראי והמגבלות האיכותיות והכמותיות הכלולות בה, מגלמים את תיאבון הסיכון המידתי של הבנק בתחום האשראי הצרכני.

הבנק מתמקד באשראי קמעונאי, המאופיין ברמת פיזור גבוהה ורמת סיכון נמוכה. הבנק פועל ליישם מתכונות עבודה סדורה המגדירה, בין היתר, מדיניות ממוקדת לקוח. אוכלוסיית היעד מאופיינת בביטחון תעסוקתי, מקורות הכנסה יציבים וכושר החזר מוכח הזקוקה למימון בתחום הצרכני. חלק מן ההלוואות לאוכלוסייה זו מוענק בין היתר במסגרת מכרז החשב הכללי למתן הלוואות רווחה לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה. במסגרת המכרז הבנק מעמיד לעובדי ההוראה הלוואות מחשבון החשב הכללי כאמור, המוצגות בדוחות הבנק כסיכון אשראי חוץ מאזני. גובה הלוואות החשכ"ל הינן בסכום מרבי של עד 25 אלפי ש"ח ולתקופת זמן של עד 5 שנים, בהתאם לסוגי ההלוואות בתנאי המכרז. תשלומי הלוואות אלו ואחרות מבוצעים בעיקר בניכוי משכר.

כ-75% מהאשראי של אנשים פרטיים הינו בגין לקוחות בעלי הכנסה קבועה מעל 10 אלפי ש"ח.

הבנק אינו מעניק הלוואות לדירור. הלוואות אלו ניתנות על ידי חברת האם.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה על האשראי לאנשים פרטיים

התפשטות נגיף הקורונה בארץ ובעולם הביאה למשבר כלכלי במשק, הכולל תנודתיות בפתיחה וסגירה של עסקים ומקומות עבודה ועליה חדה בשיעורי האבטלה, לרבות עובדים שהוצאו לחל"ת. הבנק אימץ את המתווים שהוצעו על ידי בנק ישראל לביצוע דחיות תשלומים. אימוץ המתווים כאמור, הביא לעיכוב בהתממשות הסיכונים הקיימים של הלקוחות ולקושי באמידת מלוא עוצמת הפגיעה באשראי לאנשים פרטיים בבנק. עם זאת, הבנק בחן את הסיכונים, כפי שידועים עד כה והגדיל את הסיווג לאנשים פרטיים ואת ההפרשות הקבוצתיות בהתאם.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בגין אנשים פרטיים הסתכמו בשנת 2020 ב- 16.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 9.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר העלייה בהוצאה בסעיף זה נובעת מגידול בהוצאה הקבוצתית. עלייה זאת נובעת בעיקרה מהשלכות משבר הקורונה, אשר בעקבותיו, ולאור מצב אי הוודאות שנוצר, עדכן הבנק את ההתאמות האמיתיות בחישוב ההפרשה הקבוצתית, באמצעות הגדלת מקדמי ההפרשה הקבוצתית. בנוסף, ההפרשה הקבוצתית גדלה עקב גידול בחובות הבעייתיים. הבנק צופה כי תיתכן ברבעונים הבאים השפעה נוספת על ההוצאה להפסדי אשראי.

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים

31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2019	השינוי באחוזים	
במיליוני ש"ח			
863.4	939.5	(8.1)	יתרות עובר ושב ויתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
3,418.7	3,195.5	7.0	הלוואות אחרות
4,282.1	4,135.0	3.6	סך כל סיכון האשראי המאזני
815.4	726.7	12.2	מסגרת עו"ש לא מנוצלת
942.4	896.1	5.2	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
233.9	261.6	(10.6)	סיכון אשראי חוץ מאזני אחר
1,991.7	1,884.4	5.7	סך כל סיכון האשראי החוץ מאזני
6,273.8	6,019.4	4.2	סך הכל סיכון האשראי הכולל
3,957.6	3,860.2	2.5	ממוצע היקף האשראי, כולל משיכות יתר בעו"ש, כרטיסי אשראי והלוואות

להלן התפלגות סיכון האשראי מסך החובות לאנשים פרטיים

31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2019	השינוי באחוזים	
במיליוני ש"ח			
39.3	31.8	23.6	סיכון אשראי פגום
25.0	20.9	19.6	סיכון אשראי בעייתי לא פגום
4,217.8	4,082.3	3.3	סיכון אשראי לא בעייתי
4,282.1	4,135.0	3.6	סך כל סיכון אשראי
6.6	6.3	4.8	מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר
30.8	26.6	15.8	יתרת ארגוני החוב שבהסדר מתוך האשראי הבעייתי
0.37%	0.22%		שיעור ההוצאה להפסדי אשראי מסך האשראי לציבור

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים לפי התפלגות ההכנסה הקבועה בחשבון

31 בדצמבר 2020				
סיכון אשראי חוץ מאזני	סך הכל סיכון אשראי מאזני	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	הכנסה קבועה בחשבון* באלפי ש"ח
במיליוני ש"ח				
77.1 ⁽¹⁾	42.2	7.0	35.2	ללא הכנסה קבועה
356.8	1,018.5	94.4	924.1	עד 10
797.5	1,895.6	378.4	1,517.2	מ-10 עד 20
760.3	1,325.8	470.2	855.6	מעל 20
1,991.7	4,282.1	950.0	3,332.1	סך הכל

31 בדצמבר 2019				
סיכון אשראי חוץ מאזני	סך הכל סיכון אשראי מאזני	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	הכנסה קבועה בחשבון* באלפי ש"ח
במיליוני ש"ח				
79.1 ⁽¹⁾	36.4	4.8	31.6	ללא הכנסה קבועה
365.7	1,059.4	76.7	982.7	עד 10
727.1	1,759.5	285.4	1,474.1	מ-10 עד 20
712.5	1,279.7	381.6	898.1	מעל 20
1,884.8	4,135.0	748.5	3,386.5	סך הכל

(1) ביום 31.12.2020 כ-88% מהיתרה הינה בגין מכרז החשב הכללי לעובדי הוראה וסטודנטים (ביום 31.12.19 כ-90%).
 * הכנסה קבועה לחשבון, כהגדרתה בהוראת הדיווח לפיקוח 836 (הכוללת משכורת בפועל בממוצע של 12 חודשים אחרונים, סך קצבאות, הפקדות מזומן והפקדות שיקים).
 ** תיק הנכסים הפיננסיים המקושר לחשבון, כגון: פקדונות כספיים (לרבות יתרות עו"ש), תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים.

התפלגות לפי התקופה הממוצעת שגותרה לפירעון (לפי המועד הסופי לפירעון ההלוואה)

סיכון אשראי מאזני		תקופה לפירעון
31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2019	
במיליוני ש"ח		
944.6	1,014.8	עד שנה
556.0	539.8	משנה ועד שלוש שנים
1,093.8	973.6	משלוש שנים ועד חמש שנים
830.1	715.2	מחמש שנים ועד שבע שנים
857.6	891.6	מעל שבע שנים
4,282.1	4,135.0	סך הכל

התפלגות לפי גודל האשראי של הלווה*

31 בדצמבר 2019			31 בדצמבר 2020			תחום אשראי ללווה
סיכון אשראי כולל**	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל**	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			באלפי ש"ח
93.0	71.4	21.6	95.9	73.0	22.9	עד 10
198.2	145.0	53.2	194.2	143.3	50.9	מ- 10 עד 20
507.0	305.2	201.8	507.9	319.1	188.8	מ- 20 עד 40
1,171.6	553.4	618.2	1,186.2	575.1	611.1	מ- 40 עד 80
1,947.4	502.0	1,445.4	2,029.6	536.6	1,493.0	מ- 80 עד 150
1,913.1	284.9	1,628.2	2,029.9	316.7	1,713.2	מ- 150 עד 300
189.1	22.5	166.6	230.1	27.9	202.2	מעל 300
6,019.4	1,844.4	4,135.0	6,273.8	1,991.7	4,282.1	סך הכל

* הגדרת לווה - בהתאם להגדרות הוראת ניהול בנקאי תקין 313.

** סיכון אשראי כולל - למעט חבות בגין נגזרים.

התפלגות לפי סוג ומידת החשיפה לגידול משמעותי בתשלומים

31 בדצמבר 2019		31 בדצמבר 2020	
סיכון אשראי מאזני		סיכון אשראי חוץ מאזני	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
353.3		293.1	
586.2		570.3	
3,108.2		3,333.3	
87.3		85.4	
4,135.0		4,282.1	

ביטחונות

31 בדצמבר 2019			31 בדצמבר 2020			תחום אשראי ללווה
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			סך אשראי המוגבה בביטחונות*
186.2	3.4	182.8	192.9	3.5	189.4	
99.6	2.6	97.0	101.5	2.7	98.8	* מזה: בטחונות לא נזילים
86.6	0.8	85.8	91.4	0.8	90.6	בטחונות נזילים

תיאור הפעילות

א. חיתום האשראי למשקי בית

חיתום האשראי הצרכני מבוצע בהתחשב בפרמטרים אישיים של הלקוח ומשקף נכונות מידתית לנטילת סיכוני אשראי. תפיסה זו משתקפת היטב במגבלות כמותיות ואיכותיות וכן באמצעות מגוון רחב של נוהלי אשראי, תהליכי עבודה מובנים ותהליכי בקרה הדוקים בקווי הבקרה השונים. הבנק נותן מענה לצרכי האשראי של הלקוח בהתאם ליכולת ההחזר ודירוג האשראי. כמו כן מציע אשראי ללקוחותיו באופן יזום על בסיס ניטור מאפייני הסיכון של הלקוח ואיתור צרכיו. בתהליך החיתום נבחנים מספר קריטריונים אשר מהווים כלי תומך החלטה, בין היתר, חוסנו הפיננסי, התנהלותו בחשבון, מטרת האשראי, פעילות הלקוח בבנק, דירוג סיכון האשראי, כושר החזר, תמהיל האשראי הכולל בחשבון והתאמתו לצורכי הלקוח וכל מידע נוסף אשר בידו לסייע בתהליך החיתום. תהליך זה מושתת על ערכי הוגנות ושקיפות כלפי הלקוח.

ב. אופן פיקוח ומעקב על מאפייני הסיכון

לבנק ועובדיו התמחות ומיומנות גבוהה בתחום אשראי קמעונאי מתוקף ניסיונו רב השנים באשראי למשקי הבית. הבנק מכשיר את עובדיו ברמת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום האשראי ובעל מערכות ממוחשבות תומכות החלטה, בקרה ומעקב לאיתור מוקדם של לווים בפיגור או תסמינים שליליים. הבנק מגדר את עצמו בנטילת סיכוני אשראי, בין היתר, באמצעות פיזור הסיכון בין הלקוחות. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בבנק באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת. הבקורות בנושא האשראי הצרכני מבוצעות באמצעות שלושת קווי ההגנה. במסגרת הבקורות המבוצעות על ידי הקו הראשון: מעקב אחר חריגה ממסגרת עו"ש וחח"ד, בדיקת אשראי בפיגור ובקרה אחר התפתחות האשראי הצרכני הבעייתי בסניפים. בקו השני קיימות מגוון בקורות, כאשר עיקרן נועדו לבחון את ההתנהלות הפיננסית בחשבונות ולאחר סימנים להתדרדרות במצב החוב. סימני התדרדרות יכולים לנבוע מירידה במחזורי פעילות, חריגות ממסגרות מאושרות וכדומה. בנוסף, הבנק משתמש במערכות ממוכנות תומכות כגון מערכת לאיתור וטיפול בחובות בעלי סממנים בעייתיים ומערכת סטטיסטית לניבוי כשל אשראי. הקו השלישי, מערך הביקורת הפנימית, אחראי לביצוע ביקורת בלתי תלויה על ניהול הסיכון, מסגרת העבודה והבקורות לניטור סיכוני אשראי צרכני, לרבות פעילויות קווי ההגנה הראשון והשני לניטור סיכון זה.

סיכון שוק

כללי

1. סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים ובכללם: סיכון ריבית, סיכון מטבע, סיכון אינפלציה, סיכון מחיר מניות וסיכון תנודתיות.
2. לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים פיננסיים אשר מתווה ומפרטת, בין היתר, תיאבון כולל לסיכונים פיננסיים ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד ועקרונות לפעילות.

הפיקוח והבקרה על ניהול החשיפה לסיכוני שוק

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה בלתי תלויה וביקורת על תהליך ניהול סיכוני השוק. התפיסה הניהולית והבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכוני שוק ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו. ניהול החשיפה לסיכוני השוק נבחן ומבוקר באופן שוטף במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון והנהלה וכן על ידי דרגי הביניים כמפורט בדוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

דיווח על החשיפות לסיכוני שוק

הנהלת הבנק והדירקטוריון מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכוני שוק, ובחתכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה, בין היתר, התפתחויות בסיכון ובסביבה הפיננסית ועמידה במגבלות.

תיאבון הסיכון

תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים פיננסיים, תואם פעילות בנקאית זהירה, מידתי ותואם לדרישות הפיקוחיות ולהיקף פעילות הבנק לצביונו. ככלל, הבנק שואף למזער את החשיפות הפיננסיות שהוא נוטל, ופועל ליצירת רווחיות נאותה תוך כדי נטילת סיכונים פיננסיים נמוכים. תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות הבנק באמצעות מגוון רחב מאוד של מגבלות סיכון/הפסד כמותיות ומידתיות ביחס להון הבנק, וכן בתהליכי בקרה הדוקים ובתהליכי עבודה מובנים בקווי הבקרה השונים.

המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכוני השוק

הבנק עושה שימוש במספר כלים ומודלים מקובלים לצורך ניהול החשיפה לסיכוני השוק באמצעים, הכוללים גם את הערך בסיכון (VAR) וגם הפעלת תרחישי קיצון Stress Tests, כלי ניהול ובקרת חשיפות ריבית כגון: מח"מ, שווי הוגן, מבחני רגישות לשינויים בעקום הריבית.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

ברבעון הראשון נרשמו ירידות בשערי נכסים סחירים, עקב שינויים בעקומי הריבית בארץ ובעולם ובמרווחי אגרות חוב אשר יצרו השפעה לרעה על שווי הנכסים הסחירים. החל מהרבעון השני חלה התאוששות בשווקים ובשווי נכסים אלו. במהלך הרבעון הרביעי של השנה, חלה עליה של כ-0.2 מיליוני ש"ח בשווי תיק אגרות החוב הזמין למכירה.

סיכון ריבית

כללי

סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית, המשפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (ובמקרים מסוימים התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. צורותיו העיקריות של סיכון הריבית שאליו נחשף הבנק כוללות: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה וסיכון בסיס. סיכון הריבית, לכלל התיק, הינו אחד הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח. הבנק מנהל את סיכוני הריבית בהתאם להוראת בנק ישראל בנושא ניהול סיכון הריבית (הוראה 333), בדגש על סיכון הריבית בתיק הבנקאי. נקבעה מדיניות בנושא ניהול סיכון הריבית בהתאם להוראות.

ניהול החשיפה

ניהול החשיפה לסיכונים בריבית נעשה על ידי התאמת משך החיים הממוצע של המקורות והשימושים ותוך צמצום החשיפה לשחיקת השווי ההוגן, כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשערי הריבית, בכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון. בכל מגזר נמדדת החשיפה לשינוי בלתי צפוי בשיעור הריבית לכל התקופות ובתרחישי ריבית שונים ונמדדת השפעתה על השחיקה הפוטנציאלית של השווי הכלכלי ושל הרווח החשבונאי עבור שנים עשר חודשים קדימה, בכל אחד מהמגזרים בנפרד, וגם בכל המגזרים יחד. הבנק רואה בגישה הכלכלית ככלי עיקרי לניהול סיכוני הריבית שלו. החשיפה העיקרית לסיכוני ריבית בבנק מיוחסת לפעילות המימון במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר צמוד המדד ונובעת ממאפייני ההשקעה, הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במגזרים אלה. על מנת למזער את

סיכון הריבית בתיק הבנקאי וכחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות, הבנק עושה לעיתים שימוש בכלים נוספים, לרבות פעילות בנגזרים.

התיאבון לסיכון

- תיאבון הסיכון לריבית כפי שמשתקף במגבלות הינו מידתי, וניצול מסגרות החשיפה מבוצע בהתאם להערכות הבנק בנוגע לשיעורי הריבית הצפויים ולמבנה עקום הריבית הצפוי באופקי זמן שונים ובכפוף למגבלות שהוגדרו במדיניות הסיכונים הפיננסיים.
- לבנק סדרת מגבלות לשינויים בעקום הריבית ומגבלות פרטניות היוצרות סיכוני ריבית על היקף חשיפת הריבית, ומגבלות על גובה השחיקה המכסימלי בשווי ההוגן תחת מצב קיצון.

החשיפה בפועל ליום הדוח

סיכון הריבית נמדד ומנוהל על בסיס הנחות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות. ביתרות חשבונות העובר ושב שאינן נושאות ריבית קיימות יתרות זכות בסכום יציב לאורך זמן. הבנק קבע כי תקופת הפירעון של יתרת העו"ש היציבה המשמשת בחישוב החשיפה לריבית תהיה למספר שנים.

ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

להלן מידע על נכסים והתחייבויות החשופים לשינויים בריבית על פי שווים ההוגן, כולל ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים תיאורטיים בשיעור הריבית על שווים ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק, למעט פריטים לא כספיים, על פי כללים חשבונאיים:

להלן פרטים על השפעת שינויים בריבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במגזר, על הכנסות הריבית נטו ועל הכנסות המימון שאינן מריבית:

1. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית):

31 בדצמבר 2019			31 בדצמבר 2020			
סך הכל	מט"ח	שקל	סך הכל	מט"ח	שקל	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
638.8	(3.9)	642.7	671.9	(0.1)	672.0	שווי הוגן נטו מותאם ⁽¹⁾
639.1	(11.7)	650.8	671.8	(0.2)	672.0	מזה: תיק בנקאי

(1) פירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 28א' לדוחות הכספיים.

2. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם ⁽¹⁾ של הבנק:

31 בדצמבר 2019			31 בדצמבר 2020			
סך הכל	מט"ח	שקל ⁽⁵⁾	סך הכל	מט"ח	שקל ⁽⁵⁾	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
שינויים מקבילים						
36.7	(0.8)	37.5	24.2	(0.6)	24.8	עלייה במקביל של 1%
36.8	(0.8)	37.6	24.2	(0.6)	24.8	מזה: תיק בנקאי
(42.3)	0.9	(43.2)	(38.8)	0.7	(39.5)	ירידה במקביל של 1%
(42.2)	0.9	(43.1)	(38.6)	0.8	(39.4)	מזה: תיק בנקאי
שינויים לא מקבילים						
17.9	0.8	17.1	28.1	0.8	27.3	התללה ⁽²⁾
(9.4)	(0.9)	(8.5)	(21.8)	(1.1)	(20.7)	השטחה ⁽³⁾
7.4	(1.1)	8.5	(6.4)	(1.2)	(5.2)	עליית ריבית בטווח הקצר
(6.8)	1.2	(8.0)	(3.2)	0.7	(3.9)	ירידת ריבית בטווח הקצר

בטבלה זו מוצג השווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

3. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית⁽⁶⁾

31 בדצמבר 2019			31 בדצמבר 2020			
סך הכל ⁽⁴⁾	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית ⁽⁶⁾	סך הכל ⁽⁴⁾	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית ⁽⁶⁾	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
שינויים מקבילים						
29.4	0.2	29.2	30.7	0.2	30.5	עלייה במקביל של 1%
29.4	0.2	29.2	30.7	0.2	30.5	מזה: תיק בנקאי
(54.9)	(0.2)	(54.7)	(60.6)	(0.2)	(60.4)	ירידה במקביל של 1%
(54.9)	(0.2)	(54.7)	(60.6)	(0.2)	(60.4)	מזה: תיק בנקאי
(59.7)	(0.3)	(59.4)	(47.9)	(0.3)	(47.6)	ירידה במקביל של 2% ⁽⁷⁾

(1) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה.

(2) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועליה בריבית בטווח הארוך.

(3) השטחה - עליה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

(4) לאחר השפעות מקזזות.

(5) בתרחיש ירידת ריבית במגזר המדד נלקחת בחישוב סביבת ריבית שלילית.

(6) בתרחיש ירידת ריבית המשקפים ריבית שלילית, חושבה השפעת התרחיש על ההכנסות נטו מריבית, בהתאם להנחות שונות.

(7) בתרחיש של ירידת ריבית מקבילה של 2% השינוי אינו סימטרי לתרחיש של ירידת ריבית מקבילה של 1%. זאת משום שהמודל בתרחיש של ירידת ריבית של 2% מבטל הגנות ריבית על פקדונות ציבור מסוימים אשר קיימות בתרחיש של ירידת ריבית של 1%.

גילוי על היערכות להפסקת השימוש בליבור

ביום 13 בפברואר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "גילוי על היערכות להפסקת השימוש בליבור" וזאת על רקע הנחיות הגילוי של ה-SEC בדבר הפסקת שימוש בליבור (LIBOR), המבהירות בין היתר את הגילוי הנדרש בנושא. הנחיות הגילוי כאמור פורסמו על רקע הסיכון לחוסר ודאות בנוגע לאופן הפרשנות של חוזים הצמודים לליבור, במצב שבו החל משנת 2021 לא יפורסם יותר ליבור, או שיקבע כי הליבור אינו מייצג יותר את שיעורי הריבית הרלוונטיים.

בהתאם לפרסום של הרשות להתנהלות פיננסית בבריטניה (FCA) מחודש יולי 2017, צפויה המערכת הפיננסית העולמית להפסיק את השימוש בליבור באופן הדרגתי עד סוף שנת 2021. בהמשך להחלטה זו, הוקמו צוותי עבודה שונים ברחבי העולם לצורך קביעת מדדי ריבית חלופיים לריביות הליבור עבור כל אחד מחמשת המטבעות הבאים: דולר ארה"ב, לירה שטרלינג, אירו, פרנק שווייצרי ויין יפני. החלופות שנבחרו על ידי צוותי העבודה כוללות בין היתר את ריביות ה-SOFR (Secured Overnight Financing Rate); ה-SONIA (Sterling Overnight Index Average); ה-ESTER (Euro Short-Term Rate); ה-SARON (Swiss Average Rate Overnight); ה-TONA (Tokyo Overnight Average Rate). להפסקת השימוש בליבור ומעבר למדדי ריבית חלופיים צפויות להיות השלכות רוחביות על הבנק כגון השלכות כלכליות, תפעוליות וחשבונאיות.

לעניין זה, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, הובהר כי על רקע הסיכון לחוסר ודאות בנוגע לפרשנות של חוזים הצמודים לליבור, נדרש לכלול גילוי בדבר ההיערכות להפסקת השימוש בליבור במקרים בהם קיימת חשיפה מהותית להפסקת השימוש בליבור החל מהדוחות לציבור ליום 31 בדצמבר 2019. הבנק החל בתהליך בחינת ההשפעה הצפויה של הפסקת פרסום הליבור, לרבות בחינה של חלופות אפשריות בכל אחת מהמטבעות המפורטים לעיל, השלכות פיננסיות שעשויות להיגרם מהמעבר לשימוש במטבעות הנ"ל והיערכות הנדרשת הן בפן העסקי והן בפן ניהול הסיכונים של החשיפות החדשות. יחד עם זאת, לאור השלב המוקדם של הפרויקט, בשלב זה לא ניתן להעריך באופן חד משמעי את מידת ההשפעה של הפסקת השימוש בליבור על הבנק. נכון למועד הדיווח ובהתאם להערכות שביצע הבנק, לא קיימת לבנק חשיפה מאזנית מהותית בחוזים הנמשכים מעבר לשנת 2021 המתייחסים לליבור. חשיפה לריבית הליבור במסגרת פעילות בנגזרים המעוגנת תחת הסדרי ISDA ותחת הסדרים אחרים אינה מהותית.

סיכונים עיקריים והיערכות הבנק אליהם

הפסקת השימוש בליבור והמעבר למדדי ריבית חלופיים יוצרים לבנק סיכונים שונים כגון: סיכון פיננסי, סיכון מודל, סיכון משפטי, סיכון רגולטורי ופיקוחי, סיכון טכנולוגי וסיכון עסקי. הבנק זיהה את הסיכונים באמצעות, בין היתר, מיפוי של כל החוזים והחשיפות הרלוונטיות.

נכון למועד פרסום הדוח, הוחל בהיערכות לניהול והפחתת הסיכונים שזוהו והקשורים להפסקת השימוש בליבור. כחלק מהיערכות, חברת האם הקימה צוות ייעודי שמטרתו, בין היתר, לפתח תהליכי עבודה לצורך זיהוי הסיכונים, הערכת היקף הסיכון, בחינת ההשפעות של כל סיכון, הצעת חלופות לאופן הפחתת הסיכונים, ניטור של הסיכונים וההשפעות הקשורות אליהם והעברת עדכונים שוטפים להנהלה ולדירקטוריון. בשלב זה מופו הסיכונים הבאים:

- **סיכון פיננסי** - ירידה ברווחיות ו/או גידול בעלויות הנובעים, בין היתר: מהכרה בהפסדים במכשירים פיננסיים המוחזקים על ידי הבנק עקב ביטול חוזים; מערעורים של הלקוחות על קביעת תשלומי הריבית שלהם; מירידה במספר הפעולות ובמחזורי העסקאות הנעשות על ידי הלקוחות; מפתחת פוזיציות חשיפה לריבית והצורך בהתאמת תהליך ניהול הנכסים וההתחייבויות בבנק.
- **סיכון מודל** - בניית מתודולוגיית מחירי העברה המותאמת למעבר למדדי הריבית החלופיים; ביצוע תמחור מוצרים חדש.
- **סיכון משפטי** - ביצוע שינויים לחוזים קיימים וניסוח חוזים חדשים המותאמים להפסקת השימוש בליבור ולסביבה הכלכלית החדשה.

- **סיכון רגולטורי ופיקוחי** - הטמעה של מדיניות, נהלים, חלוקת אחריות.
- **סיכון טכנולוגי** - ביצוע עדכונים לבסיסי המידע ומערכות המידע, לרבות התאמתם לצורך שימוש במוצרים הישנים ובמוצרים החדשים.
- **סיכון עסקי** - כולל בעיקר את סיכון הבסיס (basis) שיווצר כתוצאה משוני במנגנוני ה-fallback בין המוצרים השונים (כגון, פקדונות לעומת נגזרים).

השלכות חשבונאיות

להפסקת השימוש בליבור והמעבר לרביית העוגן החלופיות צפויות להיות השפעות חשבונאיות שונות במספר תחומים, לרבות שיעורי ההיוון - מעבר למדדי ריבית חלופיים עשוי להביא לשינויים בשיעורי ההיוון המשמשים כנתון (input) במודלים שונים לצורך הערכה (valuation) של נכסים והתחייבויות שונים כגון, מכשירים פיננסיים, חכירות, נגזרים וירידות ערך לנכסים לא פיננסיים.

הבנק ממשיך לעקוב אחרי הפרסומים הבינלאומיים ויפעל בשאיפה להקטין את הסיכונים הנובעים מתהליך החלפת ריביות העוגן.

החשיפה בבסיס

כללי

חשיפת בסיס נוצרת כתוצאה מאי הקבלה בעיתוי, בבסיס המדידה ובסכומי ההשקעה עם או ללא פעולות גידור. על פי כללי החשבונאות ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שההשקעה של ההון במגזר שאינו המגזר השקלי הלא צמוד מוגדרת כחשיפת בסיס.

ניהול החשיפה

- ניהול הסיכונים בחשיפות הבסיס והשקעת ההון הפנוי במגזרי ההצמדה השונים נעשים בהתבסס על הערכות ותחזיות שוטפות לגבי התפתחויות צפויות בשוקי הכספים וההון.
- תמהיל ההשקעה של ההון הפנוי במגזרי ההצמדה השונים מנוהל באופן שוטף בכפוף למגבלות המוצגות לעיל, ועל בסיס התחזיות לגבי משתני השוק הרלוונטיים תוך ניצול פערי המחירים בין עלות המקורות ותשואת השימושים במגזרי ההצמדה השונים וכדאיותן של פוזיציות "יתר" או "חסר" בכל מגזר פעילות.
- במסגרת ניהול מאזני ההצמדה נעזר הבנק, בין השאר, במכשירים פיננסיים נגזרים, כאמצעי לנטרול החשיפה לסיכונים בבסיס ובריבית.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לגבי הפוזיציות המותרות (עודף או חוסר) של נכסים על התחייבויות וחשיפת ההון הפנוי.

החשיפה בבסיס בפועל

להלן תיאור החשיפה בבסיס בפועל לפי מגזרי הצמדה (במיליוני ש"ח):

% מההון		החשיפה בבסיס בפועל		
ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2020	
87.87%	60.62%	609.4	441.8	לא צמוד
11.59%	38.98%	80.4	284.1	צמוד מדד
0.54%	0.40%	3.7	2.9	מט"ח וצמוד מט"ח

רגישות ההון לשינויים בשער החליפין

הבנק פועל בשוקי המטבע באמצעות עסקאות ספוט, פורוורד ובאמצעות אופציות הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק פועל במטבעות הסחירים בעולם וסך החשיפה המטבעית נטו של הבנק נמוכה.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים, נכון ליום 31 בדצמבר 2020 (במיליוני ש"ח).

המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוז' מאזניים.

31.12.2020		
אחוז שינוי בשער החליפין	דולר	אירו
ירידה של 5%	0.1	(0.1)
ירידה של 10%	0.2	(0.1)
עליה של 5%	(0.1)	0.1
עליה של 10%	(0.2)	0.1

(1) השפעה זו חושבה על-פי השינוי הצפוי בפוזיציות הכלכליות המנוהלות במטבעות השונים, בהינתן התרחישים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.

(2) תרחיש עליה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.

(3) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.

(4) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

רגישות ההון לשינויים במדד

הבנק פועל בשוק המדד באמצעות מתן שימושים, כגון הלוואות ורכישת אגרות חוב וכן באמצעות גיוס מקורות צמודי מדד.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים במדד, נכון ליום 31 בדצמבר 2020.

המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוז' מאזניים.

אחוז שינוי במדד	במיליוני ש"ח
ירידה של 3%	1.49
עלייה של 3%	8.75

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

כללי

הבנק פועל במגוון מכשירים פיננסיים נגזרים כחלק מניהול סיכוני השוק (חשיפות בסיס, מטבע וריבית) וכן כשירות ללקוחותיו, כאשר הפוזיציה באופציות (לרבות מסלולי הברירה) הינה בעלת מרכיב גבוה יותר של סיכון שוק.

התיאבון לסיכון

לבנק מדיניות ניהול סיכוני המכשירים הנגזרים ובמסגרתה מגבלות לגבי היקף מסלולי הברירה המגלמים אופציות "גלומות".

השקעה במכשירים נגזרים לסוגיהם נעשית לאחר בחינת כל מכשיר לגופו והתאמתו לצרכים הפיננסיים של הבנק וליכולתו לתפעל אותו באופן מיטבי, וכן ליכולתו לנטר את הסיכון בגינו, הן בצד סיכון השוק והן בצד סיכון האשראי עבור עסקות בהן הבנק פועל כמתווך עבור לקוחותיו.

להלן ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים (ערך נקוב במיליוני ש"ח):

	ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2019
עסקאות גידור		
חוזי ריבית	104.0	86.5
עסקאות אחרות		
חוזי ריבית	19.3	20.1
חוזי מטבע חוץ	45.3	45.5
חוזים בגין מניות	39.6	21.3
סך הכל מכשירים פיננסיים נגזרים	208.2	173.4

סיכון נזילות

כללי

סיכון הנזילות הינו הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות מפקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים הנזילים שעומדים לרשות הבנק. התממשות הסיכון עלולה לגרום לבנק מחסור באמצעים נזילים אשר בגינו יאלץ הבנק לממש נכסים במחירים הנמוכים ממחירי שוק ו/או לגייס מקורות במחיר הגבוה ממחיר שוק ובמקרי קיצון, אף להוות סכנה ליציבותו.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

התפשטות משבר הקורונה הביאה בתגובה, למהלכי הפחתות ריבית לזמן קצר על ידי הבנקים המרכזיים ולנקיטה במגוון צעדי הרחבה מוניטריים ואספקת נזילות לשווקים.

החל משלב זהו משבר הקורונה, שמר הבנק על יתרות נזילות במט"ח ובשקלים גבוהות ממצב עסקים רגיל וכן נשמר יחס כיסוי נזילות גבוה מעבר למגבלות הרגולטוריות והפנימיות בכל המגזרים. הבנק ממשיך לשמור על יחס נזילות גבוה.

יחס כיסוי הנזילות של הבנק לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020 עמד על 241% בהשוואה ל-213% בשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר 2019. הגידול ביחס כיסוי הנזילות נובע בעיקר מגידול בסך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה, בעקבות גידול באגרות חוב של ממשלת ישראל. יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים הינו 100%. למידע נוסף בדבר יחס כיסוי הנזילות ראה ביאור 21 לדוחות הכספיים.

מדיניות ניהול הסיכון

מדיניות ניהול הסיכון הנזילות ברמת הבנק מיושמת בהתאם להוראת ניהול בנקאי 342 ו-221 וכוללת, בין היתר, מגבלות על יחסי כיסוי נזילות ועל יחסי הנזילות המזעריים בתרחיש רגיל ובתרחשי קיצון, לרבות אופק הישרדות על תזרים המזומנים, והתייחסות לכלי המדידה, השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות השוטף. כמו כן, הבנק קבע מתודולוגיה שתסייע בזיהוי משבר נזילות בבנק, וזאת בכדי להבטיח את יכולתו של הבנק לעמוד באתגרים העולים מניהול העסקים השוטף, וכלה שעלולים להתעורר בעת מקרי לחץ בשווקים הפיננסיים.

תיאבון הסיכון

הבנק פועל לשמירה על מלאי נכסים נזילים ברמה נאותה, במקביל לניהול השימושים, באופן שיניב הכנסה לבנק. הבנק רואה משנה חשיבות בניהול שמרני אך אקטיבי של הנזילות בבנק. תיאבון הסיכון של הבנק מידתי ומתבטא במבנה הנכסים וההתחייבויות, כלי המדידה וניטור הסיכון הרבים שמוקצים לעניין זה ומערכי הניהול והבקרה שמופקדים על ניהול סיכון זה.

יחס כיסוי נזילות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 (LCR)

יחס כיסוי הנזילות מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 אשר מבוססת על המלצות ועדת באזל. היחס הינו תקן הנועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הקצר, באמצעות דרישה שתאגידים בנקאיים יחזיקו מלאי הולם של נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA - High Quality Liquid Assets) לא משועבדים, הניתנים להמרה למזומן במהירות ובקלות בשווקים הפרטיים, כדי לענות על צרכי הנזילות בתרחיש קיצון, הנמשך 30 ימים קלנדריים.

התקן מגדיר מסגרת ספציפית לחישוב יחס כיסוי הנזילות במטרה ליצור אחידות ברמה בינלאומית.

יחס כיסוי הנזילות - LCR, מכיל שני רכיבים:

(א) שווי מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה בתנאי קיצון (HQLA),

(ב) סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים, המחושב על פי הפרמטרים של התרחיש.

היחס מחושב כשיעור של מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה מתוך סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים.

כחלק ממדיניות לניהול סיכונים פיננסיים, דירקטוריון הבנק אימץ מגבלה פנימית, המחמירה מהדרישה הרגולטורית ליחס כיסוי נזילות. הבנק עומד בכל מגבלות סיכון הנזילות הרגולטוריות לשנת 2020.

להלן יחס כיסוי הנזילות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020	
באחוזים		
213%	241%	יחס כיסוי הנזילות*
100%	100%	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש ע"י המפקח על בנקים

* במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים נזילות

התפיסה הבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו בנהלים באופן שוטף הן על ידי מנהלי החשיפה והן על ידי גורמי בקרה וביקורת בלתי תלויים, במטרה להבטיח את היכולת להתמודד גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים.

ניהול החשיפה לסיכונים הנזילות נבחן ומבוקר באופן שוטף על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון והנהלה בקווי ההגנה הראשון, השני והשלישי.

דיווח על החשיפה לסיכונים נזילות

- דוח סיכון נזילות יומי בשקלים ובמט"ח.

- דיווח על החשיפות לסיכון הנזילות בשקלים ובמט"ח בהשוואה למגבלות ויעדי הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון והסמכויות לניהולם ניתן במסגרת דיווח יומי. כמו כן במסגרת וועדת הנזילות והסיכונים הפיננסיים המתכנסת לפחות פעם בשבוע וכן אחת לחודש בישיבת הנהלה הדנה בנושא ניהול נכסים והתחייבויות.

- דיווח על החשיפות מרוכז במסמך הסיכונים הרבעוני כנדרש בהוראה לניהול בנקאי תקין 310. מסמך הסיכונים נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.
- במסגרת הדוח הרבעוני של יחידת תחום סיכונים שוק ונזילות ותיקוף מודלים בחטיבה לניהול סיכונים בחברת האם מדווחת גם החשיפה לסיכון נזילות.
- דיווח אחת לרבעון בהנהלה ובדירקטוריון על תוצאות תרחישי קיצון.
- בנוסף, הנהלת הבנק והדירקטוריון מעודכנים באופן שוטף ועל פי הצורך בהתפתחויות בחשיפות הבנק לסיכונים נזילות.

ככלל, חשיפות המטבע של הבנק הינן נמוכות (ראה פרק סיכונים שוק), כאשר הבנק מנהל את חשיפות ההצמדה בשוטף.

מצב הנזילות והרכב הנכסים וההתחייבויות

עיקר הנכסים הנזילים בבנק, הכוללים מזומנים, פקדונות בבנק ישראל (עו"ש ופקדונות מוניתריים), פקדונות בבנקים וניירות ערך נזילים, הסתכמה ליום 31 בדצמבר 2020 ב-4.4 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-2.9 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2019. מזה, יתרת המזומנים, פקדונות בבנק ישראל והפקדונות בבנקים הסתכמה ב-3.8 מיליארד ש"ח, וכ-0.6 מיליארד ש"ח הושקעו בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב של ממשלת ישראל. יחס פקדונות הציבור לאשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2020, עומד על 166.7%, בהשוואה ל-137.7% ב-31 בדצמבר 2019. בסוף דצמבר 2020 הסתכמו פקדונות הציבור ופקדונות מבנקים בכ-8.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-7.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2019. הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק מצביע על נזילות גבוהה. זאת כתוצאה ממדיניות לגיוס מקורות מגוונים ויציבים. הבנק מנטר את היקף וריכוזיות המקורות ע"פ קריטריונים שונים, כגון: לפי גודל ומח"מ באופן שוטף, ומציב יעדים ומגבלות להיקף הפקדונות הגדולים ולתמהיל המקורות בכלל. במגזר צמוד המדד, הן המקורות והן השימושים פרוסים לטווח בינוני. במגזר השקלי הלא צמוד, ובמגזר מטבע החוץ, לבנק מקורות במח"מ חוזי קצר-בינוני, אשר הבנק צופה כי יישארו לאורך זמן. השימושים במגזרים אלו הינם לטווח קצר-בינוני. שינוי קל במדד לא משפיע מהותית על חשיפות הבנק. ככלל, חשיפות המטבע של הבנק הינן נמוכות (ראה פרק סיכונים שוק), כאשר הבנק מנהל את חשיפות ההצמדה בשוטף.

יתרת סך פקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות:

	ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2019
	מיליוני ש"ח	
1	200.9	298.4
2	69.1	51.8
3	47.8	46.7

סיכון מימון

סיכון מימון הינו סיכון למחסור במקורות מימון ועשוי לבוא בין היתר ממבנה מקורות שאינו מספיק יציב בטווח הארוך לשרת את השימושים המתוכננים. לבנק מקורות מימון מגוונים ויציבים שעיקרם פקדונות הציבור. סיכון זה מנוהל כחלק מניהול סיכון הנזילות בבנק, על ידי מגבלות ויעדים על ריכוזיות מקורות המימון, והפחתת התלות בצדדים נגדיים מהותיים. כחלק מניהול הסיכון מבוצע ניטור של אינדיקטורים למעקב אחר מבנה המקורות וריכוזיות המקורות באופן שוטף.

סיכון תפעולי

כללי

בהתאם להגדרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350, סיכון תפעולי הוא סיכון להפסד כתוצאה מאי-נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים (לרבות סיכון יחסי עבודה) או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, סיכוני מעילות והונאות, סיכוני IT וטכנולוגיות המידע, סיכוני אבטחת מידע וסייבר והמשכיות עסקית, ואינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין (היבטי החשיפה והניהול של הסיכון המשפטי על היבטיו השונים נדונים בהרחבה בפרק נפרד).

משבר הקורונה הוביל להתגברות של הפעילות בערוצים הדיגיטליים ולאור זאת, הבנק ממשיך לנקוט בצעדים למזעור הסיכונים הנגזרים מגידול בפעילויות אלו. כמו כן, על מנת לאפשר המשכיות עסקית של יחידות בבנק, חלק מהיחידות פוצלו לקפסולות וחלק מהפעילות הועברה למתכונת של עבודה מרוחק ובהתאם בוצעו התאמות בתהליכי העבודה והבקרה, אשר נבחנו בשיתוף כלל הגורמים הרלבנטיים ובכללם, גורמים עסקיים, ניהול סיכונים, אבטחת מידע וסייבר, ציות וייעוץ משפטי.

מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע מתודולוגיה לניהול הסיכון התפעולי, לרבות באמצעות מדיניות כוללת ומקיפה לניהול הסיכונים התפעוליים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 310 ו-350. המדיניות מגדירה את תיאבון הסיכון ומתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים בבנק. המדיניות כוללת התייחסות לשרשרת של תהליכי ניהול הסיכונים, מרמת זיהוי הסיכונים, הערכה ומדידה, ועד להפחתה וניטור של הסיכונים.

ניהול החשיפות

1. איתור, מיפוי, מזעור וניטור

הסיכונים התפעוליים מובנים בכל סוגי הפעילות העסקית של הבנק, ביחידות הארגוניות, בתהליכי הרוחב ובמערכות התומכות.

ניהול הסיכונים התפעוליים מהווה חלק בלתי נפרד ממערך ניהול הסיכונים הכולל, ומבוצע במטרה להעריך ולנטר את הסיכונים התפעוליים בתהליכי הבנק, למזער את הסיכונים התפעוליים ככל האפשר, תוך מתן חשיבות מיוחדת ביישום בקורות כנגד מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית, ומשיקולים של עלות מול הפחתת הסיכון, להפחתת נזקים כספיים בגין הסיכונים התפעוליים ולניהול הקצאת ההון באופן מיטבי.

אחד מהכלים המרכזיים למיפוי וזיהוי הסיכונים התפעוליים ולשליטה ובקרה עליהם הינו סקר הסיכונים התפעוליים. הסקר כולל את מיפוי ותיעוד התהליכים העסקיים והסיכונים התפעוליים והבקורות בתהליכים אלו, לרבות סיכוני מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית, גם בהתבסס על מאגר אירועי הכשל וממצאי ביקורת, הערכת אומדן הסיכונים והפחתתו על ידי יישום בקורות חדשות, חיזוק בקורות קיימות ועוד.

בעקבות ממצאי סקרי הסיכונים שמתבצעים, ממצאי הביקורת הפנימית ותהליכי הפקת לקחים בגין אירועי כשל, משולבות בקורות מיכוניות ואחרות בפעילויות הבנק השונות, וכן שופרו ושודרגו נהלי ותהליכי העבודה והבקרה. בנוסף, כחלק מתשתית מעקב ובקרה, הוגדרו KRI - אינדיקטורים עיקריים לסיכונים תפעוליים בתהליכים נבחרים לאיתור מוקדם של שינוי במפת הסיכונים.

2. איסוף ודיווח אירועי כשל

הבנק מקיים תהליך של איסוף ותיעוד אירועי כשל, (אירועי הפסד/רווח, כמעט הפסד/כמעט רווח, הפרשה לתביעה), כבסיס נתונים לניתוחים רבעוניים ושנתיים של מגמות ומוקדי סיכון, לצורך הצגה בפני ההנהלה והדירקטוריון,

לאומדן הסיכונים התפעוליים בבנק, לאימות הערכות של מומחי התוכן, להפקת לקחים, לבחינה מחדש ולשיפור בקרות קיימות, לעדכון מפת הסיכונים ולשמירת היסטוריה. בנוסף, מקיים הבנק תהליך הפקת לקחים גם לגבי אירועים חיצוניים מהותיים שמידע לגביהם מופיע בתקשורת.

3. מערכת למדידה, אמידה וניהול של סיכונים תפעוליים

הבנק מנהל את מפת הסיכונים באמצעות כלי תוכנה, התומך במתודולוגיה לניהול הסיכונים התפעוליים. מאגר המידע המרכזי של כלי התוכנה, כולל את נתוני המבנה האירגוני וכן את מיפוי ותיעוד סקרי הסיכונים שבוצעו לגבי התהליכים בבנק ואירועי הכשל.

המשכיות עסקית (Business Continuity Planning)

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים לפעול להבטחת המשכיות עסקית בעת חירום. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקן 355 בנושא, נערך הבנק להתאוששות ממקרה אסון והמשכיות עסקית במצבי חירום שונים. בבנק מתבצעת היערכות הכוללת מסמך מדיניות מקיף בנושא המשכיות עסקית, מסמך מסגרת עבודה הכולל פירוט לגבי תשתיות טכנולוגיות נאותות, גיבוש והטמעת תכניות פעולה מקיפות ותשתית נהלים תומכת וביצוע תרגילים המדמים מצבי חירום שונים. בבנק קיים חדר מצב קבוצתי ופורום הערכות לשעת חירום קבוצתי בראשות ראש החטיבה לניהול סיכונים בחברת האם. הפורום מופקד על יישום המדיניות, הנהלים והמעקב אחר היערכות הקבוצה למצבי חירום שונים ומתכנס לפחות אחת לרבעון. מתקיים דיווח תקופתי בהנהלה ובדירקטוריון בנושא המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום. הבנק מקיים באופן שוטף תהליך לשיפור היערכות המשכיות עסקית במסגרתו מעודכן המיפוי של כל הפעילויות והמשאבים הקריטיים אשר נדרשים בשעת חירום, ומעודכנים תרחישי החירום ומסמך המדיניות בהתאם.

הבנק הוגדר על ידי ממשלת ישראל כנותן שירותים חיוניים למשק ופועל החל מסוף הרבעון הראשון של שנת 2020, בהתאם להנחיות משרד הבריאות והוראות הפיקוח על הבנקים. בתקופה בה הבנק פעל במתכונת חירום, צומצם כוח אדם שהגיע למתקני הבנק, כאשר חלק מהעובדים פוצלו לקפסולות וחלק מהעובדים עבדו במתכונת של עבודה מרוחקת. הבנק פועל במשך כל התקופה, על מנת להבטיח המשך מתן שירות ללקוחות בערוצים השונים, תוך עמידה בתקנות ובהנחיות בנק ישראל. לאורך התקופה, תוכניות החירום של הבנק הופעלו, על מנת להקטין את ההסתברות להדבקה ובכלל זה יחידות פוצלו לקפסולות ושופרו יכולות העבודה מרוחקת. מתכונת העבודה מתעדכנת מעת לעת, בהתאם למצב התחלואה בארץ ובהתאם לתקנות והנחיות השונות כאמור לעיל.

ניהול סיכונים בסביבות מחשוב ענן

לבנק מדיניות שימוש במחשוב ענן במסגרת מדיניות ניהול טכנולוגיות המידע, שאושרה בהנהלה ובדירקטוריון. הבנק פועל בהתאם להוראה 362 בנושא, הקובעת הנחיות ותנאים הנדרשים לשימוש של תאגיד בנקאי בטכנולוגיות מחשוב ענן ומדגישה את הצורך לנהל את הסיכונים לכל שימוש בטכנולוגיות מחשוב ענן.

אבטחת מידע

דירקטוריון הבנק והנהלתו קבעו מדיניות מפורטת בנושא מדיניות אבטחת מידע בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקן 357 - "ניהול טכנולוגיית המידע" ומינה מנהל אבטחת מידע האחראי על ניהול סיכוני אבטחת מידע. הבנק מיישם את הנחיות בנק ישראל בנושא מדיות חברתיות ומיישם את הנחיות תקנות הגנת הפרטיות.

השלכות של סיכוני אבטחת מידע ואירועי סייבר

התקפות סייבר מבוצעות במטרה להסב נזק מאסיבי באמצעות פגיעה בפעילות אסטרטגית. הנזק הצפוי מהתקפות אלו עשוי לנבוע מפגיעה באמינות, שלמות, וסודיות המידע ו/או בזמינות מערכות הבנק. נזקים אלו עלולים להוביל לפגיעה בפעילות העסקית של הבנק ולהשפעה על לקוחותיו. הבנק מקיים מערך הגנה כולל וייעודי להתמודדות עם התקפות סייבר, בנוסף לפעילות הכוללת המבוצעת בתחום אבטחת מידע. מערך ההגנה כולל היבטים אנושיים,

טכנולוגיים ותהליכיים שמטרתם לצמצם את הפגיעה בפעילות הבנק וההשפעה על לקוחותיו, והכל על פי תרחישי תקיפה ייעודיים המוגדרים על ידי מנהל הגנת הסייבר. מערך הגנת הסייבר זיהה ניסיונות תקיפה, אך הקבוצה לא חוותה עד כה התקפות סייבר בעלות השפעה מהותית על תפקודה. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, ההנהלה והדירקטוריון הגדירו את אסטרטגיית הגנת הסייבר ואת מדיניות הגנת הסייבר. הבנק מיישם את הנחיות הוראות ניהול בנקאי תקין שהוציא בנק ישראל אשר עוסקות בפעילות הבנק מול ספקיו: הוראה 363 - "ניהול סיכונים סייבר בשרשרת האספקה" והוראה 359A - "מיקור חוץ". בנוסף, הבנק עומד בדרישות הבקרה של חברת SWIFT העולמית.

פיקוח, בקרה ודיווח על ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח וביקורת על תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים. ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים נבחן ומבוקר על ידי הדירקטוריון וההנהלה וכן על ידי דרגי הביניים במסגרת פורומים ודיווחים, כמפורט בדוח הסיכונים הרבעוני באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון משפטי

כללי

סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנוהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)". הבנק מתייחס להגדרה באופן מרחיב וכולל בסיכון המשפטי, בין היתר, סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

תיאבון הסיכון

הבנק נוקט במדיניות שמרנית של תיאבון סיכון נמוך ביחס לקשירת הסכמים והתחייבויות משפטיות ומבצע את פעילותו העסקית בליווי גיבוי משפטי הולם, תוך הקפדה יתרה על עמידה בכל הוראות החקיקה והרגולציה והמגבלות והחבויים הנגזרות מהן. מבלי לגרוע מהאמור, הבנק נוקט במדיניות של אפס סובלנות בכל הנוגע לסיכון שמקורו בהפרה של הוראות דין המהוות עבירה פלילית או הפרה מנהלית.

מדיניות וניהול החשיפות

הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי, במסגרתה מתוארים הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו. הייעוץ המשפטי של הבנק מקיים מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של הבנק, ומספק את הייעוץ, הגיבוי והתמיכה המשפטית הנדרשת לבנק על יחידותיו השונות. הבנק פועל למזעור הסיכונים על בסיס התפתחויות אלו ובהתאם להשלכותיהן. בנוסף, פועל הייעוץ המשפטי לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר או פעילות חדשים ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות, במטרה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר. במסגרת סקר הסיכונים התפעוליים התקופתי נסקרות גם פעילויות הייעוץ המשפטי, וסיכונים שאותרו מוערכים, נקבעים צעדים למזעורם ומופקים לקחים לשם מניעת הישנותם.

דיווח על החשיפה לסיכונים משפטיים

- החשיפות לסיכונים משפטיים מרוכזות ומדווחות במסמך הסיכונים הרבעוני.
- בעת אירוע מהותי בעל אפיונים משפטיים, כגון תביעה או התממשות סיכון משפטי, מובא למנכ"ל דיווח מידתי וכן מובא דיווח להנהלה ולמנהל הסיכונים הראשי.

סיכונים אחרים

ניהול סיכונים בתיק ניירות הערך במט"ח ובשקלים - סיכוני שוק וחבות

- א. דירקטוריון הבנק קבע במסגרת מסמך מדיניות הסיכונים הפיננסיים מדיניות ותיאבון סיכון מפורטים ביחס לפעילות הבנק בתיק ניירות ערך במט"ח ובשקלים וקבע מגבלות השקעה וקווים מנחים, הן בהיבט האשראי, הן בהיבט של חשיפה לסיכונים צד נגדי והן בהיבט של חשיפה לסיכונים שוק, ריבית ונזילות. מדיניות זו נבחנת על ידי הדירקטוריון וועדותיו לפחות אחת לשנה. הדירקטוריון יקיים דיון באירועים פיננסיים חריגים שעלולים להשפיע על חשיפות הבנק.
 - ב. הבנק משקיע רק באגרות חוב של חברות שדורגו בדירוג השקעה מינימלי ביום הרכישה, כפי שנקבע במדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים וזאת לאחר בחינת איכות האשראי של המנפיק, סיכונים השוק הגלומים בהשקעה ונזילות אגרות החוב.
 - ג. לאחר ביצוע ההשקעה, מקיים הבנק באופן שוטף, כחלק מניהול הסיכונים השוטף בתיק ניירות הערך במט"ח ובשקלים מעקב מאקרו כלכלי וענפי הרלוונטי להשקעותיו השונות.
 - ד. כחלק ממנגנוני הפיקוח והבקרה על ניהול הסיכונים גובשה בבנק שגרת דיווח לגבי אופי והיקף החשיפות בתיק ניירות הערך המנוהל. הדיווחים נמסרים הן לגורמים מקבלי ההחלטה והן לגורמי הבקרה. עיקר מתכונת הדיווח בבנק הינה:
 - דיווח מידתי עם גילוי חריגה ממגבלות ונהלים.
 - דיווח מידתי על פתיחת מרווחים, שינוי דירוג וכל אירוע חריג אחר בתיק, וככל שנדרש.
 - דיווח שבועי במסגרת הועדה לניהול נכסים והתחייבויות בראשות המנכ"ל.
 - דיווח רבעוני במסגרת מסמך הסיכונים הכולל להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון הבנק.
- לפירוט תיק ניירות הערך - ראה פרק הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות של הבנק.

סיכון ציות

כללי

- הוראת ניהול בנקאי תקין 308 של הפיקוח על הבנקים, מחייבת את הבנקים לפעול לקיום כלל הדינים וכללי ההתנהגות החלים על הפעילויות הבנקאיות השונות של התאגיד הבנקאי.
- סיכון ציות הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות. סיכון זה כולל סיכון התנהלות (Conduct Risk), אשר הינו סיכון חוצה ארגון השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ואשר מושתת על ערכי יסוד בדמות הוגנות, הגינות ושקיפות, באופן שבו הבנק מתנהל אל מול מחזיקי העניין השונים.
- הוראות ציות: כמוגדר בהוראה 308 הינם: חוקים, תקנות, הוראות רגולציה (לעניין זה, לרבות עמדות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים בטיפול בפניות הציבור וציות להוראות רשות שוק ההון), תקדים משפטי מחייב, נהלים פנימיים והקוד האתי, החלים על הפעילויות הבנקאיות של התאגיד הבנקאי. ההוראה מאפשרת לתאגיד הבנקאי לקבוע כי הוראות ציות מתחומים שאינם בליבת הפעילות הבנקאית כגון דיני עבודה, הוראות הדיווח לציבור הוראות יציבותיות וכדומה, יהיו באחריות ובפיקוח גורם בקרה בקו ההגנה השני, שאינו חלק מפונקציית הציות.

- החובות החלות על הבנק הינן חובות חוצות ארגון הנוגעות למגוון נרחב של פעילויות, הליכים ומוצרים אותם מבצע הבנק מדי יום.
- הבנק אימץ תכנית אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך, המבוססת על מיפוי מקיף של הוראות הדין הרלוונטיות, נהלי הבנק והתהליכים השונים בבנק, אשר מסדירה נהלים והנחיות ליישום מתמשך של התוכנית, וזאת בהתאם לקריטריונים שפרסמה רשות ניירות ערך בנושא. הבנק ביצע סקרי פערים והשלים סגירת הפערים המשמעותיים.
- הבנק מינה את מנהל הסיכונים הראשי של הבנק כממונה על האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בבנק, תפקיד אותו מילאה קצינת הציות הראשית של הבנק עד 30 ביוני 2020. הבנק מבצע מעקב אחר הוצאתה לפועל של תכנית האכיפה בדיני ניירות ערך, בין היתר, באמצעות קיום בקורות וביקורות בתחום דיני ניירות ערך.
- הבנק אימץ תכנית אכיפה פנימית בדיני תחרות כלכלית המבוססת על מיפוי מקיף של הוראות החוק הרלוונטי.
- הבנק קבע נהלים ותהליכים שונים ליישום מתמשך של התכנית. הבנק מינה את מנהל הסיכונים הראשי של הבנק כממונה על האכיפה הפנימית בדיני תחרות כלכלית בבנק, תפקיד אותו מילאה קצינת הציות הראשית של הבנק עד 30 ביוני 2020. הבנק מבצע מעקב אחר הוצאתה לפועל של תכנית האכיפה בדיני תחרות כלכלית, בין היתר, באמצעות קיום בקורות וכן נוקט פעולות להטמעת ידע בתחום זה.

מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע ואישר מדיניות ציות קבוצתית. הבנק עדכן את מדיניות הציות בהתאם להוראה החדשה במסגרתה הוסדרו, בין היתר, מבנה פונקציית הציות, הגורמים השונים המעורבים ביישום המדיניות, חלוקת האחריות לביצוע בקורות בקו ההגנה השני אחר הוראות הציות השונות בהתאם לכללים שנקבעו בהוראה וכדומה. כמו כן דירקטוריון הבנק מאשר אחת לשנה את תכנית העבודה של מחלקת הציות שמוצגת ע"י קצין הציות הקבוצתי המשמש גם כקצין הציות של הבנק החל מיום 1 ביולי 2020.

תיאבון הסיכון

הבנק אימץ מדיניות של הקפדה יתרה בהתייחסות לסיכון הציות. ביחס להפרת הוראות החוק ונהלי הבנק הקשורים להוראות החוק, הבנק ימלא אחר הוראות ציות החלות עליו ויפעל לשם הבטחת העמידה בהן על ידי כלל עובדיו. כל עסקיו של הבנק יבוצעו על פי נהלי הבנק, הקוד האתי ובהתאם לכל החוקים והתקנות. הבנק פועל להטמעת תרבות ארגונית ואמות מידה ליושרה ואתיקה כבסיס הכרחי לקיום של תרבות ציות בכל דרגי הארגון.

ניהול החשיפה

- פונקציית הציות אחראית על ריכוז הבקרה בבנק לציות להוראות הציות שבאחריותה בהתאם למדיניות הציות ותכנית העבודה השנתית ולדיווח על ליקויים או פערים לכל מדרג הסמכויות בבנק.
- לצד קצין הציות הראשי פועלים:
- נאמני ציות בכל אחד מסניפי הבנק ובמטה, אשר מתפקידם, בין היתר, לזהות ולאתר אירועים המצריכים דיווח או טיפול מיוחד של המחלקה.
- פורום מעקב אחר יישום הוראות סטטוטוריות בראשות ראש החטיבה לניהול סיכונים בחברת האם, שמתפקידו לעקוב אחר יישום הוראות ציות חדשות ולדון בטיטות הוראות, הצעות חוק, תזכירי חוק וכדומה.

דיווח על החשיפה

- דיווח במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, על פעילות הפונקציה הכולל עמידה בהוראות ציות והמלצות לגבי הפרות והיערכות ליישום הוראת ציות חדשה, וכן דיווח שנתי מפורט על סיכום פעילות בשנה הקודמת.
- בנוסף, במדיניות הציות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מידיים לדירקטוריון.

ניהול סיכון בנקאות הוגנת – Conduct Risk

סיכון בנקאות הוגנת הינו סיכון חוצה ארגון השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ואשר מושתת על ערכי ייסוד בדמות הוגנות, הגינות ושקיפות, באופן שבו הבנק מתנהל אל מול מחזיקי העניין השונים. הבנק הטמיע ערכי הוגנות ושקיפות בפעילותו מול לקוחותיו וחזק עקרונות אלו בהתנהלותו השוטפת. ככלל, נדרשת הבנק לוודא כי ההצעות הניתנות ללקוח מותאמות לצרכיו. אי עמידה בסיכון ההתנהלות חושף את הבנק לסיכונים שונים, בין היתר, סיכוני ציית, סיכון משפטי, סיכון מוניטין וכיו"ב. לבנק קיימת מדיניות בנושא התנהלות עסקית נאותה כחלק ממדיניות הציות.

סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור

כללי

- סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרום התממשות של סיכון מוניטין.
- על המגזר הבנקאי חלות הוראות שונות במסגרת מניעת הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, את החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין 411, חוזרים שונים ועוד.

מדיניות

לבנק מדיניות מוסדרת לנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור המאושרת בדירקטוריון אחת לשנה.

תיאבון הסיכון

- הבנק, מפעיל מדיניות של "אפס סובלנות" בהתייחסות לסיכוני הלבנת הון וסיכונים חוצי גבולות לעניין עבירת מס (cross border) ובמסגרתה נדרשים כל מנהלי הבנק ועובדיו, ללא יוצא מן הכלל, למלא את חובותיהם החוק והרגולציה החלות על הבנק וכן אחר כל נהלי הבנק הרלבנטי הנובעים מהוראות אלו.
- הבנק נוהג מדיניות מחמירה שנועדה להבטיח יישום דווקני של הוראות החוק והכרה נאותה של הלקוח אתו מנהל הבנק עסקים, ובכלל זה הבנת עסקיו המנוהלים עם הבנק או באמצעותו, החיוניים למניעת הלבנת הון ומימון טרור באמצעות הבנק ולניהולו התקין של הבנק.
- המדיניות בתחום מניעת הלבנת הון כוללת הגדרה ברורה של איסורים ביחס לפעילות מול גופים ומדינות לגביהן ישנן הגבלות.

ניהול החשיפה

- בקבוצה פועלת יחידה לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, אשר מפקדת על יישום הוראות הדין בנושא זה ועל הטמעתן. בראש היחידה עומד, כאמור, האחראי על איסור הלבנת הון.
- תפקידי האחראי על איסור הלבנת הון ומימון טרור כוללים, בין היתר: כתיבה ועדכון המדיניות והנהלים בהתאם לעדכוני חקיקה והוראות הדין, פיתוח וביצוע בקורות על מנת לוודא כי הבנק מיישם את הוראות הדין ומבצע את הדיווחים הנדרשים כולל בקורות אחר ביצוע הדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון על פי סוג וגודל הפעולה, העברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון ובדיקת יישום מדיניות הבנק וכן קיום הדרכות יומי עיון לנאמני הציות ולכלל העובדים, המגבירים את המודעות לנושא.

- לשם יישום החוק והטמעה דווקנית של הוראותיו מינה הבנק נאמני ציות המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון בסניפים האחראים על הפעילות השוטפת למניעת הלבנת הון ומימון טרור בהתאם למדיניות ולנהלים. נאמנים אלו נבחרים, בדרך כלל, מקרב אוכלוסיית מורשי החתימה וכפופים מקצועית בתחום איסור הלבנת הון לאחראי על איסור הלבנת הון.
- הבנק, מפעם לפעם, עורך ימי עיון לכל נאמני איסור הלבנת הון, כנסים למנהלים, הרצאות לעובדי הסניפים וכן השתלמויות והדרכות לכלל העובדים בקורסים במסגרת מחלקת ההדרכה של הבנק. כמו כן, נערכות הדרכות והשתלמויות ביחידה או באופן מקוון. בנוסף מפיץ הבנק לומדה ממוחשבת הכוללת מבדק לבחינת הטמעת תוכן הלומדה בקרב העובדים. הלומדה מתעדכנת בהתאם לשינויים והתפתחויות בתחום ובהוראות הדיון. עובדי הבנק הרלוונטיים נבחנו במבדק ונבדקת עמידתם בו בהצלחה. אחת לתקופה מהלך זה חוזר על עצמו לריענון הידע. מהלכי ההדרכה שבוצעו הגבירו את המודעות לנושא.
- הבנק נוקט באופן שוטף במהלכים לאיתור וטיוב נתונים באמצעות דוחות בקרה ולייעול הבקורות, ומשקיע משאבים רבים בפיתוח ושדרוג מערכות הבקרה הממוכנות ומקצה משאבי כח אדם לנושא.
- בשל החשיבות המיוחדת שיש לנושא הוחלט על ביצוע של סקר תשתיות נפרד לחקיקה הקשורה בהלבנת הון ומימון טרור. במהלך שנת 2012 בוצע סקר פערים כאשר כל הפערים שנמצאו בסקר זה טופלו. כמו כן כאמור בפרק הציות, הסתיים סקר תשתיות עדכני שנערך במהלך 2016 ובמסגרתו לא נמצאו כל פערים לתיקון.
- המערך המשפטי בחברת האם והיועצת המשפטית של הבנק מבצעים מעקב אחר עדכוני חקיקה ווידוא מסירתם לאחראי על ניהול סיכוני איסור הלבנת הון וכן למתן תמיכה משפטית ככל שזו נדרשת על ידי האחראי, לקיום חובות האחראי ופעילות היחידה והבנק.
- ועדה מייעצת הוקמה לצורך תמיכה במילוי תפקידו של האחראי אשר עיקרי תפקידיה כוללים בין היתר: דיון בפעולות בחשבונות בהם זהו פעילויות אשר בספק בלתי רגילות לצורך דיווח לרשות לאיסור הלבנת הון.
- במסגרת דיון חצי שנתי במסגרת פורום למעקב אחר סיכונים תפעוליים מתקיים דיון בהתפתחויות טכנולוגיות, כגון שימוש באינטרנט, טלפונים סלולריים, כרטיסי חיוב נטענים ועוד, העלולות לסייע בידי לקוחות בביצוע הלבנת הון ו/או מימון טרור על מנת לגבש ולבחון אמצעי הגנה נאותים, להתמודדות בהתפתחויות אלו ובחשיפות הנובעות מהן.
- במסגרת חיזוק ניהול ומעקב אחר סיכוני הלבנת הון ומימון טרור על רקע משבר הקורונה, הבנק בוחן את מערך הכלים והשיטות הנמצאים בשימוש בתחום זה ואת האפשרויות וההשלכות של אימוץ "טכנולוגיות חכמות" המתאימות לסטנדרט המקובל במדינות מובילות, כולל אם הם עומדים בהגדרת "מודלים" ובהתאם לכך ינהל את סיכוני המודלים הנובעים מהשימוש בהם.

דיווח על החשיפה

- אחת לרבעון מדווח האחראי על איסור הלבנת הון להנהלת הבנק על פעילותו במהלך הרבעון שחלף במסגרת מסמך הסיכונים. הדיווח המפורט כולל, בין היתר, התייחסות למוקדי סיכון שאותרו על ידי האחראי ודרכי הטיפול בהם ודיווח על יישום מדיניות "הכר את הלקוח".
- אחת לשנה לפחות מדווח האחראי על איסור הלבנת הון להנהלה ולדירקטוריון הבנק, דיווח מפורט, בנפרד ממסמך הסיכונים. בנוסף, במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני מתומצתת פעילות האחראי על איסור הלבנת הון וממצאיו העיקריים לרבעון שחלף.
- בנוסף, במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מידיים לדירקטוריון ולבנק ישראל.

ניהול סיכונים חוצי גבולות – Cross Border

הבנק פועל בתחומי בנקאות שונים. בין שאר לקוחותיו, מספק הבנק שירותים גם ללקוחות שהינם תושבי חוץ. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות

והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכוני ציות שמקורם בפעילות חוצת גבולות (Cross Border) וכן לסיכוני מוניטין. ביום 6 בפברואר 2019 פורסמו תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט - 2019, המטמיעות לדין הישראלי את ההתחייבויות שמדינת ישראל לקחה על עצמה לאימוץ התקן הבינלאומי לחילופי מידע (תקן CRS), אשר פותח ע"י הארגון לשיתוף פעולה כלכלי (OECD), לצורך קיום חילופי מידע אוטומטיים על בסיס שנתי למטרות סיוע הדדי באכיפת מס בין מדינות. הבנק והקבוצה נערכו ליישום החקיקה האמורה.

סיכון מוניטין

כללי

סיכון מוניטין הינו סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון.

תיאבון הסיכון

לבנק סובלנות נמוכה לסיכון המוניטין שעלול להשפיע על יציבותו ובכלל זה - איומים שמקורם בתדמית הבנק בעיני "הציבור". מעבר לכך, הבנק רואה בתדמית חיובית בעיני "הציבור" משום נכס מרכזי ולכן יפעל למניעת התממשות סיכון מוניטין שעלול להגיע לתרחיש קיצון וינסה למזער התממשותם של סיכוני מוניטין ככל האפשר.

מדיניות וניהול החשיפה

לבנק מדיניות לניהול הסיכון הכוללת: זיהוי ומעקב אחר גורמי הסיכון וגיבוש פעילות מונעת איתור מוקדם של אירועי מוניטין פוטנציאליים, ניטור מתמשך של הסיכון וניהולו.

דיווח על החשיפה

לבנק מדיניות ניהול סיכון מוניטין הכוללת פירוט בנוגע לחובות הדיווח ובכלל זה, דיווחים מיידיים. מערך הדיווחים מגדיר, בין היתר, באחריות מי הדיווח, תדירותו והנמענים לדיווח.

סיכון אסטרטגיה

כללי

סיכון אסטרטגיה הינו סיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים רגולטוריים, ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום.

מדיניות וניהול החשיפה לסיכון

דירקטוריון הבנק מתווה את האסטרטגיה של הבנק. לבנק מדיניות לניהול סיכוני האסטרטגיה.

תיאבון הסיכון

לבנק סובלנות נמוכה לסיכון האסטרטגי בשל ההשפעה הקריטית שעשויה להיות לו על יציבות הבנק והישגיו העסקיים. הבנק מאמץ אסטרטגיה עסקית המתאפיינת ברמה גבוהה של זהירות ומידתיות.

דיווח על החשיפה

בבנק קיימת מעטפת סדורה של דיווחים ביחס לסיכון האסטרטגי לאורך קווי ההגנה השונים. במסגרת מסמך הסיכונים מדווחים נושאים מרכזיים הנוגעים לסיכון האסטרטגי.

סיכון רגולטורי

מקורו של הסיכון הוא התגברות הדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם בשנים האחרונות. השינויים הרגולטוריים האמורים ויישום רפורמות רגולטוריות מגבירים את אי הוודאות והתחרותיות במערכת הפיננסית ויוצרים סיכון להכנסות והון הבנק, לרבות באמצעות מניעת או הטלת מגבלות על פעילות עסקית ואובדן הכנסות, וכן מחייבים את הבנק להיערכות, יישום והטמעה העלולים לגרום לעלויות והשקעות (כגון השקעות מיכוניות) כבדות. כמו כן, אי עמידה בהוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק חושף אותו לסנקציות, ובהן עיצומים כספיים, תביעות של לקוחות, לרבות תובענות ייצוגיות, הטלת אחריות פלילית על התאגיד הבנקאי ועל נושאי משרה בו וכן לפגיעה בתדמיתו של הבנק בציבור. הסיכון הרגולטורי מנוהל בבנק כחלק מהסיכון המשפטי, סיכון הציות וסיכון האסטרטגיה.

מדיניות הציות של הבנק מעגנת, בין היתר, את ערכי הציות אותם מקדם הבנק, משמשת כקו המנחה לפעילות כל הגורמים בבנק בניהול סיכונים הציות בכלל ובעמידה במכלול ההוראות הרגולטוריות בפרט, מתווה את העקרונות וקווי היסוד, ומעגנת את הסמכויות ותחומי האחריות של הגורמים השונים בבנק לצורך בניית תשתית נאותה ליישום החובות החלות על הבנק בתחום הציות והסדרתם בנהלים ותהליכים. ההיבטים הרגולטוריים-משפטיים מפוקחים ומנוהלים על ידי המערך המשפטי במסגרת מדיניות לניהול הסיכון המשפטי המאושרת על ידי ההנהלה והדירקטוריון. המדיניות מסדירה את הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו של הסיכון המשפטי, לרבות באמצעות מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה ומתן יעוץ ותמיכה משפטית שוטפים על בסיס התפתחויות אלה.

בהיבט האסטרטגי - התוכנית האסטרטגית ותוכנית העבודה מתייחסות להשפעות אפשריות שצוינו לעיל, ולוקחת בחשבון את השינויים האמורים.

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה פרק מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הבנק בפרק ממשל תאגידי, פרטים נוספים.

דיון בגורמי סיכון

מידת ההשפעה של גורמי הסיכון מתבססת על המתודולוגיה שמשמשת את הבנק בתהליך ה-ICAAP ובמסמך הסיכונים. המתודולוגיה לוקחת בחשבון את רמת הסיכון והתפתחות פרופיל הסיכון של הבנק אל מול תאבון הסיכון שנקבע ואיכות ניהול הסיכון. כל גורם סיכון המופיע בטבלה נבחן, כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לבין גורמי סיכון אחרים המופיעים בטבלה.

סיכון	השפעה	רמת סיכון
1. סיכונים שוק	סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.	קטנה
1.1 סיכון ריבית	סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית בשווקים השונים. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירי חוץ מאזניים, כיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (או אף התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. סיכון הריבית שאליו נחשף הבנק כולל: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה וסיכון בסיס (מרווח). סיכון הריבית בתיק, הינו הסיכון הדומיננטי אליו חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח.	קטנה
1.2 סיכון אינפלציה	סיכון להפסד כתוצאה משינויים בעקום הציפיות למדד המחירים לצרכן ו/או במדד המחירים עצמו.	קטנה
1.3 סיכון שער החליפין	סיכון להפסד כתוצאה משינוי שער חליפין ו/או כתוצאה משינויים בציפיות לשינוי בשער החליפין.	קטנה
2. סיכון נזילות	סיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות מפקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים שעומדים לרשות הבנק.	קטנה
3. סיכון אשראי	הסיכון שלווה או צד נגדי, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. רמת הסיכון הועלתה, ברבעון השני של שנת 2020, באופן זמני, מ"קטנה-בינונית" ל"בינונית" עקב משבר הקורונה המתמשך.	בינונית
3.1 איכות לווים ובטחונות	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי הנכסים, בהכנסות והון הבנק שעלול להתרחש כתוצאה מהרעה באיכות הלווים על רקע פגיעה בחוסנם הפיננסי, בכושר ההחזר שלהם, ו/או בשווי ובטיב או תמהיל הביטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי. רמת הסיכון הועלתה, ברבעון השני של שנת 2020, באופן זמני, מ"קטנה- בינונית" ל"בינונית" עקב משבר הקורונה המתמשך, החשש למיתון והאטה והעלייה החדה בשיעור האבטלה, שעשויים ליצור קשיים בכושר ההחזר ותזרים המזומנים של הלקוחות במגזרי הפעילות השונים, בעיקר בענפי משק מסוימים שנפגעו משמעותית מן המשבר. כל זאת עשוי להשפיע לרעה על איכות הלווים ובהתאם על ההוצאות בגין הפסדי אשראי.	בינונית
3.2 ריכוזיות ענפית	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לענף משק מסוים ו/או השקעות במוצרים הרגישים לענף. הרעה בפעילות העסקית בענף משק כזה, על רקע שינויים בביקוש או בהיצע, שינוי במחירי חומרי גלם, שינויים ביטחוניים ו/או פוליטיים, שינויים רגולטוריים ועוד, עלולה להביא לפגיעה ביכולת ההחזר ו/או בשווי הביטחונות שניתנו על ידי חלק מהלווים המשתייכים לענף זה, וכתוצאה מכך, להשפיע לרעה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו.	קטנה
3.3 ריכוזיות לווים וקבוצת לווים	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק הנובע מהרעה במצב של לווה/קבוצת לווים גדולה יחסית לתיק האשראי, שעלולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי ובהתאמה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. השפעת הסיכון הינה נגזרת, בין היתר, של התמהיל הפנימי של הקבוצות, הקשר בין החברות המרכיבות אותן עסקית או ענפית, פיזורן, והשפעת הבעיות באחת מהן על היתר.	קטנה

סיכון	השפעה	רמת סיכון
4. סיכון תפעולי	הינו סיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים, או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, סיכונים מעילות והונאות, סיכונים IT, אבטחת מידע, סייבר והמשכיות עסקית, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין, המנוהלים בנפרד.	בינונית
4.1 סיכון סייבר ואבטחת מידע	סיכון זה (כחלק מהסיכון התפעולי) מוערך בנפרד לאור ריבוי אירועים בעולם ובמערכת הפיננסית בפרט, ולאור הרחבת פעילות הדיגיטל על ידי לקוחות הבנק. הסיכון מוגדר כפוטנציאל לנזק הנובע מאירוע סייבר בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו.	בינונית
4.2 סיכון טכנולוגיות מידע	סיכון זה (כחלק מהסיכון התפעולי) מוערך בנפרד לאור כך שהסביבה הטכנולוגית מורכבת ומשתנה והתלות בה גוברת. בשנים האחרונות הסיכון התעצם לאור הצורך בהגדלת הגמישות העסקית והטכנולוגית והגברת השימוש בטכנולוגיות חדשות.	בינונית
5. סיכון משפטי	נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנוהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)".	קטנה
6. סיכון מוניטין	סיכון מוניטין הינו סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון. סיכון המוניטין מושפע באופן מהותי מהתממשות של סיכונים משיקים כגון סיכון תפעולי, סיכון אשראי, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור ועוד, אשר דבר פרסומם עלול לגרור התממשות של סיכון המוניטין (לדוגמא: אירועי גניבה או מעילה, אירועי הלבנת הון, הפסד כספי גבוה וכו').	קטנה
7. סיכונים חקיקה ורגולציה	סיכון חקיקה ורגולציה הינו סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הבנק העלול להיווצר משינויים ברגולציה או בחקיקה, שיש בהם להשפיע על פעילות הבנק ועסקיו. הבנק, כתאגיד בנקאי, והחברה המוחזקת על ידו, כפוף להוראות רגולטוריות רבות הבאות לידי ביטוי בחקיקה, חקיקת משנה ומדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה כגון: הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, אגף שוק ההון וחיסכון באוצר, הרשות לניירות ערך, רמ"ט - הרשות למשפט וטכנולוגיה, רשות התחרות, גופים סטטוטוריים בתחום הגנת הצרכן וכיו"ב. תחום המחשוב רגיש אף הוא לשינויים בחקיקה וברגולציה, על רקע שדרוגים ושינויים שנדרש לעיתים לעשות במערכות המחשוב. בתחומים אלו קיימים שינויים ו/או חידושים תכופים בחקיקה ובמדיניות הרשויות השונות. שינויים כאמור בחקיקה ובמדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה השונות עלולים להשפיע על פעילות הבנק ועל עסקיו, וכן לרוב דורשים השקעות והקצאת משאבים על מנת להתאים את הפעילות אליהם, הן בהשקעה במערכות והן בכח אדם ובהכשרתו.	בינונית

סיכון	השפעה	רמת סיכון
8. סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור	סיכון ציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאין הוא מקיים את הוראות הציות. סיכון הציות כולל את הסיכון לאי קיום הוראות הדין כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 308, ובכלל זה הסיכון לאי קיום הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, הסיכון לאי קיום הוראות תכנית האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בהתאם לחוק יעול האכיפה בדיני ניירות ערך ואת הסיכונים הנובעים מהפעילות מול תושבי חוץ. סיכון זה כולל גם סיכון בנקאות הוגנת (CONDUCT RISK), אשר הינו סיכון חוצה ארגון השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ומושתת על ערכי יסוד בדמות הוגנות ושקיפות באופן בו מתנהל הבנק אל מול מחזיקי העניין השונים.	בינונית
	התחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס במדינות שונות, מתוך כוונה לאתר כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות עלולים להשליך על דפוסי התנהגות של לקוחות ומכאן לחשוף את הבנק לסיכוני ציות, סיכוני מוניטין ו- Cross border risk.	
	סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא מניעת הלבנת הון ומימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרום התממשות של סיכון מוניטין.	
	ההשפעה של סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור משליכה על כל תחומי הפעילות של הבנק, לרבות, האכיפה המנהלית, ורגולציה בינלאומית בתחומי מיסוי לרבות ה- FATCA וה-CRS.	
9. סיכון אסטרטגיה	הסיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום. סיכון אסטרטגיה כולל בתוכו גם סיכון תחרות הנובע מחשיפת הבנק לתחרות בישראל בכל תחומי עסקיה. במהלך פעילותו השוטפת מתמודד הבנק עם גורמים מתחרים בהם התאגידים הבנקאיים האחרים וגופים פיננסיים אחרים המספקים מוצרים פיננסיים חלופיים לאלו המוצעים על ידו. סיכון התחרות מבטא את סיכון השחיקה ברווחיות ובהון על רקע הלחץ התחרותי להקטנת גובה העמלות והמרווחים.	בינונית

הבנק נוקט בפעולות ספציפיות למזעור הסיכונים המתוארים לעיל. כמו כן, נקבעה מדיניות מפורטת לניהול החשיפות והסיכונים, הכוללת, בין היתר, הגדרת תיאבון סיכון פרטני, מגבלות על החשיפה, מנגנוני בקרה שונים, מערך דיווחים ועוד. בנוסף, קיימת מעטפת נהלים המיושמים ע"י הבנק ומערכות מיכון תומכות.

**מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות
ונהלים**

76	מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים
76	אומדנים חשבונאיים קריטיים
80	בקרות ונהלים

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי תקני חשבונאות מקובלים ועל פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי של תאגיד בנקאי. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בבאור 1 לדוחות הכספיים. הדוחות הכספיים כוללים תוצאות של חישובים, הנחות ואומדנים המתייחסים לפעילויות, אירועים והתפתחויות שונות, המשפיעים על רווחיותו של הבנק. הנהלת הבנק מתבססת בהערכתה על הנחות סובייקטיביות והערכות של עובדים וגורמים מקצועיים חיצוניים בעלי מיומנויות והתמחויות בתחומים בהם נדרשים האומדנים השונים. לבעלי המקצוע החיצוניים ולעובדים העוסקים בפיקוח, בקרה והכנת האומדנים וההערכות בנושאים המוגדרים כבעלי השפעה קריטית על התוצאות הכספיות של הבנק אין, ככל שהדבר מתאפשר, מעורבות וקשר עסקי שוטף עם הגורם או הסוגיה נשוא האומדן.

הנהלת הבנק והדירקטוריון סבורים כי האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק.

להלן סקירה תמציתית של התחומים בהם נדרשת הנהלת הבנק לבצע הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים שהשפעתם על הרווח והפסד עשויה להיות קריטית ומהותית. לשינויים באומדנים ובהערכות בנושאים שיתוארו להלן, ובכלל זה התממשות שונה של אירוע מהאומדן שנעשה לגביו, יכולה להיות השפעה מהותית על תוצאותיו העסקיות של הבנק ועל מבנה הנכסים וההתחייבויות שלו (לרבות - תלויות).

א. הפרשה להפסדי אשראי

תהליך הערכת ההפסד הגלום בתיק האשראי, מתבסס על אומדנים משמעותיים הכרוכים באי וודאות ועל הערכות סובייקטיביות. לפיכך, לשינוי באומדנים או בהערכות עשויה להיות השפעה מהותית על ההפרשה להפסדי אשראי המוצגת בדוחות הכספיים של הבנק.

ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית, הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים.

בענפי המשק העיסוקיים שיעורי ההפסד מחושבים על בסיס נתוני חברת האם ובענף משקי הבית שיעורי ההפסד מחושבים על בסיס נתוני הבנק.

ההפרשה הקבוצתית מחושבת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, באמצעות הכפלת שיעורי הפרשה שנקבעו ביתרות האשראי, לרבות מכשירי אשראי חוץ מאזניים המוכפלים במקדמי המרה לאשראי רלוונטיים.

שיעורי ההפרשה הקבוצתית נקבעים ברמת ענף משק תוך הבחנה בין מקדם הפרשה לאשראי תקין למקדם הפרשה לאשראי בעייתי, בסיווג השגחה מיוחדת או נחות.

שיעורי ההפרשה הקבוצתית כוללים סיכום של שני רכיבים:

רכיב ראשון מחושב על בסיס ממוצע שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו היסטוריים, לאורך התקופה המתחילה מיום 1 בינואר 2011 ומסתיימת במועד הדיווח, או ממוצע הנותן משקל עודף לשיעור המחיקות החשבונאיות נטו בשנה האחרונה, הגבוה מהשניים.

הרכיב השני הינו "התאמה איכותית", אשר תכליתה להתאים באופן שמרני וזהיר את שיעורי ההפרשה הקבוצתית לגורמים סביבתיים, אשר יש להם השפעה על הסיכון הגלום בתיק האשראי של הבנק. לצורך קביעת ה"התאמה האיכותית", הבנק מתבסס על מודלים ייעודיים שפותחו בקבוצה. המודלים אומדים את הסיכון ברמת ענף משק, בהתבסס על גורמים סביבתיים, אשר חלקם רלוונטיים לתיק האשראי הקבוצתי ולאיכות ניהולו, וחלקם רלוונטיים למצב המשק בכללותו. הגורמים הסביבתיים אשר כלולים במודלים כוללים, בין היתר, התייחסות לשינויים בנפח החובות, איכות הליך חיתום האשראי וניהולו, איכות הבקורת, ריכוזיות אשראי, מגמות ותנאים כלכליים אזוריים

ארציים וענפיים, כמו גם, לנפח ומגמה של יתרות בפיגור וחובות בעייתיים ולנפח ומגמה של מחיקות חשבונאיות וגביות.

כל גורם סביבתי כולל אינדיקטורים הרלוונטיים לכימות הסיכון בתחומי, ובהתבסס על שיטה עקבית בה נקבע המשקל שניתן לכל אינדיקטור, האם האינדיקטור צפוי להגדיל או להקטין את ההתאמה הנדרשת, והאם הוא רלוונטי לסך תיק האשראי או לקבוצת חובות מסוימת. בהתבסס על ה"ל", נאמדת רמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי והשפעתה על שיעורי ההפרשה הקבוצתית.

בנוסף למדידה הכמותית על פי המודלים כאמור, מתבצעת בחינה ברמה הקבוצתית, מידי רבעון, באופן סובייקטיבי את הצורך בהגדלה נוספת של מקדמי ההפרשה הקבוצתית, בהתחשב בהתפתחויות בסביבה העסקית ואינדיקציות נוספות הרלוונטיות לרמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי, ובמידת הצורך מגדיל את מקדמי ההפרשה הקבוצתית. במהלך שנת 2020, נוכח אי הוודאות שיצר אירוע הקורונה, הגדיל הבנק את ההתאמות האיכותיות המתקבלות במודלים הכמותיים בשיעורים ניכרים. במסגרת השיקולים בהגדלת ההפרשה הקבוצתית לרמתה ביום 31 בדצמבר 2020, שיקף הבנק את ההרעה בנתוני המשק, הכוללת, בין היתר, הרעה בנתוני מאקרו כדוגמת רמת האבטלה הקיימת והצפויה והפגיעה בתוצר המקומי הגולמי. כמו כן, רמת הפגיעה אינה אחידה בכלל ענפי המשק, וקיימים ענפים אשר הפגיעה בהם משמעותית יותר מאשר בענפים אחרים. ענפי המשק שהוערכו כפגיעים יותר מאחרים לאירוע הקורונה ואשר בוצעה בהם הגדלה גבוהה יותר של ההתאמות הכמותיות מאשר בענפים האחרים, הינם, בין היתר, שירותים עסקיים, בתי מלון, שירותי אוכל והארוחה, ומסחר. כמו כן, הוגדלה ההתאמה באשראי לאנשים פרטיים אשר עלולים להיפגע אף הם מהמשבר, לאור הגידול החד בשיעור המובטלים ואי הוודאות הכלכלית והתעסוקתית. בנוסף להגדלות שבוצעו בענפים שהוערכו עם סיכון מוגבר כאמור, ביצעה הקבוצה הגדלות נוספות של מקדמי ההפרשה הקבוצתית בהתבסס על תבחינים שהוגדרו.

במסגרת תהליך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2020 ניתנה התייחסות, בין היתר, לאינדיקטורים מאקרו כלכליים. מהיבט זה, התבססה הקבוצה בהנחותיה על תחזית חטיבת המחקר של בנק ישראל שפורסמה ביום 4 בינואר 2021 אשר כללה שני תרחישים: תרחיש חיסון מהיר ותרחיש חיסון איטי. מטעמי שמרנות, ונוכח המשך נתוני התחלואה הגבוהים ואי הוודאות סביב המוטציות החדשות המתגלות בשבועות האחרונים והשלכותיהן, בחרה הקבוצה להיצמד לתרחיש החיסון האיטי. על פי תרחיש החיסון האיטי הוערך, בין היתר, כי במהלך שנת 2021 צפויה התאוששות הדרגתית בצמיחה כך שהיא תסתכם בשיעור שנתי חיובי של כ-3.5%, וכי שיעור האבטלה הרחב הממוצע במהלך שנת 2021 יעמוד על כ-12.5%.

יש לזכור, כי ערכי המאקרו כאמור, הינם חלק מסט רחב של פרמטרים, אומדנים והערכות סובייקטיביות. יודגש, כי קיימת אי וודאות גבוהה ומתמשכת לגבי השלכות משבר הקורונה, וגם בעת הנוכחית עדיין קיים קושי בהערכת מלוא השפעותיו הנגזרות ממשתנים רבים ומהותיים. כך למשל, מידת ההצלחה של מהלך החיסונים בארץ ובעולם, מגוון המוטציות המתגלות, אפקטיביות החיסונים כנגד אותן המוטציות ועוד. מלבד הספק לגבי משך הזמן שיידרש עד להתגברות על הנגיף, משבר הקורונה גרם לפגיעה כלכלית משמעותית הן במשק הישראלי והן במשק העולמי אשר כלכלת ישראל מושפעת ממנו, ובשלב הנוכחי קיים קושי באמידת היקף הפגיעה הכלכלית במשק ועוצמתה אשר צפויים להתבהר בעתיד. גורם נוסף משמעותי המשפיע על עוצמת הפגיעה הכלכלית הינו אופן ניהול המשבר, הצעדים הפיננסיים אשר ינקטו על ידי ממשלת ישראל ויתר הממשלות בעולם, התנהלות הבנקים המרכזיים, והרגולטורים.

נוכח אי הוודאות הגבוהה הקיימת במשק, בחנה הקבוצה תרחישים נוספים ומחמירים יותר. יודגש, כי עקב חוסר הוודאות וההנחות השונות, אין אחידות בתרחישים השונים בכלל הבנקים והם מושפעים משיטות העבודה הנהוגות בכל בנק, מההנחות שהניח כל בנק ומהערכות ואומדנים שונים של כל בנק לגבי השפעות אותן ההנחות ולכן תיתכן שונות בין הערכות הבנקים, אשר יכולה להיות מהותית. במסגרת התרחישים המחמירים יותר שנבחנו, הניח הבנק רמות אבטלה גבוהות יותר ושיעורי צמיחה נמוכים יותר מאלה ששימשו בחישוב ההפרשה הקבוצתית ליום 31 בדצמבר 2020. מהתרחישים הקבוצתיים המחמירים אשר בחן הבנק, שתוצאותיהם מתבססות על הערכות

סובייקטיביות במידה גבוהה, עלה כי ההפרשה להפסדי אשראי ליום 31 חבדצמבר 2020 עשויה היתה לגדול בסכום של עד 1.4 מיליוני ש"ח.

יודגש, כי ההוצאה להפסדי אשראי תלויה במגוון רחב של גורמים משפיעים אשר קיימת לגביהם אי ודאות כאמור, כאשר מחד, החמרה משמעותית וקיצונית יותר בתנאי המשק, עלולה להביא להפרשה גבוהה יותר. מנגד, קיומם של גורמים ממתנים, כגון עצירת התפשטות הנגיף, אופן ניהול המשבר, ההתערבות והתמיכה הממשלתית וכן איכות חיתום האשראי והביטחונות, יכולים להביא לקיטון ברמת ההוצאה.

אמידת ההפרשה להפסדי אשראי דורשת מהנהלה שימוש באומדנים והערכות, המתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי השווקים ואמידת השפעותיהם על סיכון האשראי ועל התממשות הפסדי אשראי בעתיד. השימוש באומדנים וההערכות מצריך הפעלת שיקול דעת אשר הנהלה מאמינה, כי הינם סבירים בעת החתימה על הדוחות הכספיים. עם זאת, ומטבע הדברים, אין ודאות, כי הפסדי האשראי כפי שיתהוו בעתיד מתיק האשראי הקיים, יהיו זהים לאומדנים וההערכות שנקבעו.

הערכות הבנק הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך תשכ"ח-1968, המבוסס, בין היתר, על מידע, פרסומים של צדדים שלישיים ואומדנים המצויים בידי הבנק למועד זה. הערכות אלה אינן ודאיות והן עשויות להתממש באופן שונה מהותית מהאמור לעיל, בין היתר, כתלות בהיקף התפשטות הנגיף, בתגובת הממשלות והבנקים המרכזיים, בתקופת התמשכות האירוע ובפרמטרים רבים נוספים, כאמור לעיל.

ב. תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות

הערכת הסיכון ומתן ביטוי חשבונאי לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של עורך הדין המטפל, על סמך בקיאותו וידיעתו את החוק והפסיקה, נסיונו בעבודה המשפטית, הכרת הפעילות הבנקאית, וכן, גם בחינת התשתית העובדתית. הערכת הסיכון מבוקרת על ידי היועצת המשפטית, ומתוקפת על ידי וועדה בראשות מנכ"ל הבנק בה חברים גם חשב הבנק והיועצת המשפטית של הבנק.

כל התביעות נגד הבנק עוברות לטיפול של המחלקה לייעוץ משפטי בבנק. חלקן של התביעות מטופלות על ידי היועצת המשפטית וחלקן מועברות לטיפול של עורכי דין חיצוניים, הנמנים על המשרדים המובילים בתחום, הכל תוך ליווי ופיקוח של היועצת המשפטית. לכל תביעה משפטית מבוצעת הערכת סיכון על ידי עורך הדין המטפל, ובאישור היועצת המשפטית. אומדנים לחשיפות שיש לבנק בתביעות ובתלויות לגביהן נדרשה הפרשה או נדרש גילוי לגבי רמת החשיפה הגלומה בהם, נעשים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים הרלבנטיים בבנק. שינויים מהותיים בתיקי תביעות מדווחים למנכ"ל ובנוסף, מתבצע דיווח רבעוני על עדכונים ושינויים כאמור בכלל התביעות נגד הבנק.

לגבי התביעות והתלויות ישנם אומדנים לרמת הסיכון שיש לבנק ובהתאם לכך מבוצעות הפרשות. בדוחות הכספיים ניתן גילוי לרמת החשיפה שיש לבנק ביחס לתביעות ותלויות מהותיות שהאומדן להתממשות נע בין 20% ל-70% ואשר לא נעשתה בגינן הפרשה. באשר למתכונת הגילוי של תובענות משפטיות ראה באור 1.ה.13) לדוחות הכספיים.

ג. זכויות עובדים

עובדי הבנק זכאים להטבות מסוימות בתקופת עבודתם, בעת פרישתם ולאחר פרישתם לגמלאות. הטבות אלו כוללות, בין השאר:

- תוכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה - פיצויי פרישה והטבות לגמלאים.
- ימי מחלה שלא נוצלו.
- הטבות אחרות לאחר פרישה.
- מענק יובל.

ההתחייבות בגין הטבות אלו מחושבת על בסיס אקטוארי. החישובים האקטואריים מבוססים על מספר פרמטרים ובכלל זה, ההסתברות שיתמלאו כל התנאים לתשלום, תוחלת החיים הצפויה, גיל הפרישה, שיעורי הפרישה של

העובדים טרם מועד הפרישה לגמלאות, שיעור עליית השכר הצפויה ושיעור ההיוון. שיעור ההיוון מחושב על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח בגובה ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב לבין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב של ממשלת ארה"ב. בעקבות מהלכי ההתייעלות בהם נוקט הבנק, הכוללים צמצום הדרגתי במצבת כח אדם, כפי שפורטו בבאור זכויות עובדים (ראה באור 20 לדוחות הכספיים), עודכנו הפרמטרים כאמור לעיל.

להלן ניתוח רגישות של השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על חישוב ההפרשות האקטואריות:

השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

תכניות פיצויים				
גידול בנקודת אחוז אחת		קיטון בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2019	2020	2019	2020	
4.4	6.9	(1.8)	(2.9)	
6.9	10.0	(2.6)	(4.0)	
1.2	1.0	(0.5)	(0.8)	
(2.6)	(4.0)	6.7	9.7	

הטבות אחרות לאחר פרישה				
גידול בנקודת אחוז אחת		קיטון בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2019	2020	2019	2020	
3.6	3.6	(2.9)	(2.9)	שיעור הייוון
0.2	1.8	(0.1)	(1.5)	שיעור עליית המדד
2.4	2.3	(2.0)	(1.9)	שיעור עזיבה
(1.5)	(1.4)	1.7	1.6	שיעור גידול בתגמול

השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על תוכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה ולאחר העסקה- פיצויים, פנסיה, הטבות לגמלאים ואחרים, נזקפת לרווח כולל אחר.

בקורות ונהלים

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש ספטמבר 2008, הבנק מקיים בקורות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי, שיושם לראשונה בדוחות הכספיים לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2008. ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי וחווות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם Sarbanes-Oxley Act שנחקק בארה"ב, והוראות והנחיות שנקבעו בארה"ב בין היתר ע"י ה-PCAOB. לדוחות צורפו הצהרות של מנכ"ל הבנק וחשב הבנק - החשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי.

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנכ"ל וחשב הבנק - החשבונאי הראשי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את אפקטיביות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק וחשב הבנק - החשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך הרבעון המסתיים ב-31 בדצמבר 2020 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

הדירקטוריון מודה להנהלת הבנק ולעובדיו על עבודתם המסורה בשנת 2020.

גבריאל טייטל
מנהל כללי

אילן בצרי
יו"ר הדירקטוריון

11 במרס 2021

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, גבריאל טייטל, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מסד בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן:
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

גבריאל טייטל
מנהל כללי

11 במרס 2021

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, אלון שפירא, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מסד בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן:
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון והנהלה של בנק מסד בע"מ (להלן, "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של ביטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

הנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות הנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, הנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, הנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2020, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק ה"ה סומך חייקין, כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד 85 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020.

א. בצרי
יו"ר הדירקטוריון

ג. טייטל
מנהל כללי

א. שפירא
סגן מנהל כללי, חשב הבנק
חשבונאי ראשי

11 במרס 2021

דוחות כספיים שנתיים מבוקרים

85	דוח רואי החשבון על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי
86	דוח רואי החשבון המבקרים על הדוחות הכספיים
86	דוח רווח והפסד
88	דוח על הרווח הכולל
89	מאזן
90	דוח על השינויים בהון
91	דוח על תזרימי המזומנים
93	באורים לדוחות הכספיים

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מסד בע"מ - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק מסד בע"מ וחברת הבת (להלן ביחד - "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2020 ו- 2019 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020, והדוח שלנו, מיום 11 במרס 2021, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

11 במרס 2021

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מסד בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק מסד בע"מ וחברת הבת (להלן ביחד - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים של הבנק לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), והדוח שלנו מיום 11 במרס 2021, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

סומך חייקין
רואי חשבון
11 במרס 2021

דוח רווח והפסד מאוחד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	באור
239.0	257.0	242.4	2
16.9	11.2	1.4	2
222.1	245.8	241.0	2
7.0	10.7	21.8	13,25
215.1	235.1	219.2	
הכנסות שאינן מריבית			
0.1	3.0	0.2	3
81.0	83.8	83.1	4
0.4	0.4	0.4	5
81.5	87.2	83.7	
הוצאות תפעוליות ואחרות			
96.5	102.0	90.8	6
26.7	27.5	27.6	15
63.8	70.7	63.6	7
187.0	200.2	182.0	
109.6	122.1	120.9	
40.7	44.4	43.9	8
68.9	77.7	77.0	
רווח למניה רגילה (בש"ח)			
0.46	0.52	0.51	9

א. שפירא
סגן מנהל כללי, חשב הבנק
חשבונאי ראשי

ג. טייטל
מנהל כללי

א. בצרי
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 11 במרס 2021

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על הרווח הכולל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
68.9	77.7	77.0	רווח נקי
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים:
(4.1)	2.8	2.2	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
(7.5)	(10.0)	(0.6)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים (1)
(11.6)	(7.2)	1.6	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
4.0	2.5	(0.5)	השפעת המס המתייחס
(7.6)	(4.7)	1.1	רווח (הפסד) כולל אחר, לאחר מיסים
61.3	73.0	78.1	הרווח הכולל

(1) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף תקופה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

ראה גם באור 10 בדבר "רווח כולל אחר מצטבר".

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזן מאוחד לשנה שהסתיימה ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר			
2019	2020	באור	
			נכסים
2,675.7	3,815.8	11	מזומנים ופקדונות בבנקים
258.8	625.3	12	ניירות ערך (1)
5,116.2	5,237.8	13,25	אשראי לציבור
(59.8)	(72.6)		הפרשה להפסדי אשראי
5,056.4	5,165.2		אשראי לציבור, נטו
624.3	620.6	14	אשראי לממשלה
32.6	25.4	15	בניינים וציוד
0.5	0.4	ב23	נכסים בגין מכשירים נגזרים
45.6	92.3	א16	נכסים אחרים
-	3.8	ב16	נכסים המוחזקים למכירה
8,693.9	10,348.8		סך כל הנכסים
			התחייבויות והון
6,961.9	8,612.4	17	פקדונות הציבור
349.2	252.3	18	פקדונות מבנקים
4.7	7.3	ב23	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
651.9	672.5	19	התחייבויות אחרות (2)
7,967.7	9,544.5		סך כל ההתחייבויות
726.2	804.3	א21	הון
8,693.9	10,348.8		סך כל ההתחייבויות וההון

(1) לפרטים על ניירות ערך הנמדדים לפי שווי הוגן ראה באור ב28-פריטים הנמדדים בשווי הוגן, להלן.

(2) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך של 3.9, 2.5 ב- 31.12.2020 וב- 31.12.19, בהתאמה.

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם

דוח על השינויים בהון לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הון הנפרע	התחייבויות צמיתות	פרמיה על המניות	קרן הון מהטבה שנתקבלה מבעל שליטה	סה"כ הון המניות הנפרע וקרנות הון	רווח כולל אחר	מצטבר	עודפים	סך הכל
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	2.2	562.4	591.9	יטרה ליום 31 בדצמבר 2017
						68.9	68.9	רווח נקי בשנת החשבון
						(7.6)	(7.6)	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	(5.4)	631.3	653.2	יטרה ליום 31 בדצמבר 2018
						77.7	77.7	רווח נקי בשנת החשבון
						(4.7)	(4.7)	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	(10.1)	709.0	726.2	יטרה ליום 31 בדצמבר 2019
						77.0	77.0	רווח נקי בשנת החשבון
						1.1	1.1	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	(9.0)	786.0	804.3	יטרה ליום 31 בדצמבר 2020

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
68.9	77.7	77.0	רווח נקי לשנה
			התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת:
4.1	4.1	4.7	פחת על בניינים וציוד
7.0	10.7	21.8	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(0.6)	(3.7)	(0.7)	רווח ממכירות אגרות חוב זמינות למכירה
(0.7)	(1.0)	(0.1)	מיסים נדחים, נטו
4.4	4.9	(16.3)	שינוי בהתחייבויות נטו בגין זכויות עובדים
4.2	15.7	6.1	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
(17.5)	4.8	3.2	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות המזומנים
			שינוי נטו בנכסים שוטפים:
0.2	0.3	0.1	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1.7	(1.2)	(46.4)	נכסים אחרים
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:
1.7	2.4	2.6	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4.4	25.9	(10.5)	התחייבויות אחרות
77.8	140.6	41.5	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה			
(388.4)	42.8	(1,130.7)	שינוי נטו בפקדונות בבנקים
(344.4)	(376.0)	(84.5)	שינוי נטו באשראי לציבור
(4.4)	(1.9)	3.7	שינוי נטו באשראי לממשלה
(303.4)	(148.5)	(464.0)	רכישת איגרות חוב זמינות למכירה
179.4	513.1	89.9	תמורה ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה
51.4	8.8	4.4	תמורה מפדיון איגרות חוב זמינות למכירה
(2.6)	(0.8)	(1.3)	רכישת בניינים וציוד
(812.4)	37.5	(1,582.5)	מזומנים נטו מפעילות השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות מימון			
3.6	(16.5)	(96.9)	שינוי נטו בפקדונות מבנקים
419.2	288.9	1,650.5	שינוי נטו בפקדונות הציבור
422.8	272.4	1,553.6	מזומנים נטו מפעילות מימון
(311.8)	450.5	12.6	גידול (קיטון) במזומנים
1,187.2	892.9	1,338.6	יתרת מזומנים לתחילת שנה
17.5	(4.8)	(3.2)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
892.9	1,338.6	1,348.0	יתרת מזומנים לסוף השנה
ריבית ומיסים ששולמו והתקבלו			
252.0	278.5	260.4	ריבית שהתקבלה
16.8	19.7	7.4	ריבית ששולמה
50.3	62.0	61.4	מיסים על הכנסה ששולמו
1.5	3.0	0.7	מיסים על הכנסה שהתקבלו

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

(1) בנק מסד הינו תאגיד בישראל הנמצא בבעלות של הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ, בעל השליטה בבנק (51%) ושל מסד אחזקות בע"מ (49%). הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019 כוללים את אלה של הבנק ושל חברת הבת שלו (להלן: "הבנק"). בהתאם להוראות המפקח על הבנקים פרסום הדוחות הכספיים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 11 במרס 2021.

(2) הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ני"ע בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 168 (ASC 105-10), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

הבנק - בנק מסד בע"מ.

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות כלולות.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית בה הבנק פועל. בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה תאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים.

מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

צדדים קשורים ובעלי עניין - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי החשבון בישראל.

סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

עלות - עלות בסכום מדווח.

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

(1) עקרונות הדיווח הכספי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בש"ח ומעוגלים למיליוני הקרוב, למעט אם צוין אחרת.

(3) בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד;
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- נכסים והתחייבויות מיסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
- נכסים המוחזקים למכירה.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2020, מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות חדשות בנושאים המפורטים להלן:

1. דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות.
 2. דגשים פיקוחיים לגבי טיפול חשבונאי בחובות ודיווח לציבור לאור משבר נגיף הקורונה.
- להלן תיאור מהות השינויים שנקטו במדיניות החשבונאית בדוחות כספיים מאוחדים אלה ותיאור של אופן והשפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה:

(1) דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות.

ביום 1 ביולי 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות, אשר מאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא חכירות ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בנושא 842 בקודיפיקציה בדבר "חכירות". תמצית עיקרי השינויים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בעקבות יישום נושא 842 בקודיפיקציה כאמור בחוזר, הינם בין היתר: תאגידים בנקאיים שחוכרים נכסים לתקופה שעולה על 12 חודשים, יכירו בהם במאזן, גם אם החכירה מסווגת כחכירה תפעולית; בעסקאות חכירה תפעולית ירשם במאזן נכס זכות שימוש (Right of Use) שמשקף את הזכות של התאגיד להשתמש בנכס החכור, ומנגד תירשם התחייבות בגין חכירה תפעולית; וכן עסקאות שבהן תאגיד בנקאי מוכר נכס וחוכר אותו בחזרה יוכלו במצבים מסוימים להיחשב כעסקאות מכירה חשבונאית, בכפוף לכך שמתקיימים תנאים מסוימים שפורטו בנושא 842 בקודיפיקציה. ההוראות החדשות יושמו החל מיום 1 בינואר 2020 בדרך של יישום למפרע מתואם וללא הצגה מחדש של מספרי השוואה.

בעת היישום לראשונה, תאגיד בנקאי יפעל בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב באותם נושאים, בשינויים המתחייבים. האמור כולל תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלה.

כמתאפשר בהוראות המעבר של התקן, בחר הבנק ביישום הקלות המעבר הבאות:

- לשמר את ההערכות בדבר זיהוי קיומה של חכירה וסיווגה כחכירה תפעולית או מימונית בנוגע לכל ההסכמים הקיימים למועד היישום לראשונה,

וכן לשמר את הערכת כשירות להיוון של עלויות ישירות ראשוניות, אשר נקבעו טרם מועד היישום לראשונה, על פי הוראות התקינה הנוכחית.

- להשתמש באפשרות ל"ראייה לאחור" (hindsight) " לצורך קביעת תקופת החכירה אם חוזה כולל אופציות הארכה או ביטול ולהערכת ירידת ערך של נכסי זכות השימוש.

בהתאם להוראות החדשות, עבור הסכמים שבהם הבנק הוא החוכר, במועד ההכרה לראשונה הכיר הבנק בהתחייבות בסכום השווה לערך הנוכחי של דמי החכירה העתידיים במהלך תקופת החכירה (תשלומים אלו אינם כוללים תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בריבית), ובמקביל הכיר בנכס זכות שימוש בגובה ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי תמריצי חכירה, ובתוספת עלויות ישירות שהתהוו בחכירה.

כמו כן, כמתאפשר בהוראות התקן, בחר הבנק ביישום ההקלות הבאות:

- להשתמש בהקלה הפרקטית שלא להפריד רכיבים שאינם חכירה, כגון שירותים או תחזוקה, מרכיבי חכירה, אלא לטפל בהם כרכיב חכירה יחיד.

- להשתמש בהקלה הפרקטית לפיה חכירות לטווח קצר של עד שנה מטופלות באופן בו דמי החכירה נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה, ללא הכרה בנכס זכות שימוש ו/או התחייבות בגין חכירה בדוח על המצב הכספי.
 - להחיל את הוראות התקן על תיק חכירות בעל מאפיינים דומים (מבחינת הגודל וההרכב), בגינם הבנק צופה באופן סביר כי היישום של מודל החכירה לתיק לא יהיה שונה מהותית מיישום המודל עבור כל חכירה הכלולה בתיק בנפרד.
- יישום ההוראות החדשות הביא לגידול בסך של כ- 48.1 מיליוני ש"ח ביתרת נכסי זכות השימוש, ולגידול מקביל בסך של כ- 48.1 מיליוני ש"ח ביתרת ההתחייבויות בגין חכירה ליום 1 בינואר 2020. ליישום ההוראות החדשות לא הייתה השפעה מהותית על דוח רווח והפסד.
- בהתאם למתכונת הדיווח כפי שנקבעה בהוראות הדיווח לציבור, הבנק הכיר בנכסי זכות שימוש בגין חכירות תפעוליות בסעיף "נכסים אחרים" ובהתחייבויות בגין חכירה תפעוליות בסעיף "התחייבויות אחרות" כמו כן, יישום ההוראות החדשות הביא לירידה בשיעור ההון העצמי רובד 1 ובהון הכולל בשיעור של כ- 0.12% וכ- 0.13% בהתאמה ליום 1 בינואר 2020, זאת כתוצאה משקלול נכסי הסיכון בגין נכסי זכות שימוש הנובעים מחכירות תפעוליות שהוכרו במאזן בשיעור של 100%. בנוסף, יישום ההוראות החדשות הביא לירידה ביחס המינוף של הבנק בשיעור של כ- 0.04% ליום 1 בינואר 2020.

(2) דגשים פיקוחיים לגבי טיפול חשבונאי בחובות ודיווח לציבור לאור משבר נגיף הקורונה

ביום 21 באפריל 2020, פרסם בנק ישראל מכתב בנושא "אירוע נגיף הקורונה - דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור".

כמו כן, בהמשך למתווה הנוסף לדחיית תשלומי משכנתאות והלוואות צרכניות, שאומץ על ידי הפיקוח על הבנקים ביום 30 בנובמבר 2020 וכן בהמשך למתווה הנוסף שאומץ על ידי המערכת הבנקאית למתן סיוע לעסקים קטנים וזעירים בפירעון הלוואות מיום 10 בדצמבר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 3 בדצמבר 2020 וביום 10 בדצמבר 2020, מכתבים בנושא "משבר נגיף הקורונה - דגשים בנושא המתווה הנוסף לדחיית תשלומים" ובנושא "משבר נגיף הקורונה - דגשים בנושא המתווה הנוסף לדחיית תשלומים לעסקים קטנים" במסגרת מכתבי הפיקוח לעניין דגשים בנושא המתווים הנוספים לדחיית תשלומים נכללו מספר הנחיות לעניין טיפול חשבונאי וביניהם:

שינויים בתנאי הלוואות

- כאשר תאגיד בנקאי פועל כדי לייצב לווים שאינם בפיגור בהלוואות הקיימות שלהם, בין אם הפעולה מבוצעת מול לווה בודד ובין אם היא מבוצעת במסגרת תכנית ללוים תקינים שנתקלים בבעיות פיננסיות או תפעוליות בטווח הקצר מאירוע נגיף הקורונה, ככלל פעולה זו לא תחשב לארגון מחדש של חוב בעייתי. לאור זאת, חובות שתנאיהם שונו כגון: דחיות במועדי תשלום, ויתורים על ריבית פיגורים והארכות של תקופות פירעון לא סווגו כחובות בארגון מחדש של חוב בעייתי כאשר התקיימו התנאים הבאים:
- השינוי בוצע בשל אירוע נגיף הקורונה;
- הלווה לא היה בפיגור במועד שבו יושמה התכנית לשינוי התנאים;
- השינוי הינו לזמן קצר (עד 6 חודשים).

לעניין זה, הובהר כי לווים נחשבים כלווים שאינם בפיגור אם הם נמצאים בפיגור של פחות מ- 30 ימים ביחס לתנאים החוזיים במועד יישום תכנית השינויים. כמו כן, כאשר השינוי בתנאי החוב הביא לעיכוב בתשלום שאינו לזמן קצר, החוב לא סווג כחוב בארגון מחדש של חוב בעייתי אם הוא חודש בשיעור ריבית הזהה לשיעור הריבית שנקבע לחוב חדש בסיכון דומה.

בנוסף לכך, במסגרת מכתבי הפיקוח על הבנקים מחודש דצמבר 2020 נקבע כי תאגיד בנקאי רשאי לא לסווג בארגון מחדש של חוב בעייתי הלוואות אחרות לאנשים פרטיים והלוואות לעסקים קטנים אשר לא היו בפיגור של 30

יום או יותר במועד דחיית התשלומים, שלגביהן בוצעו עד ליום 31 במרס 2021 דחיות תשלומים במסגרת המתווים הנוספים לדחיית תשלומים, גם אם הדחייה המצטברת עולה על 6 חודשים.

קביעת מצב הפיגור

לעניין חובות אשר לא היו לפני כן בפיגור, וניתנה להם דחיה בשל אירוע נגיף הקורונה, הבנק אינו נדרש לסווג חובות כאמור כחובות בפיגור בשל הדחיה. כמו כן, כאשר בוצעה דחיית תשלומים בשל אירוע נגיף הקורונה בחובות שהיו בפיגור לפני הדחיה, בוצעה התאמה למצב הפיגור חזרה למצב כפי שהיה לפני שבוצעה הדחיה, ולמעשה בוצעה הקפאה למשך תקופת דחיית התשלום.

סיווג חובות בעייתיים, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית, ומחיקות חשבונאיות בהתאם למכתב בנק ישראל כאמור לעיל, במהלך התקופה של הסדרים לזמן קצר, הלוואות אלה, ככלל, לא דווחו הלוואות שלא צוברות. זאת למעט חובות אשר נצבר לגביהם מידע חדש בנוגע לירידה בסיכויי הפירעון אשר בגינם הבנק פעל בהתאם להוראות הדיווח לציבור בנושא סיווג חובות בעייתיים ומחיקות חשבונאיות.

גילוי בדוחות לציבור

במסגרת מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 3 בדצמבר 2020 בנושא "משבר נגיף הקורונה - דגשים בנושא המתווה הנוסף לדחיית תשלומים" נקבע כי תאגיד בנקאי שבחר שלא לסווג בארגון מחדש של חוב בעייתי הלוואות אשר לא היו בפיגור של 30 יום או יותר במועד דחיית התשלומים, שלגביהן בוצעו עד ליום 31 במרס 2021 דחיות תשלומים במסגרת המתווה הנוסף לדחיית תשלומים, יכלול בדוחות הרבעוניים והשנתיים לציבור בשנת 2021 גילוי פרופורמה, שיראה את ההשפעות העיקריות של יישום בחירה זו על הדוחות הכספיים.

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

(1) מטבע חוץ והצמדה

במועד ההכרה בעסקה במטבע חוץ, כל נכס, התחייבות, הכנסה, הוצאה, רווח, או הפסד הנובעים מהעסקה מתורגמים במועד ההכרה לראשונה למטבע הפעילות של הבנק לפי שער החליפין שבתוקף במועד העסקה. בכל מועד דיווח, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום שבו נקבע השווי ההוגן.

פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

רווחים או הפסדים מתרגום עסקאות במטבע חוץ והנובעים מהתנודתיות של המטבעות בין מועדי העסקאות לבין מועד הסילוק/מועד המאזן, לרבות בגין הפרשי שער בגין מכשירי חוב זמינים למכירה אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור ימשיכו להיות מוכרים בדוח רווח והפסד עד ליום 1 בינואר 2022 (כפי שנקבע במסגרת הוראות מעבר), מוכרים בדוח רווח או הפסד כרווחים או הפסדים מהפרשי תרגום (הכנסות מימון שאינן מריבית), למעט:

- החלק האפקטיבי של רווח או הפסד בגין מכשיר מגדר בגידור שווי הוגן.

- הפרשי שער בגין פריטים המהווים חלק מהשקעה נטו.

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי בשנת (ב-%)			31 בדצמבר (בש"ח)			
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
						שער החליפין של:
8.1	(7.8)	(7.0)	3.748	3.456	3.215	הדולר של ארה"ב
3.4	(9.6)	1.7	4.292	3.878	3.944	האירו
						מדד המחירים לצרכן:
1.2	0.3	(0.6)	101.5	100.8	100.2	לחודש נובמבר (בנקודות)
0.8	0.6	(0.7)	101.2	100.8	100.1	לחודש דצמבר (בנקודות)

(2) בסיס האיחוד

חברות מאוחדות

חברות מאוחדות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים של חברות מאוחדות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה.

עסקאות שבוטלו באיחוד

יתרות הדדיות והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים.

(3) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

א. הכנסות והוצאות ריבית נכללות על בסיס צבירה, למעט:

- ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנוותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

ב. הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי והפרשי המרה) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן.

ג. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

ד. עמלות ליצירת אשראי ועלויות ישירות ליצירת אשראי מוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת תשואה, למעט במקרים של ארגון מחדש של חוב בעייתי. אם המחויבות פקעה מבלי שמומשה, העמלות מוכרות במועד הפקיעה.

ה. עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה העמלות מוכרות במועד הפקיעה.

ו. עמלות פירעון מוקדם מוכרות מיידית במסגרת הכנסות ריבית.

- ז. ניירות ערך - ראה סעיף ה.(5) להלן.
ח. מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף ה.(6) להלן.
ט. הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקן חשבונאות אמריקאי ASC 310 ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.

בנוסף, מעת לעת מעדכן הפיקוח על הבנקים את הוראות הדיווח לציבור ואת קובץ השאלות והתשובות המנחות לגבי אופן היישום של ההוראות בנושא חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי, זאת במטרה לשלב בהם את ההוראות שחלות בנושא זה על הבנקים בארה"ב, לרבות הנחיות של רשויות הפיקוח בארה"ב. החל משנת 2016 עודכנו, בין היתר, ההנחיות בכל הקשור לטיפול בארגון מחדש של חוב בעייתי, הנחיות בקשר לאופן הסיווג של החובות בהתבסס על מקור ההחזר הראשוני של החוב (primary repayment source) והנחיות מסוימות בנוגע לאופן הבחינה של החובות.

אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: פקדונות בבנקים, איגרות חוב, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: איגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה, ראה סעיף (8) להלן.

זיהוי וסיווג חובות פגומים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני הבעייתיים בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. במידה ואחד מהחובות של הלווה מסווג כחוב בעייתי יתר חובות הלווה יסווגו, גם הם, באותו סיווג (למעט הלוואות בניכוי משכר). חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכוחו הפירעון של הלווה, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

בכל מקרה חוב שנבחן פרטנית מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר. לצורך כך הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. חובות (לרבות אגרות חוב ונכסים אחרים) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הריבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפירעונם. בנוסף, חשבונות חח"ד או עו"ש מדווחים כחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, כאשר החשבון נותר ברציפות בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה של 180 ימים. החל ממועד הסיווג כפגום החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית (חוב כאמור ייקרא "חוב שאינו מבצע").

כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום.

הגדרת מקור החזר ראשוני בסיווג חוב בעייתי

החל מיום 1 ביולי 2017, מיישם הבנק את העדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים בנושא "יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". העדכון מתייחס בעיקר לסיווג של חוב, הגדרת חוב פגום ומדידת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי. קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשההסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה (highly probable) מתבססת על יכולת התשלום של החייב, כלומר: החוזק הצפוי של מקור ההחזר הראשוני וזאת למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישונים (כגון: בטוחות, תמיכה של ערב, מימון מחדש על ידי צד שלישי). בין היתר, כלל הקובץ שאלה שנגעה להגדרת מקור החזר ראשוני. מקור החזר ראשוני - מקור מזומנים יציב לאורך זמן (sustainable) אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב ואשר חייב להיות מופרד במפורש או במהות לכיסוי החוב. בקובץ השאלות והתשובות הובהר כי ככלל, כדי שמקור החזר יוכר כמקור החזר ראשוני, על הבנק להראות שהחייב צפוי בהסתברות גבוהה להפיק תוך פרק זמן סביר תזרים מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת, אשר ישמש לפירעון כל התשלומים הנדרשים באופן מלא במועד שנקבע בהסכם. מדיניות זיהוי חובות בעייתיים וסיווגם כוללת מבחן קיום מקור החזר ראשוני ככלי נוסף לזיהוי חובות בעייתיים.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:
א. אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
ב. כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.
כללי ההחזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר

חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב ייפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית, בתנאי שהארגון מחדש וכל מחיקה חשבונאית שבוצעה בחוב נתמכים בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים. ההערכה מבוססת על ביצועי הפירעון הרציפים ההיסטוריים של החייב בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים ורק לאחר שהתקבלו תשלומים שהפחיתו באופן מהותי את יתרת החוב הרשומה שנקבעה לאחר הארגון מחדש.

מדיניות הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי בארגון מחדש

במטרה לשפר ניהול האשראי וגבייתו, וכן במטרה למנוע מצבי כשל או תפיסת הנכסים המשועבדים, הבנק קבע ומיישם מדיניות לביצוע הסדרי חוב בעייתיים וביצוע שינוי תנאי חובות שלא זוהו כבעייתיים. שיטות לשינוי בתנאי החובות עשויות לכלול, בין היתר, דחיית מועדי תשלומים, הפחתת שיעורי ריבית או סכומי התשלומים התקופתיים, שינוי תנאי החוב במטרה להתאימם למבנה המימון של הלווה, איחוד חובות הלווה, העברת חובות ללווים אחרים תחת קבוצת לוויים בשליטה משותפת, בחינה מחודשת של אמות המידה הפיננסיות המוטלות על הלווה ועוד. מדיניות הבנק מבוססת על קריטריונים אשר מאפשרים להנהלת הבנק להפעיל שיקול דעת האם הפירעון של החוב צפוי והיא מיושמת רק אם הלווה הוכיח את יכולתו ורצונו לפרוע חוב והוא צפוי לעמוד בתנאים של ההסדר החדש. חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- החייב נמצא כיום בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו. בנוסף, תאגיד בנקאי יעריך אם צפוי כי החייב יהיה בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו בעתיד הנראה לעין, ללא ביצוע השינוי. דהיינו, תאגיד בנקאי עשוי להגיע למסקנה כי החייב נמצא בקשיים פיננסיים, גם אם החייב אינו נמצא כיום בכשל תשלום.
- החייב הודיע כי הוא בפשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר או שהוא בתהליך פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר.
- קיים ספק מהותי כי החייב ימשיך להתקיים כעסק חי.
- לחייב יש ניירות ערך שנמחקו מרישום (delisted), בתהליך של מחיקה מרישום או שנמצאים תחת איום של מחיקה מרישום בבורסה לניירות ערך.
- על פי אומדנים ותחזיות הכוללים רק את היכולות הקיימות של החייב, התאגיד הבנקאי צופה כי תזרימי המזומנים הספציפיים לישות של החייב לא יספיקו על מנת לשרת חוב כלשהו מהחובות שלו (קרן וריבית) בהתאם לתנאים החוזיים של ההסכם הקיים, בעתיד הנראה לעין.
- ללא השינוי הקיים, החייב אינו יכול לקבל מזומן ממקורות שאינם המלווים הקיימים בשיעור ריבית אפקטיבי השווה לשיעור הריבית הקיים בשוק עבור חוב דומה של חייב שאינו בעייתי.

הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:

- כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים);
- שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;
- לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.
- אם תאגיד בנקאי אינו מבצע הליך חיתום נוסף כאמור כאשר הוא מחדש חוב נחות, או שאין שינוי בתמחור החוב או שהתמחור לא הותאם כך שהוא יהיה מתאים לסיכון לפני החידוש, או שהלווה אינו מספק אמצעים נוספים בכדי לפצות על הגידול בסיכון הנובע מהקשיים הפיננסיים של הלווה, קיימת חזקה שהחידוש הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי.

הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

טיפול בחובות בארגון מחדש וארגון מחדש עוקב

חובות שתנאיהם שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי. ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. עם זאת, בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

א. החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.

ב. בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב (לרבות לא העניק ויתור על קרן על בסיס מצטבר ממועד מתן ההלוואה המקורי).

חוב כאמור שעבר ארגון מחדש עוקב והוסר לגביו הסיווג כפגום, יוערך על בסיס קבוצתי לצורך כימות ההפרשה להפסדי אשראי ויתרת החוב הרשומה של החוב לא תשתנה בעת הארגון העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן). אם בתקופות עוקבות חוב כאמור נבחן פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת ערך או שמבוצע לו ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מחזיר לחוב סיווג פגום ומטפל בו כארגון מחדש של חוב בעייתי.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים כחשבון התחייבותי נפרד (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית".

הבחינה כאמור של החובות לצורך קביעת ההפרשה והטיפול בחוב מיושמת באופן עקבי לגבי כל החובות בהתאם לרף הכמותי ומדיניות ניהול האשראי של הבנק ולא מבוצעים מעברים בין מסלול הבחינה הפרטנית לבין מסלול לבחינה על בסיס קבוצתי במשך חיי החוב אלא אם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי כאמור לעיל.

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי

הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרתם החוזית הינה מעל 1 מיליוני ש"ח. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מוכרת לגבי כל חוב שנבחן על בסיס פרטני ואשר סווג כפגום. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפוסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון.

לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450), טיפול חשבונאי בתלויות ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים, בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של שנים לאורך התקופה המתחילה מיום 1 בינואר 2011 ומסתיימת במועד הדיווח. בענפי המשק העיסוקיים שיעורי הפסד מחושבים על בסיס נתוני חברת האם ובענף משקי הבית שיעורי הפסד מחושבים על בסיס נתוני הבנק. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות הבנק מתחשב בגורמים סביבתיים רלוונטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו

כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

ביום 20 בפברואר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא הפרשות להפסדי אשראי. בהתאם למכתב, נדרשים התאגידים הבנקאיים להמשיך לכלול ב"טווח השנים" המשמש רכיב בקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי (כהגדרתו בסעיף 3.2.29. עמ' 18-632 בהוראות הדיווח לציבור), את שנת 2011.

התאם להוראות הפיקוח על הבנקים, הבנק גיבש שיטת מדידה של ההפרשה הקבוצתית אשר מביאה בחשבון הן את שיעור הפסדי העבר והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים הרלוונטיים. בנוגע לאשראי לאנשים פרטיים שיעור ההתאמה בגין הגורמים הסביבתיים לא יפחת מ- 0.75% מיתרת האשראי שאינו בעייתי בכל מועד דיווח בהתייחס לממוצע שיעורי ההפסד בטווח השנים. מהאמור מוחרג אשראי הנובע מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חוב ריבית.

ביום 10 ביולי 2017 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים לתיקון הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא "הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות". בהתאם לחוזר החל משנת 2018 בעת קביעת ההפרשה להפסדי אשראי ישקללו, בין היתר, אשראי שאין לגביו דוחות כספיים מעודכנים.

אשראי חוץ מאזני

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב- FAS 5 (ASC 450). ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית.

בנוסף, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים גלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמיושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

כמו כן, לאור התפרצות נגיף הקורונה ולאור חוסר ודאות רב שכרוך בביצוע אומדן הפסדי אשראי בכל אחר מתיקי האשראי אשר הושפעו לרעה מהמשבר, הבנק ביצע התאמה נוספת במקדם ההפרשה במטרה לשקף את ההשפעה השלילית של המשבר על יכולת הפירעון של הלווים.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בביטחון הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הביטחון. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים אחרים של בעייתיות. כמו כן במידה ובוצעה מחיקה חשבונאית באחד מחובות הלווה, שאר החובות של הלווה יימחקו גם הם (למעט הלוואות בניכוי משכר). יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

למרות האמור לעיל, לגבי חובות אשר נבחנו באופן קבוצתי וסווגו כפגומים בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי נבחן הצורך במחיקה המיידית. בכל אופן, חובות כאמור נמחקים חשבונאית לא יאוחר מהמועד שבו החוב הפך להיות בפיגור של 60 ימים או יותר, ביחס לתנאי הארגון מחדש.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה סעיף ה.(4) לעיל.

לגבי חובות שנבחנים ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיקור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטא כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

דרישות הגילוי

הבנק מיישם דרישות הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי כפי שנקבעו במסגרת עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20. הנ"ל מחייב את הבנק לספק גילוי רחב בקשר ליתרות חוב, תנועות ביתרות ההפרשה להפסדי אשראי, אינדיקציות לאיכות האשראי, רכישות ומכירות מהותיות של חובות במהלך התקופה. כמו כן, החל משנת 2015, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בדבר שינוי מבנה דוחות הכספיים הבנק מציג ריכוז מידע עיקרי בדבר סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (ראה ביאור 13) ומידע נוסף על סיכון אשראי כאמור (ראה ביאור 25).

(5) ניירות ערך

א. ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:

- איגרות חוב מוחזקות לפדיון - איגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט איגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. איגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.

- איגרות חוב זמינות למכירה - איגרות חוב אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או ניירות ערך למסחר. איגרות חוב זמינות למכירה מוצגות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר, למעט הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.

ב. הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.

ג. עלות ניירות ערך שמומשו המחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון".

ד. לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף ה.(7) להלן.

ה. לעניין טיפול בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה סעיף ה.(8) להלן.

(6) מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

חשבונאות גידור

הבנק חשוף לסיכונים ריבית הנובעים מהשקעותיו באגרות חוב בריבית קבועה. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים אלה, הבנק מייעד מכשירים פיננסיים מסוימים, כגידורי שווי הוגן. במועד תחילת יחסי הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור ואת מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה שלו לביצוע הגידור. התיעוד כולל זיהוי של כל אחד מאלה: מכשיר מגדר; הפריט או העסקה המגודרים; מהות

הסיכון המגודר; והשיטה אשר תשמש את הבנק להערכת אפקטיביות יחסי הגידור בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של הפריט המגודר (בגידור שווי הוגן) או בקיזוז החשיפה להשתנות של תזרימי המזומנים בגין העסקה מגודרת (בגידור תזרים מזומנים) המיוחסים לסיכון המגודר.

גידור שווי הוגן

הבנק מייעד מכשירים נגזרים כמגדרים את החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של נכס או התחייבות, או חלק מזוהה שלהם, שניתן ליחס לסיכון מסוים.

כאשר מכשיר נגזר משמש כמכשיר מגדר בגידור שווי הוגן, השינויים בשווי ההוגן שנכללו בהערכת אפקטיביות הגידור, מוכרים באופן שוטף בדוח רווח והפסד ומוצגים באותו סעיף בו מוצגות השפעות הפריט המגודר. הרווח או ההפסד (קרי, השינוי בשווי ההוגן) בגין הפריט המגודר המיוחס לסיכון המגודר, מטופל כהתאמה לערך בספרים של הפריט המגודר ומוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד. ההתאמה לערך בספרים של הפריט המגודר תטופל באופן דומה לרכיבים אחרים של הערך בספרים שלו.

הבנק מפסיק ליישם חשבונאות גידור כאשר: הקריטריונים ליישום חשבונאות גידור אינם מתקיימים עוד; הנגזר פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש; או כאשר הבנק מבטל את הייעוד של יחסי הגידור.

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים העומדים בפני עצמם

מכשירים נגזרים שאינם משמשים לצרכי גידור והעומדים בפני עצמם נמדדים בשווי הוגן ומוצגים במאזן בסעיף נכסים או התחייבויות בגין מכשירים נגזרים. השינויים בשווי ההוגן מוכרים באופן שוטף בדוח רווח והפסד ומוצגים בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

(7) קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. תת נושא 10-815 בקודיפיקציה מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: נתונים הנצפים עבור הנכס או התחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או התחייבות.

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר ואיגרות חוב זמינות למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל הפוזיציה של הבנק יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים

בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פקדונות הציבור ופקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 (ASC 820) דורש לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 28א' ו-ב', "יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים".

(8) ירידת ערך מכשירים פיננסיים

- ניירות ערך - איגרות חוב זמינות למכירה או מוחזקות לפדיון.
- הבנק בוחן בכל תקופת דיווח האם ירידה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני.
- הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:
- איגרת חוב אשר נמכרה עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
 - איגרת חוב אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותה בתוך פרק זמן קצר;
 - איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו;
 - איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
 - איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
 - איגרת חוב אשר השווי ההוגן שלה לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור העולה על 40% מהעלות (לגבי אגרות חוב - העלות המופחתת), ומשך התקופה בה השווי ההוגן של איגרת חוב נמוך מעלותה הינה מעל 3 רבעונים ברציפות. זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.
- בנוסף, הבחינה בנושא קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:
- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
 - הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את איגרת החוב לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההוגן של איגרת החוב או עד לפדיון;
 - שיעור התשואה לפדיון;
- כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, העלות המופחתת של איגרות החוב מופחתת לשוויה ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לאיגרת חוב המסווגת כזמינה למכירה, שנזקק בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך

שאניה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס עלות חדש).
עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס עלות חדש).

אשראי לציבור ויתרות חוב - ראה סעיף ה.(4) לעיל.

(9) קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
- קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
- גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (determinable amounts).

הבנק מקזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שיטתו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות, לקיזוז.

כמו כן, הבנק מקזז פקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

הבנק לא מקזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד התחייבויות בגין מכשירים נגזרים אלא אם מתקיימים כל התנאים המצטברים שלעיל. עם זאת בהוראות נקבע כי במקרים מסוימים בנק רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה בטחון במזומן (חייבים) או המחויבות להשיב בטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבות נטו (master netting arrangement).

עם זאת, בהתאם להוראות הבנק אינו רשאי לקזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של המפקח על הבנקים. לאור זאת, הבנק לא מקזז מאזנית סכומים אלו.

(10) רכוש קבוע (בניינים וציוד)

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

רווח או הפסד מגרעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגרעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

פחת

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקעות בבעלות הקבוצה אינן מופחתות.

נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופות ההשוואה הינו:

- בניינים ומקרקעין 25-10 שנים

- ריהוט וציוד 17-6 שנים

- שיפורים במושכר 17-3 שנים

האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהאומדנים הנוכחיים אינם נאותים עוד ומותאמים בעת הצורך.

ירידת ערך

הבנק בוחן נכסים (או קבוצת נכסים) לא שוטפים לצורך ירידת ערך כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהעלות המופחתת עשויה לא להיות ברת-השבה.

הפסדים מירידת ערך מוכרים רק אם הערך בספרים של נכס לא שוטף (קבוצת נכסים) אינו בר-השבה ועולה על שווי ההוגן. הערך בספרים אינו בר-השבה אם הוא עולה על סך תזרימי המזומנים הלא מהווים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) וממימוש.

ההפסדים מירידת הערך הינם בגובה ההפרש שבין הערך בספרים של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) לבין שווי ההוגן ונזקפים לדוח רווח והפסד.

כאשר מוכר הפסד מירידת ערך, הערך בספרים המתואם של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) מהווה בסיס עלות חדש. הפסדים אלו אינם מבטלים בתקופות עוקבות גם אם מתרחשת עליית ערך.

(11) חכירות

חוזים המקנים לבנק שליטה בשימוש בנכס במסגרת חכירה במשך תקופת זמן עבור תמורה, מטופלים כחכירות. בעת ההכרה לראשונה מוכרת התחייבות בסכום השווה לערך הנוכחי של דמי החכירה העתידיים במהלך תקופת החכירה (תשלומים אלו אינם כוללים תשלומי חכירה משתנים), ובמקביל מוכר נכס זכות שימוש בגובה ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי תמריצי חכירה, ובתוספת עלויות ישירות שהתהוו בחכירה.

תקופת החכירה נקבעת כתקופה שבה החכירה אינה ניתנת לביטול, יחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך או לבטל את החכירה אם ודאי באופן סביר שהחוכר יממש או לא יממש את האופציה, בהתאמה, ויחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך או לא לבטל את החכירה כאשר זכות המימוש נשלטת על ידי המחכיר. הבנק בחר ליישם את ההקלה הפרקטית לפיה חכירות לטווח קצר של עד שנה מטופלות באופן בו דמי החכירה נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה, ללא הכרה בנכס זכות שימוש ו/או התחייבות בגין חכירה בדוח על המצב הכספי.

בחכירה של קרקע ומבנים, מרכיבי הקרקע והמבנים נבחנים בנפרד לצרכי סיווג ומדידה, כאשר שיקול משמעותי בסיווג מרכיב הקרקע הינו העובדה כי קרקע בדרך כלל בעלת אורך חיים בלתי מוגדר. הבנק בחר ליישם את ההקלה הפרקטית שלא להפריד רכיבים שאינם חכירה, כגון שירותים או תחזוקה, מרכיבי חכירה, אלא לטפל בהם כרכיב חכירה יחיד.

מדידה עוקבת

לאחר ההכרה לראשונה, התחייבות בגין חכירה תפעולית נמדדת בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית. כמו כן, הבנק בוחן נכס זכות שימוש (בגין חכירה תפעולית) לצורך ירידת ערך בהתאם להוראות תת נושא 35-10-360 בקודיפיקציה בדבר ירידות ערך בגין רכוש קבוע.

תשלומי חכירה תפעולית

תשלומי החכירה, למעט דמי חכירה משתנים, נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת

החכירה. תשלומי חכירה משתנים התלויים במדד או בריבית מוכרים ברווח והפסד בתקופת השינוי. תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בריבית מוכרים ברווח והפסד בתקופה בה צפוי כי תושג המטרה הספציפית המביאה להשתנות תשלומי החכירה, ויבוטלו בתקופה בה כבר לא צפוי כי המטרה הספציפית תושג. בכל מועד דיווח עוקב, נכס זכות השימוש מוכר בגובה העלות המופחתת של ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי יתרת תמריצי החכירה, בתוספת עלויות ישירות שטרם הופחתו ובניכוי הפסדים מירידות ערך שנצברו בגין הנכס זכות שימוש.

(12) זכויות עובדים

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות (להלן: "פיצויים") - תכניות להטבה מוגדרת

הטבת פיצויים הינה חלק מהתגמול המשולם לעובד תמורת שירותיו. בתכנית פיצויים להטבה מוגדרת, הבנק מבטיח לספק, בנוסף לשכר השוטף, תשלומי פיצויים בעת הפרישה או סיום השירות. ברמה הכללית, סכום ההטבה שישולם תלוי בנוסחת ההטבה של התכנית, אשר לעתים קרובות כוללת את מספר שנות השירות שסיפק העובד ואת התגמול של העובד בשנים מיד לפני הפרישה או הסיום.

עלות פיצויים נטו לתקופה הינה הסכום המוכר בדוחות הכספיים של הבנק כעלות של תכנית פיצויים לתקופה מסוימת. המרכיבים של עלות פיצויים לתקופה נטו הם עלות שירות, עלות ריבית, תשואה חזויה על נכסי התכנית ורווח או הפסד מהפחתה של סכומים שהוכרו ברווח כולל אחר מצטבר.

הטבות פיצויים מיוחסות בדרך כלל לתקופות שירות של עובד בהתבסס על נוסחת ההטבה של התכנית במידה שהנוסחה מציינת ייחוס או שמשמע ממנה ייחוס.

הבנק נעזר ביועץ כלכלי ומחשב את שיעור התשואה החזוי לטווח ארוך על נכסי התכנית תוך שימוש בנתונים זמינים בשוק על כל אחת מהקטגוריות המשמעותיות של הנכסים בתיק ומשקלל אותם לפי ההרכב של נכסי התכנית.

המחויבות בגין הטבה חזויה משקפת את הערך הנוכחי האקטוארי של כל ההטבות המיוחסות לשירות של העובד שסופק לפני מועד המאזן. מדידת מחויבות זו תתבסס על הנחות אקטואריות המתאימות למועד המאזן של הבנק (לדוגמה: תחלופה, תמותה, שיעורי היוון וכן הלאה).

אם המחויבות בגין הטבה חזויה עולה על השווי ההוגן של נכסי התכנית, הבנק מכיר במאזן בהתחייבות השווה להתחייבות הלא ממומנת בגין הטבה חזויה. אם השווי ההוגן של נכסי התכנית עולה על המחויבות בגין הטבה חזויה, הבנק מכיר במאזן בנכס השווה להתחייבות שממומנת ביתר בגין ההטבה החזויה.

הבנק מקבץ את המצב של כל התכניות במימון חסר ומכיר בסכום זה כהתחייבות במאזן.

הבנק בוחן את הנחותיו על בסיס רבעוני ומעדכן הנחות אלה בהתאם.

שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית, הינו "רווח או הפסד" (להלן: "רווח או הפסד אקטוארי"). רווחים או הפסדים אקטואריים אינם מוכרים בעלות פיצויים נטו לתקופה במועד היווצרותם אלא מוכרים ברווח כולל אחר. בתקופות עוקבות, רווחים או הפסדים אלה מוכרים לאחר מכן בדוח רווח או הפסד כרכיב של עלות פנסיה נטו לתקופה לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.

שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, המרווח נקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכל במועד הדיווח.

הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדי הטבות בגין פיצויים מוגדלים. הבנק מכיר בהפסדים בגין סילוקים בתכניתו להטבה מוגדרת כאשר התשלומים החד-פעמיים הצפויים המתייחסים לתכנית יהיו, גבוהים מסך עלות השירות ועלות הריבית.

גובה ההפסד מיושב בהתאם לשיעור שבו קטנה המחויבות האקטוארית כתוצאה מהסילוק, מוכפל ביתרת הרווחים וההפסדים האקטואריים הצבורים ברווח כולל אחר.

הטבות לאחר פרישה - תכניות להפקדה מוגדרת

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית המספקת הטבות לאחר פרישה בתמורה לשירותים שסופקו, מספקת חשבון אישי לכל משתתף בתכנית, ומגדירה כיצד ייקבעו ההפקדות לחשבונו של העובד במקום לקבוע את סכום ההטבות שהעובד יקבל. בתכנית להפקדה מוגדרת אחרי פרישה, ההטבות שמשתתף בתכנית יקבל תלויות אך ורק בסכום המופקד לחשבון המשתתף בתכנית, בתשואות שנצברו על ההשקעות של הפקדות אלה, ובחילוטם של הטבות של משתתפים אחרים בתכנית שעשויים להיות מוקצים לחשבונו של אותו משתתף.

במידה שנדרש כי ההפקדות המוגדרות של תכנית לחשבונו של אדם יעשו לתקופות שבהן אותו אדם מספק שירותים, עלות הפנסיה נטו או עלות ההטבה האחרת לאחר פרישה נטו לתקופה תהיה ההפקדה הנדרשת לאותה תקופה.

התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתכנית להפקדה מוגדרת.

הטבות אחרות לאחר פרישה

הבנק מכיר בסכום הלא מהוון של ההטבה השוטפת במועד מתן השירות. בנוסף, הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים של הטבות אחרות לאחר הפרישה.

היעדרויות בתשלום

הבנק צובר התחייבות עבור תגמול לעובדים בגין היעדרויות עתידיות אם כל התנאים הבאים מתקיימים: (א) מחויבות הבנק בקשר לזכויות העובדים לקבל תגמול בגין היעדרויות עתידיות מיוחסת לשירותים שהעובדים כבר סיפקו; (ב) המחויבות קשורה לזכויות שמבשילות או נצברות; (ג) תשלום התגמול הוא צפוי; (ד) הסכום ניתן לאומדן באופן סביר.

חופשה - הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות, לא מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

מענק בגין אי ניצול ימי מחלה במועד סיום העסקה

הבנק צובר את ההתחייבות כהיעדרויות המזכות בפיצוי לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. לצורך קביעת ריבית ההיוון ואופן ההקצאה לתקופות של עלות השירות הבנק מיישם את העקרונות של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת בהתאמות הנדרשות.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים - מענקי ותק

הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה המזכה בהטבה. לצורך חישוב ההתחייבות בגין הטבות אלה מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

(13) התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועצי המשפטיים. מתכונת הגילוי הינה על פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות:

1. סיכון צפוי (Probable) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

2. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין- 20% ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים, אלא רק ניתן גילוי.

3. סיכון קלוש (Remote) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה קטן או שווה ל- 20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים אלא רק ניתן גילוי כאמור להלן.

תביעה שלגביה יש קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

במקרים נדירים הנהלת הבנק קבעה, בהסתמך על יועציה המשפטיים, כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית ולכן לא בוצעה הפרשה.

בבאור 22 בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות נכלל גילוי כמותי לסך החשיפות אשר סבירות התממשותן אינה קלושה שלא בוצעה בגין הפרשה. כמו כן, ניתן גילוי לכל תביעה שסכומה מעל 1% מהון הבנק. לגבי תביעות שלא ניתן בשלב זה להעריך את תוצאותיהן, ניתן גילוי לגבי כל תביעה שסכומה מעל 0.5% מהון הבנק.

(14) ערבויות

ערבויות הינן חוזים אשר דורשים באופן מותנה מהערב לבצע תשלומים לנערב בעת התרחשות התנאים המחייבים במימוש הערבות. התחייבות בגין ערבות מוכרת בספרים בסכום שווה ההון גם אם לא צפוי שהתשלומים יבוצעו בעתיד. במקרים בהם במועד ההכרה לראשונה הבנק נדרש להכיר בהפרשה להפסד תלוי בגין הערבות בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה, ההתחייבות בגין הערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה לפי הגבוה מבין השווי ההון וסכום ההפרשה בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה.

ההתחייבות נגרעת מהספרים במועד בו הבנק משוחרר מהסיכון. מועד השחרור מהסיכון בגין הערבות תלוי במהות הערבות. בדרך כלל, הבנק גורע את ההתחייבות במועד סילוק ההתחייבות. כאשר הערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה, המדידה העוקבת מתבצעת גם כן בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה.

הוראות ההכרה והמדידה במועד ההכרה לראשונה אינן חלות על ערבויות אשר ניתנו בין חברה אם לחברה בת, בין שתי חברות אחיות או בין בעל החברה לחברה.

(15) הוצאות מיסים על ההכנסה

הדוחות הכספיים של הבנק כוללים מיסים שוטפים ומסים נדחים. ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

הבנק מקצה את הוצאות המס או הטבות המס על ההכנסה בין פעילויות נמשכות ורווח כולל אחר.

מיסים שוטפים

מיסים שוטפים הינם סכום המסים על ההכנסה ששולמו או שעתידיים להיות משולמים (או מוחזרים) עבור התקופה השוטפת, כפי שנקבע על ידי יישום הוראות דיני המס שנחקקו על הכנסה חייבת במס. הוצאות המסים השוטפים כוללים גם את השינויים בתשלומי המס המתחייבים לשנים קודמות.

מיסים נדחים

התחייבויות מיסים נדחים ונכסי מיסים נדחים מייצגים את ההשפעות העתידיות על מיסים על הכנסה הנובעות מהפרשים זמניים והפסדים מועברים הקיימים בסוף תקופה.

הבנק מכיר בנכסי מיסים נדחים בגין כל הפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים ובמקביל מכיר בהפרשה נפרדת (valuation allowance) עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר סביר מאשר לא שלא ימומש. הבנק

מפחית את נכסי המסים הנדחים בסכומן של הטבות מס כלשהן שאינן צפויות להתממש בהתבסס על הראיות הזמינות - הן הראיות החיוביות התומכות בהכרה בנכס מס נדחה והן הראיות השליליות התומכות ביצירת הפרשה בגין נכס מס נדחה, כדי לבחון האם ניתן להכיר בנכס מס נדחה נטו. התחייבות מסים נדחים או נכס מסים נדחים נמדדים באמצעות שיעורי המס החוקיים שנחקקו הצפויים לחול על הכנסה מספקת חייבת במס בתקופות שבהן צפוי כי התחייבות המס הנדחה תסולק או נכס המס הנדחה ימומש. הבנק מסווג הכנסות והוצאות ריבית בגין מסים על הכנסה בסיפוף "מסים על הכנסה". כמו כן, הבנק מסווג קנסות לרשויות המס בסיפוף "מסים על הכנסה".

קיצוז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים

הבנק יקצז כל התחייבויות ונכסי המסים הנדחים, כמו גם כל ה- valuation allowance (הפרשה לנכס מס נדחה) הקשורות, עבור רכיב משלם מס מסוים ובגבולותיו של תחום שיפוט מיסוי מסוים.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מיישם את כללי ההכרה המדידה והגילוי שנקבעו במסגרת FIN 48 בהתאם להוראות אלה, הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשות עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

(16) רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

(17) דיווח על מגזרי פעילות

(א) מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזר פעילות פיקוחי הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות מסוימות או אשר מאגד לקוחות בסיווגים מסוימים, שהוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים) גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי. בנוסף, הבנק נדרש ליישם את דרישות הדיווח על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה כאשר מגזרי הפעילות לפי גישה זו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים.

(ב) מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, נקבע כי יינתן גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC 280) (ראה באור 24ב'). מגזר פעילות המוגדר לפי גישת ההנהלה הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על איפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים.

(18) עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם

הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקף הבנק את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יסומם

(1) אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב

ביום 30 בנובמבר 2020, פרסם בנק ישראל הוראת דיווח לציבור "יישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשי אשראי צפויים". בהתאם לחוזר, נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושאים: הפרשות להפסדי אשראי; מכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים נגזרים ופעילויות גידור; וכן חכירות. היישום לראשונה יבוצע בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בכללים בארה"ב.

החוזר מאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים, אשר פורסם במסגרת עדכון תקינה ASU 2016-13. מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי, באמצעות הקדמת רישום ההפרשות להפסדי אשראי, באופן שמחזק את אנטי המחזוריות בהתנהגות ההפרשות להפסדי אשראי, שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לוויים, ולחיזוק הקשר בין ניהול סיכוני האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים, תוך התבססות על שיטות ותהליכים קיימים.

התקן ייושם על ידי תאגיד בנקאי החל מיום 1 בינואר 2022 ואילך. בעת היישום לראשונה, תאגיד בנקאי יפעל בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב, בשינויים המתחייבים.

עיקרי השינויים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בעקבות יישום כללים אלה, הינם בין היתר: ההפרשה להפסדי אשראי תחושב לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי, במקום לאמוד את ההפסד שנגרם וטרם זוהה; באומדן ההפרשה להפסדי אשראי יעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים; יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי; ישתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של איגרות חוב בתיק הזמין למכירה; וכן הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי (לרבות הלוואות לדירור), איגרות חוב המוחזקות לפדיון, וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות.

ביום 30 בנובמבר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הון פיקוחי - השפעת יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים". במסגרת החוזר נקבעו הוראות מעבר שיחולו על השפעת האימוץ לראשונה של הכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים וזאת על מנת להפחית השפעות בלתי צפויות של יישום הכללים על ההון הפיקוחי, בהתאם להנחיות ועדת באזל לפיקוח על הבנקים ורשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ובמדינות אחרות בעולם.

הבנק נערך ליישום ההוראה. היערכות הבנק כוללת, בין היתר, מיפוי של ההוראות החדשות והשלכותיהן האפשריות על הבנק; סקירת הפרקטיקות הנהוגות היום לניהול סיכוני האשראי ולאומדן ההפרשה להפסדי אשראי על מנת לזהות תהליכים שניתן לעשות בהן שימוש לצורך יישום הכללים החדשים; זיהוי האתגרים והדרכים להתמודדות עם אתגרים אלה; וכן בחינת השינויים הנדרשים על מנת להתאים את המודלים להערכת הפסדי האשראי.

(2) עדכון תקינה ASU 2018-14 בדבר שינויים בדרישות הגילוי של תכניות הטבה מוגדרת

ביום 28 באוגוסט 2018, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB"), את ASU 2018-14, בדבר מסגרת הגילוי - שינויים בדרישות הגילוי של תכניות הטבה מוגדרת, המהווה עדכון לנושא 715-20 בקודיפיקציה בדבר תגמול - הטבות פרישה - תכניות להטבה מוגדרת - כללי (להלן - "העדכון"). תכליתו של התיקון הינו לשפר את האפקטיביות של הגילויים בבאורים לדוחות הכספיים וכן לצמצם את העלויות הכרוכות בהכנת הבאורים הנדרשים.

התיקונים במסגרת העדכון מבטלים גילויים אשר אינם בעלי תועלת, מבהירים דרישות גילוי ספציפיות וכן מוסיפים דרישות גילוי שזוהו כרלוונטיות.

הוראות התיקון יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהתקופות השנתיות המתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2020. אימוץ מוקדם אפשרי לרבות בתקופות ביניים. בעת היישום לראשונה נדרש ליישם את התיקונים בדרך של יישום למפרע. להוראות החדשות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

(3) עדכון תקינה ASU 2018-13 בדבר שינויים בדרישות הגילוי של מדידת שווי הוגן

ביום 28 באוגוסט 2018, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB"), את ASU 2018-13, בדבר מסגרת הגילוי - שינויים בדרישות הגילוי של מדידת שווי הוגן, המהווה עדכון לנושא 820 בקודיפיקציה בדבר מדידת שווי הוגן (להלן - "העדכון"). תכליתו של התיקון הינו לשפר את האפקטיביות של הגילויים בבאורים לדוחות הכספיים וכן לצמצם את העלויות הכרוכות בהכנת הבאורים הנדרשים.

התיקונים במסגרת העדכון מבטלים גילויים אשר אינם בעלי תועלת, מבהירים דרישות גילוי ספציפיות וכן מוסיפים דרישות גילוי שזוהו כרלוונטיות.

הוראות התיקון יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהתקופות השנתיות המתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2019. בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר "שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2019 ו-2020", אשר גובש על בסיס עדכון תקינה 2018-13 קודיפיקציה, מועד התחילה נדחה ליום 1 בינואר 2021. אימוץ מוקדם אפשרי לרבות בתקופות ביניים.

בעת היישום לראשונה נדרש ליישם את התיקונים בדרך של יישום למפרע, למעט דרישות הגילוי שהתווספו וכן דרישת הגילוי שעודכנה בדבר אי הודאות במדידת שווי הוגן ברמה 3, אשר לגביהן היישום יהיה מכאן ואילך. להוראות החדשות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ו. השפעות משבר נגיף הקורונה

כשנה לאחר התפרצות נגיף הקורונה והתפשטותו בעולם, נצפית התפרצות מחודשת ברחבי העולם, בפרט לנוכח התגלות מוטציות שגורמות להדבקה מהירה יותר, באופן שמקשה עדיין לחזות במדויק מתי כלכלות העולם יחזרו לשיגרה מלאה. חלק מהמדינות בעולם מטילות סגרים, וגם בישראל הוטל סגר שלישי בחודש דצמבר, שהתהדק עם עליית רמת התחלואה. ברבעון הרביעי של שנת 2020, החלו במתן חיסונים בכמה מדינות, כולל בישראל, כאשר הצפי הוא שבישראל החיסונים יאפשרו להתחיל לחזור לסוג של שיגרה זהירה, החל מסוף הרבעון הראשון של שנת 2021 והלאה. שנת 2020 הסתיימה באופן כללי בעולם בהתאוששות, לאחר שבמחצית הראשונה של השנה הייתה ירידה חדה בפעילות הכלכלית. בהמשך להנהגת מדיניות פיסקלית ומדיניות מוניטרית מרחיבות, הציפיות הן להתאוששות מהירה יותר מהמשבר בהשוואה לתחזיות מהרבעון הקודם, אך עדיין קיימת אי ודאות, התלויה בקצב ההתחסנות לעומת התגברות ההדבקות, המביאה לשונות גדולה בחיזוי קצב צמיחת המשקים השונים בשנים הקרובות.

התפשטות הנגיף מביאה להרעה מהותית בפעילות המשק בישראל אליו חשופה פעילות הבנק ועשויות להיות לה השלכות נוספות על עסקי הבנק, לרבות בגין עלייה נוספת בסיכון האשראי וקשיי נזילות של לוויים, הן במגזר העסקי והן במגזר הפרטי ובגין ההאטה בפעילות הכלכלית. כמו-כן להורדת ריביות לזמן קצר על ידי הבנקים המרכזיים, אלה שנעשו והורדות נוספות שעשויות להתבצע, השפעה של קיטון בהכנסות המימון והריבית העתידיות של הבנק. זאת, בנוסף לתגודות בשערי נכסים סחירים ושינוי במרווחי אגרות חוב, אשר עשויים ליצור השפעה לרעה על שווי הנכסים הסחירים של הבנק והשפעות נוספות. בהיבט התפעולי ובהיבטי המשכיות עסקית, נקט הבנק בשורה של תהליכים ואמצעים ובכללם עבודה מרוחק, דילול ו/או פיצול יחידות, שינויים באופן פעילות הסניפים והפעילות מול הלקוחות, דחיית תשלומי הלוואות ועוד.

על רקע התפשטות נגיף הקורונה ועל מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי, הפחית הפיקוח על הבנקים, ביום 31 במרס 2020, את דרישות ההון מהבנקים, במסגרת הוראת שעה, לתקופה של שישה

חודשים עם אפשרות להארכה. ביום 16 בספטמבר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון הכולל הארכה של הוראת השעה, בתקופה נוספת של שישה חודשים.

ביום 15 בנובמבר 2020, פורסמה הוראה, במסגרת הוראת שעה, שבה הופחתה דרישת יחס המינוף בחצי נקודת האחוז (מ-5% ל-4.5%) עד ליום 31 במרס 2021, כאשר לאחר תום תקופת ההקלה תחול לתקופה של 24 חודשים נוספים, בתנאי שיחס המינוף לא יפחת מהשיעור במועד תום תקופת ההוראה או יחס המינוף המזערי הנדרש טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

לפרטים נוספים בדבר הוראות המפקח על הבנקים, יעדי הלימות הון ודיבידנדים, ראה באור 21 לעיל. בשנת 2020, בעקבות התפשטות הנגיף, רשם הבנק הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של כ-21.8 מיליוני ש"ח. ההוצאות כוללות הגדלת היקף ההפרשה הקבוצתית בסך של כ-18.5 מיליוני ש"ח וגידול בהפרשה הפרטנית בסך של כ-3.3 מיליוני ש"ח.

הקשר זה, נציין, כי בעקבות אירוע הקורונה, נדחו עד ליום 31 בדצמבר 2020 תשלומי הלוואות (קרן ו/או ריבית), אשר בהתאם לבאור 2.ג.1 לעיל לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, בהיקף של כ-5.8 מיליוני ש"ח. כאמור, לא ניתן להעריך בשלב זה את מלוא השפעות האירוע והיקפן על הבנק, וזאת בשל אי ודאות בקשר עם משך אירוע התפשטות הנגיף, צעדים שינקטו לעצירת התפשטותו, עוצמתם וכן אי ודאות באשר להשפעות הנגזרות על הפעילות המשקית, מגמות בשוקי ההון וצעדים פיננסיים שונים שינקטו על-ידי ממשלות, בנקים מרכזיים ורגולטורים בנושא.

באור 2: הכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
א. הכנסות (הוצאות) ריבית על נכסים⁽¹⁾		
214.1	232.3	228.2
4.4	1.9	(3.7)
0.6	1.3	1.2
14.7	17.5	14.5
5.2	4.0	2.2
239.0	257.0	242.4
ב. הוצאות (הכנסות) ריבית על התחייבויות		
12.6	9.9	3.1
4.3	1.3	(1.7)
16.9	11.2	1.4
222.1	245.8	241.0
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית⁽²⁾		
(0.9)	0.1	(0.9)
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב		
0.3	0.2	0.2
4.9	3.8	2.0
5.2	4.0	2.2

(1) כולל השפעת יחסי גידור (שנת 2018 כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור).

(2) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיף משנה א'.

באור 3: הכנסות מימון שאינן מריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר		
א.1. מפעילות במכשירים נגזרים		
(1.3)	(1.3)	0.4
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים (1)		
(1.3)	(1.3)	0.4
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים		
א.2. מהשקעה באגרות חוב		
0.6	3.7	0.7
רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה (2)		
0.6	3.7	0.7
סך הכל מהשקעה באג"ח		
-	0.4	(1.1)
א.3. הפרשי שער, נטו		
0.7	-	-
א.4. רווחים ממימוש החזקת מניות הבורסה		
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר		
-	2.8	-

(1) למעט השפעת יחסי גידור.

(2) סווג מרווח כולל אחר מצטבר.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר*		
0.1	0.2	0.2
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים		
0.1	0.2	0.2
סך הכל מפעילויות מסחר		
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר, לפי חשיפת סיכון		
0.1	0.2	0.2
חשיפה למניות		
0.1	0.2	0.2
סך הכל		

* כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

באור 4א: עמלות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
23.4	23.3	21.8	ניהול חשבון
11.7	11.0	10.3	כרטיסי אשראי
19.2	19.5	21.4	פעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים
5.2	5.5	5.5	עמלות הפצת קרנות נאמנות
7.8	10.1	10.4	טיפול באשראי
4.1	4.1	3.8	הפרשי המרה
0.8	0.9	0.8	פעולות בסחר חוץ
3.0	2.9	3.1	עמלות מעסקי מימון
5.8	6.5	6.0	עמלות אחרות
81.0	83.8	83.1	סך כל העמלות התפעוליות

באור 4ב: הכנסות מחוזים עם לקוחות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ההכנסות להלן מפוצלות לפי עמלות משירותים עיקריים ועיתוי ההכרה בהכנסה. כמו כן, להלן התאמה של ההכנסות המפוצלות למגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020				
מגזר משקי בית	מגזר בנקאות פרטית	מגזר מסחרי/עסקי	סך הכל	עמלות משירותים עיקריים
17.6	1.5	2.7	21.8	ניהול חשבון
8.9	1.0	0.4	10.3	כרטיסי אשראי
3.0	17.6	0.8	21.4	פעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים
0.3	5.1	0.1	5.5	עמלות הפצת קרנות נאמנות
9.2	-	1.2	10.4	טיפול באשראי
1.6	0.9	1.3	3.8	הפרשי המרה
0.1	-	0.7	0.8	פעולות בסחר חוץ
0.2	0.1	2.8	3.1	עמלות מעסקי מימון
4.4	0.5	1.1	6.0	עמלות אחרות
45.3	26.7	11.1	83.1	סך כל ההכנסות מחוזים עם לקוחות (*)
30.7	13.9	5.5	50.1	(*) עיתוי ההכרה בהכנסה
14.6	12.8	5.6	33.0	שירותים שהועברו בנקודת זמן
14.6	12.8	5.6	33.0	שירותים שהועברו לאורך זמן
45.3	26.7	11.1	83.1	סך הכל

באור 4: הכנסות מחוזים עם לקוחות (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019				
עמלות משירותים עיקריים	מגזר משקי בית**	מגזר בנקאות פרטית**	מגזר מסחרי/עסקי**	סך הכל
ניהול חשבון	18.5	1.4	3.4	23.3
כרטיסי אשראי	9.7	1.1	0.2	11.0
פעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים	2.1	16.7	0.7	19.5
עמלות הפצת קרנות נאמנות	0.3	5.1	0.1	5.5
טיפול באשראי	9.0	-	1.1	10.1
הפרשי המרה	1.7	0.7	1.7	4.1
פעולות בסחר חוץ	0.2	-	0.7	0.9
עמלות מעסקי מימון	0.2	0.1	2.6	2.9
עמלות אחרות	4.7	0.1	1.7	6.5
סך כל ההכנסות מחוזים עם לקוחות(*)	46.4	25.2	12.2	83.8
(*) עיתוי ההכרה בהכנסה				
שירותים שהועברו בנקודת זמן	32.3	11.5	6.3	50.1
שירותים שהועברו לאורך זמן	14.1	13.7	5.9	33.7
סך הכל	46.4	25.2	12.2	83.8

**סווג מחדש.

באור 5: הכנסות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2018	2019	2020
תפעול קופות גמל	0.4	0.4	0.4
סך כל הכנסות אחרות	0.4	0.4	0.4

באור 6: משכורות והוצאות נלוות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
65.4	66.7	62.5	משכורות
3.4	4.2	3.4	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות וחופשה
3.2	5.6	0.1	הטבות לזמן ארוך
17.4	18.3	15.9	ביטוח לאומי ומס שכר
			הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים):
3.1	3.2	3.9	- הטבה מוגדרת- עלות שירות (1)
3.1	3.1	3.1	- הפקדה מוגדרת
			הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן
0.9	0.9	1.9	פנסיה(1),(2)
96.5	102.0	90.8	סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות

(1) ראה ביאור 20 בדבר זכויות עובדים.

(2) מזה: עלות השירות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה לשנים 2020, 2019 ו-2018 הינה 1.3, 0.5 ו- 0.6 מיליוני ש"ח בהתאמה.

באור 7: הוצאות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
0.4	0.4	0.3	הוצאות בגין פיצויים (ללא עלות שירות)
-	1.4	2.3	סילוקים ⁽¹⁾
7.5	7.4	5.5	שיווק ופרסום
2.3	2.6	1.9	תקשורת
37.8	43.4	38.9	מחשב
0.8	0.8	0.8	משרדיות
0.2	0.2	0.3	ביטוח
6.7	6.2	5.7	שירותים מקצועיים
1.1	0.9	0.8	שכר והחזר הוצאות לחברי הדירקטוריון
0.5	0.4	0.2	הדרכה והשתלמויות
2.9	2.8	3.3	עמלות
3.6	4.2	3.6	אחרות
63.8	70.7	63.6	סך כל ההוצאות האחרות

(1) ראה באור 20 בדבר "זכויות עובדים".

באור 8: הפרשה למיסים על הרווח

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. הרכב הסעיף

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
41.4	45.4	43.9	מיסים שוטפים בגין שנת החשבון
41.4	45.4	43.9	סך כל המיסים השוטפים
			בתוספת (בניכוי):
(0.7)	(1.0)	-	מיסים נדחים בגין שנת החשבון
(0.7)	(1.0)	-	סך הכל המיסים הנדחים *
40.7	44.4	43.9	הפרשה למיסים על ההכנסה

* הרכב הוצאות (הכנסות) מסים נדחים המיוחסים לפעילויות נמשכות הינם, כדלהלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
(0.7)	(1.0)	-	הוצאות (הכנסות) מסים נדחים לפני השפעת הפריטים המפורטים להלן:
(0.7)	(1.0)	-	סך כל הוצאות (הכנסות) מסים נדחים

הטבלה אינה כוללת את השפעת המס בגין פריטים שהוכרו ברווח כולל אחר שהסתכמה בגידול של 0.2 מיליוני ש"ח בשנת 2020, גידול של 3.4 מיליוני ש"ח בשנת 2019 וגידול של 2.6 מיליוני ש"ח בשנת 2018.

ב. מס תיאורטי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
109.6	122.1	120.9	רווח (הפסד) לפני מסים
34.19%	34.19%	34.19%	שיעור המס החל בישראל על תאגיד בנקאי (אחוזים)
37.4	41.7	41.3	מסים על הכנסה על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
			מס (חיסכון במס) בגין:
(0.2)	(0.1)	-	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
-	-	-	הפרשי פחת, תאום פחת ורווח הון
3.5	2.8	2.4	הוצאות אחרות לא מוכרות
-	-	0.2	אחר
40.7	44.4	43.9	סך הכל מסים על ההכנסה

ג. שומות מס

לבנק שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2016. לחברת בת עד וכולל שנת המס 2014.

באור 8: הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. תנועה במסים נדחים

נכסי מסים נדחים	יתרה ליום 31.12.19	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	יתרה ליום 31.12.20	שיעור מס ממוצע 2020 באחוזים
מהפרשה להפסדי אשראי	19.0	3.9	-	22.9	34.19%
מהפרשה לחופשה ומענקים	5.2	(3.0)	-	2.2	34.19%
מעודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית	11.4	(0.6)	0.2	11.0	34.19%
רכוש קבוע וחכירות	0.6	(0.3)	-	0.3	34.19%
יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו	36.2	-	0.2	36.4	
יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים	36.2	-	0.2	36.4	

נכסי מסים נדחים	יתרה ליום 31.12.18	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	יתרה ליום 31.12.19	שיעור מס ממוצע 2019 באחוזים
מהפרשה להפסדי אשראי	17.7	1.3	-	19.0	34.19%
מהפרשה לחופשה ומענקים	4.0	1.2	-	5.2	34.19%
מעודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית*	9.4	(1.4)	3.4	11.4	34.19%
רכוש קבוע וחכירות	0.7	(0.1)	-	0.6	34.19%
יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו	31.8	1.0	3.4	36.2	
יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים	31.8	1.0	3.4	36.2	

ה. שינויי חקיקה בתחום המס

1. מס חברות

שיעור המס החל על הבנק בשנים 2018-2020 עומד על 23%.

2. מס רווח ומס שכר

שיעור מס שכר ומס רווח המוטלים על מוסדות כספיים לשנים 2018-2020 עומד על 17%. בהתאם, שיעור המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים לשנים אלו עומד על 34.2%.

באור 9: רווח למניה רגילה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
			רווח בסיסי ומדולל:
68.9	77.7	77.0	סך הכל רווח נקי
149,875,000	149,875,000	149,875,000	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי והמדולל למניה
			רווח למניה רגילה (בש"ח)
0.46	0.52	0.51	סך הכל רווח למניה

באור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

רווח כולל אחר			
סך הכל רווח כולל אחר	התאמות בגין הטבות לעובדים	התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	
2.2	0.6	1.6	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
(7.6)	(4.9)	(2.7)	שינוי נטו במהלך התקופה
(5.4)	(4.3)	(1.1)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
(4.7)	(6.6)	1.9	שינוי נטו במהלך התקופה
(10.1)	(10.9)	0.8	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019
1.1	(0.4)	1.5	שינוי נטו במהלך התקופה
(9.0)	(11.3)	2.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2018			2019			2020		
השפעת לאחר מס	לפני מס	השפעת לאחר מס	השפעת לאחר מס	לפני מס	השפעת לאחר מס	השפעת לאחר מס	לפני מס	השפעת לאחר מס
התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן								
(2.3)	1.2	(3.5)	4.3	(2.2)	6.5	1.9	(1.0)	2.9
(0.4)	0.2	(0.6)	(2.4)	1.3	(3.7)	(0.4)	0.3	(0.7)
(2.7)	1.4	(4.1)	1.9	(0.9)	2.8	1.5	(0.7)	2.2
הטבות לעובדים								
(4.8)	2.6	(7.4)	(7.8)	4.0	(11.8)	(2.5)	1.3	(3.8)
(0.1)	-	(0.1)	1.2	(0.6)	1.8	2.1	(1.1)	3.2
(4.9)	2.6	(7.5)	(6.6)	3.4	(10.0)	(0.4)	0.2	(0.6)
(7.6)	4.0	(11.6)	(4.7)	2.5	(7.2)	1.1	(0.5)	1.6

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. לפירוט נוסף ראה באור 3.

(2) הסכום לפני מס מסווג בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין זכויות עובדים. לפירוט נוסף ראה באור 20.

באור 11: מזומנים ופקדונות בבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הרכב:

31 בדצמבר		
2019	2020	
1,222.0	1,224.5	מזומנים ופקדונות בבנק ישראל
1,453.7	2,591.3	פקדונות בבנקים מסחריים
2,675.7	3,815.8	סך הכל*
1,338.6	1,348.0	*מזה מזומנים, פקדונות בבנקים ופקדונות מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

באור 12: ניירות ערך

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. הרכב:

31 בדצמבר 2019					31 בדצמבר 2020				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן (1)	שווי הוגן (1)	הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן (1)	שווי הוגן (1)
4.8	4.8	0.4	-	5.2	3.9	3.9	0.2	-	4.1
4.8	4.8	0.4	-	5.2	3.9	3.9	0.2	-	4.1

א. איגרות חוב המוחזקות לפדיון

של אחרים בישראל

סך כל איגרות חוב המוחזקות לפדיון

רווח כולל אחר מצטבר					רווח כולל אחר מצטבר				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן (1)	הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן (1)
248.6	247.6	1.0	-	248.6	619.8	616.4	4.0	0.6	619.8
4.9	4.8	0.1	-	4.9	1.4	1.4	-	-	1.4
0.5	0.4	0.1	-	0.5	0.2	0.2	-	-	0.2
254.0	252.8	1.2	(2)-	254.0	621.4	618.0	4.0	0.6	621.4

ב. איגרות חוב זמינות למכירה

איגרות חוב -

של ממשלת ישראל

של מוסדות פיננסיים בישראל

של אחרים בישראל

סך כל איגרות חוב הזמינות למכירה

259.2	258.8	1.6	-	259.2	625.5	621.9	4.2	0.6	625.3
-------	-------	-----	---	-------	-------	-------	-----	-----	-------

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן".

לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב-ראה באור 2 ובאור 3.

באור 12: ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של איגרות חוב זמינות למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש

31 בדצמבר 2020		
פחות מ-12 חודשים (1)		
הפסדים שטרם מומשו		
שווי הוגן	0-20% (2)	סה"כ
123.2	(0.6)	(0.6)
123.2	(0.6)	(0.6)

איגרות חוב -

של ממשלת ישראל

סך כל איגרות חוב זמינות למכירה

(1) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.

(2) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.

באור 13: סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חובות (1) אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2020				
אשראי לציבור				
מסחרי	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
856.6	39.3	895.9	3,211.9	4,107.8
99.1	4,242.8	4,341.9	-	4,341.9
955.7	4,282.1	5,237.8	3,211.9	8,449.7
5.1	30.8	35.9	-	35.9
2.5	8.5	11.0	-	11.0
7.6	39.3	46.9	-	46.9
3.9	6.6	10.5	-	10.5
13.8	18.4	32.2	-	32.2
25.3	64.3	89.6	-	89.6
16.6	7.6	24.2	-	24.2
0.9	47.5	48.4	-	48.4
17.5	55.1	72.6	-	72.6
4.1	7.5	11.6	-	11.6

יתרת חוב רשומה:

חובות שנבדקו על בסיס פרטני

חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל*

* מזה:

חובות בארגון מחדש

חובות פגומים אחרים

סך הכל חובות פגומים

חובות בפיגור 90 ימים או יותר

חובות בעייתיים אחרים

סך הכל חובות בעייתיים

יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:

שנבדקו על בסיס פרטני

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל*

*מזה: בגין חובות פגומים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

באור 13: סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות⁽¹⁾ אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2019				
		אשראי לציבור		
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	מסחרי
2,978.7	2,077.9	900.8	31.8	869.0
4,215.4	-	4,215.4	4,103.2	112.2
7,194.1	2,077.9	5,116.2	4,135.0	981.2
32.8	-	32.8	26.6	6.2
9.9	-	9.9	5.2	4.7
42.7	-	42.7	31.8	10.9
10.3	-	10.3	6.3	4.0
33.3	-	33.3	14.6	18.7
86.3	-	86.3	52.7	33.6
19.6	-	19.6	5.3	14.3
40.2	-	40.2	39.5	0.7
59.8	-	59.8	44.8	15.0
10.0	-	10.0	5.1	4.9

יתרת חוב רשומה:
חובות שנבדקו על בסיס פרטני
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
סך הכל*
* מזה:
חובות בארגון מחדש
חובות פגומים אחרים
סך הכל חובות פגומים
חובות בפיקוד 90 ימים או יותר
חובות בעייתיים אחרים
סך הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:
שנבדקו על בסיס פרטני
שנבדקו על בסיס קבוצתי
סך הכל*
*מזה: בגין חובות פגומים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

באור 13: סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

מסחרי	פרטי אחר	סך הכל	
22.2	37.9	60.1	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2017
(2.5)	9.5	7.0	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(8.5)	(12.0)	(20.5)	מחיקות חשבונאיות
2.6	7.3	9.9	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(5.9)	(4.7)	(10.6)	מחיקות חשבונאיות נטו
13.8	42.7	56.5	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2018
1.4	9.3	10.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1.6)	(13.3)	(14.9)	מחיקות חשבונאיות
2.4	7.6	10.0	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
0.8	(5.7)	(4.9)	מחיקות חשבונאיות נטו
16.0	46.3	62.3	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2019
5.8	16.0	21.8	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(3.9)	(15.4)	(19.3)	מחיקות חשבונאיות
1.8	9.9	11.7	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(2.1)	(5.5)	(7.6)	מחיקות חשבונאיות נטו
19.7	56.8	76.5	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2020
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים			
0.9	1.5	2.4	ליום 31 בדצמבר 2018
1.0	1.5	2.5	ליום 31 בדצמבר 2019
2.2	1.7	3.9	ליום 31 בדצמבר 2020

באור 14: אשראי לממשלה

הבנק הפקיד במחצית הראשונה של שנת 2014 סך של 618 מיליוני ש"ח צמודים למדד המחירים לצרכן ואינם נושאים ריבית, במסגרת מרכז של החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה. ראה באור 22 "התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות" בדוחות הכספיים לשנת 2020. במהלך הרבעון השני של שנת 2020 האריך החשב הכללי את תקופת ההסכם למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה עד ליום 30 ביוני 2021. תקופת ההתקשרות המקורית במסגרת ההסכם הינה עד ליום 30 ביוני 2019, כאשר החשב הכללי רשאי להאריך את ההסכם לשתי תקופות נוספות של עד שנה כל אחת. הארכת ההסכם כאמור, הינה הארכה שניה, לאחר הארכת ההסכם שבוצעה לשנה נוספת אשר נסתיימה ביום 30 ביוני 2020.

באור 15: בניינים וציוד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א.

עלות נכסים:	בניינים ומקרקעין	שיפורים במושכר	ציוד וריהוט משרדי	סה"כ
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	53.8	17.7	14.5	86.0
תוספות	0.4	0.1	0.3	0.8
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	54.2	17.8	14.8	86.8
תוספות	0.5	0.6	0.2	1.3
סיווג לנכסים מוחזקים למכירה	(12.0)	-	(0.2)	(12.2)
גריעות	(0.5)	(1.4)	(10.7)	(12.6)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	42.2	17.0	4.1	63.3
פחת שנצבר:				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	28.6	8.8	12.7	50.1
תוספות	1.9	1.7	0.5	4.1
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	30.5	10.5	13.2	54.2
תוספות	2.5	1.7	0.5	4.7
סיווג לנכסים מוחזקים למכירה	(8.2)	-	(0.2)	(8.4)
גריעות	(0.5)	(1.4)	(10.7)	(12.6)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	24.3	10.8	2.8	37.9
הערך בספרים:				
ליום 31 בדצמבר 2018	25.2	8.9	1.8	35.9
ליום 31 בדצמבר 2019	23.7	7.3	1.6	32.6
ליום 31 בדצמבר 2020	17.9	6.2	1.3	25.4
שיעורי הפחת הממוצע המשוקלל:				
ליום 31 בדצמבר 2019	5%	10%	11%	
ליום 31 בדצמבר 2020	5%	10%	11%	

ב. היתרה המאזנית של מקרקעין העומד למכירה הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2020 בסך 3.8 מיליוני ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2019 בסך 4.1 מיליוני ש"ח). החברה משכירה את הנכס לחברה האם ולצד קשור תמורת דמי שכירות שנתיים הצמודים למדד המחירים לצרכן. בשנת 2019 החליטה החברה להעמיד את המקרקעין למכירה. בהתאם בוצעה הערכת שווי הגבוהה מהעלות המופחתת של הנכס. ביום 22 בפברואר 2021 נחתם הסכם למכירת הנכס בתמורה של 8.8 מיליוני ש"ח. בספרי הבנק צפוי להרשם רווח הון בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח לאחר השפעת המס.

ג. זכויות במקרקעין של חברת נכסים בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק (חברת א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ), שהיתרה להפחתה בגינם הגיעה לסך 4.6 מיליוני ש"ח (2019 - 4.9 מיליוני ש"ח), טרם נרשמו על שם החברה בלשכת רישום מקרקעין. רישום הזכויות נמצא בתהליך, אך נרשמה הערת אזהרה בלשכת מקרקעי ישראל לטובת החברה.

באור 15: בניינים וציוד (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. מידע על חכירות

החל מיום 1 בינואר 2020, הבנק מיישם את נושא 842 בקודיפיקציה חכירות. במסגרת הסדרי החכירה, הבנק חוכר נדל"ן (בעיקר שטחי משרדים וסניפים) וכלי רכב, המשמשים בעיקר לצורך הפעילות העסקית של הבנק. הסדרי החכירה של הבנק מסווגים כחכירות תפעוליות. במרבית מחוזי חכירות הנדל"ן ובכל חוזי חכירות כלי הרכב בהם מתקשר הבנק, תשלומי החכירה צמודים למדד המחירים לצרכן הידוע במועד ההתקשרות בחכירה. תקופת החכירה נקבעת כתקופה שבה החכירה אינה ניתנת לביטול, יחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך את החכירה אם ודאי באופן סביר שהחוכר יממש את האופציה. בגין חלק מנכסי הנדל"ן שהבנק חוכר, קיימת לבנק אופציה לביטול החכירה לאחר 3-5 שנים, בהתאם לשיקול דעתו הבלעדי של הבנק ובכפוף למתן הודעה מראש למחכיר של לפחות 3-12 חודשים. אופציית הביטול לא נלקחה בחשבון בחישוב ההתחייבות בגין חכירה. מכיוון ששיעור הריבית הגלום בחכירה לא ניתן לקביעה בנקל, נעשה שימוש בשיעור הריבית התוספתי של הבנק, שהינו שיעור הריבית שהבנק היה נדרש לשלם כדי ללוות סכום השווה לתשלומי החכירה למשך תקופה דומה כאשר הנכס המוחכר היה משמש בטוחה כלכלית ובסביבה דומה. הבנק השתמש בשיעור הריבית של עלות הגיוס לבנק, לתקופה הרלוונטית של העסקה. לבנק לא קיימים הסדרי חכירה המסווגים כחכירות מימוניות.

1. הוצאות בגין חכירות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	
6.8	הוצאות בגין חכירות תפעוליות
-	הוצאות חכירה לזמן קצר
6.8	סך הכל הוצאות בגין חכירות

2. מידע נוסף על חכירות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	
	מזומנים ששולמו בגין יתרות שנכללו במדידה של התחייבויות בגין חכירות:
6.5	- תזרים מזומנים בגין פעילות שוטפת בגין חכירות תפעוליות
4.3	נכסי זכות שימוש שהוכרו בגין חכירות תפעוליות חדשות
4.2	יתרת תקופה משוקללת ממוצעת (בשנים) בגין חכירות תפעוליות
0.02	ריבית היוון משוקללת ממוצעת בגין חכירות תפעוליות (באחוזים)

3. תזרימי מזומנים לא מהוונים והתחייבויות בגין חכירות תפעוליות

31 בדצמבר 2020		
תזרימי מזומנים לא מהוונים	התחייבות בגין חכירה	
6.8	6.8	עד שנה
5.8	5.8	מעל שנה עד שנתיים
5.4	5.4	מעל שנתיים עד 3 שנים
4.8	4.8	מעל 3 שנים עד 4 שנים
4.5	4.5	מעל 4 שנים עד 5 שנים
19.2	19.3	מעל 5 שנים
46.5	46.6	סך הכל

באור 16א: נכסים אחרים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ההרכב:

31 בדצמבר		
2019	2020	
8.6	8.8	הכנסות לקבל
36.2	36.4	מיסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 8)
-	46.3	נכסי זכות שימוש בגין חכירה תפעולית (ראה באור 15)
0.8	0.8	חייבים אחרים ויתרות חובה
45.6	92.3	סך כל נכסים אחרים

באור 16ב: נכסים המוחזקים למכירה

בהתאם למחויבות הנהלת החברה למכור נכס מקרקעין, סווג הנכס כנכס המוחזק למכירה. ליום 31 בדצמבר 2020 היתרה המאזנית של הנכס הינה 3.8 מיליוני ש"ח. ביום 22 בפברואר 2021 נחתם הסכם למכירת הנכס בתמורה של 8.8 מיליוני ש"ח. בספרי הבנק צפוי להרשם רווח הון בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח לאחר השפעת המס.

באור 17: פקדונות הציבור

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. סוגי פקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		בישראל
2019	2020	
		לפי דרישה
3,425.0	4,440.3	אינם נושאים ריבית
3,425.0	4,440.3	סה"כ לפי דרישה
3,536.9	4,172.1	לזמן קצוב
6,961.9	8,612.4	סך כל פקדונות הציבור*
		*מזה:
5,973.3	7,532.2	פקדונות של אנשים פרטיים
70.8	47.6	פקדונות של גופים מוסדיים
917.8	1,032.6	פקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		תקרת הפקדון במיליוני ש"ח
2019	2020	
5,237.4	6,412.4	עד 1
1,216.3	1,626.4	מעל 1 עד 10
508.2	573.6	מעל 10 עד 100(1)
6,961.9	8,612.4	סה"כ

(1) תקרה אפקטיבית למפקיד יחיד: 69.1 מיליוני ש"ח ל-31 בדצמבר 2020 ו-51.8 מיליוני ש"ח ל-31 בדצמבר 2019.

באור 18: פקדונות מבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר		בישראל
2019	2020	
		בנקים מסחריים:
51.9	52.0	פקדונות לפי דרישה
297.3	200.3	פקדונות לזמן קצוב
349.2	252.3	סך כל פקדונות מבנקים

באור 19: התחייבויות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר		
2019	2020	
64.4	48.7	עודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי התכנית (ראה באור 20)
6.1	2.1	עודף עתודות שוטפות למס הכנסה על מקדמות ששולמו
3.6	3.0	הכנסות מראש
552.2	545.3	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
-	46.5	התחייבויות בגין חכירה תפעוליות (ראה באור 15)
25.6	26.9	זכאים אחרים ויתרות זכות
651.9	672.5	סך כל התחייבויות אחרות

באור 20: זכויות עובדים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הסכם שכר קיבוצי לשנים 2018 עד 2021

הסכם השכר בין הנהלת הבנק לבין ארגון העובדים של הבנק, שהיה בתוקף בשנת 2013 נסתיים בסוף שנת 2017. ב-1 ביולי 2020 חתמו הבנק ונציגות ארגון העובדים על הסכם שכר לשנים 2022-2018, אשר אושר על ידי דירקטוריון והנהלת הבנק. הסכם השכר כולל, בין היתר, את הרכיבים הבאים:

א. בנוסף למנגנוני הקידום ועליית השכר השוטפים הנהוגים בבנק, תשולם לעובדים, שהוגדרו בהסכם, תוספת שכר שקלית קבועה שתשולם ב-3 פעימות בשנים 2022-2018 וחלקה מותנית בביצועיו העסקיים של הבנק.

ב. העובדים קיבלו מענק חתימה חד-פעמי בעלות כוללת של 1.9 מיליוני ש"ח.

ג. תכנית להענקת יחידות פנטום לעובדים שהייתה נהוגה בבנק, תומר לתשלום שכר והפרשות סוציאליות לעובדים הזכאים בעלות דומה.

במקביל - החל הבנק באפריל 2020 לפרוע ההתחייבות הקיימת בגין יחידות הפנטום שהבשילו, ובחודש ספטמבר 2020 פרע את יתרת ההתחייבות כאמור, על פי מחיר שסוכם עם ארגון העובדים. עלויות השכר הגלומות בהסכם העבודה כלולות בעלויות השכר בדוחות הכספיים.

מהלכי התייעלות

במהלך שנת 2020 הבנק הרחיב את תכנית ההתייעלות שלו ב-1.0 מיליוני ש"ח.

א. הטבות מהותיות

(1) פיצויי פרישה

הנחת הבנק היא שכל עובד שיעזוב או יפרוש לפנסיה יקבל פיצויי פיטורין כחוק (שכר אחרון כפול ותק) או הנכס הנצבר לזכותו. התחייבות זו נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות שיעור היוון, גידול בתגמול, פיצויים מוגדלים, פרישה ותמותה.

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(2) ימי מחלה שלא נוצלו

עובדי הבנק זכאים לפיצוי בגין ימי מחלה שלא נוצלו עם פרישתם לפנסיה. במאזן נכללו עתודות מתאימות, הנמדדות על בסיס אקטוארי, תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות: שיעור היוון, גידול בתגמול פרישה ותמותה.

(3) הטבות אחרות לאחר פרישה

עובדי הבנק זכאים להטבות מסוימות לאחר פרישתם (הטבות כגון: שי לחג, השתתפות בפעילות נופש וכו'). התחייבות זו נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות שיעור היוון, גידול בתגמול, פרישה ותמותה.

(4) מענק יובל

עובדי הבנק זכאים למענק יובל בתום עשרים וחמש שנות עבודה בבנק. במאזן נכללו עתודות מתאימות, הנמדדות על בסיס אקטוארי, תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות: שיעור היוון, גידול בתגמול פרישה ותמותה.

ב. הרכב ההטבות

31 בדצמבר		
2019	2020	
		פיצויי פרישה
99.5	93.0	סכום ההתחייבויות
90.9	86.0	השווי ההוגן של נכסי התכנית
8.6	7.0	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית
8.6	7.0	עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
		הטבות לגמלאים
22.6	22.6	סכום ההתחייבויות
		מענק יובל
1.0	1.0	סכום ההתחייבויות
*5.2	5.7	שכר עבודה לשלם
*27.0	12.4	תכנית תגמול לעובדי הבנק וחופשה שנצברה
		סך הכל
64.4	48.7	עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"

*סווג מחדש

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. תכניות להטבה מוגדרת

1. מחויבויות ומצב המימון

1.1 שינוי במחויבויות בגין הטבה חזויה

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2019	2020	2019	2020	
15.7	22.6	71.3	99.5	מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת שנה
-	-	17.1	-	עדכון מחויבות*
0.5	1.3	3.2	3.9	עלות השירות
0.5	0.5	1.9	2.1	עלות ריבית
6.9	(0.5)	16.8	3.6	הפסד (רווח) אקטוארי
(1.0)	(1.3)	(10.8)	(16.1)	הטבות ששולמו
22.6	22.6	99.5	93.0	מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף שנה
20.4	20.6	96.1	87.5	מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף השנה

1.2 שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		
2019	2020	
61.3	90.9	שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת שנה
17.1	-	עדכון נכסי תכנית*
14.0	1.9	תשואה בפועל על נכסי התכנית
3.9	3.9	הפקדות לתכנית על ידי הבנק
(5.4)	(10.7)	הטבות ששולמו
90.9	86.0	שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף שנה
8.6	7.0	מצב המימון - התחייבויות נטו שהוכר בסוף שנה(1)

* נובע מתוספת אקטוארית בגין נכסים מעבר ל- 100% על עתודות הפיצויים.

(1) נכלל בסעיף התחייבויות אחרות.

1.3 סכומים שהוכרו במאזן

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2019	2020	2019	2020	
22.6	22.6	8.6	7.0	התחייבות נטו שהוכר בסוף שנה
22.6	22.6	8.6	7.0	

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1.4 סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		הפסד (רווח) אקטוארי נטו יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2019	2020	2019	2020	
4.1	3.5	12.4	13.6	
4.1	3.5	12.4	13.6	

1.5 תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התכנית

תכניות פיצויים		מחויבות בגין הטבה חזויה מחויבות בגין הטבה מצטברת שווי הוגן של נכסי התכנית
31 בדצמבר		
2019	2020	
99.5	93.0	
96.1	87.5	
90.9	86.0	

2. הוצאה לתקופה

2.1 רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

הטבות אחרות לאחר פרישה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			תכניות פיצויים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			עלות שירות עלות ריבית תשואה חזויה על נכסי תכנית הפחתה של סכומים שלא הוכרו: הפסד (רווח) אקטוארי נטו סילוק סך עלות ההטבה, נטו
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
0.6	0.5	1.3	3.1	3.2	3.9	
0.6	0.5	0.5	2.2	1.9	2.1	
-	-	-	(2.0)	(2.2)	(2.6)	
(0.3)	(0.1)	0.1	0.2	0.6	0.8	
-	-	-	-	1.4	2.3	
0.9	0.9	1.9	3.5	4.9	6.5	

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

2.2 שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו (ברווח) הפסד כולל אחר לפני השפעת מס

הטבות אחרות לאחר פרישה			תכניות פיצויים			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
(1.3)	6.9	(0.5)	8.7	4.9	4.3	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
0.3	0.1	(0.1)	(0.2)	(0.6)	(0.8)	הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי
-	-	-	-	(1.4)	(2.3)	הפסד מסילוק
(1.0)	7.0	(0.6)	8.5	2.9	1.2	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר
0.9	0.9	1.9	3.5	4.9	6.5	סך עלות ההטבה, נטו
(0.1)	7.9	1.3	12.0	7.8	7.7	סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר

2.3 אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 2021 לפני השפעת מס

הטבות אחרות לאחר פרישה	תכניות פיצויים	
0.2	0.8	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
0.2	0.8	סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

3. הנחות

3.1 ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר

3.1.1 ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה

31 בדצמבר		
2019	2020	
0.65%	0.50%	שיעור היוון
1.39%	1.35%	שיעור עליית המדד
0.22%	0.23%	שיעור עזיבה
1.63%	1.68%	שיעור גידול בתגמול

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

3.1.2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
באחוזים			
2018	2019	2020	
1.4-1.6	2.1-0.8	0.6-0.8	שיעור היוון
2.9-3.2	3.0-3.4	2.9-3.1	תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי התכנית
0.3	1.6	1.7	שיעור גידול בתגמול

3.2 השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

תכניות פיצויים				
גידול בנקודת אחוז אחת		קיטון בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2019	2020	2019	2020	
4.4	6.9	(1.8)	(2.9)	שיעור היוון
6.9	10.0	(2.6)	(4.0)	שיעור עליית המדד
1.2	1.0	(0.5)	(0.8)	שיעור עזיבה
(2.6)	(4.0)	6.7	9.7	שיעור גידול בתגמול

הטבות אחרות לאחר פרישה				
גידול בנקודת אחוז אחת		קיטון בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2019	2020	2019	2020	
3.6	3.6	(2.9)	(2.9)	שיעור היוון
0.2	1.8	(0.1)	(1.5)	שיעור עליית המדד
2.4	2.3	(2.0)	(1.9)	שיעור עזיבה
(1.5)	(1.4)	1.7	1.6	שיעור גידול בתגמול

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4. נכסי תכנית

4.1 הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

31 בדצמבר 2020				
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
3.0	0.3	-	3.3	מזומנים ופקדונות בבנקים
22.6	-	-	22.6	מניות
				אגרות חוב:
25.1	11.6	-	36.7	ממשלתיות
10.1	1.8	-	11.9	קונצרניות
60.8	13.7	-	74.5	סך הכל
-	-	11.5	11.5	אחר
60.8	13.7	11.5	86.0	סך הכל
31 בדצמבר 2019				
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
2.5	0.4	-	2.9	מזומנים ופקדונות בבנקים
21.2	-	-	21.2	מניות
				אגרות חוב:
29.6	10.6	-	40.2	ממשלתיות
*12.9	2.0	-	14.9	קונצרניות
66.2	13.0	-	79.2	סך הכל
-	-	11.7	11.7	אחר
66.2	13.0	11.7	90.9	סך הכל

*הוצג מחדש

הרכב השווי ההוגן של נכסי התכנית דווחו על ידי החברות המנהלות את נכסי התכנית וכן התבססו על המידע המפורסם באתרי משרד האוצר "גמל נט" ו"פנסיה נט". החלוקה לרמות של שווי הוגן מבוססת על הערכת ההנהלה בהתאם לדיווחי הקופות.

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4.2 השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2020

% מנכסי התכנית		יעד הקצאה	
31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
באחוזים			
3.2%	3.9%	2%	מזומנים ופקדונות בבנקים
23.0%	26.2%	26%	מניות
			אגרות חוב:
44.6%	42.7%	48%	ממשלתיות
16.3%	13.9%	21%	קונצרניות
87.1%	86.7%	97%	סך הכל
12.9%	13.3%	3%	אחר
100%	100%	100%	סך הכל

5. תזרימי מזומנים

5.1 הפקדות

תכניות פיצויים		תחזית	
הפקדות בפועל			
2019	2020	2021 ⁽¹⁾	
3.9	3.9	3.9	הפקדות

(1) אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתכניות פיצויים להטבה מוגדרת במהלך שנת הכספים הבאה.

5.2 הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד*

שנה	תכניות פיצויים	הטבות אחרות לאחר פרישה
2021	5.4	1.3
2022	1.4	0.8
2023	2.3	0.6
2024	2.6	0.8
2025	1.3	0.5
2026-2030	24.2	6.0
2031 ואילך	61.7	18.3
סך הכל	98.9	28.3

* בערכים לא מהוונים. לא כולל עלות שירות עתידית.

באור 21א: הון

א. הון המניות

הון המניות ליום 31 בדצמבר 2020 ו-2019 מורכב כדלקמן:

מספר המניות		מניות רגילות בנות 0.0001 ש"ח ערך נקוב כל אחת
רשום	מונפק ונפרע	
300,000,000	149,875,000	

ב. חלוקת דיבידנד

חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה להוראות הדין, לרבות הגבלות הנובעות מהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 331 בדבר חלוקת דיבידנדים על ידי תאגיד בנקאי. לדירקטוריון בנק מסד אין מדיניות לחלוקת דיבידנד. בשנת 2020 ו-2019 לא חולק דיבידנד.

ג. שטר הון

ביום 14 במאי 2008, עם העברת אחזקותיו של בנק הפועלים בבנק הבינלאומי העביר הבנק הבינלאומי לבנק סך של 9,635 אלפי ש"ח. בתמורה, הנפיק הבנק לבנק הבינלאומי הראשון לישראל שטר הון על סך 9,635 אלפי ש"ח. על פי תנאי השטר סכום הקרן אינו נושא ריבית ולא יהיה צמוד למדד. השטר ייפרע במועד בו תתקבל (אם תתקבל) החלטה לפירוק הבנק ולא יהיה ניתן לפדיון או לפירעון מוקדם. הזכויות לפי שטר ההון נדחות מפני כל התביעות של הנושים האחרים של הבנק. לא ייעשה שינוי כלשהו בשטר ההון אלא בהסכמה מראש ובכתב של המפקח על הבנקים.

באור 21ב: הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

א. הוראות באזל 3

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 211-201 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות. הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. החל מיום 1 בינואר 2020, תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 20%.

(1) יעד הלימות הון

יעד ההון נקבע בתהליך בחינת הנאותות השנתית (ICAAP), תהליך פנימי להערכת פרופיל הסיכון של הבנק והקצאת ההון הנדרשת בגינו. במסגרת התהליך בוצעה הקצאת הון משלימה בגין מוקדי סיכון שנכללו בנדבך הראשון וכן בגין מוקדי סיכון חדשים שזוהו אשר אינם נכללים בנדבך הראשון.

באור 221 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר יחסי הון מזעריים נדרש הבנק, בהיותו תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 9%, וביחס הון כולל מזערי של 12.5%.

לאור התפרצות נגיף הקורונה וכחלק מההתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין, פרסם הפיקוח על הבנקים, ביום 31 במרס 2020, הוראת שעה, הנוגעת לעדכון הוראה 201 אשר כוללת הפחתת דרישות ההון הרגולטוריות החלות על הבנקים בנקודת אחוז אחת, וזאת על מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי. דרישות הון אלה היו בתוקף למשך שישה חודשים, עם אפשרות הארכה לשישה חודשים נוספים. ביום 16 בספטמבר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לפיו הארכה הוראת השעה עד ליום 31 במרס 2021. ביום 7 במרס 2021, פרסם בנק ישראל טיוטה לתיקון ההוראה, לפיה תוארך תקופת הוראת השעה ביחס למרבית ההקלות בתקופה נוספת בת שישה חודשים, עד ליום 30 בספטמבר 2021. לאחר מכן, ככל שרלוונטי, יידרש הבנק להציג מתווה מדורג לצבירה מחודשת של ההון, ככל שנשחק, על פני שנתיים.

לאור האמור לעיל, דרישות ההון החלות על הבנק החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2020 הינם:

היחס המזערי הנדרש			
יחסי הון מזעריים	ביום 31 בדצמבר 2019	החל מ-31.3.20 עד 31.3.21	החל מ-1.4.21 עד 31.3.23
יחס הון עצמי רובד 1	9%	8%	הנמוך מבין: - יחס ההון של הבנק ביום 31.3.21.
יחס הון כולל	12.5%	11.5%	- יחס ההון המזערי של הבנק טרם תקופת הוראת השעה

יעדי ההון הפנימיים כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון במסגרת תהליך ה-ICAAP לנתוני 30 ביוני 2020, אשר אושר ביום 27 בדצמבר 2020, הינם כדלקמן:

- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ- 10.5% עד ליום 31 בדצמבר 2021, ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.65% עד ליום 31 בדצמבר 2021.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-7.0% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-10%.

באור 21 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(2) להלן נתונים בדבר נכסי הסיכון, הון הרגולטורי ויחס ההון המחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, בדבר "מדידה והלימות הון", ובהתאם להוראה 299 בדבר "ההון הפיקוחי-הוראות מעבר":

31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2020	(מבוקר)
		א. הון לצורך חישוב יחס ההון:
721.6	798.2	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
54.9	66.1	הון רובד 2, לאחר ניכויים
776.5	864.3	סך הכל הון כולל
		ב. יתרות משוקללות של נכסי סיכון
(1)4,848.2	(1)5,163.1	סיכון אשראי
7.0	5.5	סיכוי שוק
492.0	520.7	סיכון תפעולי
5,347.2	5,689.3	סה"כ יתרות משוקללות של נכסי סיכון
		ג. יחס ההון לרכיבי סיכון:
13.50%	14.03%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.52%	15.19%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.0%	8.0%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
12.5%	11.5%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

(1) מסך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 8.6 מיליוני ש"ח ב- 31.12.2020 ו- 5.1 מיליוני ש"ח ב- 31.12.19, בשל התאמות בגין תכנית ההתייעלות.

* הנתונים בבאור זה מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי". בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין מהלכי ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין מהלכי ההתייעלות), אשר פוחתות בהדרגה על פני תקופה של 5 שנים. לפרטים נוספים על ההתאמות בגין מהלכי ההתייעלות ראה 4 לעיל.

(3) רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2020	(מבוקר)
		א. הון עצמי רובד 1
726.2	804.3	הון
(9.6)	(9.6)	הבדלים בין הון לבין הון עצמי רובד 1
716.6	794.7	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
		התאמות פיקוחיות וניכויים:
5.0	3.5	סך התאמות בגין תכנית ההתייעלות- הון עצמי רובד 1
721.6	798.2	סך הכול הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
		ב. הון רובד 2
2.9	1.9	הון רובד 2: מכשירים לפני ניכויים
52.0	64.2	הון רובד 2: הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
54.9	66.1	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
54.9	66.1	סך הכול הון רובד 2
776.5	864.3	סך הכל הון כולל

באור 21 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(4) השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2020	
(מבוקר)	(מבוקר)	
		יחס ההון לרכיבי סיכון:
		יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, לפני השפעת התאמות בגין תכנית התייעלות
13.40%	13.96%	
0.10%	0.07%	השפעת התאמות בגין תכנית התייעלות
13.50%	14.03%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

(5) גורמים שיכולים להשפיע באופן מהותי על הלימות ההון של הבנק

רכיבי הון הנתונים לתגודתיות

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק נתון לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- שינוי בהיקף נכסי הסיכון של הבנק והניכויים מההון.
- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמותה, פרישה וכד'.

להלן ניתוח השפעת השינויים על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2020:

השפעת השינוי ב-100 מיליוני ש"ח	השפעת השינוי ב-1 מיליארד ש"ח בסך נכסי הסיכון
בהון עצמי רובד 1	
באחוזים	
1.76%	2.10%

(6) מהלכי התייעלות

ביום 12 בינואר 2016, הופץ מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל. לפי המכתב, דירקטוריון הבנק יתווה תכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאי המכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התכנית לתקופה של חמש שנים בקו ישר. ביום 14 בנובמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק את מהלכי התייעלות במסגרת תכנית רב-שנתית שעלותה הוערכה בכ- 3.5 מיליוני ש"ח (לפני השפעת המס). ללא ההקלה כאמור, יישום מהלכי התייעלות, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, היה מביא לקיטון של כ-0.01% ביחסי הלימות ההון. ביום 16 בדצמבר 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב אשר מאריך את תוקף הנחיות אלו עד ליום 31 בדצמבר 2021. הארכת התוקף מאפשרת לתאגידים הבנקאיים להרחיב את תכנית התייעלות בתחום כח האדם. הבנק הרחיב את תכנית התייעלות שלו אשר עלותה כ- 8.0 מיליוני ש"ח (לפני השפעת המס). במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2020, הבנק הרחיב את תכנית התייעלות שלו ב- 1.0 מיליוני ש"ח נוספים. ללא ההקלה כאמור, יישום מהלכי התייעלות, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, היה מביא לקיטון של כ-0.07% ביחסי הלימות ההון.

באור 21ב - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(7) יישום תקן חשבונאות בנושא חכירות

ביום 1 בינואר 2020, הבנק החל ליישם את ההוראות החדשות בנושא חכירות. יישום ההוראות החדשות הביא לירידה בשיעור ההון העצמי רובד 1 ובהון הכולל בשיעור של כ-0.12% וכ-0.13% בהתאמה, זאת כתוצאה משקלול נכסי הסיכון בגין נכסי זכות שימוש הנובעים מחכירות תפעוליות שהוכרו במאזן בשיעור של 100%.

ב. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף (להלן - "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד, וזאת לגבי כל תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (כולל את הבנק).

ביום 15 בנובמבר 2020, פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה), במסגרתה עודכנה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף. העדכון מקל את דרישת יחס המינוף בחצי נקודת האחוז, כך שעל הבנק לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד (במקום 5%), וזאת כתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מהיקף הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. ההקלה תהיה בתוקף עד ליום 31 במרס 2021, כאשר לאחר מכן ההקלה תחול ל-24 חודשים נוספים, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה, או יחס המינוף המינימלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם להוראה, הנמוך מביניהם.

ביום 7 במרס 2021, פרסם בנק ישראל טיוטה לתיקון ההוראה, לפיה תוארך תקופת הוראת השעה ביחס למרבית ההקלות בתקופה נוספת בת שישה חודשים, עד ליום 30 בספטמבר 2021.

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	ליום 31 בדצמבר 2020 (מבוקר)	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
721.6	798.2	הון רובד 1*
9,390.4	11,029.0	סך החשיפות*
באחוזים	באחוזים	
7.68%	7.24%	יחס המינוף
5%	5%	יחס המינוף המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

*להשפעת הוראת המעבר והשפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות, ראה סעיף א(4) לעיל.

יישום תקן חשבונאות בנושא חכירות

ביום 1 בינואר 2020, הבנק החל ליישם את ההוראות החדשות בנושא חכירות. יישום ההוראות החדשות הביא לירידה ביחס המינוף של הבנק בשיעור של 0.03%, זאת לאור גידול בסך החשיפות כתוצאה משקלול נכסי הסיכון בגין נכסי זכות שימוש הנובעים מחכירות תפעוליות שהוכרו במאזן בשיעור של 100%.

ג. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות נמדד על פי תרחיש קיצון אחיד המפורט בהוראה ולאופק של 30 ימים. היחס נועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה, כהגדרתם בהוראה, ונותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד אשר נמדדים בהתאם לתזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים. יחס כיסוי הנזילות ל-31.12.2020 עומד על 241% לעומת 213% בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ביחס כיסוי הנזילות נובע בעיקר מגידול בסך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה, בעקבות גידול באגרות חוב של ממשלת ישראל.

(מבוקר)		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020
		באחוזים	
יחס כיסוי הנזילות*		213%	241%
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש ע"י המפקח על בנקים		100%	100%

* במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות.

באור 22- התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

1) התקשרויות בגין חוזי שכירות לזמן ארוך*

השנה	2019
בשנה ראשונה	6.8
בשנה שניה	6.7
בשנה שלישית	5.8
בשנה רביעית	5.7
בשנה חמישית	5.3
מעל חמש שנים	25.2
	55.6

* למידע על חוזי שכירות לשנת 2020, ראה ביאור 15' בדבר בינים וציוד- מידע בגין חכירות.

2) הסכמים מהותיים

שירותי תפעול

בחודש דצמבר 2016 נחתם הסכם למתן שירותי מחשוב עם חברת מתף- מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן- "מתף"), חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. על פי ההסכם, שירותי המחשב הבנקאיים ללקוחות הבנק

באור 22: התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ניתנים באמצעות מתף. מתף נותנת שירותי מחשוב (פיתוח, תחזוקה, ציוד קווי נתונים ועוד), שיטות ותהליכים (נהלים, חוזרים ועוד) ותפעול (מסלקה דואר ועוד). שירותי המחשוב ניתנים לכל הבנקים בקבוצת הבינלאומי. מתף מספקת במסגרת ההתקשרות את שירותי המחשוב והתפעול בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. השירות כולל את כל שירותי המחשב, הן בתכנה והן בחומרה, עדכוני גרסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה ודווחים לציבור ולמפקח על הבנקים, תחזוקה וחיידוש הציוד בכל אתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרויקטים עתידיים. תקופת ההסכם הינה עד סיומו של מי מהצדדים בהודעה מוקדמת של 36 חודשים. עלות השירות כפי שנקבעה בהסכם תשולם על ידי הבנק לחברת מתף לפי חלק מהוצאותיה המיוחסות לו על פי חלקו בהיקף הפעילות בקבוצה ואת עלויות הסבת מערך המחשוב המיוחסות לו בהתאם לפריסה רב שנתית. בנוסף לשירותי מחשוב ותפעול של מתף מקבל הבנק שירותים בנקאיים נוספים הניתנים באמצעות הבנק הבינלאומי. החל מחודש ההסבה הבנק אינו משקיע ואינו מהווה השקעות בחומרה ובפיתוח. הוצאות המחשוב לחברת מתף לשנת 2020 היו בסך של 35.2 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 39.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מכרז החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה

ביום 10 במרס 2014 זכה הבנק במכרז של החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה, והפעלתו החל מיום 1 ביולי 2014. תקופת ההתקשרות הינה ל-5 שנים עד ליום 30 ביוני 2019, כאשר החשב הכללי האריך את ההסכם עד ל-30 ביוני 2021. במסגרת המכרז, הבנק הפקיד סך של 618 מיליוני ש"ח לחשבון מיוחד של החשב הכללי, אשר יוחזר לבנק בסוף תקופת ההסכם בתוספת הצמדה. במסגרת המכרז תועמדה לעובדי ההוראה הלוואות מחשבון החשב הכללי האמור, באמצעות הבנק. בנוסף, יעביר הבנק מענקים מותנים לסטודנטים להוראה מחשבון מיוחד של החשב הכללי בגבולות הקצאה מתקציב המדינה. המענק המותנה יהפוך למענק מלא רק בהתקיים קריטריונים שנקבעו על ידי משרד החינוך. במקרה של אי מימוש תנאי המענק, יהפוך המענק המותנה להלוואה לסטודנט, בתנאים שנקבעו על ידי החשב הכללי. בהתאם להסכם, הבנק יעביר את החזרי הקרן והריבית של ההלוואות לעובדי ההוראה ושל ההלוואות לסטודנטים לחשבונות החשב הכללי, בהתאם ללוחות הסילוקין של ההלוואות וללא קשר לגביה בפועל. במהלך הרבעון השני של שנת 2020 האריך החשב הכללי את תקופת ההסכם למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה עד ליום 30 ביוני 2021. הארכת ההסכם כאמור, הינה הארכת שניה, לאחר הארכת ההסכם שבוצעה לשנה נוספת אשר נסתיימה ביום 30 ביוני 2020.

ב. תביעות משפטיות

נגד הבנק קיימות תביעות שונות במהלך העסקים הרגיל. לדעת ההנהלה, בהסתמך על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים בגין כל התביעות, שלא תדחנה ולא תתבטלנה. סכום החשיפה של הבנק בגין תביעות תלויות שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, אינה קלושה ואשר לא בוצעה בגין הפרשה הינה כ- 0.5 מיליוני ש"ח.

ג. ביום 17 באוגוסט 2020 החליטה האסיפה הכללית של הבנק (לאחר אישור ועדת הביקורת והדירקטוריון של הבנק), לאשר מתן פטור לדירקטורים בבנק ולנושאי המשרה בו (כהגדרתם בחוק החברות התשנ"ט-1999, לרבות מבקר פנימי ומזכיר הבנק), מאחריות בשל הפרת חובת הזהירות כלפי הבנק וכן ניתנו התחייבויות לשיפוי לנושאי המשרה האמורים בגין חבות או הוצאה שיוטלו עליהם עקב פעולות שעשו בתוקף תפקידם הנ"ל בבנק, הכל בתנאים המפורטים בהתחייבות לשיפוי נושא משרה.

גובה התחייבות השיפוי לפי החלטה זו, לכל נושאי המשרה בבנק במצטבר, בגין מסכת אירועים אחת מן האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות, לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק, על פי הדוחות הכספיים האחרונים של הבנק שפורסמו סמוך לפני מתן השיפוי בפועל. בהתאם להחלטות, נתנו כתבי פטור והתחייבות שיפוי כאמור, לנושאי משרה בבנק.

באור 23: פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ההחלטה האמורה באה במקום החלטה קודמת משנת 2013 לפיה התחייב הבנק לשפות נושאי משרה כשסכום השיפוי שנקבע מכוח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי שנקבעו, לא עלה על 33% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפני מועד השיפוי בפועל. לגבי נושאי משרה מכהנים, ההסדר החדש יחול רק בגין מעשה או מחדל שאירעו לאחר מועד ההחלטה.

א. היקף הפעילות

31 בדצמבר 2020			(מבוקר)
נגזרים שאינם למסחר	נגזרים למסחר	סה"כ	
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים			
חוזי ריבית			
123.3	-	123.3	Swaps ⁽¹⁾
123.3	-	123.3	סך הכל
104.0	-	104.0	מזה: נגזרים מגדרים ⁽²⁾
חוזי מטבע חוץ			
-	43.9	43.9	חוזי FORWARD
-	0.7	0.7	אופציות שנכתבו
-	0.7	0.7	אופציות שנקנו
-	45.3	45.3	סך הכל
חוזים בגין מניות			
-	19.8	19.8	אופציות שנכתבו
-	19.8	19.8	אופציות שנקנו ⁽³⁾
-	39.6	39.6	סך הכל
123.3	84.9	208.2	סך הכל סכום נקוב

(1) מזה: Swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 123.3 מיליוני ש"ח.
(2) הבנק מבצע עסקאות הגנה באמצעות נגזרי החלפת ריבית (IRS) לצורך גידור שווי הוגן חשבונאי של אגרות חוב. עסקאות אלה מגדרות את סיכון הריבית הגלום באגרות חוב במט"ח בריבית קבועה בעלות מח"מ ארוך.
(3) מזה: נסחרים בבורסה בסך 19.8 מיליוני ש"ח.

באור 23: פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. היקף הפעילות (המשך)

31 בדצמבר 2019			(מבוקר)
סה"כ	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים			
<u>חוזי ריבית</u>			
106.6	-	106.6	Swaps ⁽¹⁾
106.6	-	106.6	סך הכל
86.5	-	86.5	מזה: נגזרים מגדרים ⁽²⁾
<u>חוזי מטבע חוץ</u>			
11.0	11.0	-	חוזי FORWARD
17.3	17.3	-	אופציות שנכתבו
17.1	17.1	-	אופציות שנקנו
45.4	45.4	-	סך הכל
<u>חוזים בגין מניות</u>			
10.6	10.6	-	אופציות שנכתבו
10.6	10.6	-	אופציות שנקנו ⁽³⁾
21.2	21.2	-	סך הכל
173.2	66.6	106.6	סך הכל סכום נקוב

(1) מזה: Swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 106.6 מיליוני ש"ח.

(2) הבנק מבצע עסקאות הגנה באמצעות נגזרי החלפת ריבית (IRS) לצורך גידור שווי הוגן חשבונאי של אגרות חוב. עסקאות אלה מגדרות את סיכון הריבית הגלום באגרות חוב במט"ח בריבית קבועה בעלות מח"מ ארוך.

(3) מזה: נסחרים בבורסה בסך 8.5 מיליוני ש"ח.

באור 23: פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. היקף הפעילות (המשך)

31 בדצמבר 2020						(מבוקר)
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סה"כ	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סה"כ	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים						
6.9	-	6.9	-	-	-	חוזי ריבית
6.1	-	6.1	-	-	-	מזה: נגזרים מגדרים
0.4	0.4	-	0.4	0.4	-	חוזי מטבע חוץ
-	-	-	-	-	-	חוזים בגין מניות
7.3	0.4	6.9	0.4	0.4	-	סה"כ נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו
7.3	0.4	6.9	0.4	0.4	-	יתרה מאזנית
31 בדצמבר 2019						(מבוקר)
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סה"כ	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סה"כ	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים						
4.0	-	4.0	-	-	-	חוזי ריבית
3.7	-	3.7	-	-	-	מזה: נגזרים מגדרים
0.6	0.6	-	0.4	0.4	-	חוזי מטבע חוץ
0.1	0.1	-	0.1	0.1	-	חוזים בגין מניות
4.7	0.7	4.0	0.5	0.5	-	סה"כ נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו ⁽¹⁾
4.7	0.7	4.0	0.5	0.5	-	יתרה מאזנית

(1) מזה: שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך הנמוך מ- 0.1 מיליוני ש"ח

באור 23: פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי

1. מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

כללי

הבנק חשוף לסיכוני שוק, לרבות סיכוני בסיס וסיכוני ריבית. סיכון הבסיס הוא סיכון קיים או עתידי להכנסות ולהון הבנק שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים לצרכן או בשערי החליפין של מטבעות חוץ עקב ההפרש בין שווי הנכסים לשווי ההתחייבויות. סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, כיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (או אף התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכוני בסיס וסיכוני ריבית, משתמש הבנק במכשירים נגזרים מסוג עסקאות פורוורד על מטבע חוץ ומדד המחירים לצרכן, אופציות על מטבע חוץ ועסקאות החלפת ריבית קבועה בריבית משתנה. לבנק יש נגזרים המיועדים וכשירים כגידורי שווי הוגן. אם נגזר אינו מיועד ליחס גידור כשיר, הנגזר נרשם לפי שווי הוגן ושינויים בשווי הוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד.

גידורי שווי הוגן

הבנק מייעד נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן. שינוי בשווי הוגן של נגזרים, המגדירים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי הוגן של הפריט המגודר, שניתן ליחס אותו לסיכון המגודר.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		(מבוקר)
2019	2020	
הכנסות (הוצאות) ריבית		
		1. השפעת חשבונאות של גידור שווי הוגן על הרווח (הפסד)
		רווח מגידורי שווי הוגן
		חוזי ריבית
		- פריטים מגודרים
3.3	2.2	- נגזרים מגדירים
(3.2)	(3.1)	

ליום 31 בדצמבר 2020				(מבוקר)
ליום 31 בדצמבר 2019		ליום 31 בדצמבר 2020		
התאמות שווי הוגן	הערך	התאמות שווי הוגן	הערך	
מצטבר שהגדילו (הקטינו) את הערך בספרים	בספרים של המגודר	מצטבר שהגדילו (הקטינו) את הערך בספרים	בספרים של המגודר	
יחסי גידור קיימים		יחסי גידור קיימים		
				2. פריטים מגודרים בגידור שווי הוגן
				אגרות חוב - המסווגים כזמינות למכירה
4.3	97.1	5.4	115.3	

באור 23: פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי (המשך)

(מבוקר)		לשנה שהסתיימו ביום	לשנה שהסתיימו ביום
		31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2019*
		רווח (הפסד) שהוכר בהוצאות מפעילות במכשירים נגזרים(1)	
3. השפעת נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים על דוח רווח והפסד			
נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים:			
חוזי ריבית	(0.7)	(0.7)	
חוזי מטבע חוץ	1.1	(0.8)	
חוזים בגין מניות	0.2	0.2	

*הוצג מחדש.

(1) נכלל בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה:

						(מבוקר)
31 בדצמבר 2019			31 בדצמבר 2020			
בנקים	אחרים	סה"כ	בנקים	אחרים	סה"כ	
-	0.4	0.5	0.4	0.1	0.5	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
2.2	0.2	2.2	2.4	2.0	2.2	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
2.2	0.6	2.7	0.6	2.1	2.8	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
7.3	-	4.7	7.3	4.6	0.1	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(1) ההפרש אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

ד. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף שנה:

(מבוקר)		עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	סה"כ
		עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	סה"כ
31 בדצמבר 2020						
<u>חוזי ריבית</u>		-	-	61.4	61.9	123.3
- אחר		31.9	13.4	-	-	45.3
<u>חוזי מטבע חוץ</u>		39.5	-	0.1	-	39.6
<u>חוזים בגין מניות</u>		71.4	13.4	61.5	61.9	208.2
סה"כ						
		עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	סה"כ
		עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	סה"כ
31 בדצמבר 2019 (מבוקר)						
סה"כ		43.4	23.2	60.9	45.7	173.2

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים

א. הגדרות

- **אנשים פרטיים** - יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להם חבות לבנק.
- **מגזר בנקאות פרטית** - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק על בסיס מאוחד (לרבות פקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני ש"ח.
- **משקי בית** - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- **עסק** - לקוח שאינו נכלל בהגדרת "אנשים פרטיים" ואינו גוף מוסדי או תאגיד בנקאי.
- **מחזור פעילות** - מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי.
- **עסק זעיר** - עסק שמחזור פעילותו קטן מ- 10 מיליוני ש"ח.
- **עסק קטן** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 10 מיליוני ש"ח וקטן מ- 50 מיליוני ש"ח.
- **עסק בינוני** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 50 מיליוני ש"ח וקטן מ- 250 מיליוני ש"ח.
- **עסק גדול** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 250 מיליוני ש"ח.
- **גופים מוסדיים** - כהגדרתם בחוק הסדרת העיסוק בביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות ולרבות קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

כאשר מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף הפעילות שלו, בעיקר בחשבונות עסקיים בתחום הנדלן, פעילות הלקוח העסקי סווגה לפי שווי הפעילות הצפוי מהפעילות הרלוונטית של הלקוח.

- **מגזר ניהול פיננסי** - כולל פעילות למסחר ופעילות ניהול נכסים והתחייבויות כהגדרתן בהוראות המפקח על הבנקים.

ב. העקרונות בחלוקת תוצאות הפעילות בין מגזרי הפעילות השונים:

- הכנסות ריבית נטו - כוללות את:
 - המרווח הפיננסי, הן בצד האשראי והן בצד הפקדונות, המחושב כפער בין הריבית המתקבלת או המשולמת לבין ממוצע מחירי הכסף של הבנק, הנגזרים ממשיך החיים התואם את תנאי האשראי או הפקדון במגזרי ההצמדה הרלוונטיים.
 - ריבית על ההון המשוקלל המיוחס למגזר (על בסיס נכסי הסיכון המשויכים לכל מגזר).
- הוצאות בגין הפסדי אשראי - לכל מגזר פעילות מיוחסות ההוצאות בגין הפסדי אשראי שנרשמו בגין לקוחותיו.
- הכנסות שאינן מריבית - לכל מגזר פעילות נזקפות ההכנסות מעמלות, הכנסות מימון שאינן מריבית וההכנסות האחרות, הנובעות מפעילות לקוחותיו.
- הוצאות תפעוליות - לכל מגזר פעילות מיוחסות ההוצאות הישירות בסניפי הבנק ובהנהלה המרכזית, הנובעות ממתן שירותים ללקוחות המגזר, וזאת, בהתבסס על תקן "מדד פעולה", המתרגם את הפעילות עם הלקוח לתשומות עבודה ולעלויות ישירות אחרות. יתר ההוצאות הישירות במטה, מועמסות על המגזר על בסיס פרמטרים ומפתחות העמסה המזוהים עם פעילות היחידה העסקית. ההוצאות העקיפות מועמסות על בסיס מפתחות העמסה קבועים.
- מסים על ההכנסה - ההפרשה למס על הרווח של כל מגזר, חושבה על פי שיעור המס הסטטוטורי, תוך ביצוע התאמות מסוימות הנובעות מהוצאות לא מוכרות וכיו"ב.
- תשואה להון - מבטאת את היחס שבין הרווח הנקי של כל אחד מהמגזרים לבין ההון המוקצה למגזר. ההון המוקצה למגזר כולל את ההון הנדרש בגין סיכוני אשראי ובגין הסיכון התפעולי.
- ג. שינוי סיווג - חלק מנתוני ההשוואה לתקופה המקבילה אשתקד טויבו בדוח זה, ובכלל זה טיוב בשיוך לקוחות למגזרים השונים.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020								(מבוקר)
פעילות ישראל								
סה"כ פעילות בישראל	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
242.4	13.3	-	2.1	11.1	20.7	-	195.3	הכנסות ריבית מחיצוניים
1.4	(10.3)	0.1	0.8	0.6	1.0	0.2	9.0	הוצאות (הכנסות) ריבית מחיצוניים
241.0	23.6	(0.1)	1.3	10.4	19.7	(0.2)	186.3	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:
-	(5.8)	0.2	0.7	(0.8)	(1.1)	0.6	6.2	מחיצוניים
241.0	17.8	0.1	2.0	9.6	18.6	0.4	192.5	בינמגזרי
83.7	0.2	0.2	2.7	3.8	13.2	1.9	61.7	סך הכנסות ריבית, נטו
324.7	18.0	0.3	4.7	13.4	31.8	2.3	254.2	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
21.8	-	-	-	2.2	3.6	-	16.0	סך הכנסות
182.0	1.8	0.3	3.0	4.4	14.5	0.9	157.1	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
120.9	16.2	-	1.7	6.8	13.7	1.4	81.1	סך הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
43.9	5.9	-	0.6	2.5	5.0	0.5	29.4	רווח (הפסד) לפני מיסים
77.0	10.3	-	1.1	4.3	8.7	0.9	51.7	הפרשה למסים על הרווח
9,430.0	4,500.9	0.3	93.5	318.2	558.2	1.3	3,957.6	רווח (הפסד) נקי
4,929.1	-	0.3	93.5	318.2	558.2	1.3	3,957.6	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
5,237.8	-	0.4	86.8	271.3	597.2	1.7	4,280.4	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
46.9	-	-	-	-	7.6	-	39.3	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
10.5	-	-	-	-	3.9	-	6.6	יתרת חובות פגומים
8,669.8	264.5	50.7	293.4	221.8	455.5	147.2	7,236.7	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
7,916.0	-	50.7	292.4	218.5	449.7	147.1	6,757.6	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
8,612.4	-	47.6	275.4	255.1	502.1	185.6	7,346.6	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
5,507.1	684.2	1.5	55.2	362.7	645.8	5.9	3,751.8	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
5,689.3	817.8	1.7	47.9	332.5	652.1	6.4	3,830.9	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
3,894.2	-	2.4	499.3	120.5	84.1	427.0	2,760.9	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
203.6	-	-	1.6	9.4	17.8	-	174.8	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)
19.6	-	0.1	0.4	0.2	0.8	0.4	17.7	פיצול הכנסות ריבית נטו:
17.8	17.8	-	-	-	-	-	-	- מרווח מפעילות מתן אשראי
241.0	17.8	0.1	2.0	9.6	18.6	0.4	192.5	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
								- אחר

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019								(מבוקר)
פעילות ישראל								
סה"כ פעילות בישראל	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
257.0	25.1	-	2.4	10.8	24.0	-	194.7	הכנסות ריבית מחיצוניים
11.2	(4.7)	0.3	1.0	0.7	0.9	0.1	12.9	הוצאות (הכנסות) ריבית מחיצוניים
								הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:
245.8	29.8	(0.3)	1.4	10.1	23.1	(0.1)	181.8	מחיצוניים
-	(10.7)	0.4	1.0	(0.3)	(1.1)	0.7	10.0	בינמגזרי
245.8	19.1	0.1	2.4	9.8	22.0	0.6	191.8	סך הכנסות ריבית, נטו
87.2	3.0	0.2	3.0	3.2	12.5	1.9	63.4	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
333.0	22.1	0.3	5.4	13.0	34.5	2.5	255.2	סך הכנסות
10.7	-	-	0.7	(1.2)	1.9	-	9.3	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
200.2	2.0	0.2	4.8	6.0	15.8	0.9	170.5	סך הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
122.1	20.1	0.1	(0.1)	8.2	16.8	1.6	75.4	רווח (הפסד) לפני מיסים
44.4	7.3	-	-	3.0	6.1	0.6	27.4	הפרשה למסים על הרווח
77.7	12.8	0.1	(0.1)	5.2	10.7	1.0	48.0	רווח (הפסד) נקי
8,257.9	3,466.8	0.1	90.7	280.9	559.2	1.4	3,858.8	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
4,791.1	-	0.1	90.7	280.9	559.2	1.4	3,858.8	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
5,116.2	-	0.9	92.7	295.7	591.9	1.4	4,133.6	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
42.7	-	-	-	0.2	10.7	-	31.8	יתרת חובות פגומים
10.3	-	-	-	4.0	-	-	6.3	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
7,568.9	258.8	60.6	270.4	257.8	419.7	117.3	6,184.3	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
6,806.3	-	60.6	269.3	254.4	412.8	117.1	5,692.1	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
6,961.9	-	70.8	249.6	259.8	408.4	119.2	5,854.1	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
5,180.5	514.6	1.2	44.4	317.1	665.3	3.1	3,634.8	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
5,347.2	514.1	2.7	55.3	339.7	682.6	6.1	3,746.7	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
3,996.8	-	2.1	481.5	95.7	103.9	446.0	2,867.6	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)
								פיצול הכנסות ריבית נטו:
201.4	-	-	1.8	9.0	20.4	-	170.2	- מרווח מפעילות מתן אשראי
25.3	-	0.1	0.6	0.8	1.6	0.6	21.6	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
19.1	19.1	-	-	-	-	-	-	- אחר
245.8	19.1	0.1	2.4	9.8	22.0	0.6	191.8	סך הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018							(מבוקר)
פעילות ישראל							
סה"כ פעילות בישראל	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית*
239.0	26.4	-	2.0	12.7	22.8	-	175.1
16.9	6.6	0.1	1.0	0.7	0.6	(0.1)	8.0
222.1	19.8	(0.1)	1.0	12.0	22.2	0.1	167.1
-	(4.2)	0.2	0.7	(0.2)	(0.9)	0.3	4.1
222.1	15.6	0.1	1.7	11.8	21.3	0.4	171.2
81.5	0.1	0.1	1.2	2.9	14.0	1.2	62.0
303.6	15.7	0.2	2.9	14.7	35.3	1.6	233.2
7.0	-	-	-	(2.0)	(0.5)	-	9.5
187.0	1.8	0.4	1.7	3.8	19.1	0.6	159.6
109.6	13.9	(0.2)	1.2	12.9	16.7	1.0	64.1
40.7	5.2	(0.1)	0.5	4.8	6.1	0.4	23.8
68.9	8.7	(0.1)	0.7	8.1	10.6	0.6	40.3
7,839.1	3,319.9	-	87.4	309.6	557.1	0.6	3,564.5
4,519.2	-	-	87.4	309.6	557.1	0.6	3,564.5
4,696.1	-	0.9	72.7	266.6	567.4	0.4	3,788.1
23.0	-	-	-	2.1	3.0	-	17.9
11.2	-	-	-	4.6	0.2	-	6.4
7,218.5	384.2	63.9	275.3	325.1	459.6	83.1	5,627.3
6,364.8	-	63.9	274.4	321.8	453.7	83.0	5,168.0
6,673.0	-	68.0	198.0	303.6	428.6	105.9	5,568.9
4,983.2	730.7	0.6	60.2	257.9	628.6	1.7	3,303.5
4,985.9	511.5	2.1	41.0	310.0	594.3	1.3	3,525.7
3,902.7	-	-	426.3	52.0	145.0	287.9	2,991.5
189.1	-	-	1.5	11.1	19.9	-	156.6
17.4	-	0.1	0.2	0.7	1.4	0.4	14.6
15.6	15.6	-	-	-	-	-	-
222.1	15.6	0.1	1.7	11.8	21.3	0.4	171.2

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים- משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020							(מבוקר)
מגזר בנקאות פרטית			מגזר משקי בית			סך הכל	
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	כרטיסי אשראי אחר	סך הכל משקי בית	כרטיסי אשראי אחר	סך הכל		
195.3	-	-	195.3	193.5	1.8		הכנסות ריבית מחיצוניים
9.2	0.2	0.2	9.0	9.0	-		הוצאות (הכנסות) ריבית מחיצוניים
							הכנסות ריבית, נטו:
186.1	(0.2)	(0.2)	186.3	184.5	1.8		מחיצוניים
6.8	0.6	0.6	6.2	6.2	-		בינמגזרי
192.9	0.4	0.4	192.5	190.7	1.8		הכנסות ריבית, נטו
63.6	1.9	1.9	61.7	51.6	10.1		הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
256.5	2.3	2.3	254.2	242.3	11.9		הכנסות
16.0	-	-	16.0	16.0	-		הוצאות בגין הפסדי אשראי
158.0	0.9	0.9	157.1	150.2	6.9		הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
82.5	1.4	1.4	81.1	76.1	5.0		רווח לפני מיסים
29.9	0.5	0.5	29.4	27.6	1.8		הפרשה למסים על הרווח
52.6	0.9	0.9	51.7	48.5	3.2		רווח נקי
3,958.9	1.3	1.2	3,957.6	3,409.2	548.4		יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
3,958.9	1.3	1.2	3,957.6	3,409.2	548.4		מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
4,282.1	1.7	1.7	4,280.4	3,710.2	570.2		יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
39.3	-	-	39.3	39.3	-		יתרת חובות פגומים
6.6	-	-	6.6	6.6	-		יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
7,383.9	147.2	147.1	7,236.7	6,757.6	479.1		יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾ ר
6,904.7	147.1	147.1	6,757.6	6,757.6	-		מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ⁽¹⁾
7,532.2	185.6	185.6	7,346.6	7,346.6	-		יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
3,757.7	5.9	4.2	3,751.8	2,700.9	1,050.9		יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(1),(2)}
3,837.3	6.4	6.4	3,830.9	2,754.3	1,076.6		יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
3,187.9	427.0	427.0	2,760.9	2,760.9	-		יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(1),(3)}
							פיצול הכנסות ריבית נטו
174.8	-	-	174.8	173.0	1.8		- מרווח מפעילות מתן אשראי
18.1	0.4	0.4	17.7	17.7	-		- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
-	-	-	-	-	-		- אחר
192.9	0.4	0.4	192.5	190.7	1.8		הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019							(מבוקר)
מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית			
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	כרטיסי אשראי	אחר	סך הכל משקי בית	כרטיסי אשראי	אחר	
194.7	-	-	-	194.7	192.9	1.8	הכנסות ריבית מחיצוניים
13.0	0.1	0.1	-	12.9	12.9	-	הוצאות (הכנסות) ריבית מחיצוניים
							הכנסות ריבית, נטו:
181.7	(0.1)	(0.1)	-	181.8	180.0	1.8	מחיצוניים
10.7	0.7	0.7	-	10.0	9.9	0.1	בינמגזרי
192.4	0.6	0.6	-	191.8	189.9	1.9	הכנסות ריבית, נטו
65.3	1.9	1.9	-	63.4	52.6	10.8	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
257.7	2.5	2.5	-	255.2	242.5	12.7	הכנסות
9.3	-	-	-	9.3	9.3	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
171.4	0.9	0.9	-	170.5	162.5	8.0	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
77.0	1.6	1.6	-	75.4	70.7	4.7	רווח לפני מיסים
28.0	0.6	0.6	-	27.4	25.7	1.7	הפרשה למסים על הרווח
49.0	1.0	1.0	-	48.0	45.0	3.0	רווח נקי
3,860.2	1.4	1.2	0.2	3,858.8	3,302.2	556.6	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
3,860.2	1.4	1.2	0.2	3,858.8	3,302.2	556.6	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
4,135.0	1.4	1.4	-	4,133.6	3,545.8	587.8	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
31.8	-	-	-	31.8	31.8	-	יתרת חובות פגומים
6.3	-	-	-	6.3	6.3	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
6,301.6	117.3	117.1	0.2	6,184.3	5,692.1	492.2	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)ר
5,809.2	117.3	117.1	-	5,692.1	5,692.1	-	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
5,973.3	119.2	119.2	-	5,854.1	5,854.1	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
3,637.9	3.1	2.4	0.7	3,634.8	2,595.3	1,039.5	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
3,752.8	6.1	4.4	1.7	3,746.7	2,695.2	1,051.5	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
3,313.6	446.0	446.0	-	2,867.6	2,867.6	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)
							פיצול הכנסות ריבית נטו
170.2	-	-	-	170.2	168.4	1.8	- מרווח מפעילות מתן אשראי
22.2	0.6	0.6	-	21.6	21.5	0.1	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
-	-	-	-	-	-	-	- אחר
192.4	0.6	0.6	-	191.8	189.9	1.9	הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים- משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018							(מבוקר)
מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית			
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	כרטיסי אשראי אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	
175.1	-	-	-	175.1	173.4	1.7	הכנסות ריבית מחיצוניים
7.9	(0.1)	(0.1)	-	8.0	8.0	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
							הכנסות ריבית, נטו:
167.2	(0.1)	(0.1)	-	167.1	165.4	1.7	מחיצוניים
4.4	0.3	0.3	-	4.1	4.1	-	בינמגזרי
171.6	0.4	0.4	-	171.2	169.5	1.7	הכנסות ריבית, נטו
63.2	1.2	1.2	-	62.0	50.5	11.5	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
234.8	1.6	1.6	-	233.2	220.0	13.2	הכנסות
9.5	-	-	-	9.5	9.5	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
160.2	0.6	0.6	-	159.6	151.5	8.1	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
65.1	1.0	1.0	-	64.1	59.0	5.1	רווח לפני מיסים
24.2	0.4	0.4	-	23.8	21.9	1.9	הפרשה למסים על הרווח
40.9	0.6	0.6	-	40.3	37.1	3.2	רווח נקי
3,565.1	0.6	0.5	0.1	3,564.5	3,037.9	526.6	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
3,565.1	0.6	0.5	0.1	3,564.5	3,037.9	526.6	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
3,788.5	0.4	0.4	-	3,788.1	3,248.8	539.3	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
17.9	-	-	-	17.9	17.9	-	יתרת חובות פגומים
6.4	-	-	-	6.4	6.4	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
5,710.4	83.1	83.0	0.1	5,627.3	5,168.0	459.3	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
5,251.0	83.0	83.0	-	5,168.0	5,168.0	-	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
5,674.8	105.9	105.9	-	5,568.9	5,568.9	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
3,305.2	1.7	1.6	0.1	3,303.5	2,371.4	932.1	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
3,527.0	1.3	1.2	0.1	3,525.7	2,502.2	1,023.5	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
3,279.4	287.9	287.9	-	2,991.5	2,991.5	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)
							פיצול הכנסות ריבית נטו
156.6	-	-	-	156.6	154.9	1.7	- מרווח מפעילות מתן אשראי
15.0	0.4	0.4	-	14.6	14.6	-	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
-	-	-	-	-	-	-	- אחר
171.6	0.4	0.4	-	171.2	169.5	1.7	הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020										(מבוקר)
מגזר עסקים קטנים וזעירים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים גדולים			סך הכל	
בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל		
5.9	14.8	20.7	1.0	10.0	11.0	-	2.1	2.1	33.8	הכנסות ריבית מחיצוניים
-	1.0	1.0	-	0.6	0.6	-	0.8	0.8	2.4	הוצאות ריבית מחיצוניים
5.9	13.8	19.7	1.0	9.4	10.4	-	1.3	1.3	31.4	הכנסות ריבית, נטו:
-	(1.1)	(1.1)	-	(0.8)	(0.8)	-	0.7	0.7	(1.2)	מחיצוניים
5.9	12.7	18.6	1.0	8.6	9.6	-	2.0	2.0	30.2	בינמגזרי
1.3	11.8	13.2	1.1	2.7	3.8	-	2.7	2.7	19.7	הכנסות ריבית, נטו
7.2	24.5	31.8	2.1	11.3	13.4	-	4.7	4.7	49.9	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
2.0	4.3	3.6	-	2.2	2.2	-	-	-	5.8	הכנסות
4.6	14.5	14.5	0.8	3.6	4.4	-	3.0	3.0	21.9	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
0.6	5.7	13.7	1.3	5.5	6.8	-	1.7	1.7	22.2	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
0.3	2.1	5.0	0.4	2.1	2.5	-	0.6	0.6	8.1	רווח (הפסד) לפני מיסים
0.3	3.6	8.7	0.9	3.4	4.3	-	1.1	1.1	14.1	הפרשה למסים על הרווח
287.5	270.7	558.2	34.0	284.2	318.2	0.5	93.0	93.5	969.9	רווח (הפסד) נקי
287.5	270.7	558.2	34.0	284.2	271.3	0.5	93.0	93.5	969.9	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
322.2	275.0	597.2	32.8	238.5	221.8	1.6	86.8	86.8	955.3	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
6.7	0.9	7.6	-	-	-	-	-	-	7.6	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
-	3.9	3.9	-	-	-	-	-	-	3.9	יתרת חובות פגומים
63.7	391.8	455.5	23.3	198.5	221.8	1.6	291.8	293.4	970.7	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
63.7	386.0	449.7	23.3	195.2	218.5	1.6	290.8	292.4	960.6	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
79.4	422.7	502.1	24.2	230.9	255.1	0.9	274.5	275.4	1,032.6	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
330.0	315.8	645.8	80.6	282.1	362.7	1.8	53.4	55.2	1,063.7	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
339.3	312.8	652.1	76.0	256.5	332.5	0.1	47.8	47.9	1,032.5	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
-	84.1	84.1	-	120.5	120.5	-	499.3	499.3	703.9	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
5.8	12.0	17.8	1.0	8.4	9.4	-	1.6	1.6	28.8	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)
0.1	0.7	0.8	-	0.2	0.2	-	0.4	0.4	1.4	פיצול הכנסות ריבית נטו
5.9	12.7	18.6	1.0	8.6	9.6	-	2.0	2.0	30.2	- מרווח מפעילות מתן אשראי
										- מרווח מפעילות קבלת פקדונות

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019										(מבוקר)
מגזר עסקים קטנים וזעירים										
מגזר עסקים בינוניים					מגזר עסקים גדולים					
בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל	אחר	סך הכל	אחר	סך הכל	
8.7	15.3	24.0	4.7	6.1	10.8	0.2	2.2	2.4	37.2	הכנסות ריבית מחיצוניים
-	0.9	0.9	-	0.7	0.7	-	1.0	1.0	2.6	הוצאות ריבית מחיצוניים
8.7	14.4	23.1	4.7	5.4	10.1	0.2	1.2	1.4	34.6	הכנסות ריבית, נטו:
-	(1.1)	(1.1)	-	(0.3)	(0.3)	-	1.0	1.0	(0.4)	מחיצוניים
8.7	13.3	22.0	4.7	5.1	9.8	0.2	2.2	2.4	34.2	בינמגזרי
1.8	10.7	12.5	1.2	2.0	3.2	0.1	2.9	3.0	18.7	הכנסות ריבית, נטו
10.5	24.0	34.5	5.9	7.1	13.0	0.3	5.1	5.4	52.9	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
1.6	0.3	1.9	-	(1.2)	(1.2)	-	0.7	0.7	1.4	הכנסות
2.5	13.3	15.8	0.9	5.1	6.0	0.1	4.7	4.8	26.6	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
6.4	10.4	16.8	5.0	3.2	8.2	0.2	(0.3)	(0.1)	24.9	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
2.3	3.8	6.1	1.8	1.2	3.0	0.1	(0.1)	-	9.1	רווח (הפסד) לפני מיסים
4.1	6.6	10.7	3.2	2.0	5.2	0.1	(0.2)	(0.1)	15.8	הפרשה למסים על הרווח
227.4	331.8	559.2	61.2	219.7	280.9	0.8	89.9	90.7	930.8	רווח (הפסד) נקי
227.4	331.8	559.2	61.2	219.7	280.9	0.8	89.9	90.7	930.8	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
251.9	340.0	591.9	67.6	228.1	295.7	0.5	92.2	92.7	980.3	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
7.9	2.8	10.7	-	0.2	0.2	-	-	-	10.9	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
-	-	-	-	4.0	4.0	-	-	-	4.0	יתרת חובות פגומים
59.2	360.5	419.7	19.2	238.6	257.8	5.0	265.4	270.4	947.9	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
59.2	353.6	412.8	19.2	235.2	254.4	5.0	264.3	269.3	936.5	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
49.8	358.6	408.4	27.4	232.4	259.8	2.3	247.3	249.6	917.8	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
275.3	390.0	665.3	72.0	245.1	317.1	5.1	39.3	44.4	1,026.8	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
305.8	376.8	682.6	92.0	247.7	339.7	3.2	52.1	55.3	1,077.6	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
-	103.9	103.9	-	95.7	95.7	-	481.5	481.5	681.1	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
										יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)
8.5	11.9	20.4	4.7	4.3	9.0	0.2	1.6	1.8	31.2	פיצול הכנסות ריבית נטו
0.2	1.4	1.6	-	0.8	0.8	-	0.6	0.6	3.0	- מרווח מפעילות מתן אשראי
8.7	13.3	22.0	4.7	5.1	9.8	0.2	2.2	2.4	34.2	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018										(מבוקר)
מגזר עסקים קטנים וזעירים										
מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים				
סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	
37.5	2.0	1.6	0.4	12.7	10.7	2.0	22.8	17.0	5.8	הכנסות ריבית מחיצוניים
2.3	1.0	1.0	-	0.7	0.7	-	0.6	0.6	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
										הכנסות ריבית, נטו:
35.2	1.0	0.6	0.4	12.0	10.0	2.0	22.2	16.4	5.8	מחיצוניים
0.4	(0.7)	(0.7)	-	0.2	0.2	-	0.9	0.9	-	בינמגזרי
34.8	1.7	1.3	0.4	11.8	9.8	2.0	21.3	15.5	5.8	הכנסות ריבית, נטו
18.1	1.2	0.9	0.3	2.9	2.1	0.8	14.0	11.8	2.2	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
52.9	2.9	2.2	0.7	14.7	11.9	2.8	35.3	27.3	8.0	הכנסות
(2.5)	-	-	-	(2.0)	(2.0)	-	(0.5)	(1.2)	0.7	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
24.6	1.7	1.6	0.1	3.8	3.2	0.6	19.1	16.3	2.8	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
30.8	1.2	0.6	0.6	12.9	10.7	2.2	16.7	12.2	4.5	רווח (הפסד) לפני מיסים
11.4	0.5	0.3	0.2	4.8	4.0	0.8	6.1	4.4	1.7	הפרשה למסים על הרווח
19.4	0.7	0.3	0.4	8.1	6.7	1.4	10.6	7.8	2.8	רווח (הפסד) נקי
954.1	87.4	76.1	11.3	309.6	239.0	70.6	557.1	369.3	187.8	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
954.1	87.4	76.1	11.3	309.6	239.0	70.6	557.1	369.3	187.8	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
906.7	72.7	71.1	1.6	266.6	193.0	73.6	567.4	379.2	188.2	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
5.1	-	-	-	2.1	2.1	-	3.0	3.0	-	יתרת חובות פגומים
4.8	-	-	-	4.6	4.6	-	0.2	0.2	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
1,060.0	275.3	209.7	65.6	325.1	307.3	17.8	459.6	405.2	54.4	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
1,049.9	274.4	208.8	65.6	321.8	304.0	17.8	453.7	399.3	54.4	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
930.2	198.0	190.1	7.9	303.6	283.8	19.8	428.6	370.1	58.5	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
946.7	60.2	45.9	14.3	257.9	228.0	29.9	628.6	374.0	254.6	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
945.3	41.0	35.7	5.3	310.0	245.0	65.0	594.3	372.4	221.9	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
623.3	426.3	426.3	-	52.0	52.0	-	145.0	145.0	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)
										פיצול הכנסות ריבית נטו
32.5	1.5	1.1	0.4	11.1	9.1	2.0	19.9	14.3	5.6	- מרווח מפעילות מתן אשראי
2.3	0.2	0.2	-	0.7	0.7	-	1.4	1.2	0.2	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
34.8	1.7	1.3	0.4	11.8	9.8	2.0	21.3	15.5	5.8	הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מגזר ניהול פיננסי- פעילות בישראל **

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			(מבוקר)
2018	2019	2020	
פעילות ניהול נכסים והתחייבויות			
26.4	25.1	13.3	הכנסות ריבית מחיצוניים
6.6	(4.7)	(10.3)	הוצאות (הכנסות) ריבית מחיצוניים
			הכנסות ריבית, נטו:
19.8	29.8	23.6	מחיצוניים
(4.2)	(10.7)	(5.8)	בינמגזרי
15.6	19.1	17.8	הכנסות ריבית, נטו
0.1	3.0	0.2	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
15.7	22.1	18.0	סך הכנסות
1.8	2.0	1.8	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
13.9	20.1	16.2	רווח לפני מיסים
5.2	7.3	5.9	הפרשה למסים על הרווח
8.7	12.8	10.3	רווח נקי
3,319.9	3,466.8	4,500.9	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
384.2	258.8	264.5	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
730.7	514.6	684.2	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
511.5	514.1	817.8	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
			מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית:
-	0.4	(1.1)	הפרשי שער, נטו
(0.9)	0.1	(1.3)	הפרשי מדד, נטו
16.5	19.0	19.1	חשיפת ריבית, נטו
15.6	19.5	16.7	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית, לפי בסיס צבירה
0.6	3.7	0.7	רווחים ממכירה של אגרות חוב
(1.2)	(1.1)	0.6	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
0.7	-	-	הכנסות אחרות שאינן מריבית
15.7	22.1	18.0	סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות מימון שאינן מריבית

** בשנת הדיווח לא הייתה פעילות למסחר מהותית וכן לא הייתה פעילות בהשקעות ריאליות.

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון- כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(3) נכסים בניהול- קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

באור 224: מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. כללי

- הבנק נותן מידע לגבי כל מגזר פעילות אשר מתקיימים בו שלושת התנאים הבאים:
- (1) עוסק בפעילויות עסקיות אשר מהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות.
 - (2) תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים למגזר והערכת ביצועיו.
 - (3) קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.
- בסיס המידע למגזרי פעילות, כפי שנקבע בהוראה, נשען על "גישת ההנהלה", דהיינו נקודת המוצא הינה המידע המשמש לדיווח הפנימי להנהלה ולדירקטוריון, על פיו מתקבלות ההחלטות התפעוליות השוטפות והתחזיות לגבי הביצועים בעתיד.
- ההוראה קובעת, בנוסף, את דרישות הגילוי ואת אופן הצגת התוצאות הכספיות של המגזרים.
- בהתאם להוראה נקבעו מגזרי הפעילות בני הדיווח כדלקמן.
- מגזר בנקאי - המגזר מתחלק למגזר משקי בית, מגזר בנקאות פרטית ומגזר עסקי. המגזרים עוסקים במתן שירותים בנקאיים ובתיווך פיננסי.
 - מגזר ניהול פיננסי - מגזר הכולל את הפעילות בנוסטרו של הבנק ובגזרים פיננסיים.

ב. מידע על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					(מבוקר)
מגזר משקי בית	מגזר בנקאות פרטית	מגזר מסחרי/ עסקי	מגזר ניהול פיננסי	סה"כ מאוחד	
הכנסות ריבית נטו:					
183.6	9.1	30.5	17.8	241.0	מחיצוניים
הכנסות מימון שאינן מריבית:					
45.7	26.7	11.1	0.2	83.7	מחיצוניים
229.3	35.8	41.6	18.0	324.7	סך הכנסות
16.0	-	5.8	-	21.8	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
137.5	20.7	22.0	1.8	182.0	הוצאות תפעוליות ואחרות
75.8	15.1	13.8	16.2	120.9	רווח לפני מיסים
27.5	5.5	5.0	5.9	43.9	הפרשה למיסים על הרווח
48.3	9.6	8.8	10.3	77.0	רווח נקי
3,913.6	113.4	902.1	4,433.9	9,363.0	יתרה ממוצעת של נכסים*
4,160.8	114.1	879.1	-	5,165.2	אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
5,675.5	2,213.4	708.9	-	8,612.4	פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

*יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת חודש.

באור 224: מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019					(מבוקר)
מגזר משקי בית**	מגזר בנקאות פרטית**	מגזר מסחרי/ עסקי**	מגזר ניהול פיננסי	סה"כ מאוחד	
182.7	11.4	32.6	19.1	245.8	הכנסות ריבית נטו:
					מחיצוניים
46.7	25.2	12.3	3.0	87.2	הכנסות מימון שאינן מריבית:
					מחיצוניים
229.4	36.6	44.9	22.1	333.0	סך הכנסות
9.3	-	1.4	-	10.7	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
142.8	28.9	26.5	2.0	200.2	הוצאות תפעוליות ואחרות
77.3	7.7	17.0	20.1	122.1	רווח לפני מיסים
28.1	2.8	6.2	7.3	44.4	הפרשה למיסים על הרווח
49.2	4.9	10.8	12.8	77.7	רווח נקי
3,766.2	123.3	901.6	3,408.9	8,200.0	יתרה ממוצעת של נכסים*
4,073.1	121.5	921.6	-	5,116.2	אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
4,519.0	1,760.6	682.4	-	6,962.0	פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018					(מבוקר)
מגזר משקי בית	מגזר בנקאות פרטית	מגזר מסחרי/ עסקי	מגזר ניהול פיננסי	סה"כ מאוחד	
163.8	9.7	33.0	15.6	222.1	הכנסות ריבית נטו:
					מחיצוניים
40.8	27.0	13.6	0.1	81.5	הכנסות מימון שאינן מריבית:
					מחיצוניים
204.6	36.7	46.6	15.7	303.6	סך הכנסות
9.5	-	(2.5)	-	7.0	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
130.4	30.0	24.8	1.8	187.0	הוצאות תפעוליות ואחרות
64.7	6.7	24.3	13.9	109.6	רווח לפני מיסים
24.0	2.5	9.0	5.2	40.7	הפרשה למיסים על הרווח
40.7	4.2	15.3	8.7	68.9	רווח נקי
3,351.5	144.3	1,023.4	3,259.8	7,779.0	יתרה ממוצעת של נכסים*
3,553.9	146.7	995.5	-	4,696.1	אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
4,099.1	1,836.3	737.6	-	6,673.0	פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

*יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת חודש.

** סווג מחדש.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים

2019			2020		
הפרשה להפסדי אשראי			הפרשה להפסדי אשראי		
אשראי לציבור			אשראי לציבור		
מסחרי	פרטי אחר	סך הכל	מסחרי	פרטי אחר	סך הכל
12.9	41.2	54.1	15.0	44.8	59.8
1.3	9.3	10.6	4.6	15.8	20.4
(1.6)	(13.3)	(14.9)	(3.9)	(15.4)	(19.3)
2.4	7.6	10.0	1.8	9.9	11.7
0.8	(5.7)	(4.9)	(2.1)	(5.5)	(7.6)
15.0	44.8	59.8	17.5	55.1	72.6
0.9	1.5	2.4	1.0	1.5	2.5
0.1	-	0.1	1.2	0.2	1.4
1.0	1.5	2.5	2.2	1.7	3.9
16.0	46.3	62.3	19.7	56.8	76.5

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
מחיקות חשבונאיות
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים
קודמות
מחיקות חשבונאיות נטו

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

יתרת הפרשה לתחילת שנה
גידול (קיטון) בהפרשה

יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

סה"כ הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות (1) ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2018		
הפרשה להפסדי אשראי		
אשראי לציבור		
מסחרי	פרטי	אחר סך הכל
21.6	36.5	58.1
(2.8)	9.4	6.6
(8.5)	(12.0)	(20.5)
2.6	7.3	9.9
(5.9)	(4.7)	(10.6)
12.9	41.2	54.1
1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות		
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה		
הוצאות בגין הפסדי אשראי		
מחיקות חשבונאיות		
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		
מחיקות חשבונאיות נטו		
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה		
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים		
יתרת הפרשה לתחילת שנה		
גידול (קיטון) בהפרשה		
יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים		
סה"כ הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים		

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

2020				
הפרשה להפסדי אשראי				
אשראי לציבור				
מסחרי	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
856.6	39.3	895.9	3,211.9	4,107.8
99.1	4,242.8	4,341.9	-	4,341.9
955.7	4,282.1	5,237.8	3,211.9	8,449.7
16.6	7.6	24.2	-	24.2
0.9	47.5	48.4	-	48.4
17.5	55.1	72.6	-	72.6

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾, ועל החובות⁽¹⁾ בגינם היא חושבה:

יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾

שנבדקו על בסיס פרטני

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל חובות⁽¹⁾

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾

שנבדקו על בסיס פרטני

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות (1) ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2019				
הפרשה להפסדי אשראי				
אשראי לציבור				
מסחרי	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
869.0	31.8	900.8	2,077.9	2,978.7
112.2	4,103.2	4,215.4	-	4,215.4
981.2	4,135.0	5,116.2	2,077.9	7,194.1
14.3	5.3	19.6	-	19.6
0.7	39.5	40.2	-	40.2
15.0	44.8	59.8	-	59.8

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות(1), ועל החובות(1) בגינם היא חושבה:

יתרת חוב רשומה של חובות(1)

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל חובות(1)

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות(1)

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

ב. חובות (1)

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2020					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים (2)			
בפיגור של 30 ימים או יותר (4)	בפיגור של 89 ימים (5)	סך הכל	לא פגומים	פגומים (3)	לא בעייתיים
-	-	227.3	6.8	-	220.5
-	-	127.7	-	-	127.7
-	-	88.0	-	-	88.0
3.9	-	512.7	0.8	17.7	494.2
3.9	-	955.7	7.6	17.7	930.4
6.6	6.0	4,282.1	39.3	25.0	4,217.8
10.5	6.0	5,237.8	46.9	42.7	5,148.2
-	-	2,591.3	-	-	2,591.3
-	-	620.6	-	-	620.6
10.5	6.0	8,449.7	46.9	42.7	8,360.1

פעילות לווים בישראל

ציבורי-מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי

בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן

שרותים פיננסיים

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל ציבור - פעילות בישראל

בנקים בישראל

ממשלת ישראל

סך הכל פעילויות בישראל

ראה הערות בעמוד הבא

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1)

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2019					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים (2)			
בפיגור של 90 ימים או יותר (4)	בפיגור של 30 ועד 89 ימים (5)	לא פגומים	פגומים (3)	סך הכל	לא בעייתיים
-	-	-	7.9	190.7	182.8
-	-	-	-	129.3	129.3
-	-	-	-	65.6	65.6
4.0	-	22.7	3.0	595.6	569.9
4.0	-	22.7	10.9	981.2	947.6
6.3	7.5	20.9	31.8	4,135.0	4,082.3
10.3	7.5	43.6	42.7	5,116.2	5,029.9
-	-	-	-	1,453.6	1,453.6
-	-	-	-	624.3	624.3
10.3	7.5	43.6	42.7	7,194.1	7,107.8

פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי

בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן

שרותים פיננסיים

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל ציבור - פעילות בישראל

בנקים בישראל

ממשלת ישראל

סך הכל פעילויות בישראל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית, למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי - ראה באור 25.ב.ג. הלן.

(4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.

(5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 6.0 מיליוני ש"ח (31.12.2019 - 7.5 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מדיניות ניהול סיכון האשראי בבנק מגדירה סממנים עיקריים לבחינת איכות האשראי, ביניהם מצב הפיגור, דירוג הלקוח, מצב הבטחונות ועוד. מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל. חובות המוערכים על בסיס פרטני, מועברים לטיפול כחובות פגומים לאחר 90 ימי פיגור. בנוסף, חובות בארגון מחדש של חוב בעייתי, מועברים לטיפול כחובות פגומים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של החוב עד לגובה הביטחון. יצוין כי לאור הנחיות בנק ישראל מיום 21 באפריל 2020 וכחלק מהמאמצים לסייע ללווים בקשיים, הסדרי חוב שבוצעו עקב אירוע הקורונה בכדי לייצב לווים שאינם בפיגור שבמסגרתם שונו תנאי החוב ובפרט נדחו מועדי התשלום המקוריים, לא הובאו בחשבון בקביעת סטטוס הפיגור או סיווג החוב.

למידע נוסף בנוגע ליתרת התשלומים שנדחו בפועל, ראה באור 1.1 בדבר השפעות התפשטות נגיף הקורונה.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות ⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 בדצמבר 2020					פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית	
17.3	6.8	1.6	3.7	5.2	בינוי ונדל"ן - בינוי
5.3	0.8	0.1	0.4	0.7	מסחרי - אחר
22.6	7.6	1.7	4.1	5.9	סך הכל מסחרי
51.4	39.3	7.1	7.5	32.2	אנשים פרטיים - אחר
74.0	46.9	8.8	11.6	38.1	סך הכל פעילויות בישראל *
					* מזה:
	46.9	8.8	11.6	38.1	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	35.9	8.6	5.7	27.3	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) אשראי לציבור יתרת חוב רשומה.

(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2019					פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת (2) חובות פגומים	יתרת (2) חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית (3)	יתרת הפרשה פרטנית (3)	יתרת (2) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית	
17.9	7.9	-	2.9	7.9	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	-	-	-	שרותים פיננסיים
7.5	3.0	0.2	2.0	2.8	מסחרי - אחר
25.4	10.9	0.2	4.9	10.7	סך הכל מסחרי
42.0	31.8	6.3	5.1	25.5	אנשים פרטיים - אחר
67.4	42.7	6.5	10.0	36.2	סך הכל פעילויות בישראל *
					* מזה:
	42.7	6.5	10.0	36.2	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	32.8	6.3	6.3	26.5	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) אשראי לציבור יתרת חוב רשומה.

(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

2020			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
מזה: גרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו (3)	יתרה ממוצעת של חובות פגומים (2)	
-	-	7.3	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.1	0.1	2.1	מסחרי- אחר
0.1	0.1	9.4	סך הכל מסחרי
0.1	0.1	37.0	אנשים פרטיים - אחר
0.2	0.2 (4)	46.4	סך הכל פעילות בישראל

ראה הערות בעמוד הבא

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות ⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

2019			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	
-	-	3.1	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.1	0.1	3.8	מסחרי- אחר
0.1	0.1	6.9	סך הכל מסחרי
0.2	0.2	23.7	אנשים פרטיים - אחר
0.3	0.3 (4)	30.6	סך הכל פעילות בישראל

2018			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	
0.1	0.1	6.0	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.5	0.5	4.1	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
0.1	0.1	11.5	מסחרי- אחר
0.7	0.7	21.6	סך הכל מסחרי
0.2	0.2	15.7	אנשים פרטיים - אחר
0.9	0.9 (4)	37.3	סך הכל פעילות בישראל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(4) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות ריבית בסך של 2.3, 1.7, 2.0 מיליוני ש"ח בשנים 2019 ו-2018, בהתאמה.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

31 בדצמבר 2020			בלתי מבוקר
יתרת חוב רשומה			
סך הכל (3)	צובר (2), לא בפיגור	שאינו צובר הכנסות ריבית	פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
4.6	-	4.6	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.5	-	0.5	מסחרי - אחר
5.1	-	5.1	סך הכל מסחרי
30.8	7.2	23.6	אנשים פרטיים - אחר
35.9	7.2	28.7	סך הכל פעילויות בישראל

31 בדצמבר 2019			בלתי מבוקר
יתרת חוב רשומה			
סך הכל (3)	צובר (2), לא בפיגור	שאינו צובר הכנסות ריבית	פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
3.7	-	3.7	בינוי ונדל"ן - בינוי
2.5	-	2.5	מסחרי - אחר
6.2	-	6.2	סך הכל מסחרי
26.6	5.2	21.4	אנשים פרטיים - אחר
32.8	5.2	27.6	סך הכל פעילויות בישראל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) צובר הכנסות ריבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח			
2020			
יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מס' חוזים	פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
1.6	2.1	2	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.5	0.5	5	מסחרי - אחר
2.1	2.6	7	סך הכל מסחרי
17.6	20.4	392	אנשים פרטיים - אחר
19.7	23.0	399	סך הכל פעילויות בישראל

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
2019			
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	בינוי ונדלן- בינוי
4	3.8	3.7	מסחרי אחר
10	3.5	3.2	סך הכל מסחרי
14	7.3	6.9	אנשים פרטיים - אחר
426	20.2	18.7	סך הכל פעילויות בישראל
440	27.5	25.6	

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
2018			
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	מסחרי אחר
7	22.6	22.5	סך הכל מסחרי
7	22.6	22.5	אנשים פרטיים - אחר
245	12.4	10.7	סך הכל פעילויות בישראל
252	35.0	33.2	

ארגונים מחדש שכשלו (2)						פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
2018		2019		2020		
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
1	-	-	-	-	-	
-	-	2	0.1	1	0.1	סך הכל מסחרי
1	-	2	0.1	1	0.1	
36	0.9	58	1.7	35	1.0	סך הכל פעילות בישראל
37	0.9	60	1.8	36	1.1	

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה

31 בדצמבר 2019			31 בדצמבר 2020			תקרת האשראי (באלפי ש"ח)
סיכון אשראי חוץ-מאזני (1),(3)	אשראי (1)	מספר לווים (2)	סיכון אשראי חוץ-מאזני (1),(3)	אשראי (1)	מספר לווים (2)	
258.1	97.5	66,005	253.9	95.3	66,435	אשראי ללווה עד 10
131.5	52.8	12,295	131.3	50.5	12,133	אשראי ללווה מעל-10 עד 20
276.3	199.9	15,919	292.1	187.1	15,989	אשראי ללווה מעל-20 עד 40
503.9	611.2	19,268	528.9	605.0	19,632	אשראי ללווה מעל-40 עד 80
459.8	1,428.0	17,094	498.0	1,476.2	17,809	אשראי ללווה מעל-80 עד 150
264.8	1,613.5	9,500	299.1	1,701.5	10,065	אשראי ללווה מעל-150 עד 300
34.3	222.4	719	40.1	253.4	832	אשראי ללווה מעל-300 עד 600
7.7	26.8	41	8.4	31.8	47	אשראי ללווה מעל-600 עד 1,200
6.8	42.7	32	5.5	31.5	24	אשראי ללווה מעל-1,200 עד 2,000
11.3	127.7	48	22.8	121.1	48	אשראי ללווה מעל-2,000 עד 4,000
42.5	174.2	39	25.5	133.5	30	אשראי ללווה מעל-4,000 עד 8,000
77.7	292.8	33	62.6	308.2	31	אשראי ללווה מעל-8,000 עד 20,000
66.0	218.4	11	62.7	247.2	13	אשראי ללווה מעל-20,000 עד 40,000 (4)
38.5	13.6	1	-	-	-	אשראי ללווה מעל-40,000 עד 52,151 (4)
2,179.2	5,121.5	141,005	2,230.9	5,242.3	143,088	סך הכל

(1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה.

(2) מספר הלווים לפי סך הכל אשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של הלווה.

(4) ביום 31 בדצמבר 2020 תקרת האשראי במדרגה העליונה הינה 36,925 אלפי ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2019 52,151 אלפי ש"ח).

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. מכשירים פיננסיים חוץ - מאזניים

31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי		יתרות החוזים (1)		
				עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:
-	-	1.7	3.4	אשראי תעודות
0.9	1.4	281.5	258.4	ערביות להבטחת אשראי
0.1	0.2	33.2	70.8	ערביות לרוכשי דירות
0.6	1.1	125.3	111.0	ערביות והתחייבויות אחרות
-	-	0.4	0.1	מסגרות לפעולות למכשירים נגזרים שלא נוצלו
0.3	0.4	923.8	970.2	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
0.5	0.7	768.5	872.1	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
0.1	0.1	57.8	21.6	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
-	-	37.5	16.6	התחייבות להוצאות ערביות
2.5	3.9	2,229.7	2,324.2	סך הכל

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.
(2) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה.

ה. ערביות

1. כללי

הבנק מספק מגוון רחב של ערביות ושיפויים עבור לקוחותיו על מנת לשפר את יכולת האשראי שלהם ולאפשר להם להשלים מגוון רחב של עסקאות. בעבור חוזים מסוימים, אשר עונים להגדרת ערבות, הבנק מכיר במועד ההכרה לראשונה, בהתחייבות בגובה השווי ההוגן של המחויבות בנין הערבות בעת הנפקת הערבות. הסכום המקסימלי של התשלומים העתידיים הפוטנציאליים נקבע בהתאם לסכום הנקוב של הערביות, מבלי לקחת בחשבון החזרים אפשריים או בטוחות מוחזקות או משועבדות.

ליום 31 בדצמבר 2020 סך העלות המופחתת של ההתחייבויות הקשורות לערביות כמפורט בטבלאות מטה, הינה בסך של כ- 1.2 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019 סך של כ- 1.1 מיליוני ש"ח). העלות המופחתת של הערביות הפיננסיות והביצוע כלולה בסעיף "התחייבויות אחרות".

ליום 31 בדצמבר 2020					
הסכום המקסימלי של תשלומים עתידיים פוטנציאליים					
מבוקר	פקיעה בעוד שנה או פחות	פקיעה בין שנה ועד שלוש שנים	פקיעה מעל שלוש עד חמש שנים	סך הכל	יתרה בספרים
ערביות להבטחת אשראי	126.1	129.6	2.7	258.4	0.2
ערביות לרוכשי דירות	-	-	70.8	70.8	0.4
ערביות והתחייבויות אחרות	87.8	6.9	19.7	114.4	0.6
התחייבויות להוצאת ערביות	16.6	-	-	16.6	-
סך הכל ערביות	230.5	136.5	93.2	460.2	1.2

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ה. ערבויות (המשך)

1. כללי (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019					
הסכום המקסימלי של תשלומים עתידיים פוטנציאליים					
מבוקר	פקיעה בעוד שנה או פחות	פקיעה בין שנה ועד שלוש שנים	פקיעה מעל שלוש עד חמש שנים	סך הכל	יתרה בספרים
ערבויות להבטחת אשראי	119.5	160.9	1.1	281.5	0.2
ערבויות לרוכשי דירות	-	-	33.2	33.2	0.2
ערבויות והתחייבויות אחרות	96.3	14.6	16.1	127.0	0.7
התחייבויות להוצאת ערבויות	32.1	5.4	-	37.5	-
סך הכל ערבויות	247.9	180.9	50.4	479.2	1.1

2. הערכת סיכון הערבות

ליום 31 בדצמבר 2020					
הסכום המקסימלי של תשלומים עתידיים פוטנציאליים					
מבוקר	מדורגות בדירוג השקעה	מדורגות שלא בדירוג השקעה	לא מדורגות	סך הכל	
ערבויות להבטחת אשראי	256.6	1.7	0.1	258.4	
ערבויות לרוכשי דירות	70.8	-	-	70.8	
ערבויות והתחייבויות אחרות	107.9	5.5	1.0	114.4	
התחייבויות להוצאת ערבויות	16.6	-	-	16.6	
סך הכל ערבויות	451.9	7.2	1.1	460.2	

ליום 31 בדצמבר 2019					
הסכום המקסימלי של תשלומים עתידיים פוטנציאליים					
מבוקר	מדורגות בדירוג השקעה	מדורגות שלא בדירוג השקעה	לא מדורגות	סך הכל	
ערבויות להבטחת אשראי	279.7	1.8	-	281.5	
ערבויות לרוכשי דירות	33.2	-	-	33.2	
ערבויות והתחייבויות אחרות	119.9	5.7	1.4	127.0	
התחייבויות להוצאת ערבויות	37.5	-	-	37.5	
סך הכל ערבויות	470.3	7.5	1.4	479.2	

באור 26: נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2020 (מבוקר)	מטבע ישראלי		מטבע חוץ ⁽¹⁾			פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	סך הכל	
	לא צמוד	צמוד למדד המחירים	דולר	אירו	אחר			
נכסים								
מזומנים ופקדונות בבנקים	3,230.0	290.2	234.8	46.4	14.4	-	3,815.8	
ניירות ערך	484.2	4.7	30.8	105.6	-	-	625.3	
אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾	5,020.8	133.3	3.5	7.6	-	-	5,165.2	
אשראי לממשלה	-	620.6	-	-	-	-	620.6	
בניינים וציוד	-	-	-	-	-	25.4	25.4	
נכסים בגין מכשירים נגזרים	0.4	-	-	-	-	-	0.4	
נכסים אחרים	43.4	2.3	-	-	0.3	46.3	92.3	
נכסים המוחזקים למכירה	-	-	-	-	-	3.8	3.8	
סך כל הנכסים	8,778.8	1,051.1	269.1	159.6	14.7	75.5	10,348.8	
התחייבויות								
פקדונות הציבור	7,616.2	563.2	265.2	154.8	13.0	-	8,612.4	
פקדונות מבנקים	51.5	200.3	0.4	0.1	-	-	252.3	
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	0.4	-	2.0	4.9	-	-	7.3	
התחייבויות אחרות	668.9	3.5	0.1	-	-	-	672.5	
סך כל ההתחייבויות	8,337.0	767.0	267.7	159.8	13.0	-	9,544.5	
סך הכל כללי	441.8	284.1	1.4	(0.2)	1.7	75.5	804.3	

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפרוט לא כספי.

(3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

באור 26: נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	מטבע ישראלי		מטבע חוץ ⁽¹⁾			פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	סך הכל
	לא צמוד	צמוד למדד המחירים	דולר	אירו	אחר		
נכסים							
מזומנים ופקדונות בבנקים	2,228.2	186.9	230.8	17.3	12.5	-	2,675.7
ניירות ערך	122.4	17.4	13.9	105.1	-	-	258.8
אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾	4,902.4	138.6	7.2	8.2	-	-	5,056.4
אשראי לממשלה	-	624.3	-	-	-	-	624.3
בניינים וציוד	-	-	-	-	-	32.6	32.6
נכסים בגין מכשירים נגזרים	0.3	-	0.1	-	-	0.1	0.5
נכסים אחרים	43.0	2.2	-	0.4	-	-	45.6
סך כל הנכסים	7,296.3	969.4	252.0	131.0	12.5	32.7	8,693.9
התחייבויות							
פקדונות הציבור	5,982.2	588.2	246.9	133.4	11.2	-	6,961.9
פקדונות מבנקים	49.4	297.3	1.9	0.6	-	-	349.2
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	0.7	-	-	4.0	-	-	4.7
התחייבויות אחרות	646.8	3.5	1.4	0.2	-	-	651.9
סך כל ההתחייבויות	6,679.1	889.0	250.2	138.2	11.2	-	7,967.7
הפרש	617.2	80.4	1.8	(7.2)	1.3	32.7	726.2
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(7.8)			7.8			
סך הכל כללי	609.4	80.4	1.8	0.6	1.3	32.7	726.2

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

באור 27: נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפרעון (*)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2020													
יתרה מאזנית(****)			תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים										
שיעור תשואה חוזי (****)	ללא תקופת סך פרעון (**)	סה"כ תזרימי מזומנים	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	מעל עד שלוש שנים (3)	מעל עד ארבע שנים (3)	מעל עד חמש שנים (3)	מעל עד שלוש שנים (3)	מעל עד ארבע שנים (3)	מעל עד שלוש שנים (3)	מעל עד שלושה חודשים (3)	מעל עד שלושה חודשים (3)	עם דרישה ועד חודש (3)	
			עשר שנה	עשר שנה	עשר שנה	עשר שנה	עשר שנה	עשר שנה	עשר שנה	עשר שנה	עשר שנה	עשר שנה	עשר שנה
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)													
3.49%	9,830.6	6.1	10,417.7	32.9	791.3	596.9	828.6	1,607.7	1,340.5	2,630.5	553.5	2,035.8	נכסים(1)
0.05%	9,103.6	-	9,105.0	24.4	42.8	15.3	36.7	29.9	59.1	733.5	624.5	7,538.8	התחייבויות(2)
	727.0	6.1	1,312.7	8.5	748.5	581.6	791.9	1,577.8	1,281.4	1,897.0	(71.0)	(5,503.0)	הפרש
מטבע חוץ (***)													
0.80%	442.7	0.3	448.4	-	65.8	1.5	60.1	4.4	10.7	153.1	28.1	124.7	נכסים(1)
0.04%	440.9	-	440.9	-	4.9	-	1.9	-	0.1	7.0	1.8	425.2	התחייבויות(2)
	1.8	0.3	7.5	-	60.9	1.5	58.2	4.4	10.6	146.1	26.3	(300.5)	הפרש
	1.3	0.3	4.2	-	22.5	0.7	0.8	0.8	6.7	142.5	26.5	(196.3)	מזה: הפרש-בדולר
סה"כ													
3.38%	10,273.3	6.4	10,866.1	32.9	857.1	598.4	888.7	1,612.1	1,351.2	2,783.6	581.6	2,160.5	נכסים(1)
0.05%	9,544.5	-	9,545.9	24.4	47.7	15.3	38.6	29.9	59.2	740.5	626.3	7,964.0	התחייבויות(2)
	728.8	6.4	1,320.2	8.5	809.4	583.1	850.1	1,582.2	1,292.0	2,043.1	(44.7)	(5,803.5)	הפרש
4.91%	5,165.2	6.4	5,722.1	32.9	732.4	415.7	575.2	754.3	935.6	1,260.0	378.6	637.4	(1) מזה: אשראי לציבור
0.06%	8,612.4	-	8,613.9	23.2	24.8	10.8	32.0	21.1	39.7	454.2	533.8	7,474.3	(2) מזה: פקדונות הציבור

הערות בעמוד הבא

באור 27: נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפרעון (*) (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2019												
שער תשואה חוזי (****)	ללא תקופת פרעון סך הכל	יטרה מאזנית(****)	תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים									
			מחיר עשיר שנה	מחיר עשיר שנה	מחיר עשיר שנה	מחיר עשיר שנה	מחיר עשיר שנה	מחיר עשיר שנה	מחיר עשיר שנה	מחיר עשיר שנה	מחיר עשיר שנה	מחיר עשיר שנה
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)	נכסים ⁽¹⁾	התחייבויות ⁽²⁾	הפרש	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	מטבע חוץ (***)	נכסים ⁽¹⁾	התחייבויות ⁽²⁾	הפרש	מזה: הפרש-בדולר	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים
4.25%	8,266.9	11.9	8,862.4	39.6	756.2	459.3	942.8	957.9	997.1	2,307.3	378.4	2,023.8
(0.24%)	7,567.9	-	7,565.6	20.0	18.4	23.7	16.5	8.9	50.6	853.7	565.9	6,007.9
699.0	11.9	1,296.8	19.6	737.8	435.6	926.3	949.0	946.5	1,453.6	(187.5)	(3,984.1)	
(7.8)	-	(7.8)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(7.8)
691.2	11.9	1,289.0	19.6	737.8	435.6	926.3	949.0	946.5	1,453.6	(187.5)	(3,991.9)	
0.93%	394.3	0.1	402.3	-	49.1	58.9	4.1	10.4	4.0	127.2	50.0	98.6
0.41%	399.8	-	396.6	-	-	-	-	-	0.1	6.6	5.4	384.5
(5.5)	0.1	5.7	-	49.1	58.9	4.1	10.4	3.9	120.6	44.6	(285.9)	
1.8	0.1	5.1	-	7.4	0.5	0.6	7.1	1.0	119.5	40.9	(171.9)	
7.8	-	7.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.8
2.3	0.1	13.5	-	49.1	58.9	4.1	10.4	3.9	120.6	44.6	(278.1)	
4.10%	8,661.2	12.0	9,264.7	39.6	805.3	518.2	946.9	968.3	1,001.1	2,434.5	428.4	2,122.4
(0.23%)	7,967.7	-	7,962.2	20.0	18.4	23.7	16.5	8.9	50.7	860.3	571.3	6,392.4
693.5	12.0	1,302.5	19.6	786.9	494.5	930.4	959.4	950.4	1,574.2	(142.9)	(4,270.0)	
5.23%	5,056.4	12.0	5,627.4	39.6	727.5	398.5	542.4	704.3	896.2	1,284.7	362.5	671.7
(0.29%)	6,961.9	-	6,959.6	20.0	18.4	23.7	16.5	5.9	37.9	476.8	470.0	5,890.4
(3) אשראי בתנאי חח"ד סווג בהתאם לתקופת מסגרת האשראי במסגרת בסך של כ- 318.8 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2019 - 412.0 מיליוני ש"ח). אשראי בחריגה מהמסגרת בסך של כ- 6.4 מיליוני ש"ח, סווג ללא מועד פרעון (31 בדצמבר 2019 כ- 11.9 מיליוני ש"ח). * בבאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיס הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבוניות ושל הפרשות להפסדי אשראי. ** נכסים ללא תקופת פירעון כולל נכסים בסך של 6.4 מיליוני ש"ח שזמן פרעונם עבר (31 בדצמבר 2019 כ- 11.9 מיליוני ש"ח). *** לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ. **** כפי שנכללה בבאור מספר 26 "נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין מכשירים נגזרים, שאינם מסולקים נטו. ***** שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים המוצגים בבאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.												

באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2020					
שווי הוגן ⁽¹⁾				יתרה במאזן	
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
3,825.3	2,152.9	1,618.2	54.2	3,815.8	מזומנים ופקדונות בבנקים
625.5	-	136.6	488.9	625.3	איגרות חוב ⁽²⁾
5,141.3	4,811.6	329.7	-	5,165.2	אשראי לציבור, נטו
620.2	620.2	-	-	620.6	אשראי לממשלה
0.4	0.4	-	-	0.4	נכסים בגין מכשירים נגזרים
8.6	8.6	-	-	8.6	נכסים פיננסיים אחרים
10,221.3	7,593.7	2,084.5	543.1	10,235.9 ⁽³⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
8,578.5	2,091.3	6,487.2	-	8,612.4	פקדונות הציבור
252.4	200.4	52.0	-	252.3	פקדונות מבנקים
7.3	-	7.3	-	7.3	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
618.3	103.4	514.9	-	618.5	התחייבויות פיננסיות אחרות
9,456.5	2,395.1	7,061.4	-	9,490.5 ⁽³⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
1.2	1.2			1.2	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
					בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ⁽⁴⁾
93.0	93.0			93.0	

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה ביאור 12, "ניירות ערך".

(3) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 621.8 מיליוני ש"ח ובסך 7.3 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים

המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה

ביאורים 28-ב-28.

(4) ההתחייבויות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2019					
שווי הוגן ⁽¹⁾				יתרה במאזן	
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1		נכסים פיננסיים
2,679.2	1,217.8	1,411.2	50.2	2,675.7	מזומנים ופקדונות בבנקים
259.2	-	6.7	252.5	258.8	איגרות חוב ⁽²⁾
5,035.4	4,710.4	325.0	-	5,056.4	אשראי לציבור, נטו
624.0	624.0	-	-	624.3	אשראי לממשלה
0.5	0.3	0.1	0.1	0.5	נכסים בגין מכשירים נגזרים
8.8	8.8	-	-	8.8	נכסים פיננסיים אחרים
8,607.1	6,561.3	1,743.0	302.8	8,624.5 ⁽³⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
					התחייבויות פיננסיות
6,937.5	1,921.4	5,016.1	-	6,961.9	פקדונות הציבור
349.2	297.3	51.9	-	349.2	פקדונות מבנקים
4.7	-	4.6	0.1	4.7	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
577.4	109.3	468.1	-	577.8	התחייבויות פיננסיות אחרות
7,868.8	2,328.0	5,540.7	0.1	7,893.6 ⁽³⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
					מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
1.1	1.1			1.1	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
					בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ⁽⁴⁾
99.5	99.5			99.5	

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה ביאור 12, "ניירות ערך".
 (3) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 254.5 מיליוני ש"ח ובסך 4.7 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ביאורים 228-228.
 (4) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הבאור כולל מידע בדבר הערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן את השפעת המס. יתרה מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן יתכן ולא ימומש מכיון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בבאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

פקדונות בבנקים ואשראי לממשלה - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית שבו הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך סחירים - לפי שווי שוק בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר.

אשראי לציבור - השווי הוגן נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה. בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. השווי הוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם.

תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני, לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפרעון בסוף התקופה.

פקדונות הציבור - השווי הוגן נאמד בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פקדונות דומים.

תזרימי המזומנים בגין פקדונות עם דרישה (עו"ש) נפרסו בהתבסס על מודל סטטיסטי לחיזוי יתרות יציבות.

באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

בשנת 2020, בוצע עדכון למודל אשר גרם לגידול בשווי ההוגן בסך של 1.7 מיליוני ש"ח. מספרי ההשוואה לא הוצגו מחדש. תזרימי המזומנים בגין פקדונות הציבור הוערכו על פי תחזית לפרעון מוקדם המבוסס על מודל סטטיסטי. עדכון זה גרם לקיטון בשווי הוגן בסך של 11.9 מיליוני ש"ח. מספרי ההשוואה לא הוצגו מחדש.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק הפעיל ביותר.

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בעסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי ההוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיכות האשראי של הצד הנגדי.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא בזה).

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי ההוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיכות האשראי של הצד הנגדי.

באור 28 ב': פריטים הנמדדים בשווי הוגן

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2020					
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב -					
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים אחרים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן		
				פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה	
				נכסים	
483.4	136.4	-	619.8	אגרות חוב זמינות למכירה:	
1.4	-	-	1.4	אגרות חוב של ממשלת ישראל	
-	0.2	-	0.2	אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל	
484.8	136.6	-	621.4	אגרות חוב של אחרים בישראל	
-	-	0.4	0.4	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה	
484.8	136.6	0.4	621.8	נכסים בגין מכשירים נגזרים	
				סך כל הנכסים	
				התחייבויות	
-	7.3	-	7.3	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
-	7.3	-	7.3	סך כל ההתחייבויות	

באור 28 ב': פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2019				
מידות שווי הוגן המשתמשות ב -				
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים אחרים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן	
פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה				
נכסים				
אגרות חוב זמינות למכירה:				
129.6	119.0	-	248.6	איגרות חוב של ממשלת ישראל
4.9	-	-	4.9	איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
-	0.5	-	0.5	איגרות חוב של אחרים בישראל
134.5	119.5	-	254.0	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה
0.1	0.1	0.3	0.5	נכסים בגין מכשירים נגזרים
134.6	119.6	0.3	254.5	סך כל הנכסים
התחייבויות				
0.1	4.6	-	4.7	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
0.1	4.6	-	4.7	סך כל ההתחייבויות

העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן

במהלך שנת 2020 ו-2019 לא בוצעו העברות בין רמות 1, 2 ו-3 בהיררכיית השווי ההוגן.

באור 28 ג': שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020:				
שווי הוגן ליום 1 בינואר 2020	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו ונטו רווחים (הפסדים) נטו שמומשו	סילוקים	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2020	רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2020
נכסים				
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
0.3	0.7	(0.6)	0.4	0.4
חוזי מטבע חוץ				
0.3	0.7 ⁽¹⁾	(0.6)	0.4	0.4
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים				
0.3	0.7	(0.6)	0.4	0.4
סך כל הנכסים				
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019:				
שווי הוגן ליום 1 בינואר 2019	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו ונטו רווחים (הפסדים) נטו שמומשו	סילוקים	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019	רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2019
נכסים				
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
-	0.6	(0.3)	0.3	0.3
חוזי מטבע חוץ				
-	0.6 ⁽¹⁾	(0.3)	0.3	0.3
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים				
-	0.6	(0.3)	0.3	0.3
סך כל הנכסים				

(1) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. יתרות (**)

31 בדצמבר 2020											
בעלי עניין ⁽¹⁾								צדדים קשורים ⁽¹⁾			
								מחזיקי מניות			
מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה				אחרים ⁽⁵⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		אחרים ⁽³⁾		בעלי שליטה ⁽²⁾	
אחרים ⁽⁶⁾											
יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר ⁽⁷⁾	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר ⁽⁷⁾	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר ⁽⁷⁾	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר ⁽⁷⁾	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר ⁽⁷⁾	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר ⁽⁷⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,558.5	2,558.5
1.1	0.9	0.4	0.4	2.0	1.7	1.2	0.9	0.6	0.6	-	-
1.1	0.9	0.4	0.4	2.0	1.7	1.2	0.9	0.6	0.6	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.4	0.1
47.0	40.1	-	-	4.9	2.6	3.6	2.5	77.3	70.5	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	315.0	212.9
-	-	-	-	-	-	3.2	3.2	-	-	28.2	26.1
-	-	-	-	-	-	-	-	394.1	394.1	410.2	410.2
0.8	0.6	0.1	0.1	0.9	0.7	1.1	1.0	0.1	-	-	-

נכסים

פקדונות בבנקים

אשראי לציבור

אשראי לציבור, נטו

נכסים אחרים

התחייבויות

פקדונות הציבור

מבנקים

התחייבויות אחרות

מניות (כלול בהון)⁽⁸⁾

סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים⁽⁹⁾

נכסים
פקדונות בבנקים

אשראי לציבור
אשראי לציבור, נטו

נכסים אחרים

התחייבויות

פקדונות הציבור
מבנקים

התחייבויות

אחרות

מניות (כלול בהון)⁽⁸⁾

סיכון אשראי
במכשירים
פיננסיים חוץ
מאזניים⁽⁹⁾

ראה הערות בסוף הבאור

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. יתרות (**)(המשך)

31 בדצמבר 2019											
בעלי עניין ⁽¹⁾						צדדים קשורים ⁽¹⁾					
מחזיקי מניות											
בעלי שליטה ⁽²⁾		אחרים ⁽³⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		אחרים ⁽⁵⁾		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		אחרים ⁽⁶⁾	
יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה ליום 31 בדצמבר	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה ליום 31 בדצמבר	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה ליום 31 בדצמבר	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה ליום 31 בדצמבר	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה ליום 31 בדצמבר	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה ליום 31 בדצמבר
ביותר ⁽⁷⁾	ביותר ⁽⁷⁾	ביותר ⁽⁷⁾	ביותר ⁽⁷⁾	ביותר ⁽⁷⁾	ביותר ⁽⁷⁾	ביותר ⁽⁷⁾	ביותר ⁽⁷⁾	ביותר ⁽⁷⁾	ביותר ⁽⁷⁾	ביותר ⁽⁷⁾	ביותר ⁽⁷⁾
1,419.9	1,607.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1.2	1.4	1.4	1.8	0.2	0.5	1.7	1.8
-	-	-	-	1.2	1.4	1.4	1.8	0.2	0.5	1.7	1.8
0.3	1.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1.6	2.9	1.0	1.5	-	-	34.5	39.5
309.5	630.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23.3	26.4	-	-	3.0	3.0	-	-	-	-	-	-
368.7	368.7	354.3	354.3	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	0.1	0.1	1.0	1.2	0.6	0.8	1.3	1.5	0.6	0.6

נכסים

פקדונות בבנקים

אשראי לציבור

אשראי לציבור, נטו

נכסים אחרים

התחייבויות

פקדונות הציבור

פקדונות מבנקים

התחייבויות אחרות

מניות (כולל בהון)⁽⁸⁾

סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים⁽⁹⁾

ראה הערות בסוף הבאור

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (**)

2020				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
בעלי שליטה (2)	אחרים (3)	נושאי משרה (4)	אחרים (5)	
13.0	-	-	-	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (10)
-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(9.1)	0.1	-	-	הכנסות שאינן מריבית
-	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושרותים
(42.5)	-	(11.7)	(0.7)	הוצאות תפעוליות ואחרות (11)
(38.6)	0.1	(11.7)	(0.7)	סך הכל הכנסות (הוצאות)
2019				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
בעלי שליטה (2)	אחרים (3)	נושאי משרה (4)	אחרים (5)	
12.9	(0.1)	-	-	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (10)
-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(16.3)	0.1	-	-	הכנסות שאינן מריבית
-	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושרותים
(46.4)	-	(11.2)	(0.7)	הוצאות תפעוליות ואחרות (11)
(49.8)	-	(11.2)	(0.7)	סך הכל הכנסות (הוצאות)
2018				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
בעלי שליטה (2)*	אחרים (3)	נושאי משרה (4)	אחרים (5)	
8.4	-	-	-	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (10)
-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
30.0	0.1	-	-	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
-	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושרותים
(41.9)	-	(11.7)	(0.8)	הוצאות תפעוליות ואחרות (11)
(3.5)	0.1	(11.7)	(0.8)	סך הכל הכנסות (הוצאות)

ראה הערות בסוף הבאור

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין (**)

2020				
בעלי עניין (1)				
נושאי משרה (4)		מחזיקי מניות		
		בעלי שליטה(2)		
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	
11	11.1	-	-	בעלי עניין המועסקים בתאגיד או מטעמו
7	0.6	-	-	דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
-	-	1	42.5	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
2019				
בעלי עניין (1)				
נושאי משרה (4)		מחזיקי מניות		
		בעלי שליטה(2)		
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	
12	10.3	-	-	בעלי עניין המועסקים בתאגיד או מטעמו
9	0.9	-	-	דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
-	-	1	46.4	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
2018				
בעלי עניין (1)				
נושאי משרה (4)		מחזיקי מניות		
		בעלי שליטה(2)		
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות*	
11	10.6	-	-	בעלי עניין המועסקים בתאגיד או מטעמו
11	1.1	-	-	דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
-	-	1	41.9	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו

ראה הערות בסוף הבאור

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בעסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (**)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
			א. בגין נכסים
-	-	0.1	מאשראי לציבור
14.6	17.4	14.4	מפקדונות בבנקים
(1.9)	(3.2)	(3.2)	מניירות ערך
			ב. בגין התחייבויות
-	(0.1)	-	לפקדונות הציבור
(4.3)	(1.3)	1.7	לפקדונות מבנקים
8.4	12.8	13.0	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

הערות:

(**) למידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה באור 29.ה. להלן.

- (1) בעל עניין, צד קשור, איש קשור - כהגדרתו בסעיף 1.80 ד. בהוראות הדיווח לציבור.
- (2) מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם - בהתאם לסעיף 1.80 ד. (1) בהוראות הדיווח לציבור.
- (3) מחזיקים אחרים - לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי, ומי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד הבנקאי או את מנהלו הכללי - בהתאם לסעיף 1.80 ד. (2) בהוראות הדיווח לציבור.
- (4) נושאי משרה - בהתאם לסעיף 1.80 ד. (3) בהוראות הדיווח לציבור.
- (5) בהתאם לסעיף 1.80 ד. (4) בהוראות הדיווח לציבור.
- (6) בהתאם לסעיף 1.80 ד. (8) בהוראות הדיווח לציבור.
- (7) על בסיס היתרות בסופי החודשים.
- (8) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון התאגיד הבנקאי.
- (9) סיכויי אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה.
- (10) פירוט בביאור 29.ד.
- (11) פירוט בביאור 29.ג.

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ה. מידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין

1. עסקאות ויתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים הדומים לתנאי העסקאות עם גופים שאינם קשורים לבנק ולחברות המאוחדות שלו. הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים אינן בשיעורים הרגילים בעסקאות במהלך העסקים הרגיל עם צדדים שאינם קשורים לבנק. לא בוצעו הפרשות פרטניות להפסדי אשראי על יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

2. שירותי תפעול

בחודש דצמבר 2016 נחתם הסכם למתן שירותי מחשוב עם חברת מתף- מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן- "מתף"), חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. על פי ההסכם, שירותי המחשב הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנים באמצעות מתף. מתף נותנת שירותי מחשוב (פיתוח, תחזוקה, ציוד קווי נתונים ועוד), שיטות ותהליכים (נהלים, חוזרים ועוד) ותפעול (מסלקה דואר ועוד). שירותי המחשוב ניתנים לכל הבנקים בקבוצת הבינלאומי.

מתף מספקת במסגרת ההתקשרות את שירותי המחשוב והתפעול בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. השירות כולל את כל שירותי המחשב, הן בתכנה והן בחומרה, עדכוני גרסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה ודווחים לציבור ולמפקח על הבנקים, תחזוקה וחידוש הציוד בכל אתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרויקטים עתידיים. תקופת ההסכם הינה עד סיומו של מי מהצדדים בהודעה מוקדמת של 36 חודשים. עלות השירות כפי שנקבעה בהסכם תשולם על ידי הבנק לחברת מתף לפי חלק מהוצאותיה המיוחס לו על פי חלקו בהיקף הפעילות בקבוצה ואת עלויות הסבת מערך המחשוב המיוחסות לו בהתאם לפריסה רב שנתית. בנוסף לשירותי מחשוב ותפעול של מתף מקבל הבנק שירותים בנקאיים נוספים הניתנים באמצעות הבנק הבינלאומי. החל ממועד ההסבה הבנק אינו משקיע ואינו מהווה השקעות בחומרה ובפיתוח.

רשימת לוחות - ממשל תאגידי

204	שכר רואי החשבון המבקרים	1
205	שכר נושאי משרה בכירה	2
209	רכוש קבוע	3
209	נתונים לגבי מצבת כח האדם בבנק	4
209	נתונים לגבי מצבת כח האדם בבנק לפי מגזרי פעילות	5
223	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית	6
227	נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי	7
228	נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2019-2020 - מידע רב רבעוני	8
228	נספח 4 - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי	9
230	נספח 5 - מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2019-2020 - מידע רב רבעוני	10

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי

196	חברי הדירקטוריון	1
198	דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית	2
199	מינויים ופרישות	2
199	חברי ההנהלה הבכירה ותחומי אחריותם	4
201	הביקורת הפנימית	5
203	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים	6
204	שכר רואי החשבון המבקרים	7
205	שכר נושאי משרה בכירה	8
207	תרומה לקהילה	9

פרטים אודות הדירקטורים של הבנק בהתאם להוראות הדיווח לציבור (630) של בנק ישראל בנושא דוח הדירקטוריון

אילן בצרי ³	יו"ר הדירקטוריון. בעל תואר שני במנהל עסקים וראיית חשבון. בעבר: דירקטור בפיבי שוויץ ופאנקה בע"מ.
בנצי (בן ציון) אדירי ⁴	סמנכ"ל, חבר הנהלה וראש החטיבה העסקית בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ. רו"ח, בעל תואר ראשון במנהל עסקים. דירקטור במת"ף (חברת מחשוב ותפעול פיננסי של קבוצת הבינלאומי), דירקטור בפיבי שוויץ בע"מ. דירקטור ביו בנק חברה לנאמנות בע"מ. בעבר: כיהן כמנהל סיכונים ראשי וראש חטיבת ניהול סיכונים בבנק הבינלאומי בע"מ. סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל האגף העסקי בבנק ירושלים.
אלה גולן ⁵	סמנכ"ל, חברת הנהלה וראש חטיבת משאבים בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ. בעלת תואר ראשון בכלכלה ותואר שני במנהל עסקים. בעבר: כיהנה כסגנית ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות בבנק הבינלאומי.
שמואל זיו זוסמן	דירקטור חיצוני. גמלאי. בוגר הפקולטה למשפטים של האוניברסיטה העברית. יו"ר דירקטוריון לודז'יה רוטקס השקעות בע"מ. בעבר: כיהן כדירקטור חיצוני בבנק מרכנתיל (2012-2015), יו"ר דירקטוריון בנק ערבי ישראלי (2005-2012), דירקטור בויטה פרי גליל (החדשה) בע"מ (2006-2011), דירקטור באפריקה ישראל להשקעות בע"מ (2006-1996) ומנהל משאבי אנוש בבנק לאומי עד 2005.
אברהם פינקלשטיין	יועץ ליחסי עבודה ומנהל. בעל תואר ראשון במנהל חינוכי ותואר מוסמך בחינוך ומנהל עסקים. חבר בדירקטוריונים של החברות שלהלן: מסד אחזקות בע"מ, מ.די.או. אחזקות בע"מ, הלי-בו מכונים לאבחון הליקובקטר בע"מ, א.א. פ.ק.ד. בע"מ, בית הספר הגבוה לטכנולוגיה "מכון הלב", מודרן-פש"ם חוצות בע"מ, פארק עסקים חדרה בע"מ, בני יעקב ולאה בע"מ. חבר בוועד המנהל של אגודת שוחרי תלפיות-מכללה אקדמית לחינוך. בעבר, כיהן כסמנכ"ל משאבי אנוש ומנהל בקבוצת "אסם". דירקטור בחברות: "אסם" השקעות בע"מ, איילון פנסיה וגמל בע"מ, איילון חברה לביטוח בע"מ, איילון חברה לניהול קופות גמל בע"מ, מנהל בית ספר ומפקח מחוזי במערכת החינוך.

³ מר אילן בצרי פרש לגמלאות ב-1.1.2021 וחדל לכהן כמנהל למנכ"ל וראש חטיבת עסקים של הבנק הבינלאומי. ממשיך לכהן כיו"ר דירקטוריון הבנק.

⁴ מר בן ציון אדירי החל מ-1.1.2021 חדל לכהן כראש חטיבת משאבים בבנק הבינלאומי.

⁵ גב' אלה גולן, החל מ-1.1.2021 חדלה לכהן כראש החטיבה הבנקאית בבנק הבינלאומי.

יעקב אייזנר	דירקטור חיצוני. גמלאי. בעל תואר B.A בכלכלה וסטטיסטיקה. מכהן כחבר הוועד המנהל ויו"ר ועדת הכספים של האקדמיה למוזיקה ומחול בירושלים, תזמורת הקאמרטה ירושלים, חבר ועדת הביקורת בחברה לבניין הספרייה הלאומית (יד הנדיב), חבר וועד מנהל ויו"ר וועדת השקעות במטב עמותה לשירותי טיפול ורווחה, חבר וועד מנהל בפסטיבל בינלאומי למוסיקה קאמרית ירושלים, דח"צ בארם גמולים חב' לניהול קופות גמל וחבר וועדת השקעות בבית ברל. בעבר: כיהן כמנכ"ל בנק ירושלים, יו"ר ועדת השקעות וכחבר ועדת אשראי בקופת השתלמות של הסתדרות המורים, חבר וועד המנהל של קרן ירושלים החדשה ויו"ר ועדת השקעות של קופת ההשתלמות של השופטים.
שמריה בן-צור	גמלאי. בעל תואר במדעי הרוח מקרא והיסטוריה של עם ישראל, מדעי המדינה (MA), מנהל ציבורי ומשפטן. בעבר: כיהן כסגן יו"ר הכנסת, ממלא מקום מזכיר הסתדרות המורים, ראש האגף המקצועי של הסתדרות המורים ומנהל הד החינוך בהסתדרות המורים.
עדנה וידל	גמלאית משרד החינוך. בעלת תואר B.E.D-הוראה בחטיבת ביניים במקצועות ספרות והיסטוריה, תואר M.A במנהל החינוך, M.A במשפטים ו-M.B.A במנהל עסקים. מכהנת כחברת מועצה עיריית רמת גן. בעבר: כיהנה כמנהלת קריית החינוך מקיף י"ב בראשון לציון (2012-2017), וחטיבת הביניים "המעייין" (2004-2012).
קרן אצלן	דירקטורית חיצונית ויו"ר ועדת הביקורת מפברואר 2019. בעלת תואר מוסמך M.A בכלכלה-מימון, תואר B.A בכלכלה-ניהול. מנהלת כללית של חברת סופרבוס ושות'. דירקטורית חיצונית בחברת חנן מור. דירקטורית חיצונית בחברת אוריין חברת שליחויות ולוגיסטיקה בע"מ. בעבר: כיהנה כדירקטורית חיצונית ויו"ר ועדת הביקורת ביו-בנק, דירקטורית וסמנכ"לית כספים ברכבת ישראל ודירקטורית בחברת בת של רכבת ישראל לפיתוח מתחמים.
בני לאוטרברך	דירקטור חיצוני. בעל תואר מוסמך B.Sc בהנדסה כימית, תואר MBA מינהל עסקים: שיווק ומימון ו-Ph.D מינהל עסקים-מימון. עיסוק עיקרי בהוראה ומחקר באוניברסיטת בר אילן. מכהן כחבר ועדת השקעות אוניברסיטת בר אילן, ראש הקתדרה האקדמית לממשל תאגידי בישראל ע"ש משפחת ריימונד אקרמן במסגרת אוניברסיטת בר אילן, חבר מחקר באגודה האירופית לממשל תאגידי. בעבר, כיהן כיו"ר ועדת השקעות בכלל גמל וחבר המועצה הציבורית של אלו"ט-אגודה לאומית לילדים אוטיסטים.

דיווח על דירקטורים בעלי מיומנויות חשבונאית ופיננסית

על-פי הוראות בנק ישראל, על התאגידים הבנקאיים ליישם את הנחיית רשות ניירות ערך בדבר "דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" (להלן: "ההנחיה").

על פי הוראה זו, על כל תאגיד בנקאי לקבוע את "המספר המזערי הראוי" של דירקטורים שהינם "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", בהתייחס, בין היתר, לגודל החברה, סוג פעילותה ומידת מורכבותה, באופן שיאפשר לדירקטוריון לעמוד בחובות המוטלות עליו בדגש על אחריות הדירקטוריון לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד, לעריכת הדוחות הכספיים ואישורם. בהוראת המפקח על הבנקים הוגדר "דירקטור בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית" כדירקטור שאינו ממלא תפקיד נוסף בחברה, ואשר בשל השכלתו, ניסיונו או כישוריו, כפי שיפורטו בדיווח, הינו בעל מיומנות גבוהה והבנה בנושאים עסקיים חשבונאיים, בקרה פנימית ודוחות כספיים, באופן המאפשר לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של החברה ולהעלות לסדר היום של הדירקטוריון סוגיות ושאלות בקשר לדיווח של החברה במטרה להביא לאישור ולפרסום דוחות כספיים נאותים.

בהוראה הודגש, כי אין בכך בכדי להקנות מעמד מיוחד לדירקטורים שהוגדרו כ"בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" ואין בה כדי לשנות מן האחריות המוטלת עליהם ועל הדירקטורים האחרים, כאמור בכל דין. עוד קובעת ההוראה, כי בדווח התקופתי, במסגרת דוח הדירקטוריון, יצוין מיהם הדירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" מכלל חברי הדירקטוריון, אף אם מספרם עולה על המספר המזערי הראוי שנקבע על-ידי החברה.

דירקטוריון הבנק בישיבתו מיום 23 בפברואר 2004, קבע כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" יהיה חמישה.

להלן רשימת הדירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית:

1. מר אילן בצרי - רו"ח, יו"ר הדירקטוריון.⁶
בעל תואר שני במנהל עסקים וראיית חשבון.
2. בנצי (בן ציון) אדירי - סמנכ"ל, ראש החטיבה העסקית בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.⁷
רו"ח, בעל תואר ראשון במנהל עסקים.
חבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.
3. גב' קרן אצלן - יו"ר ועדת הביקורת.
בעלת תואר מוסמך M.A בכלכלה-מימון, תואר B.A בכלכלה-ניהול.
חברה בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.
4. מר אברהם פינקלשטיין
בעל תואר ראשון במנהל חינוכי ותואר מוסמך בחינוך ומנהל עסקים.
יועץ ליחסי עבודה ומנהל.
חבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.

⁶ עד 31.12.2020 כיהן כמחנה למנכ"ל וראש חטיבת עסקים בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.

⁷ החל מ-1.1.2021 חדל לכהן כראש חטיבת משאבים בבנק הבינלאומי.

5. גב' אלה גולן⁸
בעלת תואר ראשון בכלכלה ותואר שני במנהל עסקים.
סמנכ"ל, חברת הנהלה וראש חטיבת משאבים בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.
6. מר שמואל זיו זוסמן
בעל תואר במשפטים.
חבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.
7. מר יעקב אייזנר
בעל תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה.
חבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.
8. פרופ' בני לאוטרבך
בעל תואר מוסמך B.Sc. בהנדסה כימית, תואר MBA מינהל עסקים: שיווק ומימון ו- Ph.D מינהל עסקים-מימון.
ראש הקתדרה האקדמית לממשל תאגידי בישראל ע"ש משפחת ריימונד אקרמן במסגרת אוניברסיטת בר אילן,
חבר מחקר באגודה האירופית לממשל תאגידי

ישיבות הדירקטוריון וועדותיו

במהלך שנת 2020 התקיימו 14 ישיבות של מליאת הדירקטוריון, 9 ישיבות של ועדת אשראי ועסקים ו- 14 ישיבות של ועדת ביקורת ומאזן.

שינויים בהרכב הדירקטוריון

מר בנצי (בן ציון) אדירי החל לכהן בדירקטוריון הבנק ביום 15 בינואר 2020.

חברי הנהלת הבנק ותחומי אחריותם

גבריאל טייטל	מנהל כללי מ-26 ביולי 2019, בעל תואר ראשון בכלכלה ומדעי המדינה מאוניברסיטת תל אביב. יו"ר דירקטוריון א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ. חבר ועדת הביקורת של איגוד הבנקים. 2008-2019 סמנכ"ל בבנק מסד, ראש אגף בנקאות ונכסי לקוחות (עד 8 בדצמבר 2019) 2007-2008 סגן מנהל סניף ראשי תל אביב בבנק הבינלאומי 2006-2007 מנהל מנהלת השילוב של חברות בנות בקבוצת הבנק הבינלאומי 2002-2006 מנכ"ל בנק עצמאות למשכנתאות ולפיתוח בע"מ
איריס ניסנקורן	סגנית מנהל כללי מ-8 בדצמבר 2019, ראש אגף בנקאות ונכסי לקוחות. בעלת תואר ראשון במדעי החברה במגמת ניהול של האוניברסיטה הפתוחה. 2007-2019 מנהלת סניפים עסקיים בבנק הבינלאומי 1995-2007 רפרנטית אשראי במנהלת הסניפים ובמחלקה המסחרית בבנק הבינלאומי.

⁸ החל מ-1.1.2021 חדלה לכהן כראש החטיבה הבנקאית בבנק הבינלאומי.

אלון שפירא	סגן מנהל כללי מנובמבר 2002, ראש אגף חשבות והחשבונאי הראשי. רואה חשבון, בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה ובעל תואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב. חבר בדירקטוריון א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ.
רונית עוזיאל	סגנית מנהל כללי ממרץ 2016, ראש אגף אשראי. בעלת תואר B.A. במנהל עסקים (התמחות במימון) המכללה למנהל, המסלול האקדמי תל- אביב. בעלת תואר שני M.B.A. במנהל עסקים מאוניברסיטת Golden Gate, San Francisco, USA. 2015-2016 מנהלת אשראי, מחוז יובנק, הבינלאומי 2013-2015 מנהלת חטיבת אשראי וחברת הנהלה ב-UBANK. 2005-2013 מנהלת מחלקת קשרי לקוחות עסקיים, מנהלת המטה העסקי ומנהלת סקטור נדל"ן ובניה בבנק אוצר החייל.

מבקרת פנימית- גב' יעל רונן.
רואי החשבון המבקרים - KPMG סומך חייקין, רואי חשבון, החל משנת 2000.

הביקורת הפנימית

גב' יעל רונן, רו"ח מכהנת כמבקרת הפנימית הראשית של הבנק החל מיום 23 במאי 2011, ומשמשת כמבקרת פנימית בכל התאגידים הבנקאיים בישראל בקבוצת הבינלאומי.

המבקרת הפנימית הינה בעלת תואר ראשון בכלכלה ופסיכולוגיה ומסלול בחשבוניות לבעלי תואר מטעם אוניברסיטת ת"א ובעלת תואר שני במשפטים במסלול האקדמי של המכללה למנהל. בתפקידה הקודמים עסקה בניהול מחלקת סרבנס אוקסלי של חברת כלל ביטוח בע"מ והייתה מנהלת במחלקת ניהול סיכונים מערכות מידע במשרד רואי החשבון KPMG סומך חייקין, עם דגש על פעילויות ביקורת וייעוץ בתחום הבנקאי.

המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק הבינלאומי ועומדת בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית. המבקרת הפנימית ועובדיה משמשים בתפקידי ביקורת בלבד, ללא ניגוד עניינים, ופועלים בהתאם להוראות המבקר הפנימי כאמור בסעיף 146 (ב) לחוק החברות, הוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 (להלן "חוק הביקורת הפנימית") והוראת ניהול בנקאי 307.

דרך המינוי וכפיפות ארגונית

מינוי המבקרת הפנימית אושר בוועדת הדירקטוריון של הבנק ביום 13 באפריל 2011. הממונה בארגון על המבקרת הפנימית הינו יו"ר הדירקטוריון.

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת על פי תכנית עבודה רב שנתית לתקופה של ארבע שנים ותכנית עבודה שנתית הנגזרת ממנה, הכוללת את כל הפעילויות והישויות של הבנק. תכנית העבודה מבוססת על מתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ומביאה בחשבון, בין היתר, את הערכת הסיכונים כפי שבאה לידי ביטוי במסמך ה-ICAAP והערכות של הביקורת הפנימית בנוגע למוקדי הסיכון בפעילות הבנק, לרבות מוקדי סיכון לסיכונים תפעוליים, מעילות והונאות, ולממצאים שהועלו בביקורות קודמות שבוצעו על ידי ועל ידי גורמים חיצוניים. תכנית העבודה כוללת את הקצאת התשומות ואת התדירות לביצוע הביקורת בהתאמה לרמת הסיכון של הישויות/הפעילות המבוקרת. תכנית העבודה מובאת לדיון בוועדת הביקורת אשר ממליצה בפני הדירקטוריון על אישורה ומאושרת על ידי הדירקטוריון.

תכנית העבודה מותירה בידי המבקרת הפנימית הראשית את שיקול הדעת לסטות ממנה וכן לבצע ביקורות בלתי מתוכננות. שינויים מהותיים מתכנית העבודה שאושרה, מובאים לדיון בפני ועדת הביקורת.

היקף משרות

כאמור, המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק הבינלאומי ומועסקת במשרה מלאה. מספר העובדים העוסקים בביקורת הפנימית של הבנק עמד בשנת 2020 על כ- 4.1 משרות בממוצע. היקף משרות זה, נגזר מתכנית העבודה הרב-שנתית ותגבור על ידי מיקור חוץ.

עריכת הביקורת

עבודת הביקורת הפנימית מבוצעת על פי דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית, פקודת הבנקאות, כללי הבנקאות (הביקורת הפנימית), הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו לרבות הוראת ניהול בנקאי תקין 307 והנחיות של גופים רגולטוריים אחרים.

הוראת ניהול בנקאי תקין 307 מסדירה את נושא פונקציית הביקורת הפנימית בתאגידים הבנקאיים בהתאמה למסגרת העבודה של באזל, תוך חתירה לחיזוק עקרונות הממשל התאגידי. ההוראה מסדירה, בין היתר, את תפקידי הפונקציה, היקף פעילות, שיטות עבודתה והדיווחים שעליה להעביר.

הביקורת הפנימית מבצעת את עבודתה בהתאם לתקנים מקצועיים מקובלים שנקבעו על ידי הלשכה העולמית למבקרים פנימיים.

הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, הניחו את דעתם כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות האמורות.

גישה למידע

למבקרת הפנימית ניתנת גישה מלאה לכל המידע הנדרש על ידה, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים.

דין וחשבון המבקר הפנימי הראשי

דוחות הביקורת הפנימית, לרבות דיווחים תקופתיים, מוגשים בכתב. דוחות הביקורת הפנימית מוגשים למנכ"ל ולחברי ההנהלה הממונים על היחידות/הנושאים המבוקרים, ועל פי קריטריונים שנקבעו בנהלי הדירקטוריון וליו"ר ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. דוחות ביקורת משמעותיים, לפי העניין נדונים בישיבות אצל מנכ"ל הבנק. דוחות הביקורת מובאים בפני ועדת הביקורת של הבנק ונדונים לפי העניין. הדיווחים התקופתיים של הביקורת הפנימית כוללים דיווח רבעוני, דיווח חצי שנתי ודיווח שנתי. הדיווח הרבעוני כולל תקצירים של כל דוחות הביקורת שהופצו ברבעון שחלף, ומוגש למנכ"ל ולחברי הנהלת הבנק, ליו"ר ולחברי ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. הדיווח החצי שנתי והדיווח השנתי של הביקורת הפנימית כוללים דיווח בדבר ביצוע תכנית העבודה למול התכנון, רשימה של כל דוחות הביקורת שהופצו בתקופה המדווחת, תמצית מהממצאים המהותיים שהועלו בדוחות הביקורת ובדיווח השנתי, הערכה של אפקטיביות הבקרה הפנימית, ודיווח בדבר ממצאי המעקב אחר תיקון הליקויים העולים מדוחות הביקורת. לחברי הדירקטוריון נמסרים עותקי פרוטוקולים של ועדות הביקורת, על מנת להביא את תוכן הדיונים לידיעת חברי הדירקטוריון, שאינם חברים בוועדת הביקורת. במקרים של ממצאים חמורים במיוחד, נמסר דוח מיידי למנכ"ל, ליו"ר ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. הדיווח על סיכום הפעילות של הביקורת הפנימית לשנת 2019 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 22 במרס 2020. הדיווח של הביקורת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2020 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 29 בספטמבר 2020. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2020 ידון במהלך שנת 2021.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקרת הפנימית הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בתאגיד.

תגמול

תגמול המבקרת הפנימית מבוצע על ידי הבנק הבינלאומי ומתבצע חיוב של הבנק בגין שירותי הביקורת. להערכת דירקטוריון חברת האם, תגמול המבקרת הולם את משרתה. להערכת הדירקטוריון, אין בתגמול המבקרת הפנימית כדי לגרום להטייה בשיקול דעתה המקצועי.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בבנק

נושאי המשרה העוסקים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק הינם מנכ"ל הבנק, מר גבריאל טייטל והחשבונאי הראשי, רו"ח אלון שפירא.

בהתאם להוראות SOX 302, מידי רבעון מתכנסת ועדת גילוי, בראשות מנכ"ל הבנק ובהשתתפות חברי ההנהלה של הבנק ומתאם הגילוי הראשי. ועדת הגילוי דנה בנושאים מהותיים שעשויה להיות להם השלכה על נתוני הדוחות הכספיים, וכן בליקויים שנתגלו במערך הבקרה על דיווח כספי ומעקב אחר תיקון אותם ליקויים.

בטרם מובאים הדוחות הכספיים לדיון במליאה, נערכים דיונים מקדימים בהנהלת הבנק ובוועדת הגילוי. בנוסף, מתקיים דיון בסוגיות מהותיות, ככל שהתעוררו בהכנת הדוחות הכספיים ובמדיניות החשבונאית שיש ליישם, בהשתתפות המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק.

הדירקטוריון הסמיך את ועדת הביקורת לשמש כוועדה לבחינת הדוחות הכספיים. בראש וועדת הביקורת מכהנת דירקטורית חיצונית, רוב חבריה הינם בכשירות של דירקטורים בלתי תלויים והינם בעלי יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים.

בהתאם להחלטת הדירקטוריון, נדרש כי יכהנו בוועדת הביקורת לפחות שני דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. בוועדת הביקורת מכהנים הדירקטורים כמפורט להלן:

1. גב' קרן אצלן- יו"ר וועדת הביקורת. דירקטורית חיצונית ובעלת מיומנות חשבונאית ופיננסית.
2. מר שמואל זיו זוסמן- דירקטור חיצוני ובעל מיומנות חשבונאית ופיננסית.
3. גב' אלה גולן- בעלת מיומנות חשבונאית ופיננסית.
4. מר שמריהו בן צור.
5. מר יעקב אייזנר- דירקטור חיצוני ובעל מיומנות חשבונאית ופיננסית.
6. פרופ' בני לאוטרבך- דירקטור חיצוני ובעל מיומנות חשבונאית ופיננסית.

כמדי רבעון, קיימה וועדת הביקורת של הדירקטוריון, בישיבתה ביום 7 במרס 2021, דיון בהפרשה להפסדי אשראי, לצורך אישור ההפרשות להפסדי אשראי וההפרשות בגין ירידת ערך בתיק הנוסטרו בטרם יובאו הדוחות הכספיים לאישור הדירקטוריון. כמו כן בישיבתה זו דנה וועדת הביקורת בממצאי ועדת הגילוי לפי הוראות SOX. הדיון התקיים בהשתתפות המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק.

בישיבה זו וועדת הביקורת של הדירקטוריון קיימה דיון מקדמי מפורט בטיטוט הדוחות הכספיים. בדיון נדונו גם סוגיות עיקריות, ככל שהתעוררו בהכנת הדוחות הכספיים והמדיניות החשבונאית שיושמה. ועדת הביקורת המליצה לדירקטוריון לאשר את הדוחות הכספיים לאחר שגיבשה המלצות לדירקטוריון בכל הנושאים הנדרשים בתקנות ניירות ערך ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.

וועדת הביקורת מעבירה לדירקטוריון את המלצותיה לעניין אישור הדוחות הכספיים זמן סביר לפני הדיון בדירקטוריון ומדווחת לו על כל ליקוי או בעיה אם וככל שהתגלו במהלך הבחינה הנעשית על ידה.

במסגרת הליך אישור הדוחות הכספיים על ידי וועדת הביקורת והדירקטוריון, מועברות טיטוטות של הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון לעיונם ולהערותיהם של הדירקטורים, מספר ימים לפני מועד הישיבה הקבועה לדיון בדוחות הכספיים.

הדירקטוריון הוא האורגן המופקד על בקרת העל בבנק.

הדירקטוריון, בישיבתו ביום 11 במרס 2021, דן באישור הדוחות הכספיים של הבנק, בהשתתפות חברי הנהלת הבנק, לרבות המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר. בתום הדיון קיבל הדירקטוריון את המלצות וועדת הביקורת כאמור לעיל, והתקבלה החלטת הדירקטוריון בדבר אישור הדוחות הכספיים של הבנק.

שכר רואי החשבון המבקרים

(סכומים מדווחים באלפי ש"ח) (1) (2) (3)

בשנת 2019	בשנת 2020	
1,128.6	1,128.6	עבור פעולות הביקורת ⁽⁴⁾ - רואי חשבון המבקרים
170.0	-	עבור שירותים אחרים - רואי חשבון המבקרים
10.0	10.0	עבור פעולות ביקורת בחברות בנות - רואי חשבון מבקרים
1,308.6	1,138.6	סה"כ שכר רואי חשבון המבקרים

(1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקרים בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט - 1999.

(2) שכר רואי החשבון המבקרים כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.

(3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

(4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים, ביקורת הבקרה הפנימית על הדוח הכספי וביקורת דוח התאמה למס הכנסה.

שכר הטבות לנושאי משרה

להלן פירוט השכר, תשלומי המעביד והפרשות כל אחד מחמשת נושאי המשרה הבכירים בבנק ליום 31 בדצמבר 2020 ו-2019 (סכומים מדווחים באלפי ש"ח):

בשנת 2020						
שם	תפקיד	משכורת	מענק ⁽³⁾	שווי רכב	פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי והטבות נוספות	סה"כ משכורות והוצאות נלוות
גבריאלי טייטל ⁽⁴⁾	- מנכ"ל הבנק	884	133	58	283	1,358
איריס ניסנקורן ⁽⁶⁾	- סמנכ"ל, ראש אגף בנקאות וניהול נכסי לקוחות	738	82	54	252	1,126
אלון שפירא	- סמנכ"ל, ראש אגף חשבות והחשבונאי הראשי	717	76	56	219	1,068
רונית עוזיאל	- סמנכ"ל, ראש אגף אשראי	651	76	54	189	970
רון כהן ⁽⁷⁾	- מנהל מחלקת שיווק ופיתוח עסקי-בנקאות קמעונאית	519	75	-	274	868

בשנת 2019						
שם	תפקיד	משכורת	מענק ⁽³⁾	שווי רכב	פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי והטבות נוספות	סה"כ משכורות והוצאות נלוות
גבריאלי טייטל ⁽⁴⁾	- מנכ"ל הבנק	861	160	44	432	1,497
יעקב שורי ⁽⁵⁾	- מנכ"ל הבנק	556	92	32	585	1,265
אלון שפירא	- סמנכ"ל, ראש אגף חשבות והחשבונאי הראשי	718	97	57	244	1,116
רונית עוזיאל	- סמנכ"ל, ראש אגף אשראי	649	99	53	202	1,003
איריס ניסנקורן ⁽⁶⁾	- סמנכ"ל, ראש אגף בנקאות וניהול נכסי לקוחות	59		3	22	84
רון כהן ⁽⁷⁾	- מנהל מחלקת שיווק ופיתוח עסקי-בנקאות קמעונאית	506	61	-	170	737

* הלוואות ניתנו בתנאים דומים לאלו שניתנו לכלל עובדי הבנק, אשר סכומיהם נקבעו לפי קריטריונים אחידים. ההלוואה לאיריס ניסנקורן נלקחה בחברת האם.

** היקף המשרה של נושאי המשרה הבכירה הוא 100%.

*** לנושאי המשרה הבכירה אין החזקות בהון הבנק.

**** התנאים לניהול החשבונות בבנק לנושאי המשרה הבכירה, לרבות כל הפעילות במסגרתם, דומים לתנאים ללקוחות אחרים בעלי מאפיינים דומים.

- (1) שכרו של יו"ר הדירקטוריון, מר אילן בצרי, שולם על ידי הבנק הבינלאומי בע"מ.
- (2) כמבקר הפנימי בבנק משמשת גב' יעל רונן שהינה המבקרת הפנימית הראשית של הבנק הבינלאומי בע"מ. שכרה משולם על ידי הבנק הבינלאומי.
- (3) בהתאם לאישור הדירקטוריון, סכום המענק עשוי להשתנות. ראה מדיניות תגמול חברי הנהלה.
- (4) החל לכהן כמנכ"ל הבנק ביום 26 ביולי 2019. עד ליום 8 בדצמבר 2019 כהן גם כסמנכ"ל, ראש אגף בנקאות וניהול נכסי לקוחות.
- (5) סיים את כהונתו כמנכ"ל הבנק ביום 26 ביולי 2019.
- (6) החלה לכהן כסמנכ"ל ראש אגף בנקאות וניהול נכסי לקוחות ביום 8 בדצמבר 2019. ההלוואה שנלקחה
- (7) העובד אינו נושא משרה בכירה ונכלל בהסכם קיבוצי של עובדי הבנק במדיניות התגמול. בהתאם למדיניות התגמול של עובדי הבנק בהסכם הקיבוצי תהליך תשלום המענק בגין 2020 בוצע ברבעון השני של שנת 2021. סכום המענק הינו בגין שנת 2019. במסגרת הטבות אחרות שולם לעובד חלק יחסי בתגמול נדחה שמומש בסך 79 אלפי ש"ח (בשנת 2019 - 29 אלפי ש"ח), וכן נרשמה הפרשה לזמן ארוך בסך כ-55 אלפי ש"ח בגין יתרת היחידות הפאנטום שנותרו לזכות העובד עם סיום תכנית "אופציות פאנטום" במסגרת החלת הסכם העבודה החדש.

מר גבריאל טייטל - מועסק בבנק בהסכם אישי בתוקף מיום 15 ביוני 2008 לתקופה קצובה עד יום 14 ביוני 2011. החל ממועד זה החוזה נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון או 200% משכר האחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, הגבוה מביניהם. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק. משכורתו צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

גב' איריס ניסנקורן - מועסקת בבנק בהסכם אישי בתוקף מיום 8 בדצמבר 2019, המתייחס לשתי תקופות: (א) תקופה בת שנה, במהלכה תוכל להודיע על חזרתה לעבודתה בבנק הבינלאומי תחת הסכם קיבוצי (ב) בתום השנה הראשונה להעסקתה, המשך העסקתה של הבכירה בבנק.

ההסכם הינו לתקופה בלתי קצובה וכל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת שלושה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתה בבנק במהלך תקופת המשך, תהיה זכאית לפיצויי פיטורין שייקבעו בהתאם לנסיבות המקרה, כמפורט להלן. במקרה של סיום ההעסקה כתוצאה מהתפטרות: (א) התפטרות לפני ועד תום שנה מיום תחילתה של תקופת המשך - עבור תקופת העבודה בבנק הבינלאומי היא תהיה זכאית לפיצויי פיטורין בהתאם להסכם הקיבוצי ועבור תקופת עבודתה בבנק היא תהיה זכאית לשחרור קופות בלבד; (ב) סיום ההעסקה לאחר המועד האמור שלא בפיטורין - היא תהיה זכאית לפיצויי פיטורין בסכום המכפלה של שכרה החודשי האחרון במספר שנות עבודתה הן בבנק הבינלאומי והן בבנק. במקרה של סיום ההעסקה כתוצאה מפיטורין: (א) אם שכרה החודשי האחרון נמוך מ-200% משכרה האחרון בהסכם הקיבוצי - היא תהיה זכאית לפיצויי פיטורין בשיעור של 200% משכרה הקיבוצי האחרון עבור שנות עבודתה הן בבנק הבינלאומי והן בבנק; (ב) אם שכרה החודשי האחרון יעמוד על 200% או יותר משכרה האחרון בהסכם הקיבוצי - היא תהיה זכאית לפיצויי פיטורין בשיעור של 100% על התקופה מיום תחילת עבודתה בבנק הבינלאומי ועד היום בו הגיעה לשכר חודשי העומד על 200% ומעלה משכרה האחרון בהסכם הקיבוצי, ובגין יתר התקופה שחרור קופות בלבד. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתה בבנק. משכורתה צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

גב' רונית עוזיאל - מועסקת בבנק בהסכם אישי בבנק הבינלאומי בתוקף מיום 1 בפברואר 2016. החל ממועד זה החוזה נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בהתאם לסכום שהופרש לקופת הפיצויים האישית שלו ללא השלמת עתודות. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתה בבנק. משכורתה צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

מר אלון שפירא - מועסק בבנק מיום 1 ביולי 1997 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 1 באוגוסט 2009 לתקופה קצובה עד יום 31 ביולי 2012. החל ממועד זה החוזה נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון או 200% משכר האחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, הגבוה מביניהם. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק. משכורתו צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

בעלי המניות

בעלי המניות בבנק במועד פרסום הדוחות הכספיים הם: הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ המחזיק ב-51% מהון המניות המונפק והנפרע וחברת מסד (אחזקות) בע"מ (בשליטת הסתדרות המורים בישראל) המחזיקה ב-49% מהון המניות המונפק והנפרע.

בחודש ספטמבר 2007 נחתם הסכם בין בנק הפועלים לבין הבנק הבינלאומי הראשון לישראל אשר לפיו ימכור בנק הפועלים לבנק הבינלאומי את כל החזקותיו (51%) בהון המניות המונפק והנפרע של בנק מסד תמורת סכום של 236 מיליוני ש"ח.

ביום 14 במאי 2008 הועברו מניות בנק הפועלים בבנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל ובעל השליטה בבנק החל ממועד זה הוא הבנק הבינלאומי הראשון לישראל המחזיק ב-51% מכלל הזכויות בבנק.

השקעות בהון הבנק

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 31 בדצמבר 2020 הינו בסך 14,987.5 ש"ח והוא מחולק ל-149,875,000 מניות בנות 0.0001 ש"ח ערך נקוב.

ביום 14 במאי 2008, לאחר שהתקבלו כל ההיתרים והאישורים הנדרשים על פי דין, הושלמה עסקת מכירת החזקותיו של בנק הפועלים (51%) בהון המניות המונפק והנפרע של בנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל. לפיכך ביום 14 במאי 2008 הועברו מניות בנק הפועלים בבנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל ובעל השליטה בבנק החל ממועד זה הוא הבנק הבינלאומי הראשון לישראל המחזיק ב-51% מכלל הזכויות בבנק. במועד זה הנפיק הבנק לבנק הבינלאומי הראשון לישראל שטר הון על סך 9,635 אלפי ש"ח.

דיבידנדים

חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה להוראות הדין, לרבות הגבלות הנובעות מהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 331 בדבר חלוקת דיבידנדים על ידי תאגיד בנקאי. לדירקטוריון בנק מסד אין מדיניות לחלוקת דיבידנד. בשנת 2020 ו-2019 לא חולק דיבידנד.

מסד בקהילה - מעורבות חברתית ותרומה לקהילה

בנק מסד, המתמחה בהענקת שירותים פיננסיים לציבור המורים ועובדי ההוראה, רואה עצמו מחויב לפעול למען קהילת המורים ועובדי ההוראה בעיקר בתחומי החינוך והחברה. בשנת 2009 הצטרף הבנק לקרן "אתנה" כשותף אסטרטגי. הקרן והבנק שמו להם כמטרה להעצים את המורים בישראל ולקדם את מעמדם המקצועי ולהעניק להם כלים להעצמה אישית, על ידי יישום תכנית מחשב נייך לכל מורה בישראל. בשנת 2020 חולקו כ-2,700 מחשבים נייכים למורים ואייפדים למורי החינוך המיוחד בכ-29 רשויות ברחבי הארץ. בשנות פעילות הקרן חולקו כ-27,100 מחשבים ואייפדים בכ-2,400 בתי ספר ב-172 ישובים ברחבי הארץ. כמו כן חילקה הקרן אייפדים ייחודיים למורים למדעים. הנדבך המרכזי השנה ובשנים הבאות במסגרת התכנית יהיה הענקת אייפדים למורים לחינוך מיוחד במטרה להעצימם ולשפר את יכולות הלימוד לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים, במדינת ישראל קיימים כ-11,000 מסגרות לחינוך המיוחד.

בנק מסד שותף במיזם המורה של המדינה במסגרתו נבחרים 15 מורים מצטיינים מתוך אלפי מועמדים שהומלצו על ידי הציבור הרחב ונבחרו על ידי וועדה ציבורית בה חברים אנשי ציבור מתחומים שונים. הבנק תורם ומשתתף בפעילויות חינוכיות בבתי ספר בעיקר באזורי הפריפריה. כמו כן מעניק הבנק מלגות לימודים לסטודנטים במכללות להוראה, על מנת להדק את הקשר בין הבנק לבין הסטודנטים, שהינם המורים לעתיד. כחלק מהחזון, מהאסטרטגיה ומהערכים של קבוצת הבינלאומי, הבנק רואה עצמו מחויב למעורבות פעילה בחברה ובקהילה, לצד המנהיגות העסקית ויוזמה בתחום הכלכלי. קבוצת הבנק מקיימת פעילות קהילתית מגוונת ורחבות-היקף, המוצאת ביטוי במעורבות חברתית ובפעילות התנדבותית ענפה. עובדי ומנהלי הבנק נוטלים חלק פעיל בהתנדבות חשובה זו.

פרטים נוספים

209	רכוש קבוע
209	ההון האנושי
210	מדיניות תגמול
211	הסכמים מהותיים ונושאים אחרים
211	דירוג הבנק על ידי חברות דירוג
211	מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הבנק
212	מגזרי הפעילות הפיקוחיים- פרטים נוספים
220	שיפורים טכנולוגיים וחדשנות

פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם

בנק מסד בע"מ (להלן: "הבנק") נוסד בשנת 1977 על ידי בנק הפועלים ומרכז הסתדרות המורים בישראל והתאגד כחברה בע"מ לפי פקודת החברות. במועד הקמתו הועברו לבנק הנכסים וההתחייבויות של מסד חברה הדדית להלוואות וחסכונות בע"מ, חברה שהוקמה בשנת 1927 על ידי מרכז הסתדרות המורים בישראל כאגודה שיתופית והתאגדה כחברה בע"מ בשנת 1953. במועד הקמתו יועד הבנק לספק שירותים בנקאיים לציבור ייחודי של המורים והגננות בישראל. החל משנת 1988 פועל הבנק כתאגיד בנקאי בעל רישיון "בנק", לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981. ביום 14 במאי 2008 הושלמה עסקת מכירת החזקותיו של בנק הפועלים (51%) בהון המניות המונפק והנפרע של בנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל. זאת בהתאם להסכם שנחתם בין בנק הפועלים לבין הבנק הבינלאומי הראשון לישראל ביום 25 בספטמבר 2007. הבנק פועל באמצעות 15 סניפים ו-8 שלוחות והוא מספק מגוון רחב של שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיו.

חברות מוחזקות של בנק מסד בע"מ ליום 31 בדצמבר 2020

א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ, חברה שרכשה נכסים ומשכירה אותם לבנק, בבעלות מלאה של הבנק.

בניינים וציוד

העלות המופחתת ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה ב- 29.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-32.6 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2019.

המבנים בהם מתנהלים עסקי הבנק, הינם בבעלות הבנק או בבעלות חברת הנכסים שלו או בשכירות לתקופות שכירות שונות. בבעלות הבנק 5 מבנים בשטח של כ- 2,299 מ"ר המשמשים כסניפים. בנוסף למבנים בבעלותו, הבנק מחזיק בשכירות מבנה בשטח של כ- 2,034 מ"ר המשמש כמשרדי הנהלה ו- 18 מבנים בשטח של כ- 2,971 מ"ר המשמשים כסניפים.

ביום 22 בפברואר 2021 נחתם הסכם למכירת נכס בתמורה של 8.8 מיליוני ש"ח. בספרי הבנק צפוי להרשם רווח הון בספרי הבנק בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח לאחר השפעת המס.

המשאב האנושי

הנהלת הבנק מכירה בחשיבות ההון האנושי בעבודה והשפעתו על ביצועי הבנק. הנהלת הבנק רואה חשיבות רבה בשיפור שביעות הרצון וחיזוק המחויבות הארגונית של העובדים, זאת על ידי תמיכה בהתפתחות העובד וקידומו המקצועי לאורך זמן.

מחלקת משאבי אנוש רואה את יעדה בהשגת יעדי העסקיים של הבנק תוך טיפוח ההון האנושי ושיפור איכותו, וזאת על ידי גיוס עובדים בעלי השכלה גבוהה, השלמת השכלתם של עובדים קיימים תוך השתתפות בהוצאות לימודיהם, השקעה בחניכה ופיתוח הדרכה מתאימה.

הבנק משקיע מאמצים רבים בשיפור מקצועיות העובדים, הן מבחינת קידום העובד בסולם התפקידים במערכת והן לשיפור השירות. לצורך כך מקיים הבנק מערכת הכשרה מקצועית בכל נושאי הבנקאות לעובדים בכל הרמות - החל מעובדים חדשים וכלה במנהלים. מערך ההדרכה כולל קורסים ברמות שונות, השתלמויות וקורסים בכירים.

בשנת 2020 עברו עובדי הבנק 630 ימי הדרכה, ובממוצע כל עובד בבנק עבר 1.5 ימי הדרכה בשנה. הבנק מייחס חשיבות רבה לרווחת העובד ובני משפחתו, הנובעת הן מתחושת המחויבות העמוקה שלו כלפי ציבור העובדים והן מתוך הכרה בהשפעה שיש לפעילות זו על תפקוד העובד ויחסו למקום עבודתו.

סך המשרות בבנק

מצבת כח האדם בבנק, כולל כח-אדם חיצוני, ביום 31 בדצמבר 2020 כללה 268 עובדים בהשוואה ל-286 ביום 31 בדצמבר 2019. מספר העובדים על בסיס ממוצע חודשי כללי בשנת 2020 - 275 עובדים בהשוואה ל-287 עובדים בשנת 2019. מספר המשרות הגיע בסוף שנת 2020 ל-268 משרות, בהשוואה ל-286 משרות בסוף שנת 2019. מספר המשרות על בסיס ממוצע חודשי בשנת 2020 עמד על 275 משרות, בהשוואה ל-286 משרות בשנת 2019.

משרות כח אדם ממוצעות לפי מגזרי פעילות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2019	שינוי	
233	244	(4.7%)	מגזר משקי בית
2	2	-	מגזר בנקאות פרטית
30	30	-	מגזר עסקים קטנים וזעירים
5	5	-	מגזר עסקים בינוניים
3	3	-	מגזר עסקים גדולים
2	2	-	מגזר ניהול פיננסי
275	286	(4.1%)	סך הכל

מאפייני המשאב האנושי

הגיל הממוצע של עובדי הבנק בשנת 2020 הוא 46 בהשוואה ל-45 בשנת 2019. ממוצע וותק העובדים בבנק בדצמבר 2020 הוא 18 שנים בהשוואה ל 17 שנים לדצמבר 2019. בשנת 2020 לא חלה עלייה משמעותית בשיעור העובדים האקדמאיים בבנק. מתוך כלל עובדי הבנק שיעור העובדים האקדמאים בדצמבר 2020 הוא 78% בהשוואה ל-75% בדצמבר 2019.

תכנית תגמול לעובדי הבנק

שכרם של עובדי הבנק צמוד להסכם השכר הנהוג בבנק הפועלים.

הסכם השכר בין הנהלת הבנק לבין ארגון העובדים של הבנק, שהיה בתוקף בשנת 2013 נסתיים בסוף שנת 2017. ב-1 ביולי 2020 חתמו הבנק ונציגות ארגון העובדים על הסכם שכר לשנים 2018-2022, אשר אושר על ידי דירקטוריון והנהלת הבנק. הסכם השכר כולל, בין היתר, את הרכיבים הבאים:

א. בנוסף למנגנוני הקידום ועליית השכר השוטפים הנהוגים בבנק, תשולם לעובדים, שהוגדרו בהסכם, תוספת שכר שקלית קבועה שתשולם ב-3 פעימות בשנים 2018-2022 וחלקה מותנית בביצועי העסקיים של הבנק.

ב. העובדים קיבלו מענק חתימה חד-פעמי בעלות כוללת של 1.9 מיליוני ש"ח.

ג. תכנית להענקת יחידות פנטום לעובדים שהייתה נהוגה בבנק, תומר לתשלום שכר והפרשות סוציאליות לעובדים הזכאים בעלות דומה.

במקביל -החל הבנק באפריל 2020 לפרוע ההתחייבות הקיימת בגין יחידות הפנטום שהבשילו, ובחודש ספטמבר 2020 פרע את יתרת ההתחייבות כאמור, על פי מחיר שסוכם עם ארגון העובדים.

עלויות השכר הגלומות בהסכם העבודה כלולות בעלויות השכר בדוחות הכספיים.

מענק שנתי

הבנק מתגמל את עובדיו אחת לשנה בהתאם לביצועי תשואת הבנק החל מתשואה של 7.5% ובאופן מדורג.

לגילוי בדבר מדיניות התגמול של הבנק - ראה פרק משנה "גילויים פיקוחיים נוספים" בפרק "מידע כספי" באתר האינטרנט של הבנק.

הקוד האתי

דירקטוריון הבנק אישר במהלך חודש דצמבר 2020 את הקוד האתי העדכני של הבנק, במטרה להטמיע נורמות התנהגות ראויות בקרב מנהלי הבנק ועובדיו וליצור תשתית לתרבות ארגונית אשר משלבת מצוינות עסקית עם מצוינות ערכית. הקוד האתי משמש מסמך הצהרתי מחייב בכל פעילות הבנק, כלפי לקוחותיו, כלפי עובדיו וכלפי סביבתו. בקוד האתי נקבעו ערכים מרכזיים ואופן יישומם בחיי היומיום של העובד. הקוד מפורסם בפורטל הבנק ובאתר הבנק באינטרנט ומחולק במעמד קליטת עובד לעבודה. לבנק ועדת אתיקה בראשות חבר הנהלה המשמש כראש אגף בנקאות קמעונאית ובאחריותה דיון בנושאים אתיים והטמעת ערכי הקוד האתי בקרב עובדי הבנק.

הסכמים מהותיים ונושאים אחרים

מכרז החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה

ביום 13 במרס 2014 חתם הבנק על הסכם למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה. תקופת ההתקשרות עד ליום 30 ביוני 2019, כאשר החשב הכללי רשאי להאריך את ההסכם לשתי תקופות נוספות של עד שנה כל אחת. במסגרת המכרז, הבנק הפקיד סך של 618 מיליוני ש"ח לחשבון מיוחד של החשב הכללי, אשר יוחזר לבנק בסוף תקופת ההסכם בתוספת הצמדה. במסגרת המכרז תועמדה לעובדי ההוראה הלוואות מחשבון החשב הכללי האמור, באמצעות הבנק. ההלוואות הינן בסכום מירבי של עד 25 אלפי ש"ח ולתקופת זמן של עד 5 שנים, בהתאם לסוג ההלוואה. ההלוואות הינן ללא הצמדה ונושאות ריבית בשיעורים הנקבעים על ידי החשב הכללי. בנוסף, יעביר הבנק מענקים מותנים לסטודנטים להוראה מחשבון מיוחד של החשב הכללי בגבולות הקצאה מתקציב המדינה. המענק המותנה יהפוך למענק מלא רק בהתקיים קריטריונים שנקבעו על ידי משרד החינוך. במקרה של אי מימוש תנאי המענק, יהפוך המענק המותנה להלוואה לסטודנט, בתנאים שנקבעו על ידי החשב הכללי.

בהתאם להסכם, הבנק מעביר את החזרי הקרן והריבית של ההלוואות לעובדי ההוראה ושל ההלוואות לסטודנטים לחשבונות החשב הכללי, בהתאם ללוחות הסילוקין של ההלוואות וללא קשר לגביה בפועל. במהלך הרבעון השני של שנת 2019 האריך החשב הכללי את תקופת ההסכם לשנה נוספת. במהלך הרבעון השני של שנת 2020 האריך החשב הכללי את תקופת ההסכם למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה עד ליום 30 ביוני 2021. תקופת ההתקשרות המקורית במסגרת ההסכם הינה עד ליום 30 ביוני 2019, כאשר החשב הכללי רשאי להאריך את ההסכם לשתי תקופות נוספות של עד שנה כל אחת.

הארכת ההסכם כאמור, הינה הארכה שנייה, לאחר הארכת ההסכם שבוצעה לשנה נוספת אשר נסתיימה ביום 30 ביוני 2020.

דירוג הבנק

בוצע על ידי חברת מידרוג בע"מ במהלך חודש ינואר 2021. דירוג הבנק נותר Aa3. כיוון ההתפתחות של הערכת האיתנות הפיננסית הפנימית נותר יציב. דירוג הפקדונות לזמן ארוך נותר Aa1 ואופק הדירוג נותר יציב. דרוג הפקדונות לזמן קצר נותר P-1.

חקיקה ויוזמות רגולטוריות

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים שחלים על הבנק

להלן, בתמצית, פירוט של הוראות דין ויוזמות רגולטוריות אשר פורסמו ו/או נכנסו לתוקף במהלך תקופת הדוח, אשר משפיעות או עשויות להשפיע באופן מהותי על פעילות הבנק. הבנק בוחן את המשמעויות הכוללות של ההוראות והיוזמות האמורות על הכנסות הבנק והוצאותיו כמו גם את המשמעויות העסקיות והתפעוליות ארוכות הטווח. לחלק מהיוזמות יכולה להיות השפעה לרעה על הכנסות הבנק ו/או הוצאותיו. השפעה זו אינה ניתנת לכימות בשלב זה, הואיל והיא תלויה בגורמים שונים, לרבות התנהגות הלקוחות, פעילות המתחרים ושינויים רגולטוריים נוספים, וכמובן היקף השפעת מגיפת הקורונה, כאשר ביחס להוראות המצויות בשלבים לא סופיים, גם לא ניתן להעריך האם תפורסמנה ומה תהיינה ההוראות הסופיות שתקבענה. אין באמור בפרק זה כדי לגרוע מהאמור ביתר פרקי וסעיפי הדוח, מקום שקיימת בו התייחסות נוספת להוראות הדין והיוזמות הרגולטוריות המפורטות להלן או לאחרות.

שעת חירום - משבר הקורונה

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה(הוראת שעה)

ההוראה פורסמה לראשונה ביום 19 במרס 2020 (ומאז עודכנה מספר פעמים), על רקע התפרצות נגיף הקורונה, והיא כוללת שורת הקלות, שמטרתן לאפשר לתאגידים הבנקאיים את הגמישות העסקית הנדרשת בעת הזו ולסייע למשקי הבית ולעסקים בנסיבות החריגות שנוצרו. תוקף ההוראה עד ליום 30 בספטמבר 2020 והמפקח, באישור הנגיד, רשאי להאריך את תוקפה לתקופה נוספת שלא תעלה על 6 חודשים ("תקופת הוראת השעה").

בנוסף לכך ניתנו הקלות פרטניות בנושאים שונים, בין היתר, בחובות דיווח מסוימות לפיקוח בתקופה זו, דחיית מועדים מסוימים שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין ודחיית מועדי כניסה לתוקף של הוראות שונות. השינויים והצעות השינויים מקיפים מגוון רב של נושאים והם השתנו ומשתנים תדירות, בהתאם לצרכים העולים מההתמודדות עם המשבר והשלכותיו.

להלן יפורטו מקצת מההקלות העיקריות שנקבעו בהוראת השעה ו/או בהנחיות פרטניות של הפיקוח על הבנקים: - הפחתת דרישות ההון הרגולטוריות החלות על הבנקים בנקודת אחוז אחת לתקופת הוראת השעה, ולאחר מכן, ככל שרלוונטי, יידרשו הבנקים להציג מתווה מדורג לצבירה מחודשת של ההון, ככל שנשחק, על פני שנתיים. (פירוט לענין זה ראו באור 21 בדוחות הכספיים).

- התאגידים הבנקאיים הונחו לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד (פירוט לענין זה ראו באור 21 בדוחות הכספיים).

- מתן אפשרות לקיים ישיבות דירקטוריון שלא ע"י כינוס פרונטלי והשתתפות בהן באמצעות שימוש באמצעי תקשורת, וכן מתן אפשרות ליו"ר הדירקטוריון וועדותיו לקבוע את המועד והתדירות לדיון בנושאים הנדרשים בהתאם לשיקול דעתם ובהתחשב בסיכונים המתפתחים, תוך הקלת דרישות סף המינימום של מספר ההתכנסויות המינימלי שנקבעו בהוראה וכן במועדי אישור והפצת טיוטת פרוטוקול.

- מגבלת האשראי לענף הבינוי והנדל"ן (כולל חבויות לתשתיות לאומיות) הוגדלה משיעור של 24% לשיעור של 26% מסך כל חבויות הציבור, והמגבלה כאמור, בניכוי החבויות לתשתיות לאומיות, הוגדלה משיעור של 20% לשיעור של 22% מסך כל חבויות הציבור. ההקלה בתוקף עד לתום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר 2025, ובלבד שמהלך אותם 24 חודשים שיעור החבות לא יעלה על הגבוה מבין שיעורה ביום 31 בדצמבר 2025 ושיעור המגבלה הענפית קודם להקלה.

- נקבע כי שיעור הסניפים שיהיו פתוחים לקהל לא יפחת מהשיעור שנקבע בהוראה, ויינתנו בהם שירותי משיכה והפקדת מזומנים ושיקים בלבד. שירותים אחרים יינתנו בכפוף לתיאום מראש ולזמינותם בסניף. השיעור האמור עודכן מעת לעת, החל מ-15% ועד ל-50%, עד שביום 10 במאי 2020, הודיע בנק ישראל כי כלל סניפי המערכת הבנקאית יפתחו לקבלת קהל עד ליום 13 במאי 2020 ויינתנו בהם כלל השירותים שניתנו ערב משבר הקורונה. ביום 1 ביוני

2020, הודיע בנק ישראל כי תאגיד בנקאי רשאי לקבוע כי ככלל השירותים בסניפים יינתנו בכפוף לתיאום תור מראש, ועל התאגיד הבנקאי לפרסם באתר האינטרנט שלו סוגי לקוחות ומקרים שלגביהם יינתן שירות ללא תיאום מראש. ב-22 בספטמבר 2020, הודיע בנק ישראל, על רקע המגבלות השונות במשק, כי הבנקים יהיו רשאים לצמצם את פעילות מערך הסניפים, ובלבד ששיעור הסניפים הפתוחים לקהל לא יפחת מ-80%, וכי השירות שיינתן בהם יכלול לכל הפחות את אותם השירותים שאינם ניתנים בערוצי בנקאות בתקשורת.

- נתנו הקלות בנושא ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עו"ש, והורחבה יכולת הבנק לטפל בחריגות בחשבון הלקוח על רקע הצפי לקשיים תזרימיים אצל לקוחות.

- ניתנה ארכה להגשת דוחות כספיים הנדרשים לצורך העמדת אשראי ללווים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 311.

- ניתנה הקלה לדרישות המסמכים בעת שינוי בתנאי הלוואה קיימת.

- ניתנה אפשרות לפעול לצירוף לקוחות לשירותי בנקאות בתקשורת באמצעות פניה אליהם בערוצים אלה, וכן לשלוח ללקוחות שאין ברשותם כרטיס חיוב הודעה בערוצי הבנקאות בתקשורת על מנת להנפיק עבורם כרטיס חיוב.

- ניתנה הקלה בחובת ההקלטה במקרים מסויימים, כך שכריתת הסכם בנקאות בתקשורת, כריתת הסכם הוראות טלפוניות, ושיווק אשראי ללקוחות קמעונאיים יתאפשרו גם באמצעות הליכי תיעוד חלופיים כשאין אפשרות להקלטה.

- נקבעו הקלות לגבי אופן מתן תשובה לתלונות ללקוחות ומסירת ההודעה על זכותם להשיג על התשובה, וכן נקבע כי בנסיבות חריגות ניתן יהיה לפרסם הודעה בדבר הארכת המועד וסיבת העיכוב לכלל הלקוחות באמצעים מקוונים.

-עודכנה הגדרת "אזרח ותיק", כך שהגיל המינימלי ממנו יקבל הלקוח קדימות בתור במענה הטלפוני יהיה 70 (במקום 75).

- הוגדלה מגבלת סכום הפקדת שיק בודד בסלולרי מ-20 אש"ח ל-50 אש"ח.

- הוארך המועד לטיפול בבקשת לקוח לסגירת חשבון ל-14 ימי עסקים (במקום 5) מהמועד בו השלים הלקוח את הפעולות הנדרשות ממנו בהתאם להוראת נב"ת 432. תוקפה של הקלה זו פקע ביום 30 בספטמבר 2020.

-ניתנה אפשרות לקבל מלקוחות הוראות לביטול חיוב ע"פ הרשאה או הרשאה לחיוב חשבון באמצעות הטלפון, בכפוף לתיעוד השיחה.

- ניתנה אפשרות לקבל הסכמה מתועדת (לרבות באמצעות הטלפון) של לקוח להסדר חוב. לאחרונה, הקלה זו אושרה לצמיתות.

- ניתנה דחייה לביצוע סקר בטיחות עבור מערכות שבסיכון גבוה ומערכות בנקאות בתקשורת שלגביהן יש לבצע סקר לפחות אחת ל-18 חודשים, וכן דחייה לביצוע סקירות מסוימות של פונקציית הביקורת הפנימית ושל הסיכונים התפעוליים.

- דיווחי פטקא ו-CRS - ביום 23 בדצמבר 2020 פורסמו תקנות אשר דוחות, בין היתר, את מועדי דיווחי פטקא ו-CRS לרשות המיסים הישראלית.

- ביום 21 באפריל 2020 ניתנו הנחיות בעניין "דגשים לדוחות לציבור לרבעון הראשון לשנת 2020", וביום 16 ביוני 2020 וב-11 באוקטובר 2020, ניתנו הנחיות בענין גם ביחס לדוחות הרבעוניים והשנתיים לשנת 2020.

צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירותי דמי כרטיס חיוב מידי, מכתב התראה של עורך דין ופעולה על ידי פקיד במוקד טלפוני) (הוראת שעה), התש"ף-2020

הצו פורסם ביום 13 בספטמבר 2020, ובמסגרתו הכריז בנק ישראל על שלושה שירותים בנקאיים כשירותים בני פיקוח. הצו חל על לקוחות יחידים ועסקים קטנים, והשירותים שנכללו במסגרתו הם שירותי דמי כרטיס חיוב מידי, שבגינם לא תגבה עמלה כלל (מאוקטובר 2020 ועד מרס 2021- למעקב אחר התיקון), מכתב התראה של עורך דין, ופעולה על ידי פקיד במוקד טלפוני, (ביחס לשתי העמלות - החל מה-13 לאוקטובר 2020 ועד ל-13 לאפריל 2021).

מתווה לדחיית תשלומי הלוואות

ביום 12 מאי 2020 הודיע בנק ישראל על גיבוש מתווה אחיד לדחיית תשלומי הלוואות ("המתווה"), אשר אומץ על ידי המערכת הבנקאית, וחל ביחס לשלושה מגזרי פעילות- משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי עסקי (כהגדרתם במתווה). במסגרת המתווה נקבעו, ביחס לכל אחד מהמגזרים, תנאי סף הנדרשים על מנת שהלוואה תיכלל במתווה, היקף שיקול הדעת של הבנק ביחס לדחיית התשלומים, וכן נקבעו הכללים למתכונת דחיית התשלומים בכל מגזר שעיקרם

- תקופות דחיית התשלומים, המועדים להגשת בקשות דחייה, איסור גביית עמלות בגין מהלך הדחייה, גובה הריבית בה יחויבו התשלומים הנדחים, אופן פריסת ההלוואה ועוד.

ביום 13 ביולי 2020, הודיע הפיקוח על הרחבת המתווה במסגרתו, בין היתר, הוארכה התקופה להגשת בקשה לדחיית תשלומי הלוואות עד ליום 30 לאוקטובר 2020, ומשך תקופת הדחייה האפשרי הוארך ביחס לחלק מהלווים. המתווה המורחב חל הן על לקוחות שכבר דחו תשלומי הלוואה במהלך משבר הקורונה ונדרשים לסיוע נוסף, והן על לקוחות שטרם ביצעו דחייה כאמור.

ביום 29 בספטמבר 2020, הודיע בנק ישראל על הארכה והרחבה נוספת של המתווה, במסגרתו הוארכה התקופה להגשת בקשה לדחיית תשלומי הלוואות עד ליום 31 בדצמבר 2020, ומשך תקופת הדחייה האפשרי הוארך ביחס לחלק מהלווים. כמו כן, ביחס לחלק מן ההלוואות עודכן המתווה, כך שהדחייה ללא שיקול דעת הבנק תהא ביחס לרכיב הקרן בלבד. מתווה זה חל הן על לקוחות שכבר דחו תשלומי הלוואה במהלך המשבר והן על לקוחות שטרם ביצעו דחייה כאמור.

ביום 30 בנובמבר 2020 פרסם בנק ישראל מתווה נוסף ביחס למשכנתאות והלוואות צרכניות, אשר נועד לסייע לקבוצה ממוקדת של לקוחות, שנפגעו באופן משמעותי מהמשבר ואשר עומדים במספר תנאים מצטברים. במתווה זה ניתן דגש על חזרת הלווים לתשלום הלוואותיהם, לצד הסדרת לוח תשלומים מקל לפרעון (זאת, בשונה מהקפאה או דחיית החוב). התקופה להגשת בקשות לדחיית תשלומי הלוואות, בהתאם למתווה האחרון, חלה בין התאריכים 31.3.2021-1.1.2021. ביום 10 בדצמבר 2020 פרסם בנק ישראל מתווה נוסף גם ביחס לעסקים קטנים וזעירים. המתווה מאפשר לעסקים קטנים וזעירים שנפגעו באופן משמעותי מהמשבר ושעומדים בתנאים מצטברים, לדחות, ללא שיקול דעת הבנק, את רכיב הקרן בהלוואה, לתקופה של עד 6 או 12 חודשים (תלוי בסכום ההלוואה). המתווים החדשים מתייחסים רק להלוואות הנמצאות כבר בסטטוס של דחיית תשלומים.

רשות נירות ערך ורשות שוק ההון

במהלך החודשים מרס-אפריל 2020, פורסמו מספר הקלות והצעות להקלות שנועדו בעיקרן לאפשר ו/או להקל על מתן שירותים ללקוחות באמצעים דיגיטליים, ללא צורך בפגישה פנים אל פנים (לרבות לצורך צירוף לקוחות לשירותי ייעוץ השקעות ואפיון צרכים ראשוני בייעוץ השקעות; מתן ייעוץ פנסיוני) וכן דחיית מועדים (בעיקר לעניין מועדים לליבון צרכי לקוח ומשלוח דיווחים שונים המתחייבים לפי דין). מובהר, כי תוקפן של ההקלות הנוגעות לדחיית מועדים, ובכלל זה בירור צרכים ומשלוח דיווחים שונים פג ביום 1 ביולי 2020, ולא הוארך.

עוד בהקשר זה, פורסם ביום 9 ביולי 2020 (כתחליף לטיטוט הוראת שעה שפורסמה באפריל 2020), תזכיר לתיקון חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיונית) (תיקון מס' 11), התש"ף-2020, במטרה לקבוע, כי תאגיד בנקאי רשאי לתת ייעוץ פנסיוני באמצעות הטלפון או באמצעים דיגיטליים (וביחד: "ייעוץ פנסיוני מרחוק"). במקביל, ביום 1 בדצמבר 2020, פורסמה עמדת אי-אכיפה, ולפיה רשות שוק ההון לא תנקוט צעדי אכיפה כנגד תאגיד בנקאי, שיעניק ייעוץ פנסיוני מרחוק ללקוחות קיימים בתחום זה, כל עוד מתקיימות מגבלות פעילות בהתאם לחקיקת החירום הנוגעת להתמודדות עם נגיף קורונה.

תקנות שעת חירום

בענין הנגשת שירותים פיננסיים- ביום 7 באפריל 2020 פורסמו תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש)(הנגשת שירותים פיננסיים), התש"ף-2020, שקבעו הוראות שמטרתן להקל על אופן כריתת חוזה כרטיס חיוב. הקלות בנושא זה נקבעו גם בהוראת השעה באמצעות תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 411 בענין חובות זיהוי. בנוסף, תקנות שעת החירום האמורות אפשרו הנפקת כרטיסי דביט גם ללקוחות שהוטלה עליהם הגבלה מיוחדת לפי חוק ההוצל"פ. תוקף תקנות אלה הסתיים ביום 6 ביולי 2020. ביום 20 ביולי 2020 אושרה בקריאה ראשונה בכנסת טיוטת חוק למתן שירותים חיוניים מרחוק (נגיף הקורונה החדש- הוראת שעה), התש"ף-2020, במסגרתה מוצע לקבוע את ההקלות שנקבעו בתקנות ביחס לאופן כריתת חוזה כרטיס חיוב (עד לכניסתו לתוקף של חוק שירותי תשלום באוקטובר 2020), וביחס להנפקת כרטיסי דביט גם ללקוחות שהוטלה עליהם הגבלה מיוחדת לפי חוק ההוצל"פ (עד לתום ששה חודשים מיום תחילתו של החוק).

בתקנות שעת חירום (שיקים ללא כיסוי), התש"ף-2020 שפורסמו ביום 22 במרס 2020, התווספה ההכרזה על מחלה מידבקת מסוכנת להגדרה "הכרזה על שעת חירום" שבחוק שיקים ללא כיסוי, ובכך אפשרו לבנק ישראל להורות כי הבנקים ישהו הגבלות על לקוחות ועל חשבונות הבנק שלהם בשל שיקים שחזרו בשל היעדר כיסוי מספיק, החל מתאריך 4 במרס 2020 ועד ליום 22 ביוני 2020. הוראה כאמור פורסמה על ידי בנק ישראל ביום 23 במרס 2020. ביום 14 ביוני 2020 פורסמו תקנות שיקים ללא כיסוי (סייגים לתחולת החוק), הקובעות כי שיקים שסורבו בין התאריכים 4 למרס 2020 ל- 22 ביוני 2020, לא ייחשבו כשיקים מסורבים לצורך הגבלת החשבון ויבוטלו מגבלות שהוטלו על החשבון בגינם. כמו כן, על הבנקים לתקן דיווחים שנשלחו בגין שיקים שסורבו בתקופה האמורה. ביום 26 באוגוסט 2020 פורסם תיקון נוסף לתקנות, המאריך את ההוראות האמורות גם ביחס לשיקים שסורבו בין ה- 23 ביוני 2020 ל- 10 באוגוסט 2020.

רגולטורים שונים - קבעו תהליכים שונים להתנהלות מרחוק מול הבנקים, לאור המשבר, וזאת בכפוף להסדרים שאושרו, בין היתר על ידי - האפוסטרופוס הכללי, רשם המקרקעין, רשם המשכונות, רשם החברות והממונה על חוק המכר בהתאם לחוק המכר (דירות)(הבטחת השקעות של רוכשי דירות), תשל"ה-1974. יצויין כי נקבעו גם סדרי דין מיוחדים במצב חירום בבתי המשפט וכן נדחו מועדי תשלום חודשי לחייבים מסויימים בהתאם להודעת הכונס הרשמי והממונה על תהליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי. כמו כן, ביום 24 בספטמבר 2020 פורסם חוק ההוצאה לפועל (נגיף הקורונה החדש- תיקון מס' 68 והוראת שעה), התשפ"א-2020, הקובע הסדרים מיוחדים במטרה לסייע ליחידים ועסקים שנקלעו למצוקה בשל משבר הקורונה, כגון אפשרות להארכת תקופות לתשלום חוב ותקופות אזהרה, הסדרים לפירעון בתשלומים של חובות בסכומים לא גבוהים, ועוד. על רקע המשבר ניתנו גם הקלות במועדי דיווח ומועדי טיפול בפניות הציבור לפי חוק נתוני אשראי, תשע"ו-2016 וכן ניתנו הנחיות למקורות המידע, כולל התאגידים הבנקאיים, בהתייחס לדיווח נתונים למאגר נתוני האשראי באופן שיביא לביטוי את משבר הקורונה.

בנקאות

חוק שירותי תשלום, התשע"ט-2019

החוק, שפורסם ביום 9 בינואר 2019, במטרה ליצור הסדרה מקיפה ואחידה של נושא שירותי התשלום ואמצעי התשלום, תוך מתן הגנה צרכנית ללקוחות, הותאם להתפתחויות הטכנולוגיות ומתבסס גם על האסדרה האירופאית בתחום. החוק מחליף את חוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986, והוא חל על נותני שירותים שונים ובכללם הבנקים, חברות כרטיסי האשראי, סולקים ואפליקציות תשלומים, על אמצעי תשלום פיזיים ושאינם פיזיים, ועל מגוון שירותי תשלום, לרבות הנפקה של אמצעי תשלום, סליקה של עסקת תשלום וניהול חשבון תשלום (למשל או למוטב), וכן שירותי תשלום במסגרת פעולות מסוימות המבוצעות בחשבונות עו"ש.

עיקרי הנושאים המוסדרים בחוק מתייחסים להוראות בענין חוזה שירותי תשלום, גילוי נאות ואיסור הטעיה, פעולת תשלום, הקפאת השימוש באמצעי תשלום, שימוש לרעה באמצעי התשלום, הרשאות לחיוב ואופן ביצוע הוראות תשלום. כמו כן נקבעו בחוק סנקציות פליליות ועיצומים כספיים בגין הפרות מסוימות של הוראותיו, ואיסור התניה על הוראותיו אלא לטובת לקוח (למעט בסעיפים מסוימים ביחס ללקוחות מסוג מסוים). החוק יחול גם על אמצעי תשלום שהונפקו לפני יום התחילה, וקובע הוראות לתיקון חוזי שירותי תשלום קיימים. מועד תחילת החוק נקבע לשנה מיום פרסומו ("המועד המקורי"), וניתנה לשר המשפטים סמכות להורות על דחיית המועד המקורי בעד שנה נוספת. ביום 14 באוקטובר 2020 נכנס החוק לתוקף.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 359A - מיקור חוץ

ההוראה, שתחילתה ביום 31 במרס 2020 (עם אפשרות לאימוץ מוקדם), קובעת עקרונות להעברה למיקור חוץ עלבסיס מתמשך, של פעילויות מהותיות הכלולות ברשימת עיסוקיו של התאגיד הבנקאי לפי חוק הבנקאות (רישוי), תוך צמצום החשיפה לסיכונים פוטנציאליים. ההוראה קובעת את חובות הדירקטוריון, ההנהלה והביקורת הפנימית

בנושא, ומחייבת, בין היתר, ביצוע בדיקת נאותות לנותן השירות, הסדרת מיקור החוץ בחוזה כתוב, גיבוש תכנית מקיפה לניהול סיכוני מיקור חוץ ותכנית המשכיות עסקית. ההוראה אוסרת על העברה למיקור חוץ של תפקידי הדירקטוריון וההנהלה הבכירה, וקובעת תנאים להעברה למיקור חוץ של החלטות המחייבות הפעלת שיקול דעת בנושאים שונים, ובכללם פתיחת חשבון ללקוח או סגירתו, ופעילות חיתום בהלוואות. כן נקבעו בהוראה תנאים למיקור חוץ של פנייה יזומה למשקי בית לצורך הפנייתם לקבלת אשראי, והורחבה האפשרות של תאגידים בנקאיים להתקשר עם מתווכים.

ביום 7 באפריל 2020 פורסם עדכון הדוחה את תחילת מועד יישום ההוראה מ- 31 במרס 2020 ל- 30 בספטמבר 2020, וניתנה אפשרות ליישום מוקדם של ההוראה. הבנק אימץ באימוץ מוקדם את ההוראה והיא חלה עליו החל מחודש מאי 2020.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 443 - פקדונות ללא תנועה וחשבונות שבעליהם נפטרו

ההוראה פורסמה ביום 15 בנובמבר 2020, במטרה לייעל את הליכי האיתור של פקדונות ללא תנועה (פקל"ת) ושל חשבונות שבעליהם נפטרו. ההוראה מחייבת הקמת פונקציה לטיפול בפקל"ת וקובעת את אחריות הדירקטוריון וההנהלה הבכירה לעבודתה, מרחיבה את החובות החלות על תאגידים בנקאיים לצורך איתור בעלי פקל"ת, תוך קביעת מדרג של פעולות איתור נדרשות והוראות בנושא יצירת קשר, וכוללת הוראות ביחס לחשבונות שבעליהם נפטרו וביחס לשוכרי כספות שנותק עמם הקשר. ההוראה תכנס לתוקף שנה מיום פרסומה.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311A - ניהול אשראי צרכני

ההוראה פורסמה ביום 2 בפברואר 2021 ומטרתה להבטיח פעילות נאותה, הוגנת ושקופה של תאגידים בנקאיים וסולקים מול לקוחותיהם בהיבט של שיווק אשראי צרכני, לשם מזעור הסיכון ההתנהגותי (conduct risk) ומניעת התממשותם של סיכונים אחרים. ההוראה מרכזת את דרישות הפיקוח על הבנקים מהמערכת הבנקאית בפעילותה מול לקוחות צרכניים, וכוללת הוראות בעניין תפקידי הדירקטוריון וההנהלה בקשר עם התוויית של אסטרטגיית ניהול ושיווק אשראי צרכני ועיגונה במסמך מדיניות ובנהלים, אשר יכסו את כל ההיבטים של האשראי הצרכני ברמת הלווה, הוראות ביחס לאופן השיווק של אשראי צרכני וביחס לתהליכים לאישור אשראי זה. תחילתה של ההוראה ביום 2 בנובמבר 2021, למעט הסעיפים העוסקים בשיווק אשראי, שתחילתם ביום 2 במאי 2021.

הגברת התחרותיות

תיקון מס' 27 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) בעניין מעבר של לקוח בין תאגידים בנקאיים

התיקון, שפורסם ביום 22 במרס 2018, כחלק מחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2019), התשע"ח-2018, מחייב את הבנקים לאפשר העברת פעילות פיננסית של לקוח מהבנק בו היא מתנהלת ("הבנק המקורי") לבנק אחר ("הבנק הקולט"), באופן מקוון, נוח, אמין ומאובטח, ובלא גביית תשלום מהלקוח בעד הליך זה, בתוך 7 ימי עסקים מהמועד שבו קיבל הבנק המקורי הודעה על אישור בקשת הלקוח בידי הבנק הקולט. הנגיד, בהסכמת שר האוצר, רשאי לקבוע כי הוראות אלה לא יחולו על בנקים מסוימים (בנק בעל היקף פעילות קטן - ששווי נכסיו אינו עולה על 5% משווי הנכסים של כלל הבנקים, או בנק מקוון), או לקבוע שההוראות יחולו בתום תקופה שיקבע הנגיד או שיחולו עליהם רק כבנק קולט או כבנק מקורי.

תחילתו של התיקון שלוש שנים מיום פרסומו, עם אפשרות דחייה בשתי תקופות נוספות של חצי שנה כל אחת. בחודש יוני, אישרה ועדת הכלכלה של הכנסת את דחיית תחילת התיקון בחצי שנה, כך שיכנס לתוקף ביום 22.9.2021. ביום 17 בדצמבר 2019 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 448 - העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים באופן מקוון, המפרטת את הכללים שעל הבנק המקורי והבנק הקולט ליישם במסגרת הטיפול בבקשתו של הלקוח לניוד חשבונות. מועד כניסתה של ההוראה לתוקף יהיה במקביל למועד הכניסה לתוקף של התיקון האמור לחוק הבנקאות (שירות ללקוח).

ביום 17 בדצמבר 2019 פורסמו כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים), התש"ף-2019, הקובעים את סוגי החשבונות וסוגי הפעילויות הפיננסיות עליהם יחול התיקון האמור.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 368 – יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל

בהתאם להוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, על תאגיד בנקאי לאפשר לנותן שירות השוואת עלויות לצפות במידע פיננסי של לקוח הנמצא בידי התאגיד הבנקאי, לבקשת הלקוח. במקביל לתהליך גיבוש החקיקה הנדרשת על מנת לאפשר זאת (במסגרת תזכיר חוק שירותי מידע פיננסי, התש"ף-2020), פרסם בנק ישראל את הוראה 368 ביום 24 בפברואר 2020. זאת, לאור החשיבות הרבה שהוא רואה ביישום הבנקאות הפתוחה ובפוטנציאל ההשפעה שלה על השירותים הפיננסיים והדרך בה הלקוחות צורכים אותם, וזאת לצד חשיפת כלל השחקנים במערכת והלקוחות לסיכונים רבים יותר. ההוראה חלה על בנקים וחברות כרטיסי אשראי התשתית של הבנקאות הפתוחה עתידה להיפתח לצדדים שלישיים אחרים כשתושלם חקיקה בנושא זה ותוחל עליהם רגולציה.

ההוראה כוללת הוראות בנושאי ממשל תאגידי, אופן קבלת הסכמת הלקוח להעברת מידע או למתן הוראת תשלום, כללים לרמת שירות, עקרונות לניהול סיכונים אבטחת מידע והגנת הסייבר, החובות החלות על בנקים וחברות כרטיסי אשראי שיבחרו לפעול גם כצרכן מידע או כיוזם תשלומים, אופן הטיפול בפניות לקוחות והדיווחים הנדרשים לפיקוח. מועד תחילתה של ההוראה נדחה, על רקע אירוע נגיף הקורונה, ליום 31 במרס 2021, למעט לעניין מסירת מידע אודות כרטיסי חיוב, מתן הוראת תשלום חד פעמי בשקלים ומתן מידע אודות סטטוס הוראת תשלום כאמור שתחילתם נדחתה ליום 10 באוקטובר 2021; ולמעט מסירת מידע אודות חסכונות ופקדונות, אשראי וניירות ערך שתחילתם נדחתה ליום 31 במרס 2022.

שוק ההון

תנאי היתר כללי לפי סעיף 49א לחוק ניירות ערך
רשות ניירות ערך פרסמה תנאי היתר כללי לפי סעיף 49א לחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968, שבהתקיימם רשאי יו"ר רשות ניירות ערך להתיר לאדם להציע שירותי מסחר בניירות ערך באמצעות מערכת למסחר בניירות ערך המנוהלת בידי בורסה מחוץ לישראל, אם מצא שאין בכך כדי לפגוע בענייניו של ציבור המשקיעים בישראל. ההיתר יינתן על סמך הצהרת מבקש ההיתר, כי הינו עומד בתנאים הרלוונטיים לקבלת היתר להציע את השירותים האמורים.
ביום 31 במרס 2020 ניתן לבנק ההיתר המבוקש מיו"ר רשות ניירות ערך והבנק נערך בהתאם.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים – פרטים נוספים

לתיאור של מגזרי הפעילות ראה באור 24 לדוחות הכספיים ופרק מגזרי פעילות בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מבנה התחרות במגזרי הפעילות ושינויים החלים בהם

מגזר משקי הבית

רמת התחרות על מגזר משקי הבית, נמצאת במגמת עלייה מתמדת בשנים האחרונות – הן במערכת הבנקאית והן מול גופים חוץ בנקאיים. כחלק מההתמודדות על נתח השוק, מתבצעים בקבוצה שינויים נדרשים, לרבות התאמת ההיערכות בתחומים הבאים:

- שימת דגש על פיתוח השירותים הישירים של הבנק; מסד און ליין, אפליקציות מתקדמות בסלולר, מכשירים לשירות עצמי ועוד.
- פעילות שיווקית ממוקדת בקהל היעד, המושתתת על מערכות מיכוניות תומכות.
- התאמות במערך הסינוף בהתאם להתפתחויות באוכלוסיות היעד של הקבוצה ועל פי אזורי פוטנציאל.
- חיזוק הקשר האישי ומערכת היחסים עם הלקוח.
- במקביל, ממשיך הבנק להתמקד באוכלוסיות מטרה ספציפיות בקרב מגזר משקי הבית, בעיקר אוכלוסיית המורים ובני משפחותיהם בפיזור רחב.
- הבנק פועל לחיזוק מעמדו במגזר משקי הבית תוך התמחות באוכלוסיית המורים ובני משפחותיהם ולהוות נדבך מרכזי באסטרטגיה העסקית הרב שנתית של הבנק. הבנק שואף לשימור והגדלת הפעילות בקרב לקוחות קיימים, לרבות לקוחות דואליים, שחלק מפעילותם הפיננסית מתנהלת בבנקים אחרים. כמו כן, ממשיך הבנק בגיוס של לקוחות חדשים מקרב אוכלוסיות המטרה של הבנק, ובצעים לייעול ושיפור התשתיות הקמעונאיות.
- התהליכים הבאים מתבצעים ו/או מתוכננים להתבצע במהלך העסקים לשם מימוש אסטרטגיה זו:
- חיזוק התפיסה ממוקדת הלקוח, תוך התאמת הצעות הערך, המוצרים, רמת השירות וערוצי ההפצה להעדפות ולצרכים הפיננסיים של כל לקוח.
- ניהול מושכל של הרשת הקמעונאית בתפיסה רב-ערוצית, המתבססת הן על מערך סניפי בפריסה הולמת, והן על הרחבה מתמדת של שירותי הבנקאות הישירה, לרבות מכשירים אוטומטיים מתקדמים, אתר האינטרנט והאפליקציות הסלולריות שנמצאות בתהליך מתמיד של הרחבת השירותים הבנקאיים הכלולים בהן בין היתר: הרחבת השירות התכתבות עם בנקאי לכלל לקוחות הבנק פתיחת האפשרות להגשת בקשה להלוואה באפליקציה ועוד.
- ייזום שיטתי מבוסס מאגרי נתונים כלפי לקוחות בכל תחומי הפעילות, לרבות שירותי ניהול חשבון, פעילות השקעות וייעוץ, אשראי צרכני ומשכנתאות.
- פעילות המשכנתאות של לקוחות הבנק מתבצעת באמצעות חברת האם והשירות ניתן על ידי דלפקי משכנתאות המוצבים בחלק מסניפי הבנק.

מגזר הבנקאות הפרטית

- הפעילות במגזר הבנקאות הפרטית המתאפיין ברמת תחרות גבוהה.
- על רקע זה, ולנוכח רמת סיכון האשראי הנמוכה יחסית בגלומה בפעילות במגזר הבנקאות הפרטית, התחרות על לקוחות אלו חריפה ודינאמית מאוד. תחרות זו באה לידי ביטוי בהקצאת משאבים ניכרת להעלאת רמת השירות והייעוץ ללקוחות הבנקאות הפרטית, בהכשרה מקצועית לעובדים, בהרחבה מתמדת של סל המוצרים, בשדרוג של המערכות הטכנולוגיות תומכות ההחלטה, בהטבות בתנאי ניהול חשבון, בשחיקה ברמות המחירים והעמלות, במבצעי פרסום רבים ודגש על שירות אישי ויצירת מעטפת שירות מותאמת ללקוח.

- על מנת לשפר את היערכות ההבנק בטיפול בפלח העליון של הבנקאות הפרטית, הקים הבנק מרכזי ייעוץ איזוריים המעניקים שירותי ייעוץ ללקוחות הפרימיים בחלק מסניפי הבנק מרכזי הייעוץ מאפשרים לבנק לתת שירותי ייעוץ מתקדמים ואיכותיים תוך כדי ניצול הייתרון המיקצועי של יועצי ההשקעות במרכזי הייעוץ.
- המגזר פועל באמצעות מערך הסינוף של הבנק. לקוחות הבנקאות הפרטית מקבלים שירות ביחידות מובדלות בסניפי הבנק, אשר מספקות את מכלול השירותים הבנקאיים במודל שירות אשר מותאם באופן ייחודי לאופי פעילותם של הלקוחות ולצרכיהם. השירותים ניתנים על ידי בנקאים ויועצים אשר הוכשרו להעניק את השירות לפלח זה.
- הבנק פועל תדיר לשיפור תהליכים ולהכנסת שיפורים טכנולוגיים במטרה לשפר את רמת השירות ולהרחיב את סל המוצרים, כולל שידרוג ופיתוח השירותים הניתנים באינטרנט ובסלולר, כגון, שדרוג זירת שוק ההון באפליקציה הסלולרית, פתיחת האפשרות להצטרפות ליעוץ השקעות דרך אתר האינטרנט שירות ADVISE ME. המאפשר ליועץ ההשקעות לשלוח הצעות לפעולות ישירות ללקוח באמצעות האפליקציה הסלולרית.

מגזר העסקים הקטנים והזעירים

התחרות על מגזר העסקים הקטנים והזעירים נמצאת במגמת התחזקות בשנים האחרונות. הבנק מתחרה במגזר העסקים הקטנים והזעירים מול כלל הבנקים אך עם זאת מרחיב את פעילותו מול המגזר. כמו כן, קיימת תחרות מצד גופים פיננסיים שונים, ובהם חברות כרטיסי האשראי, חברות ליסינג וחברות ביטוח. הבנק ממקד את הפעילות במגזר העסקים הקטנים תוך ניצול היתרון במקצועיות, זמינות ומהירות תגובה. לקוחות הבנק במגזר העסקים הקטנים הינו ממגוון רחב של ענפי משק בעלי נפח פעילות עסקי נמוך. היקף האשראי ברמת לקוח הינו עד 50 מיליוני ש"ח.

מגזר העסקים הבינוניים

- התחרות על לקוחות מגזר העסקים הבינוניים במערכת הבנקאית הולכת וגוברת. התחרות מתבטאת ברמת השירות ובמהירות התגובה, ברמת המחירים והעמלות ובתנאים להעמדת מימון. הבנקים מתחרים ביניהם ביכולת להגיב במהירות וביעילות לצרכים המשתנים של כל לקוח, באיכות השירותים וכח האדם המקצועי ובפיתוח מוצרים בנקאיים מתוחכמים וחדשניים. בנוסף לכך, קיימת תחרות מצד גופים חוץ בנקאיים, כגון חברות הביטוח, חברות למימון והאפשרות לגיוסי ההון בשווקים בארץ ובחו"ל.
- מרבית הלקוחות במגזר העסקים הבינוניים בישראל מנהלים חשבונות במספר בנקים, מה שמגביר את התחרותיות על לקוחות אלה. גם דרישות הון רגולטוריות, המגבילות את הבנקים בפעילותם מול לקוחות עסקיים גדולים והחמרתן בשנים האחרונות, מובילות את המערכת הבנקאית להתמקד בלקוחות אלו, בעיקר בתחום ה-Middle Market.
- כחלק מהמיקוד העסקי, הבנק מנצל יתרון תחרותי לגודל. הפעילות מול העסקים הבינוניים מרוכז בחמישה מרכזים עסקיים במטרה לתת מענה מקצועי, זמין ומהיר לצרכים העסקיים.
- גם בפעילות הפאסיבה קיימת תחרות על לקוחות מגזר ה-Middle Market, הן מול בנקים והן מול גופים חוץ-בנקאיים המתמחים בשוקי ההון והכספים (לרבות חברות הביטוח, בתי ההשקעות וכיו"ב).
- לקוחות הבנק במגזר העסקים הבינוניים הינו ממגוון רחב של ענפי משק בעלי נפח פעילות עסקי בינוני. היקף האשראי ברמת לקוח הינו 50 מיליוני ש"ח עד 250 מיליוני ש"ח.

שיפורים טכנולוגיים וחדשנות

מערך טכנולוגיות המידע של הבנק מתפעל ומתחזק את התוכנה והחומרה של מערכות הליבה והדיגיטל של השרתים המרכזיים והמבזרים ושל תחנות הקצה, את רשת התקשורת והטלפוניה וכן את כל הציוד הייעודי והנלווה הקשור לטכנולוגיית המידע בסניפים וביחידות המטה של חברות הקבוצה.

התמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה

שנת 2020 התאפיינה, בין היתר, בצורך למתן מענה מחשבי ודיגטלי לשינויים והאתגרים שנבעו עקב התפשטות נגיף הקורונה, רצון לתת שירות מעולה ללקוחותינו בערוצי הדיגיטל (מול נפח פעילות שגדל), הרחבת סל השרותים בערוצים אלו כחלופה לפעילות בסניפים (לדוגמה הרחבת סל השרותים בהתכתבות עם בנקאי), תמיכה בתקנות ובהנחיות בנק ישראל וכן הערכות למתן שירות ולהמשך פעילות רציפה של הסניפים, מרכזי השרות והמסחר מרחוק ("עבודה מהבית") באופן מאובטח ושקוף ללקוח. המענה הטכנולוגי שניתן היה אחד מאבני היסוד לשביעות רצון הגבוהה של הלקוחות, שבאו לידי ביטוי בהובלה של הבנק בסקרי שביעות רצון לשנת 2020 (מקום הראשון בשביעות רצון בהערכות למתן שירות בתקופת הקורונה, בקרב הבנקים, במדד מרקסט).

הנושאים העיקריים בתחום התשתית הטכנולוגית בשנת 2020

דיגיטל וחדשנות

- פתיחת חשבון באופן מקוון - פתיחת חשבון באמצעות אפליקציית הבנק, באמצעות ממשק ידידותי המקנה חוויה נוחה וקלה לתפעול, תוך שילוב טכנולוגיה מתקדמת לבדיקת "חיות", קליטת מסמכים ופענוח תעודות זהות, כל זאת ללא צורך בהגעה לסניף. מאז השקת השירות נפתחו מאות חשבונות באמצעותו.
- חידוש פני האתר - עיצוב חדש וחווית גלישה משופרת באתר הבנק, תוך שיפור עומק בתשתית הטכנולוגית.
- תיאום פגישה בסניף - שירות עצמי לתיאום פגישה בסניף באמצעות האתר.
- העשרת תחום הפקדונות והחסכונות בערוצים הדיגיטליים - עיצוב חדש למסכים, שילוב אשף לסיוע ללקוח והוספת מגוון רחב פעולות, שעד עתה היו אפשרויות רק בסניף.
- הכר את הלקוח - פיתוח אפליקציה חדשנית ונוחה למילוי שאלון הכר את הלקוח, באופן שמיעל את התהליך לבנקאי וללקוח. היישום משולב בתהליכי פתיחת החשבון המקוון ובתהליכים נוספים בבנק.
- התכתבות עם בנקאי - הרחבת סוגי הפעולות המתאפשרות והרחבת היקף השרות לתמיכה בלקוחות, עם מענה מקיף בתקופת הקורונה.
- בקשת משכנתא דיגיטלית - הושק תהליך פתיחת בקשת משכנתא עבור רכישת דירה דרך האינטרנט/מובייל, כולל בדיקה ראשונית של פרטי הבקשה והפניית הבקשה לאישור עקרוני לסניף/מוקד.

חיזוק יכולות דיגיטליות בפעילות בשוק ההון

- Advise.me - שילוב שיפורים במערכת הייעוץ וההמלצות, כולל התחשבות בנתוני המיסוי של הלקוח בשלב יצירת ההמלצות.
- SmarTrade - מערכת לבניית אסטרטגיות מסחר באתר ובאפליקציה - הרחבת יכולות המערכת המאפשרת ליועץ לבצע הגדרות אסטרטגיה אוטומטיות עבור לקוחותיו, בניית "אסטרטגיה מהירה", Trailing Stop לקביעת רמת הפסד מקסימלי מתגלגל, קבלת התראות מהירות מהאתר והאפליקציה.
- יעוץ באמצעות שיחת וידאו - נוספה האפשרות לבצע שיחות ייעוץ באמצעות שיחת וידאו עם הלקוח, מבלי הצורך לפגישה "פנים אל פנים" בסניף.
- אזור אישי ללקוחות מיועצים - נוסף עבור הלקוחות המיועצים, אזור ייעוץ אישי בו מרוכזים כלל הנתונים הנוגעים לנכסיו ולתהליכי היעוץ.

- זירת הנגזרים - ממשק ידידותי המרכז את הפוזיציות של הלקוח ואת כל המידע והנתונים הנדרשים אודות נגזרים הנסחרים בבורסה בת"א.

שיפור השירות ללקוח

- בניית תמהילי משכנתא אוטומטיים - בניית תמהיל אוטומטי מותאם לקוח, קביעת מסלול וריבית מומלצת. המודל מחשב הצעה, כך שתביא למינימום עלות ללקוח ובניית הצעה תחרותית, להצעות אחרות שקיבל הלקוח.
- Swift GPI - שרות ייחודי בארץ, הכולל אפשרות מעקב בזמן אמת אחר תהליך העברת כספים לחו"ל, באמצעות תצוגה גרפית ייחודית ועדכוני SMS בזמן אמת.

בנקאות פתוחה

- יישום דרישות בנקאות פתוחה על פי דרישות בנק ישראל.
- החצנת שירותים ללקוחות עסקיים המעוניינים בהתקשרות מבוססת API ישירות או דרך ספקי שירותי ניהול עסקי - הגדלת כמות הלקוחות הנהנים מהשרות.

אבטחת מידע

- FibiGuard - ממשק ניהול ללקוחות לסימון מכשירים "בטוחים".
- Mobile Approve - אפשרות כניסה לאתר הפעולות באמצעות הזדהות חזקה באפליקציית המובייל.
- חידוד מסרים ללקוחות בהודעות הנשלחות עם קוד חד פעמי.

נספחים

223	נספח 1- שיעורי הכנסות והוצאות ריבית
227	נספח 2- דוח רווח והפסד מאוחד- מידע רב תקופתי
228	נספח 3- דוח רווח והפסד מאוחד- מידע רב רבעוני
228	נספח 4- מאזן מאוחד- מידע רב תקופתי
230	נספח 5- מאזן מאוחד- מידע רב רבעוני

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

2018			2019			2020			
שיעור הכנסה (%)	יתרה ממוצעת ריבית (1)	הכנסות ריבית	שיעור הכנסה (%)	יתרה ממוצעת ריבית (1)	הכנסות ריבית	שיעור הכנסה (%)	יתרה ממוצעת ריבית (1)	הכנסות ריבית	
5.29	214.1	4,048.5	5.28	232.3	4,397.8	5.00	228.2	4,561.9	נכסים נושאי ריבית - בישראל
0.71	4.4	620.0	0.30	1.9	624.1	(0.60)	(3.7)	621.6	אשראי לציבור(2),(5)
1.14	14.7	1,289.1	1.11	17.5	1,572.6	0.68	14.5	2,142.2	אשראי לממשלה
0.12	0.6	484.8	0.25	1.3	528.1	0.14	1.2	850.2	פקדונות בבנקים
									פקדונות בבנקים מרכזיים
0.81	5.2	639.0	0.91	4.0	441.7	0.47	2.2	465.2	אג"ח מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה(3)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אג"ח למסחר(3)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
3.38	239.0	7,081.4	3.40	257.0	7,564.3	2.81	242.4	8,641.1	סך כל הנכסים נושאי ריבית
		367.9			393.3			367.2	חייבים בגין כרטיסי אשראי
									שאינם נושאי ריבית
		287.0			300.3			421.7	נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית(4)
3.09	239.0	7,736.3	3.11	257.0	8,257.9	2.57	242.4	9,430.0	סך כל הנכסים

הערות בסוף נספח 1.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

2018			2019			2020			
שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (1)	שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (1)	שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (1)	
0.37	12.6	3,415.3	0.28	9.9	3,583.3	0.11	3.1	2,710.6	התחייבויות נושאות ריבית - בישראל
1.31	4.3	328.4	0.41	1.3	317.9	(0.60)	(1.7)	281.5	פקדונות הציבור לזמן קצוב
-	-	2.9	-	-	7.5	-	-	4.6	פקדונות מבנקים
									התחייבויות אחרות
0.45	16.9	3,746.6	0.29	11.2	3,908.7	0.05	1.4	2,996.7	סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית
		367.9			373.6			350.4	זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
		2,949.5			3,223.0			5,205.4	פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
		51.7			63.6			117.3	התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽⁶⁾
0.24	16.9	7,115.7	0.15	11.2	7,568.9	0.02	1.4	8,669.8	סך כל ההתחייבויות
		620.6			689.0			760.2	סך כל האמצעים ההוניים
		7,736.3			8,257.9			9,430.0	סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים
2.93			3.11			2.76			פער הריבית
3.14	222.1	7,081.4	3.25	245.8	7,564.3	2.79	241.0	8,641.1	תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁷⁾

הערות בסוף נספח 1.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית

2018			2019			2020			
שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית ⁽⁵⁾	יתרה ממוצעת (1)	שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית ⁽⁵⁾	יתרה ממוצעת (1)	שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית ⁽⁵⁾	יתרה ממוצעת (1)	
3.84	219.3	5,715.3	3.90	241.8	6,200.3	3.31	240.4	7,261.2	מטבע ישראלי לא צמוד
(0.13)	(3.6)	2,693.8	(0.17)	(4.9)	2,889.0	(0.17)	(3.6)	2,074.0	סך נכסים נושאי ריבית
3.71			3.73			3.14			סך התחייבויות נושאות ריבית
									פער הריבית
1.28	12.2	953.0	0.69	6.7	967.4	(0.25)	(2.4)	971.2	מטבע ישראלי צמוד למדד
(1.39)	(12.5)	898.3	(0.60)	(5.4)	895.5	0.28	2.3	824.6	נושאים ריבית
(0.11)			0.09			0.03			סך נכסים נושאי ריבית
									סך התחייבויות נושאות ריבית
1.82	7.5	413.1	2.14	8.5	396.6	1.08	4.4	408.7	פער הריבית
(0.52)	(0.8)	154.5	(0.72)	(0.9)	124.2	(0.10)	(0.1)	98.1	מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)
1.30			1.42			0.98			סך נכסים נושאי ריבית
									סך התחייבויות נושאות ריבית
3.38	239.0	7,081.4	3.40	257.0	7,564.3	2.81	242.4	8,641.1	פער הריבית
(0.45)	(16.9)	3,746.6	(0.29)	(11.2)	3,908.7	(0.05)	(1.4)	2,996.7	סך נכסים נושאי ריבית
2.93			3.11			2.76			סך התחייבויות נושאות ריבית
									פער הריבית

הערות בסוף נספח 1.

נספח 1- שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חלק ד' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית ובהוצאות ריבית

שנת 2020 לעומת שנת 2019			שנת 2019 לעומת שנת 2018		
גידול (קטון) בגלל שינוי			גידול (קטון) בגלל שינוי		
כמות	מחיר	שינוי נטו	כמות	מחיר	שינוי נטו
8.2	(12.3)	(4.1)	18.4	(0.2)	18.2
3.2	(13.7)	(10.5)	1.0	(1.2)	(0.2)
11.4	(26.0)	(14.6)	19.4	(1.4)	18.0
(1.0)	(5.8)	(6.8)	0.5	(3.2)	(2.7)
0.2	(3.2)	(3.0)	-	(3.0)	(3.0)
(0.8)	(9.0)	(9.8)	0.5	(6.2)	(5.7)
12.2	(17.0)	(4.8)	18.9	4.8	23.7

נכסים נושאי ריבית בישראל

אשראי לציבור

נכסים נושאי ריבית אחרים

סך הכל הכנסות הריבית

התחייבויות נושאות ריבית בישראל

פקדונות הציבור

התחייבויות נושאות ריבית אחרות⁽⁶⁾

סך הכל הוצאות ריבית

סך הכל הכנסות ריבית נטו

הערות:

- (1) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- (2) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (3) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה נוכחה היתרה הממוצעת של רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין איגרות חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2020 בסך של 0.3 מיליוני ש"ח (לשנה שהסתיימה ביום 31.12.19 בסך 1.4 מיליוני ש"ח ולשנה שהסתיימה ביום 31.12.18 בסכום שאינו מהותי).
- (4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (5) עמלות בסך 11.3, 11.6, 12.4 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית בשנים שהסתיימו ב- 31.12.2020, 31.12.19 ו- 31.12.18, בהתאמה.
- (6) לרבות מכשירים נגזרים.
- (7) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (8) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר בתקופה המדווחת בשינוי בכמות בין התקופות להשוואה. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי מכפלת הכמות בתקופה הקודמת בשינוי במחיר בין התקופות להשוואה.

נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2016	2017	2018	2019	2020	
סכומים מדווחים					
180.3	206.7	239.0	257.0	242.4	הכנסות ריבית
3.8	9.1	16.9	11.2	1.4	הוצאות ריבית
176.5	197.6	222.1	245.8	241.0	הכנסות ריבית, נטו
7.3	9.7	7.0	10.7	21.8	הוצאות בגין הפסדי אשראי
169.2	187.9	215.1	235.1	219.2	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית					
4.5	2.2	0.1	3.0	0.2	הכנסות מימון שאינן מריבית
76.5	75.4	81.0	83.8	83.1	עמלות
0.3	0.2	0.4	0.4	0.4	הכנסות אחרות
81.3	77.8	81.5	87.2	83.7	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות					
*91.6	*92.6	96.5	102.0	90.8	משכורות והוצאות נלוות
34.5	30.7	26.7	27.5	27.6	אחזקה ופחת בניינים וציוד
*57.2	*58.6	63.8	70.7	63.6	הוצאות אחרות
183.3	181.9	187.0	200.2	182.0	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
67.2	83.8	109.6	122.1	120.9	רווח לפני מיסים
25.1	31.0	40.7	44.4	43.9	הפרשה למיסים על הרווח
42.1	52.8	68.9	77.7	77.0	רווח נקי
רווח למניה רגילה (בש"ח)					
0.28	0.35	0.46	0.52	0.51	רווח בסיסי ומדולל

נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני

תמצית דוח רווח והפסד לפי רבעונים בשנים 2019 ו-2020

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2019				2020				שנה
1	2	3	4	1	2	3	4	רבעון
58.7	77.3	58.1	62.9	59.2	60.2	62.5	60.5	הכנסות ריבית
(0.1)	15.5	(4.3)	0.1	(1.9)	(0.2)	2.1	1.4	הוצאות (הכנסות) ריבית
58.8	61.8	62.4	62.8	61.1	60.4	60.4	59.1	הכנסות ריבית, נטו
1.0	3.7	1.7	4.3	8.1	7.2	3.0	3.5	הוצאות בגין הפסדי אשראי
								הכנסות ריבית, נטו לאחר
								הוצאות בגין הפסדי
57.8	58.1	60.7	58.5	53.0	53.2	57.4	55.6	אשראי
								הכנסות שאינן מריבית
								הכנסות מימון שאינן
0.4	0.8	0.7	1.1	*-	*-	0.4	(0.2)	מריבית
20.9	20.1	20.9	21.9	*21.7	*19.5	20.2	21.7	עמלות
0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	הכנסות אחרות
21.4	21.0	21.7	23.1	21.8	19.6	20.7	21.6	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
								הוצאות תפעוליות ואחרות
26.0	23.9	23.9	28.2	24.2	22.3	21.6	22.7	משכורות והוצאות נלוות
7.0	6.8	7.1	6.6	6.7	6.6	7.4	6.9	אחזקה ופחת בניינים וציוד
17.3	17.7	17.8	17.9	15.3	15.9	12.7	19.7	הוצאות אחרות
50.3	48.4	48.8	52.7	46.2	44.8	41.7	49.3	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
28.9	30.7	33.6	28.9	28.6	28.0	36.4	27.9	רווח לפני מיסים
10.3	12.1	11.6	10.4	10.5	10.2	13.7	9.5	הפרשה למיסים על הרווח
18.6	18.6	22.0	18.5	18.1	17.8	22.7	18.4	רווח נקי
								רווח למניה רגילה (בש"ח)
0.12	0.12	0.15	0.13	0.12	0.12	0.15	0.12	רווח בסיסי ומדולל

*סווג מחדש.

נספח 4 - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2016	2017	2018	2019	2020	
סכומים מדווחים					
					נכסים
1,780.2	2,178.7	2,272.8	2,675.7	3,815.8	מזומנים ופקדונות בבנקים
786.0	576.5	641.6	258.8	625.3	ניירות ערך
3,853.8	4,282.8	4,642.0	5,056.4	5,165.2	אשראי לציבור, נטו
618.0	618.0	622.4	624.3	620.6	אשראי לממשלה
38.7	37.4	35.9	32.6	25.4	בניינים וציוד
0.9	1.0	0.8	0.5	0.4	נכסים בגין מכשירים נגזרים
37.8	38.4	40.0	45.6	92.3	נכסים אחרים
-	-	-	-	3.8	נכסים המוחזקים למכירה
7,115.4	7,732.8	8,255.3	8,693.9	10,348.8	סך כל הנכסים
					התחייבויות והון
5,720.7	6,253.8	6,673.0	6,961.9	8,612.4	פקדונות הציבור
325.8	362.1	365.7	349.2	252.3	פקדונות מבנקים
0.9	0.6	2.3	4.7	7.3	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
490.7	524.4	561.1	651.9	672.5	התחייבויות אחרות
6,538.1	7,140.9	7,602.1	7,967.7	9,544.5	סך כל ההתחייבויות
577.3	591.9	653.2	726.2	804.3	הון
7,115.4	7,732.8	8,255.3	8,693.9	10,348.8	סך כל ההתחייבויות וההון

נספח 5 - מאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב רבעוני

תמצית מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2019 ו-2020

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

שנה רבעון	2020				2019			
	1	2	3	4	1	2	3	4
נכסים								
מזומנים ופקדונות בבנקים	3,278.7	3,363.6	3,710.8	3,815.8	2,481.5	2,759.4	2,563.0	2,675.7
ניירות ערך	388.7	451.2	525.0	625.3	537.2	464.2	305.6	258.8
אשראי לציבור, נטו	5,004.4	4,989.4	5,008.3	5,165.2	4,728.0	4,922.5	5,005.3	5,056.4
אשראי לממשלה	621.2	619.9	620.6	620.6	620.6	629.8	625.5	624.3
בניינים וציוד	31.9	31.3	30.1	25.4	34.9	34.1	33.2	32.6
נכסים בגין מכשירים נגזרים	1.8	0.8	0.3	0.4	1.1	0.7	0.9	0.5
נכסים המוחזקים למכירה	-	-	-	92.3	-	-	-	-
נכסים אחרים	93.3	96.7	93.5	3.8	42.0	42.3	43.5	45.6
סך כל הנכסים	9,420.0	9,552.9	9,988.6	10,348.8	8,445.3	8,853.0	8,577.0	8,693.9
התחייבויות								
פקדונות הציבור	7,686.6	7,890.4	8,297.4	8,612.4	6,811.7	6,875.1	6,873.6	6,961.9
פקדונות מבנקים	347.2	251.5	255.0	252.3	364.8	680.7	332.1	349.2
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	7.6	7.6	7.8	7.3	3.7	5.0	6.9	4.7
התחייבויות אחרות	634.9	641.6	645.5	672.5	590.9	599.6	651.4	651.9
סך כל ההתחייבויות	8,676.3	8,791.1	9,205.7	9,544.5	7,771.1	8,160.4	7,864.0	7,967.7
הון	743.7	761.8	782.9	804.3	674.2	692.6	713.0	726.2
סך כל ההתחייבויות וההון	9,420.0	9,552.9	9,988.6	10,348.8	8,445.3	8,853.0	8,577.0	8,693.9

מילון מונחים

ABC	ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process - תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח, כי יוחזק על ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.
	FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act - חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.
	LDC - Less Developed Country - ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.
	LTV - Loan To Value Ratio - היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).
	Middle Market - פעילות מסחרית המבוצעת מול לקוחות בסדר גודל בינוני.
	CDS - Credit Default Swap - מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה.
	CLS - CLS - Continuous Linked Settlement - הוא בנק לסליקת עסקאות במטבע חוץ של שני צדדים המעוניינים להימנע ככל הניתן מסיכוני סליקה ואשראי. הייחוד של CLS הוא בהיותו נקודת אמצע, מתווך, של שני צדדים, ניטראלי ובעל מנגנוני סליקה המפחיתים סיכונים באופן מירבי.
	Dodd-Frank - תקנות פדרליות בארצות הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 בניסיון למנוע את הישנותם של אירועים שהובילו למשבר בשווקים הפיננסיים של שנת 2008 על ידי הפחתת הסיכון במערכת הבנקאית בארצות הברית בין היתר על ידי הגבלת ההשקעות המוחזקות בחשבון הנוסטרו והסדרה של מסחר בנגזרים. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.
	EMIR - European Market infrastructure Regulation - רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של השווקים מעבר לדלפק (OTC) בכל מדינות האיחוד האירופי.
	FHLMC - Freddie Mac - סוכנות המסונפת לממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור (אין לחברה זאת ערבות פורמלית של ממשלת ארה"ב).
	FNMA - Fannie Mae - חברה ציבורית בחסות ממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זאת ערבות פורמלית של ממשלת ארה"ב).
	GNMA - Ginnie Mae - חברה פדראלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).
	Var - Value at Risk - מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש. השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרת המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיק הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכוני השוק בפעילויות שונות.
א	איגוח - פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בנקאי להלוואה ארוכת טווח באמצעות אגרות חוב כחלק מהתהליך של גיוס הון חוץ-בנקאי. הגיוס מבוצע באמצעות ישות למטרה מיוחדת אשר מגייסת חוב על ידי הנפקת אגרות חוב המוגבות על ידי מצרף של תזרימים צפויים או נכסים שנרכשו ושקובצו יחד (בפעולת איגוח - Pooling) והפכו לניירות ערך, הניתנים להנפקה. אגרות החוב או ניירות ערך שמונפקים כחלק מתהליך האיגוח מוגבים בנכסים (התזרימים) האלה. האיגוח יכול להתייחס לכל זרם מוגדר של הכנסות (למשל: תקבולים עסקיים, תקבולים ממשכנתאות).
	אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS) - אגרות חוב המוגבות במשכנתאות שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרימים מזומנים הנובע מפרעון הלוואות המובטחות במשכנתאות.
	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) - אגרות חוב שתשלומי הריבית והקרן בגין מוגבים על ידי נכסים פיננסיים מסוימים. הנכסים המגבים עשויים להיות קבוצות של הלוואות, לרבות משכנתאות למגורים, או נכסים פיננסיים אחרים.

	אינפלציה - היא מונח כלכלי המתאר תהליך של עלייה כללית ומתמשכת של רמת המחירים במדינה או בשוק מסוים. אירוע קיברנטי (סייבר) - אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל. ארגון המדינות המפותחות (OECD) - ארגון, שמרכזו בפריז, המורכב ממדינות שמשקיהן מפותחים. תנאי הקבלה הבסיסיים לארגון הם קבלת עקרונות הדמוקרטיה והשוק החופשי. מטרת הארגון היא להוביל מהלכים של פיתוח כלכלי ושיתוף פעולה עסקי בינלאומי. ישראל התקבלה כחברה בארגון במאי 2010. אשראי on call - אשראי הנפרע על פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח.
ב	באזל 2/ באזל 3 - הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.
ג	גידור - עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה.
ה	הון עצמי רובד 1 - הון על בסיס מתמשך - going concern capital. הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מידה והלימות ההון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". הון רובד 2 - שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר והוא כולל בעיקר מכשירי הון כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (Contingent Convertible - CoCo). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי. הון רגולטורי - הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד), רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי). הלבנת הון - פעולות פיננסיות שמטרתן להסתיר מקור של כסף, בדרך כלל כסף שמקורו לא חוקי או כסף שלא שולם עליו מס. תהליך ההלבנה "מחזיר" את הכסף למערכת החוקית. הלואה לדיור - הלואה המקיימת אחד מאלה, ובלבד שלא ניתנה למטרת עסק: 1. ההלוואה מיועדת לרכישה או לחכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה, או שיפוץ; 2. ההלוואה מיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח; 3. ההלוואה ניתנה במשכון דירת מגורים; 4. ההלוואה מיועדת למימון פרעון מוקדם של הלואה במלואה או בחלקה כאמור בסעיפים קטנים 1,2. הלואות בלון/בולט - הלואה שבמהלך כל תקופתה משולמים רק תשלומי הריבית, ואילו הקרן נפרעת במלואה בסוף התקופה. לעיתים גם הריבית משולמת בסוף התקופה. הלמ"ס - הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - ארגון הפועל מתוקף סמכות חוקית לאיסוף נתונים רשמיים על החברה ועל הכלכלה בישראל ולהפצתם. הסכמי CSA - הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמזעור סיכוני האשראי בפעילות זאת, על-ידי התחשבות יומית, לרוב, המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.

הפרשה פרטנית - הפרשה שנקבעת בהתאם לבחינה פרטנית של כל חוב ונקבעת בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהווה בשיעור הריבית המקורית של החוב או, כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הבטחון. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד ולסיווג החוב כפגום, זאת על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת על ידי הגורמים העסקיים המטפלים בלווה ועל ידי יחידות ניהול סיכונים האשראי בחטיבה לניהול סיכונים בחברת האם, באמצעות הערכה אובייקטיבית של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם.

ללא הקשר בסיווג בהתאם לקריטריונים האיכותיים שקבע הבנק כאמור לעיל, ההפרשה הפרטנית מבוצעת על כל חוב העולה על 1 מיליון ש"ח המצוי בפיגור של 90 יום.

הפרשה קבוצתית - הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ-מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.

חבות - סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לווים כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין. החבות כוללת, בין היתר, אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מבעבר לדלפק (OTC).

חבות/חוב בהשגחה מיוחדת - חוב או חבות, לרבות חשיפת אשראי חוץ מאזנית, אשר הנהלת הבנק רואה צורך להגביר לגביהם את אמצעי המעקב והפיקוח, אם כי אינה צופה להפסדי אשראי בגינם. לחוב/חבות בהשגחה מיוחדת יש חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב של ההנהלה. צורך כזה יתכן שיווצר נוכח שיקולים הקשורים בהתפתחויות ענפיות או אזוריות, או נוכח שיקולים ספציפיים הקשורים באיתנותו הפיננסית של החייב, היקף וטיב המידע המצוי בידי התאגיד הבנקאי באשר לחייב ופעילותו העסקית, מצב הבטחונות, פיגורים בפרעון החובות, קשרי החייב עם גופים אחרים הנחשבים כבעייתיים וכו'.

חברת דירוג - חברה הקובעת דירוגי אשראי לממשלות, לחברות ולחובות המונפקים על ידם. בישראל פועלות שתי חברות דירוג - "מעלות" ו"מדרוג".

חוב בעייתי - חוב בהשגחה מיוחדת, חוב בסיווג נחות, או חוב בסיווג פגום, לרבות חוב שאורגן מחדש.

חוב בפיגור - פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפרעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם כולו או חלקו לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפרעונו. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחלק של חוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שתגדיר הנהלת התאגיד הבנקאי.

חוב שאורגן מחדש - הסדר שלפיו תאגיד בנקאי - משיקולים כלכליים או משפטיים הקשורים במצבו הפיננסי של הלווה - מעניק ללווה, לפי הסכם או על פי דין, תנאים מיוחדים שלא היו ניתנים בנסיבות אחרות ואשר מכוונים לאפשר ללקוח לעמוד בהחזר החוב בתנאים החדשים, למעט הסדר לשינוי בתנאי חוב שבעיקרו משקף תמורות בתנאי האשראי במשק.

חובת נזילות - לפי חוק בנק ישראל מוטלת על הבנקים חובה להחזיק היקף נכסים נזילים בהתאם להוראות הנזילות.

חוזה SWAP - סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.

חוזה אקדמה (FORWARD) - חוזה בין שני צדדים למכירת כמות מסוימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה זה אינו חוזה סטנדרטי ואינו נסחר בשווקי הון מאורגים אלא נעשה לפי צורכי הלקוח.

חוזה עתידי (FUTURE) - חוזה בין שני צדדים למכירת כמות מסוימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה עתידי זה הוא חוזה סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגים.

	חוזי אופציה - מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT). חוזה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית) לב (אירופאית) תאריך מסוים. חוזה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית) לב (אירופאית) תאריך מסוים. חשבונות חוזרים דביטוריים (חח"ד) - חשבונות עו"ש שלגביהם קיימות מסגרות אשראי מאושרות מראש החייבות בעמלת הקצאה.
י	יחס הלימות ההון - יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות. יחס כיסוי נזילות (LCR) - יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה. יחס מינוף - מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים.
כ	כושר החזר - היכולת של לווה לעמוד בתשלומים שנקבעו להחזר הלוואה. כשל תוך שנה מיום הדרוג בתקופה נתונה PD (Probability of Default) - מונח המתאר את הסבירות הפיננסית לכשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה. המונח מספק הערכה של הסבירות שלווה לא יוכל לעמוד בהתחייבויות שלו. כתבי התחייבות נדחים - כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבויות אחרים מאותו סוג.
ל	לווה - בעל חבות מאזנית או חוץ מאזנית בבנק. לווה עשוי להיות נוטל התחייבות למתן אשראי, ערבות או אשראי בבנק וגם המנפיק של ניירות ערך בהם השקיע הבנק. לצורך בחינת החשיפת הבנק הלווה מוגדר כ"אדם בעל חבות, לרבות בן זוגו וכן מספר לווים, כאשר ההחזר הצפוי של החבות מתבסס בעיקרו על אותו מקור החזר, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות".
מ	מדיניות מוניטרית - מדיניות המנוהלת על ידי הבנק המרכזי. תפקידה להשיג את מטרות הבנק באמצעות קביעת הריבית לטווח קצר וכלים מוניטריים נוספים. מדיניות פיסקלית - מדיניות הממשלה בנושאי תקציב המדינה, הכנסותיה והוצאותיה, גביית המסים וגודל החוב הציבורי. על תכנון וביצוע מדיניות זו מופקד משרד האוצר. מס"ב - מרכז הסליקה הבנקאי בע"מ - חברה בבעלות חמשת הבנקים הגדולים, המנהלת מערכת אוטומטית לסליקה נטו של חיובים וזיכויים אלקטרוניים. מערכת זה"ב RTGS - מערכת תשלומים לסליקה מיידית וסופית של תנועות כספיות בין בנקים לבין גורמים עסקיים נוספים. מק"מ- מלווה קצר מועד - נייר ערך ממשלתי המונפק על ידי בנק ישראל, והוא משמש כאחד הכלים המוניטריים שמפעיל בנק ישראל. המק"מ מונפק בנכיון לטווח של עד שנה, אינו צמוד ואינו נושא ריבית. משך חיים ממוצע (מח"מ) - הממוצע המשוקלל של זמן פרעון הקרן ותשלומי הריבית של האיגרת.
נ	נגזר אשראי - חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון. נגזר מגדר (Hedge) - נגזר שהנהלת הבנק מייעדת אותו כמגדר ובתנאי שהוא כשיר לכך. זאת כאשר אופי החשיפה לסיכונים של המגדר זהה לאלה של המגודר. הפריט המגודר צריך להיות מזוהה ספציפית. בתחילת הגידור קיים תיעוד פורמלי של יחס הגידור ושל המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי ביצירת הגידור, לרבות זיהוי המכשיר המגדר, הפריט המגודר, מהות הסיכון המגודר ואופן הערכת האפקטיביות של המכשיר המגדר בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן ליחס אותה לסיכון המגודר. נדרש בסיס סביר לאופן בו התאגיד הבנקאי מתכנן להעריך את אפקטיביות המכשיר המגדר. ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך שלא סווגו כניירות ערך המוחזקים לפדיון או כניירות ערך למסחר.

ניירות ערך למסחר (Trading securities) - ניירות ערך שנרכשו ומוחזקים במטרה למכרם בקרוב (לכן הם מוחזקים לתקופות קצרות). פעילות למסחר מתבטאת בדרך כלל בפעילות ערה של קניות ומכירות ומטרתה בדרך כלל להפיק רווחים ממסחר - הפרשים בין מחירי BID ו-ASK, הפרשים בין מחירי retail-I wholesale, שינויים קצרי מועד במחיר וכו'.

ס

סיכון אשראי - הסיכון שצד בעסקה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו במלואן.

סיכון אשראי חוץ-מאזני - כפי שחושב לצורך המגבלה על חבות של לוה, כמוגדר להלן:

סך כל הסכומים האלה:

1. ערבות, קבול שטרות, ניכיון משנה של שטרות, אשראי תעודות והתחייבות לשלם כסף על חשבון הזולת.

2. עסקה עתידית - סך כל הסכומים האלה:

10% מיתרת עסקה עתידית.

א. "עסקה עתידית" - כל אחת מאלה, הן כשהתאגיד הבנקאי צד לה והן כשהוא ערב לה:

(1) עסקה מסוג Forward או Future, במטבע שהוא הילך חוקי או בסל המטבעות, בטובין, בניירות ערך או בזכויות;

אלא אם כן קיימת עם אותו לקוח עסקה עתידית מאותו סוג שתקוזז כנגד העסקה הראשונה במועד פרעונה;

(2) עסקת חליפין בריבית או בתשואות אחרות, לרבות בהפרשי הצמדה או בהפרשי שער;

(3) הסכם מסוג Future rate agreement IX Forward rate agreement.

(4) רכישת אופציה על ידי התאגיד הבנקאי לקנות או למכור את אחד הנכסים האמורים בפסקה זו. למעט:

עסקה בחוזה הנסחר בבורסה, שמסלקת הבורסה אחראית כלפי הלקוח למימושו וקיימות דרישות להתאמה

יומית של ה"מרג'ין";

יתרת עסקה עתידית עם לקוח שהוא מהסוג המפורט בפסקה 2(א)(1) לעיל, אשר תקוזז במועד פרעונה כנגד

עסקה עתידית הפוכה מאותו סוג ועם אותו לקוח - בסכום שחייב במועד הלקוח לאחר הקיזוז.

סכום ההתחייבויות של התאגיד הבנקאי למסלקת מעו"ף, בגין סכום הבטוחות שבו מתחייב לקוח לפי

התרחישים כמפורט בחוקי העזר של מסלקת מעו"ף.

3. התחייבויות (לרבות מותנות) של התאגיד הבנקאי למתן אשראי או להוצאת ערבות, למעט התחייבות כאמור,

שמימושה מותנה בקבלת בטחונות המשמשים כניכויים - בגובה סכום האשראי או הערבות.

4. האמור לעיל כפוף להוראות האלה:

א. אם התחייבות למתן אשראי או להוצאת ערבות מותנית בפרעון אשראי אחר או ערבות אחרת, סכום החבות לא

יעלה על סכום החבות המירבית מביניהם, ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא, כי לא ניתן לממש את ההתחייבות ללא

הקטנת האשראי, או הערבות, הקיימים, באותו סכום.

ב. התחייבות למתן אשראי לא תשוקלל בשיעור גבוה יותר מהחבות הסופית עצמה, אם תמומש.

ג. התחייבות למתן אשראי, או להוצאת ערבות, אשר נקבע במפורש בהסכם עם הלווה, כי תמומש רק אם לא תביא

לחריגה ממגבלות לוה או קבוצת לוויים בהתאמה, לא תיחשב כ"חבות", ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא, כי לא ניתן

לממש את ההתחייבות אם תביא לחריגה ממגבלות לוה או קבוצת לוויים בהתאמה, באותו סכום.

סיכון אשראי מאזני - אשראי לציבור באחריות התאגיד הבנקאי בניכוי הפרשה פרטנית להפסדי אשראי ובתוספת

השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.

סיכון משפטי - סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות

לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או

צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית

וכן לקנסות ועיצומים.

סיכון נזילות - סיכון שהבנק לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו למפקידים, עקב התפתחויות לא צפויות, ויאלץ לבצע פעולות

מהירות למימוש נכסים במחירי הפסד. במובנו הרחב יותר, סיכון נזילות מתייחס לכל גוף, לאו דווקא בנק, שיש לו

התחייבויות, ועלול להגיע למצב של חדלות פרעון עקב אי יכולת לממש את נכסיו במועד הפרעון.

סיכון ריבית - סיכון להפסד או לירידת ערך כתוצאה משינויים בשיעורי הריבית במטבעות השונים.

סיכון שוק - סיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי ההון של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי השוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, שיעורי ריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות).

סיכון תפעולי - הסיכון שליקויים במערכות או בסביבתן יביאו לאובדן בלתי צפוי. בסיכון זה נכללות טעויות אנוש או קריסת רכיבי חומרה, תוכנה או מערכת תקשורת שיש להם חשיבות חיונית לסליקה.

סליקה - תהליך פיננסי של חיוב וזיכוי לקוחות.

ע

ערביות להבטחת אשראי - התחייבויות על חשבון לקוחות מהסוגים הבאים:

1. ערבות, כתב שיפוי או התחייבות אחרת לנוותן האשראי או למי שערב למילוי התחייבותו של מקבל האשראי, לרבות ערבויות ליתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי;

2. ניכיון משנה שלא על ידי בנק ישראל, כאשר לקונה זכות חזרה אל התאגיד הבנקאי המוכר;

3. ערבות לטובת ספק שירותים או סחורות להבטחת תשלומים בעד השירותים או הסחורות שהוא מספק.

4. ערבות לטובת משכיר ציוד להבטחת תשלומים של שוכר הציוד.

ערבות בנקאית - התחייבות של הבנק הערב לשלם לצד ג' את הסכום הנקוב בכתב הערבות בעת דרישתו. הערבות הבנקאית מונפקת על פי בקשתו של לקוח הבנק.

ערבות חוק מכר - ערבות הניתנת על ידי בנק לרוכש דירת מגורים ממוכר דירה חדשה, המבטיחה לקונה את החזרת הכספים ששילם למוכר תמורת הדירה במקרה שהמוכר לא יוכל להעביר לקונה את הזכויות בנכס, כמוסכם בהסכם המכר ומחמת העילות שנקבעו בחוק.

פ

פח"ק - פקדון חוזר קרדיטורי - פקדון חוזר קרדיטורי הינו פקדון שתנאיו הם:

1. אסור כי החשבון יימצא ביתרת חובה.

2. אין לשלם מהחשבון בהמחאה.

3. אין להעביר מהחשבון למוטב אחר או לחשבון אחר, למעט חשבון העו"ש של אותו לקוח באותו תאגיד בנקאי.

4. הפקדון אינו צמוד.

פקדון קצר מועד (פק"מ) - כסף המופקד בבנק לתקופה קצרה - עד שנה - הנושא ריבית שקלית, קבועה מראש לכל התקופה או משתנה בהתאם לשינויים בריבית בנק ישראל.

פקדונות לזמן קצוב - פקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים מיום ההפקדה.

פקדונות לפי דרישה - פקדון שאינו פקדון לזמן קצוב.

ק

קבוצת לוויים - הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה, למעט בנקים; כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול בקבוצת לוויים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כמו כן, כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לוויים אחת.

קונסורציום - עסקת אשראי במסגרתה מתאגדים מספר גופים פיננסיים ומעניקים יחד הלוואה ללווה.

ר

רווח בסיסי למניה - הרווח הבסיסי למניה יחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), במחוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה.

ריבית בנק ישראל - ריבית בה בנק ישראל מלווה או לווה כספים ל/מאת התאגידים הבנקאים.

ריבית פריים - ריבית הנקבעת בכל בנק על בסיס ריבית בנק ישראל.

ש

שווי הון - ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההון שנקבעה בתקינה החשבונאית:

רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק;

רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים;

רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש בטכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.

שווי הוגן ברוטו חיובי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים שחייב לבנק הצד הנגדי לו, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים.

שווי הוגן ברוטו שלילי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים, כאשר הבנק חייב כסף לצד הנגדי, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים.

שוק המעו"ף - שוק של מכשירים פיננסיים נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

שיעור המימון (LTV) - שיעור המימון הינו מרכיב המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף את מידת סיכון ההלוואה, כאשר אחוז המימון גבוה ומחירי הדיור יורדים, לווים עלולים למצוא את עצמם במצב של הון שלילי, בו הם חייבים יותר מערך הבית שבידיהם.

שיעור התשואה הפנימי (שת"פ) - מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי.

שיעור התשואה להון - התשואה להון הינה הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מחולק בהון הממוצע המיוחס לבעלי מניות הבנק.

שירותים בנקאיים אוטומטים - חברה בע"מ שהוקמה בשנת 1978 על ידי חמשת הבנקים הגדולים בישראל כדי לנהל עסק של מתן שירותים למוסדות פיננסיים שונים (בנקים, מוסדות כספיים, חברות לכרטיסי אשראי, קופות גמל וכד'). חברת שב"א פועלת בארבעה תחומים עיקריים:

- (1) ניהול רשת התקשורת בין מסופי כרטיסי האשראי שבבתי העסק (POS) לחברות כרטיסי אשראי.
- (2) ניהול רשת הכספומטים שאינם מוצבים בסניפי הבנק.
- (3) ניהול רשת התקשורת של הכספומטים המוצבים בבנקים.
- (4) מתן שירותי תקשורת לחברות כרטיסי אשראי מול מס"ב ולתאגידים הבנקאיים המשתתפים במכרזים המוניטריים מול בנק ישראל.

תהליך הסקירה הפיקוחי SREP (Supervisory Review Process) - התהליך נועד להבטיח, כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכונים.

תוצר מקומי גולמי (תמ"ג) - סך הסחורות והשירותים שיוצרו בתוך מדינה מסוימת במהלך תקופה נתונה, במונחים כספיים. התוצר שווה גם לסך תשלומי השכר ורווחי הפירמות.

תעודת סל - נייר ערך המקנה למחזיק בו תשואה על פי מדד כלשהו. מנפיק התעודה מבטיח לקונה להחזיר לו את כספו בתום תקופה מסוימת בתוספת שיעור העלייה של המדד שהתעודה צמודה אליו.

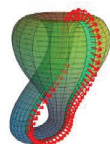
תשואה לפדיון - התשואה שתתקבל מאיגרת חוב (או מכל מכשיר חוב אחר) אם היא תוחזק עד לפדיונה הסופי, ואם כל התקבולים ממנה (קרן וריבית) יישאו אותו שיעור תשואה. ידועה גם כתשואה הפנימית של איגרת חוב ומוצגת בדרך כלל במונחים של ריבית שנתית אפקטיבית.

אינדקס

מינוף	145,32
מיסוי	121
מסים נדחים	121,111
מסגרות אשראי	176
מפקידים גדולים	62
נ	
נגזרים	147,104,60
נזילות	146,60
ניירות ערך	125,28
ניתוח תרחישי קיצון	40
נכסי סיכון	143,32
נכסים אחרים	131
ס	
סייבר	64,11
סיכון אשראי	166,126,72,40
סיכון מוניטין	73,70
סיכון מימון	62
סיכון נזילות	146,60
סיכון רגולטורי	71,11
סיכון ריבית	72,53
סיכון שוק	72,53
סיכון תפעולי	73,63
סיכון משפטי	73,65
סיכונים אחרים	72,66,10
ע	
עמלות	118,25
ענפי משק	47
עסקאות עם צדדים קשורים	193,188
ערך בסיכון (VAR)	54
פ	
פחת והפחתות	129,107
פקדונות הציבור	132,62,29
פנסיה	133
צ	
צדדים קשורים	188
ר	
רווח למניה	123,112
רכוש קבוע	209,129,107
ש	
שווי הוגן	182
שכר רואי חשבון המבקרים	204
ת	
תגמול	210
תיאבון לסיכון	40
תשואה להון	23

א		אומדנים חשבונאיים קריטיים	76
		אסטרטגיה עסקית	10
		אקטואריה	133,109,78
ב		באזל	141,30
		בטחונות	41
		בקרות	80
ג		גידור	147,104
ד		דוח רווח והפסד	228,227,86
		דוח על הרווח הכולל	88
		דוח על השינויים בהון	90
		דוח תזרים מזומנים	91
		דוח רואי החשבון המבקרים	85
		דיבידנד	207,141
ה		הון אנושי	209
		הון והלימות הון	141,30
		הון מניות	141,90
		הון עצמי רובד 1	143,32
		הון רובד 2	143,32
		הלבנת הון	74,68
		הסדרי חוב וארגון מחדש	
		של חובות בעייתיים	173,170,100
		הפרשה למסים על הרווח	121
		הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	168,126,76
		הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי	168,126,76
ח		חובות בעייתיים	168,126,45,41
		חובות פגומים	168,126,99,45
י		יחסי הון	143,32
		יעד הון	141,32
		ירידת ערך	106
ל		לקוחות עסקיים	153,36,33
		לקוחות קמעונאיים	153,35,33
מ		מאזן	89
		מגזרי פעילות	212,153,32
		מדד המחירים לצרכן	98,20
		מדיניות חשבונאית	93
		מדיניות ניהול סיכונים	39
מ		מזומנים ושווי מזומנים	125,91
		מחויבות בגין הטבות לפרישה	133,109,78

לכב'
מר אלון שפירא, סמנכ"ל
בנק מסד בע"מ

הערכת שווי הטבות עובדים – מאזן 31/12/2020

הצהרת אקטואר

נתבקשתי על ידי בנק מסד להעריך את ההתחייבות שלו כלפי פנסיונרים ועובדים בגין תקופת הפרישה והטבות (להלן- "ההתחייבות"), בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים וכללי חשבונאות מקובלים בישראל.

פרט לביצוע הערכה אקטוארית זו, ולדו"ח "אקטואר מתקן" שערכתי בעבר, אין לי כל קשרים עסקיים עם בנק מסד, חברות הבנות שלו, חברות קשורות לבנק, בעל עניין בבנק או כל גורם אחר העלולים להעלות ספקות באשר לאובייקטיביות שלי. לא קיימת תלות ביני ובין הבנק ועבודתי לא לוותה בהגבלות או בהתניות כלשהן אשר עשויות היו להשפיע על עבודתי.

היקף חוות הדעת האקטוארית

לצורך חישוב ההתחייבויות של הבנק, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי הבנק. בקשותי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההתחייבות בדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני תקופות קודמות.

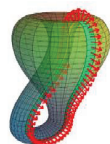
ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן.

השכלה

בוגר האוניברסיטה העברית בחוגים למתימטיקה וסטטיסטיקה בשנת 74.
חבר באגודת האקטוארים האנגלית AIA משנת 77
חבר באגודת האקטוארים הישראלית F.I.L.A.A. משנת 78.

ניסיון מקצועי

- עבדתי כ-3.5 שנים בחברת ביטוח משנה אנגלית.
- אקטואר ומנהל האגף לביטוח חיים בחברת הביטוח "אליהו" בשנים 1978-1981.
- בשנים 1982-1991 הקמתי וניהלתי את האגף לביטוח חיים בחברת הביטוח "איילון" במקביל להיותי האקטואר הראשי של החברה.
- משנת 1992 הנני אקטואר עצמאי, נותן שרותי יעוץ אקטואריים וביטוחיים לגופים שונים במשק. נתתי יעוץ אקטוארי חיצוני וחתמתי על מאזנים אקטואריים להדר (לפני מיזוגה בפניקס), אליהו ואיילון (עד היום).

חוות הדעת

הערכתי את ההתחייבויות בהתאם לכללים אקטואריים מקובלים, הוראות הדיווח לציבור וכללי חשבונאות מקובלים. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי. ההנחות והשיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להנחיות וכללים המפורטים לעיל.

ההתחייבות המפורטת בדין וחשבון האקטוארי, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי התחייבות הולמת לכיסוי ההתחייבויות הבנק כלפי פנסיונרים ועובדים בגין תקופת הפרישה והטבות אחרות וכן את התחייבותו בגין עתודה לפיצויים מוגדלים ופנסיה תקציבית לעובדים בכירים.

אני מסכים שחוות דעתי זו תפורסם כחלק מהדוחות הכספיים למאזן הנוכחי.

ביקשתם שאחשב את ההתחייבות כלפי העובדים של הבנק בגין חובת פיצויים, שי לחג, הטבות לפנסיונרים, ימי מחלה, מענק ותק, המבוססת על הנתונים שנמסרו לי על ידכם, בהתאם להוראות בנק ישראל. ההתחייבות ליום המאזן היא כדלקמן:

לאחר תקופת העסקת העובד (כלל ההטבות, חוץ ממענק יובל שמשולם בטרם סיום יחסי עובד מעביד) –
התחייבות ברוטו: 115,597 אלפי ₪
נכסי תכנית: 85,982 אלפי ₪

במהלך תקופת ההעסקה (מענקי יובל):
התחייבות ברוטו: 1,025 אלפי ₪.

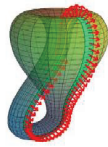
רצ"ב טבלאות מפורטות בהמשך.

לבנק יש תכנית התייעלות, במסגרתה יש כוונה לשלם מענקי פרישה מיוחדים למספר עובדים שיפרשו בשנתיים הקרובות, יתרת התשלומים הכוללת נכון ליום המאזן עומדת ע"ש של כ- 211 אלפי ₪.

ההתחייבות העתידית ביום החישוב כלולה בהתחייבות האקטוארית הנ"ל.

בכבוד רב,

אלכסיי טרקשינסקי
אקטואר F.I.L.A.A

תיאור של כל אחת מההטבות

פיצויים פיטורין:

הנחת הבנק היא שכל עובד שיעזוב או יפרוש לפנסיה יקבל פיצויי פיטורין כחוק (שכר אחרון כפול ותק) או הנכס הנצבר לזכותו. נכסי עובדים מעבר לחובת הפיצויים נחשבים "נכסים עודפים" ואינם כלולים החישוב האקטוארי.

שי לחג:

מתנה שמועברת לעובדים ולאוכלוסייה בפרישה כל שנה בפסח ובראש השנה. העלות הנוכחית לבנק הינו 865 ₪ בחג הפסח ועוד 200 ₪ בראש השנה. ערך השי לחג אינו מוצמד למדד וזאת עקב הסכם עם העובדים שנחתם בספטמבר 2009. על הטבה זו יש להוסיף מס שכר (17%) בגין עובדים ופנסיונרים, אבל לא בני הזוג. שי לחג ניתן גם לבן זוגו של פנסיונר לאחר פטירתו. ההתחייבות הרשומה כוללת את בן הזוג.

הבראה:

הפנסיונרים (אבל לא לבני זוג) שפרשו לפני 1/7/2014 זכאים לקבל כל שנה שווי של 9 ימים של תעריף הבראה יומי 496 ₪ נכון ליום החישוב. סכום זה משולם פעם אחת בשנה (ההנחה היא שהתשלום מתבצע בסוף הרבעון השני בכל שנה). בעקבות הסכם שנחתם במהלך רבעון שלישי של 2009 עם העובדים, שונתה ההנחה לגבי הטבה זו באופן הבא: כל עוד גובה ההטבה מעל המינימום הנדרש לפי חוק, ההטבה לא צמודה למדד ותישאר בגובה הנומינלי הנוכחי. ברגע שהסכום על פי חוק (עקב הצמדתו למדד) משתווה לגובה של ההטבה, הסכום יוצמד למדד מאותו רגע והלאה. על ההטבה יש להוסיף מס שכר בשיעור 17%.

קאנטרי קלאב:

פנסיונר זכאי להשתתפות של הבנק בחברות של עובד בתרבות פנאי (קאנטרי, מכון כושר, בריכת שחיה) יש תקרה בהשתתפות לעובד ובנוסף יש מגבלת תקציב לתשלום הטבה זו לעובדים. עלות ההטבה הממוצעת לפנסיונרים, על פי נתוני 2017, היא 688 ₪. על הטבה זו יש להוסיף מס שכר בשיעור של 17%. ערך השי לחג אינו מוצמד למדד. ההטבה ניתנת גם לבן זוג של הפנסיונר לאחר פטירתו. ההתחייבות הרשומה כוללת את בן הזוג.

קייטנות:

פנסיונר שפרש לפני 1/7/2014 זכאי לקבל השתתפות הבנק בשליחת 2 ילדים/נכדים לקייטנות בקיץ. הטבה זאת מאוד תלויה במצב המשפחתי של הפנסיונר, מספר וגיל הילדים ונכדים של הפנסיונר. הטבה זו ניתנת בדרך כלל בחודשי הקיץ. על בסיס הנתונים שנמסרו לנו חישבנו את ההטבה הממוצעת שמשולמת לעובד שמנצל זכות זאת וסכום זה עומד על 969 ₪ לשנה נכון ליום החישוב, כאשר עיתוי התשלום הוא אמצע אוגוסט (רבעון שלישי). בדומה לשי לחג גם הטבה זו בעבר הייתה צמודה למדד והצמדה זו בוטלה בשנת 2010 בעקבות ההסכם שנחתם עם העובדים. עלות ההטבה הממוצעת לפנסיונרים, על פי נתוני 2017, היא 296 ₪. על הטבה זו יש להוסיף מס שכר בשיעור של 17%. ההטבה ניתנת גם לבן זוג של הפנסיונר לאחר פטירתו. ההתחייבות הרשומה כוללת את בן הזוג.

נופש לגימלאי:

גמלאי הבנק זכאי להחזר בגין נופש עד לסך 300 ₪ כנגד הצגת חשבונית. הנופש חייב להיות בארץ. עלות ההטבה הממוצעת לפנסיונרים, על פי נתוני 2013, היא 45 ₪. אין להוסיף מס שכר על הטבה זו.

מנוי לתאטרון:

לתיאטרונות שבהסדר חיוב של 65% מעלות המנוי, לתיאטרונות שאינם בהסדר החזר של 35% מעלות המנוי עד לתקרה של 400 ₪. עלות ההטבה הממוצעת לפנסיונרים, על פי נתוני 2017, היא 8 ₪. אין להוסיף מס שכר על הטבה זו.

מתנות לרגל אירועים:

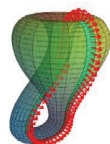
הולדת ילד/ה, בר/בת מצווה של בן/בת נכד/נכדה, בן/בת התחתן/ה, הולדת נכד/ה שווי ההטבה 250 ₪. עלות ההטבה הממוצעת לפנסיונרים, על פי נתוני 2012, היא 57 ₪. אין להוסיף מס שכר על הטבה זו.

מתנת גיוס:

גמלאי הבנק זכאי לקבל תיק לנכדו/נכדתו (2 נכדים בלבד) בעת גיוסו/ה לצה"ל. עלות משוערת 200 ₪. אין להוסיף מס שכר. לצורך החישוב ובהעדר מידע אחר, הנחנו שהמתנות ייתנו בהגיע הגימלאי לגיל 75 ולגיל 80.

סל אבלים:

במקרה של מוות מדרגה ראשונה, עלות משוערת 1,100 ₪, אין להוסיף מס שכר. לצורך החישוב ובהעדר מידע אחר, הנחנו שהמתנות ייתנו בהגיע הגימלאי לגיל 75 ולגיל 80.

• ימי מחלה:

העובדים צוברים זכאות לימי מחלה של 25 יום בשנה (30 יום במקרה של עובד שעובד 6 ימים בשבוע), אין תקרה לימי מחלה. ימים אלו ניתן להשתמש בהם/לנצלם או, במידה והניצול של ימי מחלה היה נמוך, ניתן לקבל פיצוי/מענק בפרישה לפנסיה מוקדמת או פנסיה לפי גיל. במקרה מוות ימי מחלה ניתנים כפיצוי/מענק אם העובד נפטר. מענק ימי מחלה הינו 20% משווי ימי המחלה הלא מנוצלים אם שיעור הניצול הוא מתחת ל- 36%, או 15% אם שיעור הניצול נע בין 36% ל- 65%. אם שיעור הניצול עולה על 65%, העובד אינו זכאי למענק כלל. החישוב מבוסס על תחזית ימי המחלה בעת פרישה, על פי המצב בפועל ביום החישוב ובהנחה שינצל כל שנה בעתיד 11.5 ימי מחלה – זאת על פי ניתוח נתוני הבנק בשנים עד 2015. עלות יום מחלה נכון ליום החישוב מדווחות ע"י הבנק. הפרשה להטבה זו כוללת העמסות של מס שגר.

• מענק 25 שנה:

כל עובד בנק זכאי לקבל מענק בגובה משכורת חודשית אחת בהגיעו לוותק של 25 שנים בניכוי תקופות חל"ת. רכיבי משכורת לצורך הטבה נקבע ע"י הבנק. עלות המענק לבנק כוללת ביטוח לאומי והפרשות סוציאליות (ביחד כ- 26%). הפרשה להטבה זו כוללת העמסות של מס שגר וביטוח הלאומי.

• בדיקות רפואיות:

ההטבה כוללת השתתפות של הבנק בבדיקות רפואיות שנתיות. החל מ- 12/2013, נערך חישוב בדומה להטבות האחרות. עלות ההטבה הממוצעת לעובד, על פי נתוני 2012, היא 29 ₪.

• ביטוח רפואי:

פנסיונרים של הבנק (העובד בלבד ללא בן זוג) זכאים להשתתפות בהוצאות עבור ביטוח רפואי/סיעודי במידה והם מחזיקים פוליסת ביטוח. השתתפות הבנק מוגבלת ולבנק אין עד היום אף פנסיונר שמנצל הטבה זו. בשלב זה לא כללנו הערכה להתחייבות זו בהנחה שהיא לא מהותית.

• השכלה גבוהה:

ההטבה כוללת מימון של עד 4 שנות לימוד עבור ילדים לעובדים קבועים שהחלו לקבל את ההטבה לפני פרישת ההורים, וכן החלו את לימודים לפני גיל 26. גובה ההטבה הינו 15,311 ₪, לשנה בתוספת מס שגר. הערכת העלות הצפויה מבוססת על נתוני ילדי העובדים והצפי לנצל את ההטבה לאחר מועד הפרישה, בהתאם לשיעור השתתפות בהשכלה גבוהה בישראל (כ- 45% לפי פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה).

• צבירת זכויות על פני תקופת העבודה:

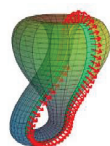
ההתחייבות בגין זכויות העומדות לתשלום בעת הפרישה או לאחר מכן (פדיון ימי מחלה והטבות לפנסיונרים) פרוסה לפי קו ישר על פני התקופה מכניסת העובד לעבודה ועד למועד הפרישה הצפוי. ההתחייבות בגין מענק ותק פרוסה על פני תקופת המענק.

אוכלוסייה הרלוונטית לכל אחת מההטבות:

פעילים (זכאים לכל ההטבות, למעט דמי הבראה וקייטנות): 262
חברי הנהלה (זכאים להטבות פנסיונרים. אינם זכאים למענק ותק, הבראה, ימי מחלה וקייטנות): 4
פנסיונרים: (זכאים להטבות פנסיונרים, אבל לא למענק ותק וימי מחלה): 69
שאר פנסיונרים (חלק מההטבות): 13

הנחות דמוגרפיות וכלכליות:

- לוח חיים:
בהתאם להנחיית המפקח על הבנקים, ההערכה מבוססת על לוחות תמותה עדכניים לחברות הביטוח ושיטת החישוב כפי שמפורט בחוזר האוצר, ביטוח 1-10-2019 שפורסם ע"י אגף שוק ההון, ביטוח והחיסכון.
- נכות:
כפי שמפורט בחוזר האוצר, ביטוח 1-10-2019 שפורסם ע"י אגף שוק ההון, ביטוח והחיסכון.

- **תחלופת העובדים:**
 הנחת עזיבת העובדים מבוססת על מחקר לשנים 2014-2019 מוצגים להלן, שיעור עזיבה ממוצע עתידי הוא כ 0.2%.

אחוז העזיבה	וותק	אחוז העזיבה	וותק
1.7%	12	23.9%	1
1.5%	13	19.2%	2
1.4%	14	15.2%	3
1.3%	15	11.8%	4
1.1%	16	9.1%	5
0.8%	17	6.9%	6
0.8%	18	5.2%	7
0.8%	19	3.9%	8
0.8%	20	3.0%	9
0.0%	21+	2.4%	10
		1.9%	11

- **שיעור היוון ריאלי שנתי:**
 ריבית אג"ח ממשלתית בתוספת מרווח קונצרני, על פי הנחיית המפקח על הבנקים.
 שיעור ההיוון ריאלי שנתי למכלול ההטבות ליום המאזן הוא 0.50%.
- **שיעור אינפלציה צפויה:**
 מבוסס על פער בין אג"ח ממשלתי שקלי לצמוד, עומד על 1.35%.
- **הנחת גידול השכר העתידית (משקף הסכם שכר שנחתם ב-1/2020):**
 שיעור גידול נומינאלי שנתי הינו 3.02%, משיעור זה מנוכה וקטור אינפלציה חזויה.
- **ניצול ימי מחלה:** כמפורט לעיל, 11.5 ימי מחלה לשנה לעובד.
- **גיל פרישה צפוי:** להערכת הבנק, 67 לגברים ו- 65 לנשים.
- **שיעור מס שכר:** 17%, כפי שהיה במועד החישוב.

ריכוז התחייבויות ונכסים, באלפי ₪:

התחייבויות	מועד הדיווח	פיצויים	פיצויים מוגדלים	פדיון מחלה	לפנסיונרים	מענק פרישה	סה"כ	מענק 25
יתרת פתיחה	30/9/20	(93,564)	(5,330)	(12,008)	(9,824)	(222)	(120,949)	(1,002)
יתרה סגירה	31/12/20	(92,753)	(211)	(11,913)	(10,369)	(351)	(115,597)	(1,025)
שינוי		811	5,119	95	(544)	(129)	5,352	(23)

נכסים	מועד הדיווח	פיצויים	פיצויים מוגדלים	פדיון מחלה	לפנסיונרים	לפנסיונרים	סה"כ	מענק 25
יתרת פתיחה	30/9/20	85,476					85,476	
יתרה סגירה	31/12/20	85,982					85,982	
שינוי		506					506	

חבות נטו - י.פ.	30/9/20	(8,088)	(5,330)	(12,008)	(9,824)	(222)	(35,473)	(1,002)
חבות נטו - י.ס.	31/12/20	(6,771)	(211)	(11,913)	(10,369)	(351)	(29,615)	(1,025)

השפעת מבחני רגישות, בשינוי של 1% (לא כולל מענקי יובל):

מבחן	פיצויים נטו	פיצויים מוגדלים	פדיון מחלה	פנסיונרים	מענק פרישה	סה"כ שינוי
היוון + 1.0%	2,906	0	1,365	1,527	20	5,818
היוון - 1.0%	(6,922)	0	(1,631)	(1,992)	(23)	(10,568)
מדד + 1.0%	3,991	0	0	105	0	4,096
מדד - 1.0%	(9,984)	0	0	(190)	0	(10,174)
עזיבה + 1.0%	(9,654)	0	1,376	556	21	(7,701)
עזיבה - 1.0%	3,972	0	(1,613)	(652)	(24)	1,683
שכר + 1.0%	853	0	(1,595)	0	0	(742)
שכר - 1.0%	(987)	0	1,365	0	0	378